

Inventarislijst bij Bundel 2 - Wooverzoeken Derogatie - Deel 2

Document nr	Datum	Tijd	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Woo	Afzender	Ontvanger
1	21-6-2021	14:36	E-mail	RE CHANGE HOUR Request DG AgricultureNL for short telephone call with DG ENV	Deels openbaar		Ec	LNV
2	6-7-2021	8:48	E-mail	RE Follow up various meetings and reports The Netherlands	Deels openbaar		Ec	LNV
3	23-7-2021	10:05	E-mail	RE Meeting September - The Netherlands	Deels openbaar		Ec	LNV
4	27-7-2021	11:59	E-mail	FW Re Letter NL - How to progress with RENURE criteria - Ares(2021)4799893	Deels openbaar		BUZA	LNV
4.a	27-7-2021	11:59	Bijlage	Reply F11 to M besens on RENURE criteria, NL	Deels openbaar			
5	1-9-2021	7:42	E-mail	RE draft 7th AP - The Netherlands	Deels openbaar		Ec	LNV
6	7-9-2021	13:17	E-mail	RE draft 7th AP - The Netherlands	Deels openbaar		Ec	LNV
7	8-9-2021	8:58	Brief	ATT26807	Reeds openbaar: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/09/08/kamerbrief-ontwerp-7e-actieprogramma-nitraatrichtlijn-aankondiging-publieke-consultatie-en-stand-van-zaken-derogatie			
8	27-9-2021	14:19	E-mail	FW The draft 7th Nitrate Action Programme - The Netherlands - Ares(2021)5864022	Deels openbaar		LNV	LNV
8.a	27-9-2021	14:19	Bijlage	Letter to Frank Kooiman on 7th AP	Deels openbaar			
9	2-12-2021	14:26	E-mail	RE 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL	Deels openbaar		Ec	BUZA
9.a	2-12-2021	14:26	Bijlage	Cover note	Deels openbaar			
9.b	2-12-2021	14:26	Bijlage	211202 Letter 7th AP Netherlands	Deels openbaar			
9.c	2-12-2021	14:26	Bijlage	DOMUS-21300943-v1-7e AP Netherlands	Reeds openbaar: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/11/26/7e-nederlandse-actieprogramma-betreffende-de-nitraatrichtlijn		LNV	
9.d	2-12-2021	14:26	Bijlage	DOMUS-21300919-v1-annex additional measures	Reeds openbaar: https://open.overheid.nl/documenten/ronl-27a72918-b544-41ef-9e92-0ba2ef757ba0/pdf		WUR	
9.e	2-12-2021	14:26	Bijlage	DOMUS-21300918-v1-CDM qualitative analysis	Deels openbaar		WUR	
9.f	2-12-2021	14:26	Bijlage	DOMUS-21300917-v1-effects sustainable cultivation plans	Reeds openbaar: https://open.overheid.nl/documenten/ronl-2a273909-4246-405a-bc98-7bf78b1417bb/pdf		WUR	
10	9-12-2021	11:37	E-mail	Re 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7603034	Deels openbaar		Ec	BUZA
10.a	9-12-2021	11:37	Bijlage	NL reply - 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025	Deels openbaar			
10.b	9-12-2021	11:37	Bijlage	Reply to letter from Dutch authorities - 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7443736	Deels openbaar			
11	9-12-2021	15:16	E-mail	Re Reactie DG Fink 7e AP FW Re 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7603034	Deels openbaar		LNV	LNV
11.a	9-12-2021	15:16	Bijlage	NL reply - 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025. Identiek aan document-nummer 10.a. Derhalve is het document buiten beschouwing gelaten.	Deels openbaar			
11.b	9-12-2021	15:16	Bijlage	Reply to letter from Dutch authorities - Identiek aan document-nummer 10.b. Derhalve is het document buiten beschouwing gelaten.	Deels openbaar		Ec	BUZA
12	1-3-2022	14:50	E-mail	302 - D1 mtg with NL authorities - Nitrates	Deels openbaar		Ec	BUZA
13	28-2-2022	9:35	E-mail	RE Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive	Deels openbaar		Ec	BUZA
13.a	28-2-2022	9:35	Bijlage	Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en verzoek om derogatie van de Nitraatrichtlijn	Deels openbaar			
13.b	28-2-2022	9:35	Bijlage	Addendum 7e AP ENVI	Openbaar			
14	15-3-2022	16:08	E-mail	RE Antw Presentation NL in Nitrates Committee	Deels openbaar		Ec	LNV
15	15-3-2022	16:37	E-mail	RE Antw Presentation NL in Nitrates Committee	Deels openbaar		Ec	LNV
16	15-3-2022	17:14	E-mail	RE nitrates committee	Deels openbaar		Ec	LNV
17	16-3-2022	10:28	E-mail	RE Antw Presentation NL in Nitrates Committee	Deels openbaar		Ec	LNV
18	29-3-2022	12:37	E-mail	Doorst Re Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive - Ares(2022)2287503	Deels openbaar		LNV	LNV
18.a	29-3-2022	12:37	Bijlage	Ares 2022 1470451-NL reply-Addendum 7th AP	Deels openbaar			
18.b	29-3-2022	12:37	Bijlage	Ares 2022 1470451 - EN Reply - NL -Addendum 7th AP	Deels openbaar			
19	29-4-2022	16:05	E-mail	Follow up additional info	Deels openbaar		VWS	Ec
20	29-4-2022	16:06	E-mail	RE Antw update ENVI	Deels openbaar		VWS	LNV
20.a	29-4-2022	16:06	Bijlage	Follow up additional info	Openbaar		LNV	
21	13-5-2022	11:15	E-mail	RE proposal for a meeting	Deels openbaar		Ec	LNV
22	18-5-2022	14:18	E-mail	FW Follow up additional info - draft reports	Deels openbaar		LNV	LNV
22.a	18-5-2022	14:18	Bijlage	20220518_Derogatie 2020_eindconcept	Reeds openbaar: https://research.wur.nl/en/publications/landbouwpraktijk-en-waterkwaliteit-op-landbouwbedrijven-aangemeld-15		WUR	
22.b	18-5-2022	14:18	Bijlage	1752022 concept rapportage mestbeleid 2021	Openbaar		LNV	
23	18-5-2022	15:09	E-mail	RE Follow up additional info - draft reports	Deels openbaar		Ec	LNV
24	24-5-2022	14:31	E-mail	Slides from yesterdays meeting	Deels openbaar		Ec	LNV
24.a	24-5-2022	14:31	Bijlage	Slides-meeting with NL -Derogation 23 May	Openbaar			
25	3-6-2022	11:07	E-mail	RE Follow up meeting NLS 23 May 2022	Deels openbaar		Ec	LNV
26	3-6-2022	11:44	E-mail	RE Quick clarifications	Deels openbaar		Ec	LNV
27	3-6-2022	13:08	E-mail	RE quick clarifications	Deels openbaar		Ec	LNV
28	8-6-2022	11:17	E-mail	RE Expert Group Meeting Nitrates 13 June 2022	Deels openbaar		Ec	LNV
29	8-6-2022	14:17	E-mail	RE Water quality tasks per province	Deels openbaar		Ec	LNV
30	10-6-2022	13:58	E-mail	RE Follow up meeting NLS 23 May 2022	Deels openbaar		Ec	LNV
31	10-6-2022	15:57	E-mail	RE Follow up meeting NLS 23 May 2022	Deels openbaar		Ec	LNV
31.a	10-6-2022	15:57	Bijlage	Technical meeting NL -Derogation 9 June.	Identiek aan document-nummer 24.a. Derhalve is het document buiten beschouwing gelaten.			
32	14-6-2022	18:32	E-mail	RE NL - National Programme Rural Areas (Integrated, area-based approach to naturenitrogen, water and climate)	Deels openbaar		Ec	BUZA
33	5-7-2022	9:30	E-mail	RE technical details	Deels openbaar		Ec	LNV
34	6-7-2022	15:34	E-mail	RE opvolging nav gesprek vanochtend	Deels openbaar		Ec	LNV
35	7-7-2022	17:45	E-mail	RE Text proposals draft derogation decision	Deels openbaar		Ec	LNV
36	8-7-2022	11:23	E-mail	RE draft derogation decision	Deels openbaar		Ec	LNV
37	8-7-2022	11:35	E-mail	FW draft derogation decision	Deels openbaar		BUZA	VWS
38	11-7-2022	14:08	E-mail	RE text proposal polluted areas	Deels openbaar		Ec	VWS
39	11-7-2022	15:44	E-mail	Doorst text proposal polluted areas	Deels openbaar		LNV	LNV
40	11-7-2022	20:20	E-mail	Doorst Antw text proposal polluted areas	Deels openbaar		LNV	LNV
41	15-7-2022	0:47	E-mail	RE Draft communication to parliament	Deels openbaar		Ec	VWS
42	22-8-2022	9:50	E-mail	Draft text Commission decision for the derogation	Deels openbaar		Ec	VWS
43	26-8-2022	14:46	E-mail	RE Draft text Commission decision for the derogation	Deels openbaar		Ec	LNV
44	2-9-2022	12:21	E-mail	NL draft derogation decision available on CIRCABC	Deels openbaar		Ec	Ec
45	5-9-2022	16:29	E-mail	RE Letter to Parliament	Deels openbaar		Ec	LNV
46	12-9-2022	13:50	E-mail	FW Question	Deels openbaar		BUZA	LNV
47	15-9-2022	15:21	E-mail	RE Letter to Parliament on outcome vote Nitrates Committee	Deels openbaar		Ec	LNV

Van: 5.1.2.E @ec.europa.eu
Verzonden: maandag 21 juni 2021 14:36
Aan: SecretariaatDGA
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: CHA L for short telephone call with
 DG ENV

Fantastic! Thank you 5.1.2.E !

5.1.2.E

From: SecretariaatDGA <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Monday, June 21, 2021 1:52 PM
To: ENV DIRECTOR GENERAL <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: SecretariaatDGA <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E>;
 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Subject: RE: CHANGE HOUR Request DG Agriculture/NL for short telephone

Dear 5.1.2.E

Thanks for your mail, 13:00 on the same day (23/6) is possible. 5.1.2.E will call 5.1.2.E
 5.1.2.E at 13:00.

Warmest,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E@ec.europa.eu <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 21 juni 2021 13:22
Aan: SecretariaatDGA <5.1.2.E@minInv.nl>
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Onderwerp: RE: CHANGE HOUR Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG
 ENV
Urgentie: Hoog

Dear 5.1.2.E

Due to an unfortunate urgent call from the Cabinet we need to change the hour of the call to
 13.00, same day 23/06.

Is it still possible?

Thank you,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E
 5.1.2.E to the Director General

European Commission/Directorate-General for the Environment
Avenue de Beaulieu/Beaulieuilaan 5, B-1160, Bruxelles/Brussel

+32 (5.1.2.E

5.1.2.E ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Disclaimer

This message represents solely the views of its author and cannot in any circumstances be regarded as the official position of the European Commission. It is intended solely for the person to whom it is addressed and may contain confidential information.

From: SecretariaatDGA <5.1.2.E @minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 15, 2021 1:07 PM
To: ENV DIRECTOR GENERAL <5.1.2.E @ec.europa.eu>;
SecretariaatDGA <5.1.2.E @minInv.nl>
Cc: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<5.1.2.E @minInv.nl>
Subject: RE: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Dear 5.1.2.E

Well done!! Thank you so much for the swift action you have taken on this. 5.1.2.E
will call 5.1.2.E 5.1.2.E on her mobile number on June 23, 1215pm.

Good idea! We will certainly keep in touch in the run-up to this appointment.

Greetings,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E L@ec.europa.eu <ENV-DIRECTOR-
5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 juni 2021 12:20
Aan: SecretariaatDGA <5.1.2.E @minInv.nl>
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; ENV-DIRECTOR-
5.1.2.E @ec.europa.eu
Onderwerp: RE: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Dear 5.1.2.E

I am glad to come back to you with a confirmation: 23 June 12.15. I already blocked the
agenda and released the other slots.

Best way is to do this by mobile phone, please find here 5.1.2.E 5.1.2.E 's number: +32

5.1.2.E

I hope the earlier event keeps its timing tight 😊 Keeping in touch until the date of the call just to make sure !

Warmest,

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

to the Director General

European Commission/Directorate-General for the Environment
Avenue de Beaulieu/Beaulieuilaan 5, B-1160, Bruxelles/Brussel
+32 (0)2295 2993

5.1.2.E

[@ec.europa.eu](mailto:ec.europa.eu)

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Disclaimer

This message represents solely the views of its author and cannot in any circumstances be regarded as the official position of the European Commission. It is intended solely for the person to whom it is addressed and may contain confidential information.

From: SecretariaatDGA <5.1.2.E @minlnv.nl>

Sent: 5.1.2.E 15, 2021 11:00 AM

To: ENV DIRECTOR GENERAL <5.1.2.E @ec.europa.eu>;

SecretariaatDGA <5.1.2.E @minlnv.nl>

Cc: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>

Subject: RE: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Hi 5.1.2.E

Thank you for your email below! Also, it was great talking to you personally over the phone. Looking forward to hearing from you tomorrow.

Thanks in advance and greetings,

5.1.2.E

Met vriendelijke groet,

5.1.2.E

Secretariaat DGA – 5.1.2.E 5.1.2.E

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

E-mail: 5.1.2.E @minlnv.nl

Telefoon: 5.1.2.E / 5.1.2.E (mobile)

Routebeschrijving:

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/contact-met-lnv/route>

Van: ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu <ENV-DIRECTOR-@ec.europa.eu>

Verzonden: dinsdag 15 juni 2021 10:24

Aan: SecretariaatDGA <^{5.1.2.E} @minlnv.nl>

CC: ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu

Onderwerp: FW: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Good morning!

Glad to have heard each other on the phone!

To confirm the dates we tentatively blocked on the phone, with the caveat that they are all in between other meetings – as we discussed – crazy days! – so the call will stay as short as possible – 5 minutes as you proposed, in order to get the personal touch:

- 21 June 12.40
- 23 June 12.15
- 23 June 17.00

I will try to come back to you as soon as possible tomorrow with an answer, after 15.30!

Thank you,

^{5.1.2.E}

From: ^{5.1.2.E} <^{5.1.2.E} @minbuza.nl>

Sent: Monday, June 14, 2021 5:55 PM

To: ENV DIRECTOR GENERAL <^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>

Cc: SecretariaatDGA <^{5.1.2.E} @minlnv.nl>

Subject: RE: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Hello ^{5.1.2.E}

The secretariat of ^{5.1.2.E} is trying to contact you directly, but gets voicemail. On what number can they best contact you?

Best,

^{5.1.2.E}

From: 5.1.2.E [@ec.europa.eu](mailto:ec.europa.eu) 5.1.2.E
5.1.2.E [@ec.europa.eu](mailto:ec.europa.eu)>
Sent: maandag 14 juni 2021 15:18
To: 5.1.2.E <5.1.2.E [@minbuza.nl](mailto:minbuza.nl)>
Subject: RE: Request DG Agriculture/NL for short telephone call with DG ENV

Dear 5.1.2.E

Would DG 5.1.2.E be available Friday 25/06 at 17:30?

Kind regards

5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te

verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.I (5.1.2.E) < 5.1.2.E :@minlnv.nl>
Sent: 5.1.2.E 1, 2021 8:15 AM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>; ' 5.1.2.E ' < 5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>

Subject: Follow up various meetings and reports: The Netherlands

Dear 5.1.2.E

How are you?

In this email you will find attached information on various subjects. It concerns the follow up from our meetings in the last months on the draft 7th AP and progress reports.

First of all, in our last meeting we indicated that we expected to have the results on the calculation in the context of the EIA with respect to the draft 7th AP available in June. However this will be somewhat later, namely mid-July. Therefore the public consultation on the draft 7th Action Program will start shortly after the summer. However, it is important for you to know that in addition to what we have discussed earlier on the outline of the foreseen measures in the 7th Action Program, we have been working on an additional package of measures to address the remaining water quality task. Also for these additional measures, we have asked for a calculation of the effect on the environment. This will become available in the coming weeks. We will send you this additional package in the very short term.

Please find attached the following documents with respect to the 7th Action Program:

- Appendix 1 provide the answers of your questions raised earlier this year. The following articles belong to this Appendix:
  - Article of WUR on the effectiveness of nonfertilized buffer strips in the Netherlands: [Effectiveness of non-fertilized buffer strips in the Netherlands : final report of a combined field, model and cost-effectiveness study - WUR](#)
  - Article of RIVM on the use of long term monitoring data to derive a relationship between nitrogen surplus and nitrate leaching for grassland and arable land
  - Article of RIVM on relation between annual and seasonal precipitation sums, measured nitrate concentrations and nitrate surplus on the soil balance
  - Advice by the Scientific Committee on Nutrient Management Policy on structural handling drought in manure policy
- Appendix 2: the scenarios requested by ENVI and submitted to the Wageningen Environmental Research for the calculation in the context of the EIA for the draft 7th AP
- Appendix 3: the time frame requested by ENVI and steps to be followed with regard to the 7th AP.
- Appendix 4: the lessons requested by ENVI from the 6th AP for the 7th AP

- Appendix 5: the effects requested by ENVI on contours 1 and 2 on the reconsideration of the manure policy.
- Advice by Scientific Committee on Nutrient Management Policy on the review of the scientific underpinning of the Dutch derogation under the Nitrates Directive: [Derogatie - WUR](#).

Furthermore, the various progress reports have been delivered, please find them attached to this email:

- the report 'Agricultural practice and water quality on farms registered for derogation 2019', by the National Institute for Public Health and the Environment (RIVM) and Wageningen Economic Research which fulfills the reporting obligation from the derogation decision for the year 2019 (no. 2018-820 EU)
- the 'Report Dutch Manure Policy 2020', by the Netherlands Enterprise Agency (RVO) and the Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA) which fulfills the reporting obligations from the derogation decision for the year 2020 (no. 2020-1073 EU) and the state aid decision of the phosphate rights system (SA.46349 (2017/N)).

In this respect it is good to mention that on the 28th of June 2021 an article was published by a newspaper on a yet unpublished study regarding non-compliance in the field of manure (<https://www.nrc.nl/nieuws/2021/06/28/mestfraude-is-in-nederland-alomtegenwoordig-maar-wordt-nauwelijks-opgespoord-a4049118>). The unpublished study is said to provide an overview of cases prosecuted regarding the field of manure in the last 15 years (transport, application, production rights, etc.). In the 'Rapportage Nederlands Mestbeleid' information is also provided on criminal investigations in 2020 on p. 26-27. Although this study is not yet public, it stresses the importance of the further implementation of the 'Enhanced Manure Enforcement Strategy'. Furthermore, the Enhanced Enforcement Strategy is a living document and will be further adapted to new insights of this study or other analysis to strengthen its risk and area based approach. Moreover, the new manure policy about which you have been previously informed and further information is provided in Annex 5 is directed at a more robust manure policy which is believed to improve compliance and be more easily enforceable.

Production for dairy cattle after taking into account the natural variation in the roughage

With respect to the calculation of the nitrogen production it has been agreed with you in the context of the sixth Nitrates Directive action program that the natural variations in the phosphate and nitrogen content in roughage may be taken into account when determining the manure production figures for dairy cattle. In this so-called 'roughage correction', the average phosphate and nitrogen content of the roughage is calculated over a period of five years, excluding the year with the highest content and the year with the lowest content for phosphate and nitrogen, respectively. The manure production figures stated in the attached annual report indicate the actual manure production in the relevant year, without applying the roughage correction. The figures show that the sectoral nitrogen ceiling for dairy cattle was exceeded in 2020. These calculation is based on the actual nitrogen content in the roughage in 2020. If corrected for the natural variation over the period 2016 – 2020, the 'corrected' nitrogen production in 2020 for dairy cattle is exactly equal to the sectoral nitrogen ceiling.

We are of course more than willing to explain this and the whole package on the draft 7th AP to you. So therefore we would like to schedule a meeting with you on the short term.

Best regards,

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 23 juli 2021 10:06
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Meeting September - The Netherlands

3

Dear 5.1.2.E

Very good,
After I have received the documents, it would be useful to take some time to have a bilateral phone consultation with you.
Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 23, 2021 10:03 AM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

Thank you for your quick reply and explanation.

One of my colleagues will send you the documents with respect to the 7th AP and presentation in August.

We'll be in touch at the end of August.

Have a nice summer!

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 23 juli 2021 09:58
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Onderwerp: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

I have not been able to discuss the dates with 5.1.2.E and now she is on holidays until end of august.

Based on her agenda, I suggest to keep the slots of 13/09 pm (preferred) and 14/09 pm open. A first presentation in the context of a new derogation, water quality, of the NL would be foreseen at the Nitrate Committee of 15 September.

This evening my summer holiday start until 20/08.

I wish you and your family a nice summer break.

Kind regards,

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E :@minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 23, 2021 9:44 AM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Subject: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

How are you? It is almost time for you summer break, so I can imagine you are looking forward to that.

I just wanted to ask if there is any clarity yet about a meeting in September and the dates we proposed.

I wish a good holiday and a nice time with your family!

Kind regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: vrijdag 16 juli 2021 10:33
Aan: ' 5.1.2.E 5.1.2.E ' < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

As a follow-up from the telephone conversation of 5.1.2.E and 5.1.2.E on 14th of July and our telephone conversation this morning I herewith send you an email to propose dates in September. As mentioned 5.1.2.E will return from holidays on September 13th.

We are available for a meeting on Monday 13th September and Tuesday 14th September.

We would like to hear which moment suits you best.

Kind regards,
5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Verzonden: dinsdag 27 juli 2021 12:00
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: FW: [Re] Letter NL - How to progress with RENURE criteria - Ares(2021)4799693
Bijlagen: Reply FFH to 5.1.2.E on RENURE criteria, NL.pdf

4

Ook voor jullie ter informatie.

Groet,

5.1.2.E

From: ENV D01 ARES <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Sent: dinsdag 27 juli 2021 11:36
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat = Ministry of Economic Affairs and Climate) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Cc: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>; BRE-LNV <5.1.2.E@minbuza.nl>
Subject: [Re] Letter NL - How to progress with RENURE criteria - Ares(2021)4799693

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL
ENVIRONMENT

The Director-General

4.a

Brussels,
ENV D1 WD/FK

5.1.2.E 5.1.2.E

5.1.2.E

P.O. Box 20401
2500 EK Den Haag
The Netherlands
h.j.smit@minInv.nl

Subject: Criteria for the use of RENURE

Ref.: Ares(2021)4229772

Dear 5.1.2.E

Thank you for your letter of 29 June 2021, in which you explain the position of the Netherlands with respect to the possibility of recovering nutrients from livestock manure.

We take note that the Netherlands favors the option of supporting the use of RENURE materials through a country specific derogation to be agreed by the Nitrates Committee on the basis of a Commission Decision. We also note your wish that authorisations are granted for a period longer the 4 years, in order to give certainty to the industry to have a return on investment.

The Commission is currently exploring the ways to authorize the use RENURE in accordance with the Nitrates Directive so that the nutrient cycle can be closed without compromising the environmental objectives. My services might to you should they have further questions in the course of the analysis.

(E-signed)

5.1.2.E

Contacts: 5.1.2.E
5.1.2.E

tel. + 5.1.2.E
[@ec.europa.eu](mailto:r@ec.europa.eu)

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 1 september 2021 07:43
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: draft 7th AP - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

Thank you for the documents.

We will confirm as soon as possible the meeting on 13 or 14 September.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Tuesday, August 31, 2021 6:57 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; ENV D01 ARES <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; '5.1.2.E@minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>
Subject: draft 7th AP - The Netherlands

Dear 5.1.2.E and 5.1.2.E

Hopefully you have enjoyed a good summer and still have or had a nice summer break.

As a follow up from the telephone conversation of 5.1.2.E and 5.1.2.E on the 14th of July we herewith send you the following documents:

1. presentation of the draft 7th Action Program (adjusted as a result of the environmental impact assessment)
2. the draft 7th Action Program itself
3. the results of the environmental impact assessment
4. the advice of the Scientific Committee on Nutrients management Policy on sustainable cultivation plans
5. the presentation on water quality for the Nitrates Committee on 15th September 2021

We are of course more than willing to discuss these document with you on 13th or 14th of September.

We expect the public consultation in the context of the strategic environmental assessment to start at the beginning of next week. Therefore the documents 2, 3 and 4 are not public at this moment.

If you have any questions please do not hesitate to contact us.

Kind regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 23 juli 2021 09:58
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

I have not been able to discuss the dates with 5.1.2.E and now she is on holidays until end of august.

Based on her agenda, I suggest to keep the slots of 13/09 pm (preferred) and 14/09 pm open. A first presentation in the context of a new derogation, water quality, of the NL would be foreseen at the Nitrate Committee of 15 September.

This evening my summer holiday start until 20/08.

I wish you and your family a nice summer break.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: 5.1.2.E 23, 2021 9:44 AM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

How are you? It is almost time for your summer break, so I can imagine you are looking forward to that.

I just wanted to ask if there is any clarity yet about a meeting in September and the dates we proposed.

I wish a good holiday and a nice time with your family!

Kind regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: vrijdag 16 juli 2021 10:33
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Onderwerp: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

As a follow-up from the telephone conversation of ^{5.1.2.E} and ^{5.1.2.E} on 14th of July and our telephone conversation this morning I herewith send you an email to propose dates in September. As mentioned ^{5.1.2.E} will return from holidays on September 13th.

We are available for a meeting on Monday 13th September and Tuesday 14th September.

We would like to hear which moment suits you best.

Kind regards,

^{5.1.2.E}

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 7 september 2021 13:18
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E@ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E
 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E);
 5.1.2.E@minbuza.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: draft 7th AP - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

We propose to have a meeting on Monday 13 September at 14:00 to discuss the draft 7th Action programme.

If OK for you can send us the names and mails of the participants so that we can organize the Web invitation.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Tuesday, August 31, 2021 6:57 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; ENV D01 ARES <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minbuza.nl>
Subject: draft 7th AP - The Netherlands

Dear 5.1.2.E and 5.1.2.E

Hopefully you have enjoyed a good summer and still have or had a nice summer break.

As a follow up from the telephone conversation of 5.1.2.E and 5.1.2.E on the 14th of July we herewith send you the following documents:

1. presentation of the draft 7th Action Program (adjusted as a result of the environmental impact assessment)
2. the draft 7th Action Program itself
3. the results of the environmental impact assessment
4. the advice of the Scientific Committee on Nutrients management Policy on sustainable cultivation plans
5. the presentation on water quality for the Nitrates Committee on 15th September 2021

We are of course more than willing to discuss these document with you on 13th or 14th of September.

We expect the public consultation in the context of the strategic environmental assessment to start at the beginning of next week. Therefore the documents 2, 3 and 4 are not public at this moment.

If you have any questions please do not hesitate to contact us.

Kind regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >
Verzonden: vrijdag 23 juli 2021 09:58
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >
Onderwerp: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

I have not been able to discuss the dates with 5.1.2.E and now she is on holidays until end of august.

Based on her agenda, I suggest to keep the slots of 13/09 pm (preferred) and 14/09 pm open. A first presentation in the context of a new derogation, water quality, of the NL would be foreseen at the Nitrate Committee of 15 September.

This evening my summer holiday start until 20/08.

I wish you and your family a nice summer break.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >
Sent: 5.1.2.E 23, 2021 9:44 AM
To: 5.1.2.E (5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >
Subject: RE: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

How are you? It is almost time for you summer break, so I can imagine you are looking forward to that.

I just wanted to ask if there is any clarity yet about a meeting in September and the dates we proposed.

I wish a good holiday and a nice time with your family!

Kind regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: vrijdag 16 juli 2021 10:33

Aan: ' 5.1.2.E

5.1.2.E ' < 5.1.2.E

@ec.europa.eu>

Onderwerp: Meeting September - The Netherlands

Dear 5.1.2.E

As a follow-up from the telephone conversation of 5.1.2.E and 5.1.2.E on 14th of July and our telephone conversation this morning I herewith send you an email to propose dates in September. As mentioned 5.1.2.E will return from holidays on September 13th.

We are available for a meeting on Monday 13th September and Tuesday 14th September.

We would like to hear which moment suits you best.

Kind regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: maandag 27 september 2021 14:19
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E
 5.1.2.E 5.1.2.E)
Onderwerp: FW: The draft 7th Nitrate Action Programme - The Netherlands - Ares(2021)5864022
Bijlagen: Letter to 5.1.2.E on 7th AP.pdf

Van: ENV D01 ARES <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 27 september 2021 09:33
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E i@minlnv.nl>
Onderwerp: The draft 7th Nitrate Action Programme - The Netherlands - Ares(2021)5864022

Brussels
ENV D.1/WD/fk

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

plant supply chain and food

quality

Ministry of Agriculture, Nature and Food

Quality

The Netherlands

5.1.2.E

@minlnv.nl

Subject: The draft 7th Nitrate Action Programme

Dear ^{5.1.2.E}

Following our meeting of 13 September 2021, I would like to thank you for the open discussion and the many clarifications that you and your colleagues provided. There are however a number of concerns and questions raised that we would like to confirm with this letter.

As part of the overhaul of the manure policy, it has been announced a number of “contours” are the basis for the Action, yet it is unclear the articulation between the Plan and these contours which seem to run in parallel and with different time scales.

We understand that a core measure introduced in the 7th Action Programme (AP) will be the nationwide implementation of sustainable cultivation plans. In the Environmental Impact Assessment Report (MER), and the advice of the Committee of Experts Fertilizers Act (CDM) it is confirmed that these cultivation plans can have a positive effect, in particular in the sand regions with more arable land. It is however not specified how much these plans will contribute to the required pollution reduction.

The sustainable cultivation would start in 2023, and will be implemented fully during the following four years. This means that full real effect is only expected at the earliest within 5 years from now. We note the introduction of resting crops, but since these crops are also fertilised crops, the effect on the total nitrogen load remains unclear. We also have concerns about how this measure will be enforced. In particular in those areas where water quality continues to decrease, we consider that this is too late and are not sufficient reinforced measures as required with the provisions of the Nitrates Directive, in particular Article 5.5.

We have the same concern about the additional area-specific approach in areas where the water quality is particularly deteriorated. The measures foreseen are not clarified. They would only become mandatory in the 8th AP, which will start in 2026, if water quality is not improving following voluntary measures that will be introduced in the 7th action programme.

We also notice that the reduction of the nitrogen application standard after growing 2 leaching sensitive crops, in sand and loess region, announced during our meeting in January, has not been maintained.

We also note the absence of measures addressed to the livestock sector, while the livestock density in the Netherlands is around five times higher than the EU average and leads to amounts of manure that constitute a high risk of pollution and require improved management.

The package presented does not seem to share our sense of urgency given the state of the waters in the NL and the need to comply with the WFD by 2027. We therefore insist that you explain and demonstrate by when which effect on water quality can be achieved.

We also agreed that you would provide more detailed explanations on the following issues and answers to the related questions that were raised during the meeting:

- Further clarification about the notion of rest crops should be provided. What are these crops, what is their impact compared to non rest crops, how will they contribute to the total nitrogen load reduction?
- The impact of the catch crops obligation introduced with the sustainable cultivation plans should be evaluated.
- The impact of sustainable cultivation plans on surface water should be provided, as well as the impact of the additional measures that will be introduced in the 7th AP.
- Details and examples of the Deltaplan Agricultural Water (DAW) management should be provided, particularly on organisation structure, plans, details of measures, responsibilities of the actors involved, and on the expected results from the focus areas.
- Expected coverage of buffer strips in each of the main regions should be estimated with the number of km of waterway to be protected, with the surface in km² of agricultural land to be converted. The expected nutrient reduction load to the waterways should also be estimated.
- It should be explained how the buffer strips obligation under the AP will be articulated with the related GAEC under the new CAP.
- An update should be provided on the number of farms involved in the production and the use of the mineral concentrate pilot projects.
- A description of the scale and results of the pilot project on mineral concentrate that has been running for a number of years already. Results should be provided and in particular on the willingness of farmers to use mineral concentrates when they will have to pay for it.

We would appreciate if we could receive your explanation and the answers to our questions at your earliest convenience.

Yours faithfully,

(e-signed)

5.1.2.E

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E @ec.europa.eu
Verzonden: donderdag 2 december 2021 14:26
Aan: BRE-LNV
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E ; 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu
Onderwerp: RE: 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL
Bijlagen: Cover note.pdf; 211202 Letter 7th AP Netherlands.pdf; DOMUS-21300943-v1-7e_AP_Netherlands.PDF; DOMUS-21300919-v1-annex_additional_measures.PDF; DOMUS-21300918-v1-CDM_qualitative_analysis.PDF; DOMUS-21300917-v1-effects_sustainable_cultivation_plans.PDF

Dear 5.1.2.E

On behalf of 5.1.2.E 5.1.2.E we hereby acknowledge receipt of your correspondence and the attached documents.

Your letter has been transmitted to the services in charge, for the appropriate analysis and follow-up.

Best Regards,

5.1.2.E 5.1.2.E
5.1.2.E to the Director General

European Commission/Directorate-General for the Environment
 Avenue de Beaulieu/Beaulieuilaan 5, B-1160, Bruxelles/Brussel
 +32 (0)2/295 2993
env-director-general@ec.europa.eu
 Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Disclaimer

This message represents solely the views of its author and cannot in any circumstances be regarded as the official position of the European Commission. It is intended solely for the person to whom it is addressed and may contain confidential information.

From: BRE-LNV <5.1.2.E @minbuza.nl>
Sent: Thursday, December 2, 2021 2:13 PM
To: ENV DIRECTOR GENERAL <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E @minlnv.nl; 5.1.2.E <5.1.2.E @minbuza.nl>; BRE-LNV <5.1.2.E @minbuza.nl>
Subject: 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL

Dear Ms 5.1.2.E 5.1.2.E

Please find attached a letter from 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E to 5.1.2.E 5.1.2.E with a cover letter from Ms 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E

It would be appreciated if you could hand over the letter to 5.1.2.E 5.1.2.E

Many thanks for your cooperation.

Kind regards,

5.1.2.E

Assistant to the Department for Agriculture, Nature and Food Quality

.....
Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union
Kortenberglaan 4-10 | 1040 Brussels

.....
T: (+ 5.1.2.E

M: (+ 5.1.2.E

@: 5.1.2.E [@minbuza.nl](mailto:5.1.2.E@minbuza.nl)

www: [NL.Permrep to the EU](http://NL.Permrep.to.the.EU)

.....

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Europese Commissie

^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E}

t.a.v. ^{5.1.2.E}

1049 Brussel

**Agriculture, Nature and Food
Quality**

^{5.1.2.E}

1040 Brussel

Belgie

www.minbuza.nl

T ^{5.1.2.E}

F ^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E} @minbuza.nl

Bijlage(n): 1

Datum 2 december 2021

Re Aanbieding zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn 2022-2025 -
Nederland

Geachte ^{5.1.2.E}

Ik heb het genoegen u hierbij een brief te sturen van ^{5.1.2.E}
^{5.1.2.E} betreffende het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn 2022-
2025 van de lidstaat Nederland.

De Permanent Vertegenwoordiger,
voor deze,

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

Landbouwrap

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2.E 5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E

Europese Commissie
1049 Brussel
België

Datum 2 december 2021

Betreft Aanbieding zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn 2022-2025 van de lidstaat Nederland

Geachte 5.1.2.E

Hiermee bied ik u het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn van de lidstaat Nederland aan voor de periode 2022-2025. Hiermee voldoet Nederland aan de verplichting van artikel 5 van de Nitraatrichtlijn ten minste elke vier jaar het actieprogramma te herzien en eventueel aanpassingen te doen. Als bijlagen treft u eveneens de stukken waarop het actieprogramma is gebaseerd, waaronder in het bijzonder de milieukundige onderbouwing.

Het actieprogramma bevat een aantal substantiële aanscherpingen van het mestbeleid, waaronder de verplichting tot duurzame bouwplannen op zand- en lössgronden, de verplichting tot het aanhouden van bufferstroken langs wateren en een inperking van de toegestane uitrijdperiode van dierlijke mest op bouwland. Uit de milieukundige onderbouwing blijkt dat met de maatregelen uit het actieprogramma de doelen voor verbetering van de grondwaterkwaliteit nagenoeg overal in het land gehaald zullen worden. Voor de oppervlaktewaterkwaliteit is dat nog niet overal het geval. Uit een wetenschappelijke analyse, die is bijgevoegd bij het actieprogramma, komt naar voren dat een gebiedsspecifieke aanpak nodig is om de oppervlaktewaterkwaliteitsdoelen te realiseren. Nederland is voornemens om via een gebiedsgerichte, integrale aanpak de opgaven voor vermindering van de stikstofemissies en verbetering van Natura2000-gebieden, verbetering van de waterkwaliteit en vermindering van broeikasgasemissies in samenhang aan te pakken. Dit is een van de belangrijke onderwerpen die momenteel worden besproken bij de vorming van een nieuwe regering. Zodra hier meer duidelijkheid over is, zal ik u hierover informeren.

Op basis van dit actieprogramma zal Nederland een verzoek indienen voor derogatie van de Nitraatrichtlijn conform bijlage III, onderdeel 2, van de Nitraatrichtlijn. Ik verwacht dit verzoek op korte termijn bij u in te dienen.

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door
5.1.2.E

T 5.1.2.E
5.1.2.E @minInv.nl

Ons kenmerk
DGA-PAV / 21300016

Uw kenmerk

Bijlage(n)

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

Postbus 47 | 6700 AA Wageningen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Strategie, Kennis en Innovatie (SKI)
t.a.v. ^{5.1.2.E}
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Geachte ^{5.1.2.E}

Op uw verzoek heeft de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) een kwalitatieve beoordeling gegeven van de voorgestelde wijzigingen in het concept 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn (7e AP) (bijlage 1).

Het 7e AP heeft tot doel nutriëntenverliezen uit de landbouw naar grondwater en oppervlaktewater te verminderen, om de doelen van de Nitraatrichtlijn te realiseren en bij te dragen aan die van de Kaderrichtlijn Water. De opgaven zijn relatief groot en dus is een effectief 7e AP nodig. Het concept 7e AP richt zich meer dan voorheen specifiek op probleemgebieden en -teelten wat betreft nutriëntenuitspoeling. Op basis van de consultatieronde heeft het ministerie van LNV wijzigingen in het concept 7e AP aangebracht, en deze wijzigingen zijn nu beoordeeld door de CDM.

De CDM beoordeelt de effecten van het gewijzigde concept 7e AP ten opzichte van het ontwerp 7e AP in het algemeen als beperkt, maar de vele wijzigingen tezamen maakt het zeer lastig om een totaal beeld van de effectiviteit te maken. De indruk ontstaat dat effectiviteit niet is toegenomen (maar dat de complexiteit wel is toegenomen), terwijl uit de milieueffectrapportage blijkt dat door de maatregelen van het concept 7e AP de doelen van de Nitraatrichtlijn nog niet worden gerealiseerd.

De CDM ondersteunt het streven om maatwerk-oplossingen te verkennen, waarbij gebiedsgericht het stikstof-, mest- en klimaatbeleid wordt geïntegreerd en het aantal verschillende maatregelen en uitzonderingen kan wordt beperkt. Essentieel daarbij blijft dat de gestelde doelen worden gerealiseerd. De focus in het 7e AP op probleemgebieden en -teelten biedt daarvoor een goede basis, vooral als de gebruiksnormen en gebruiksvorschriften op die probleemgebieden en -teelten worden afgestemd.

Ik hoop u hiermee afdoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Prof. ^{5.1.2.E}

cc. ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E}
^{5.1.2.E}
^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E} Directie PAV, Ministerie van LNV
PAV, Ministerie van LNV
(^{5.1.2.E} CDM)

WOT Natuur & Milieu

Wettelijke
Onderzoekstaken
Natuur & Milieu

DATUM
25 november 2021

ONDERWERP
CDM-advies
'Kwalitatieve beoordeling
wijzigingen voorstel
bele dspakket 7de
Actieprogramma
Nitraatrichtlijn'

ONS KENMERK
2134468/WOTN&M/JvSE

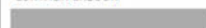
POSTADRES
Postbus 47
6700 AA Wageningen

BEZOEKADRES
Wageningen Campus
Gebouw 101 / Bodenummer
554
Droevendaalsesteeg 3
6708 PB Wageningen

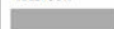
INTERNET
www.wur.nl/wotnatuurenmilieu

KvK NUMMER
09098104

CONTACTPERSOON

TELEFOON

E-MAIL

Kwalitatieve beoordeling wijzigingen voorstel beleidspakket 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM), 25 november 2021

Samenvatting

Het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn (7e AP) heeft tot doel nutriëntenverliezen uit de landbouw naar grondwater en oppervlaktewater te verminderen. Het ontwerp 7e AP heeft in de periode van 6 september jl. tot 18 oktober jl. ter inzage gelegen. Op basis van de consultatieronde, de reacties vanuit de sectorpartijen en op basis van de uitkomsten van de aanvullende analyse voor de oppervlaktewaterkwaliteit, heeft het ministerie van LNV een groot aantal wijzigingen in dit AP voorgesteld. Het ministerie van LNV heeft aan de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd om een snelle kwalitatieve beoordeling uit te voeren van de effecten van de voorgestelde wijzigingen op de waterkwaliteit ten opzichte van die van het eerdere ontwerp 7e AP.

De meeste wijzigingen in de maatregelen op het gebied van rustgewassen hebben geen of slechts een beperkt effect op de waterkwaliteit ten opzichte van de maatregelen uit het ontwerp 7e AP. De teelt van rustgewassen kan voor een deel van de bedrijven grote economische gevolgen hebben, terwijl de effecten op waterkwaliteit sterk afhankelijk zijn van de uitvoering. De CDM onderschrijft het belang van de door LNV voorgestelde mid-term review in 2024 over de toepassing van rustgewassen in de praktijk, op basis waarvan eventueel strengere maatregelen worden doorgevoerd. De CDM adviseert om vooraf criteria vast te stellen voor deze mid-term review, op basis waarvan bepaald kan worden of en wanneer er extra maatregelen moeten worden genomen.

Veel van de voorgestelde wijzigingen in de maatregelen op het gebied van vanggewassen hebben een beperkt effect op de waterkwaliteit of zijn nog onvoldoende concreet ingevuld om te kunnen beoordelen. Vanggewassen zijn effectief om nitraatuitspoeling te verminderen, vooral na de oogst van (snij)mais, mits tijdig gezaaid. De door LNV voorgestelde instelling van een commissie van wijzen die jaarlijks nagaat of inzaai van een vanggewas vóór 1 oktober haalbaar is, geeft geen stimulans aan de sector om een vanggewas tijdig te zaaien. De CDM herhaalt hier de aanbeveling uit het advies 'Afwenteling milieueffecten bij het tijdig oogsten van snijmaïs' om een werkgroep van veehouders, Cumela, veevoedingsdeskundigen en teeltdeskundigen een strategieplan (draaiboek) op te laten stellen voor het vervoegen en indikken van de snijmaïsoogst in Nederland. Het beter laten slagen van onderzaai dient ook meegenomen te worden. Zo'n werkgroep kan mogelijk wel een stimulans geven om de teelt en oogst van snijmaïs te vervroegen, en om een effectief vanggewas te kunnen telen.

De meeste wijzigingen in bemestingsmaatregelen en teeltvrije zones zijn nog niet uitgewerkt; de effecten van de wijzigingen zullen naar verwachting beperkt zijn. De CDM beoordeelt de effecten van alle voorgestelde wijzigingen in het algemeen als beperkt, maar de vele wijzigingen tezamen maakt het zeer lastig om een totaal beeld van de effectiviteit van deze wijzigingen te maken.

De CDM constateert dat het gewijzigde voorstel voor het 7e AP uit een groot aantal vaak gedetailleerde maatregelen bestaat, met veel uitzonderingen. Deze maatregelen doen recht aan het streven van minister Schouten naar maatwerk, maar maken het mestbeleid eerder complexer dan eenvoudiger. Ook de sector vraagt om maatwerk in het mestbeleid. Daarnaast wordt er gestreefd om het stikstof-, mest- en klimaatbeleid integraal en gebiedsgericht aan te pakken. Daarbij ontstaat een risico dat het beleid en bijbehorende maatregelen gedetailleerder en complexer worden, met mogelijk veel discussie over gemeten en berekende cijfers. Uiteindelijk moeten de maatregelen passen binnen de eisen van de Nitraatrichtlijn en tegelijkertijd bijdragen aan het realiseren van de doelen van Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water. De CDM ondersteunt het traject om maatwerkmaatregelen te ontwikkelen, waarbij verschillende beleidsdossiers geïntegreerd worden. De ontwikkeling van zo'n systeem vraagt een meerjarig traject en goede samenwerking tussen de landbouwsector, overheid en wetenschap.

Inleiding

Lidstaten van de EU moeten elk vier jaar in het kader van de Nitraatrichtlijn een nieuw actieplan indienen met maatregelen om nutriëntenverliezen uit de landbouw naar grondwater en oppervlaktewater te verminderen. Het ontwerp van het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn (7e AP) heeft in de periode van 6 september jl. tot 18 oktober jl. ter inzage gelegen. Op basis van de consultatieronde, de reacties vanuit de sectorpartijen en op basis van de uitkomsten van aanvullende analyses van de oppervlaktewaterkwaliteit, heeft het ministerie van LNV een groot aantal wijzigingen in dit 7^e AP doorgevoerd.

Met deze wijzigingen zoekt het ministerie van LNV een evenwicht tussen het behalen van doelen voor de waterkwaliteit (zowel Nitraatrichtlijn als ^{5.1.2.E}) en de impact van de voorgestelde maatregelen op de landbouwsector (Bijlage 1). Voorwaarde die het ministerie van LNV stelt tot het opnemen van de voorgestelde wijzigingen in het definitieve 7e AP, is dat de alternatieve maatregelen een vergelijkbaar of beter effect hebben op de waterkwaliteit, en dat de maatregelen uitvoerbaar, controleerbaar en handhaafbaar zijn.

Het ministerie van LNV heeft aan de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd om een snelle kwalitatieve beoordeling uit te voeren van de effecten van de alternatieve maatregelen op de waterkwaliteit ten opzichte van het eerdere ontwerp 7e AP. De vraag die het ministerie van LNV aan de CDM heeft gesteld is: *Wat is per alternatieve maatregel de verandering in effectiviteit op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit ten opzichte van de maatregel in het ontwerp 7e AP?* De voorgestelde wijzigingen uit de adviesaanvraag staan in Bijlage 1.

Het betreft een spoedadvies. De beoordeling van de wijzigingen is uitgevoerd door auteurs van het PlanMER-rapport over het 7^e Actieprogramma¹: ^{5.1.2.E} van Wageningen Environmental Research en ^{5.1.2.E} en G.J. ^{5.1.2.E} Research, en door ^{5.1.2.E} de ^{5.1.2.E} van de CDM. De voorzitter van de CDM en de CDM-leden (Bijlage 2) hebben de beoordelingen gereviseerd en het advies opgesteld.

Beoordeling van de voorgestelde wijzigingen

In Bijlage 3 wordt per maatregel een beoordeling gegeven van het effect van de voorgestelde wijzigingen op de waterkwaliteit ten opzichte van de oorspronkelijke maatregel uit het concept 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Veel van de wijzigingen in de maatregelen zijn nog niet uitgewerkt en het effect op waterkwaliteit kan daardoor nog niet worden beoordeeld.

Rustgewassen

De meeste wijzigingen in de maatregelen op het gebied van rustgewassen hebben geen of slechts een beperkt effect op de waterkwaliteit ten opzichte van de oorspronkelijke maatregelen uit het ontwerp 7^e AP. De verplichting tot de teelt van een minimaal aandeel rustgewassen in de rotatie (1 : 4 of 1 : 3 in de rotatie) kan voor een deel van de bedrijven grote financiële gevolgen hebben, omdat rustgewassen minder rendabel zijn dan niet-rustgewassen. De door LNV voorgestelde mid-term review op basis waarvan eventueel strengere maatregelen worden doorgevoerd (1 : 3 rotatie met rustgewassen), past bij de aanbeveling die de CDM hierover heeft gegeven in het advies 'Sturen op

---

¹ Van Boekel, E. M. P. M., Groenendijk, P., Kros, J., Renaud, L. V., Voogd, J. C., Ros, G. H., Fujita, Y., Noij, G. J., & van Dijk, W. (2021). Effecten van maatregelen in het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn: Milieueffectrapportage op planniveau. (Rapport / Wageningen Environmental Research; No. 3108). Wageningen Environmental Research. <https://doi.org/10.18174/553651>

duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit: “De onzekerheden in de berekende effecten zijn relatief groot. Mede daarom pleit de CDM voor een gefaseerde en gebiedsgerichte invoering van duurzame bouwplannen, afhankelijk ook van de economische effecten”². De CDM adviseert om vooraf de criteria vast te stellen voor de aangekondigde mid-term review; welke vooruitgang in milieukwaliteit (emissies, nitraat, oppervlaktewater) moet geboekt zijn om de strengere maatregelen wel/niet in te hoeven voeren? Dit vereist een intensieve monitoring van de milieukwaliteit en sturing op doelen.

Vanggewassen

Veel van de voorgestelde wijzigingen in de maatregelen op het gebied van vanggewassen hebben een beperkt effect op de waterkwaliteit of zijn nog onvoldoende concreet ingevuld om te kunnen beoordelen. Vanggewassen zijn effectief om nitraatuitspoeling te verminderen, vooral na de oogst van (snij)mais) en andere nitraatuitspoelingsgevoelige gewassen, mits tijdig gezaaid. In het 7e AP wordt voorgesteld een ‘commissie van wijzen’ in te stellen, die jaarlijks nagaat of de inzaai van een vanggewas vóór 1 oktober haalbaar is, gelet op weersomstandigheden gedurende het groeiseizoen. De voorgestelde verandering is vanuit landbouwkundig oogpunt en hoofdteelt geredeneerd plausibel, omdat de groei van een gewas door weersomstandigheden in het groeiseizoen vertraagd kan zijn. De CDM heeft eerder dit jaar over een vervroegde oogst van snijmaïs geadviseerd³.

Naarmate een vanggewas later wordt ingezaaid, zal de stikstofopname kleiner zijn en is het effect op vermindering van nitraatuitspoeling ook kleiner. Het laten bepalen door een commissie van wijzen of uitstel van de uiterste inzaaidatum (1 oktober) van een vanggewas nodig is, vanwege een verlate oogstdatum van het hoofdgewas, zal er in de praktijk toe leiden dat een vanggewas niet elk jaar vóór 1 oktober wordt ingezaaid. De sector wordt bovendien niet gestimuleerd om te streven naar het zaaien van een vanggewas vóór 1 oktober, als een ‘commissie van wijzen’ jaarlijks nagaat of 1 oktober haalbaar is als uiterste zaaidatum van een nagewas. Verwacht wordt dat deze wijziging tot een lagere daling van de nitraatuitspoeling leidt ten opzichte van de maatregel uit het concept 7e AP. De CDM adviseert ook hier om vooraf de criteria voor een eventueel uitstel van de uiterste inzaaidatum van een vanggewas door de ‘commissie van wijzen’ vast te laten stellen en hen te vragen deze te communiceren met de praktijk. Ook wordt geadviseerd om een mid-term review uit te voeren.

In het eerdere CDM-advies werd aangegeven dat de doorlooptijd van de snijmaïsoogst in Nederland gemiddeld zo’n 4 à 6 weken is, afhankelijk van de weersomstandigheden. Om jaarlijks duidelijkheid te scheppen of de snijmaïs al dan niet vóór 1 oktober geoogst moet zijn, zou de commissie van wijzen al eind augustus hierover moeten adviseren. De CDM herhaalt hier het eerder gegeven advies om een werkgroep van melkveehouders, Cumela, veevoedingsdeskundigen en teeltdeskundigen een strategieplan (draaiboek) op te laten stellen voor het vervoegen en indikken van de snijmaïsoogst in Nederland, opdat de voornoemde afwenteling wordt beperkt³. Het beter laten slagen van onderzaai dient ook meegenomen te worden. Zo’n werkgroep kan mogelijk wel een stimulans geven om de teelt en oogst van snijmaïs te vervroegen, zodat het vanggewas tijdig gezaaid kan worden, of dat onderzaai de kans krijgt om uit te groeien tot een effectief vanggewas.

Overige maatregelen

De meest wijzigingen in de bemestingsmaatregelen en teeltvrije zones zijn nog niet in detail uitgewerkt, maar de effecten van de wijzigingen zullen naar verwachting beperkt zijn (zie Bijlage 3

---

² CDM (2021) CDM-advies ‘Sturen op duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit’

³ CDM (2021). CDM-advies ‘Afwenteling van milieueffecten bij het tijdig oogsten van snijmaïs’

voor de analyse per maatregel). Pilots en onderzoek kunnen op termijn inzichten geven die tot aanpassingen in het beleid leiden. Op korte termijn hebben pilots en onderzoek echter geen effect op de waterkwaliteit.

Totaal effect van de voorgestelde wijzigingen

De CDM beoordeelt de effecten van de wijzigingen in het algemeen als beperkt, maar de vele wijzigingen tezamen maakt het zeer lastig om een totaal beeld van de effectiviteit te maken. De indruk ontstaat dat effectiviteit niet is toegenomen, maar dat de complexiteit wel is toegenomen.

Uitdagingen voor het mestbeleid

Het ontwerp 7^e AP heeft tot een groot aantal reacties geleid, op basis waarvan er veel veranderingen zijn doorgevoerd in het ontwerp 7^e AP. Dat leidt tot de vraag of er voldoende draagvlak in de landbouwsector is om de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijnwater te realiseren. En tot de vervolgvraag 'is het beleid wel voldoende effectief'?

Uit de PlanMER-rapportage volgt dat alleen met de meest vergaande maatregelen kan worden voldaan aan de nitraatnorm in het zandgebied in 2027. Dit geldt niet voor het lössgebied; daar wordt de nitraatnorm niet gerealiseerd in 2027. Ook volgt uit PlanMER dat met het voorgestelde pakket maximaal 60% van de KRW-waterlichamen voldoet aan de normen voor stikstof- en fosforconcentraties in 2027. Dit betekent dat voor een aanzienlijk deel van de wateren dan nog een opgave resteert om te voldoen aan de waterkwaliteitsnormen en dat minder vergaande maatregelen de opgave groter maakt. In PlanMER was het pakket maatregelen in het kader van "Duurzame bouwplannen" (teelt van rustgewassen en vanggewassen) nog niet doorgerekend. In een addendum is het effect hiervan in aanvulling op de PlanMER doorgerekend.⁴ Het doel van de nitraatrichtlijn om gebiedsgemiddeld onder alle landbouwgronden een nitraatconcentratie van lager dan 50 mg L⁻¹ te realiseren, wordt met het pakket "Duurzame bouwplannen" bereikt voor de zandgebieden, maar niet voor het lössgebied. Het effect van duurzame bouwplannen op oppervlaktewaterkwaliteit zijn niet exact te kwantificeren.

De MER-commissie heeft op 23 november jl. het toetsingsadvies over het milieueffectrapport Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn opgeleverd⁵. De MER-commissie concludeert dat het doelbereik ten opzichte van de gestelde doelen nog onvoldoende is. De gekozen aanpak van het 7^e AP en eerdere actieprogramma's leidt volgens de MER-commissie niet aantoonbaar tot het op tijd halen van de gestelde milieudoelen van de Nitraatrichtlijn en de KRW in heel Nederland. De MER-commissie geeft daarnaast aan dat een integrale aanpak essentieel is, zowel voor het behalen van de doelen als om duidelijkheid te bieden aan de landbouwsector. Daarnaast constateert de commissie dat er een grote stapeling van regels en voorschriften is, wat het beleid complex en ondoorzichtig maakt.

In 2018 heeft minister Schouten een herbezinning van het mestbeleid aangekondigd⁶. Een van de redenen hiervoor was dat de mestregelgeving te gedetailleerd en te ingewikkeld is geworden,

---

⁴ WUR. Effecten van duurzame bouwplannen op nitraat in uitspoelingswater en de N- en P-belasting van oppervlaktewater. Addendum bij: "Effecten van maatregelen in het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Milieueffectrapportage op planniveau"

⁵ <https://www.commissiemer.nl/adviezen/3556>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mest/documenten/kamerstukken/2018/10/23/kamerbrief-over-aanpak-herbezinning-mestbeleid>

waardoor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven en de uitvoerings- en handhavingslasten voor de overheid te hoog zijn geworden, en 'mestfraude' lastig te bestrijden is. De contouren van een nieuw mestbeleid zijn inmiddels uitgewerkt; daarbij wordt gestreefd naar vereenvoudiging van het stelsel van wet- en regelgeving rond mestbeleid én naar maatwerk, waarbij recht wordt gedaan aan de verscheidenheid van bedrijven.⁷ De CDM constateert dat het gewijzigde voorstel voor het 7e AP uit een groot aantal vaak gedetailleerde maatregelen bestaat, met veel uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld voor specifieke gewassen (langjarige gewassen, gewassen waarvoor geen vanggewas geteeld hoeft te worden), type bedrijfsmanagement (biologisch, grondgebonden veehouderij) en weersomstandigheden (commissie van wijzen voor het bepalen van de zaaidatum van een vanggewas). De gewijzigde maatregelen doen recht aan het streven naar maatwerk, maar maken het mestbeleid eerder complexer dan eenvoudiger en effectiever. De CDM vermoedt dat dit het draagvlak voor het mestbeleid in de sector eerder zal verlagen dan verhogen.

De landbouwsector wordt niet alleen geconfronteerd met uitdagingen op het gebied van waterkwaliteit, maar ook op het gebied van stikstof (biodiversiteit) en klimaat. In het kader van het stikstofdossier zijn er verkenningen uitgevoerd over effecten van krimp van de veestapel om de kritische depositie op Natura 2000 gebieden te reduceren.⁸ Als de mestproductie lager wordt dan neemt de fraudedruk af en dit zal mogelijk leiden tot minder uitspoeling van stikstof en fosfaat. Hoe groot dit effect is, is moeilijk aan te geven omdat de grootte van mestfraude en het effect daarvan op de waterkwaliteit niet bekend zijn. Vanuit het oogpunt van waterkwaliteit zijn naast een eventuele reductie van de veestapel, ook veranderingen in landgebruik van belang. Als extensivering leidt tot minder melkvee, zal mogelijk ook minder grasland nodig zijn. Omzetten van grasland naar bouwland zal leiden tot toename van nitraatuitspoeling. Als landbouwgrond uit productie wordt genomen en wordt omgezet in natuur, dan mag worden verwacht dat op termijn de waterkwaliteit verbetert. Het uit productie nemen van landbouwgronden langs beken en het omzetten van dit areaal in bufferstroken kan een forse bijdrage leveren aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in het zandgebied⁹. Maatregelen die genomen worden in kader van het stikstofdossier kunnen dus bijdragen aan het realiseren van een betere waterkwaliteit.

De uitdagingen op het gebied van waterkwaliteit, stikstof en klimaat vraagt om een integrale gebiedsgerichte aanpak.¹⁰ Eerder heeft de Commissie Remkens geadviseerd over de afrekenbare stoffenbalans, een instrument dat op bedrijfsniveau de input en output van nutriënten (inclusief de emissies naar het milieu) in beeld brengt¹¹. Het door de sector gevraagde maatwerk in het kader van het mestbeleid (Bijlage 3) en de vraag om integraal en gebiedsgericht stikstof-, mest- en klimaatbeleid biedt perspectieven om het beleid effectiever en eenvoudiger te maken en draagvlak in de landbouwsector te creëren. Een deel van de middelvoorschriften uit het 7^e AP zullen mogelijk niet meer nodig zijn als er een effectief en robuust beleid gebaseerd op maatwerk is ontwikkeld, dat draagvlak heeft in de sector, wetenschappelijk onderbouwd is en geborgd en gehandhaafd kan worden. Er bestaat echter ook een risico dat zo'n systeem met afrekenbare balansen en emissies te gedetailleerd en complex wordt, met veel discussie over gemeten en berekende cijfers. Ook moet

---

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/08/kamerbrief-contouren-toekomstig-mestbeleid>

⁸ Kamerbrief Voortgang stikstofproblematiek. <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2021/11/12/kamerbrief-voortgang-stikstofproblematiek>

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2021/11/12/bijlage-9---wur-memo-kansen-stikstofaanpak-voor-krw>

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2021/11/12/bijlage-6---wenr-rapport-gebiedsgerichte-verkenning-van-de-verdere-aanpak-stikstof>

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/08/niet-alles-kan-overal>

zo'n systeem van de afrekenbare stoffenbalans voldoen aan de vereisten vanuit de Nitraatrichtlijn. Het MINAS-systeem, net zoals de afrekenbare stoffenbalans gebaseerd op input en output, is bijvoorbeeld in 2003 gesneuveld omdat er met dit systeem geen recht werd gedaan aan de vereisten en criteria van de Nitraatrichtlijn.

De CDM ondersteunt het traject om maatwerk te verkennen en te ontwikkelen, waarbij ook de verschillende beleidsdossiers geïntegreerd worden. De ontwikkeling van zo'n systeem vraagt een meerjarig traject en goede samenwerking tussen de landbouwsector, overheid en wetenschap.

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Commissie Deskundigen Meststoffenwet
t.a.v. ^{5.1.2.E}
Wageningen Environmental Research
Postbus 47
6700 AA Wageningen

Directoraat-generaal Agro
Directie Strategie, Kennis en
Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

Datum **- 23 NOV. 2021 -**
Betreft Adviesaanvraag kwalitatieve beoordeling wijzigingen voorstel
beleidspakket 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Geachte ^{5.1.2.E}

Het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (7^e AP) heeft tot doel nutriëntenverliezen uit de landbouw naar grondwater en oppervlaktewater te verminderen. Het ontwerp 7^e AP¹ heeft van 6 september jl. tot 18 oktober jl. ter inzage gelegen. Op basis van de consultatieronde bij het ontwerp 7^e AP en de nadere bespreking met stakeholders hierbij, de addendum op de milieueffectrapportage² en op basis van de verwachte uitkomsten van de aanvullende analyse voor de oppervlaktewaterkwaliteit, zijn een aantal wijzigingen tot stand gekomen.

Met deze wijzigingen wordt een evenwicht gezocht tussen het behalen van doelen voor de waterkwaliteit en de impact op de landbouwsector. Voorwaarde tot het opnemen van deze wijzigingen in het definitieve 7^e AP is dat deze alternatieve maatregelen een vergelijkbaar of beter effect hebben op de waterkwaliteit en uitvoerbaar, controleerbaar en handhaafbaar zijn.

Ten aanzien van een mogelijk veranderend effect op de waterkwaliteit door de alternatieve maatregelen ten opzichte van het eerdere ontwerp 7^e AP verzoek ik de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) een kwalitatieve beoordeling te doen. In de bijlage van deze brief (bijlage 1) vind u de voorgestelde wijzigingen in de maatregelen ten opzichte van het ontwerp 7^e AP. Graag zou ik de CDM willen vragen om het volgende inzichtelijk te maken:

Wat is per alternatieve maatregel de verandering in effectiviteit op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit ten opzichte van de maatregel in het ontwerp 7^e AP?

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/09/06/consultatie-en-milieueffectrapportage-voor-het-7e-actieprogramma-nitraatrichtlijn>

² Effecten van duurzame bouwplannen op nitraat in uitspoelingswater en de N- en P-belasting van oppervlaktewater. Addendum bij: "Effecten van maatregelen in het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Milieueffectrapportage op planniveau" ^{5.1.2.E} en van Boekel, 15 oktober 2021. Wordt naar verwachting eind november 2021 openbaar gemaakt.

Ons kenmerk

DGA-SKI / 21291685

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Bijlage 1

Directoraat-generaal Agro
Directie Strategie, Kennis en
Innovatie

Ik verzoek de CDM om dit advies uiterlijk 25 november 2021 uit te brengen. U kunt het advies tevens richten aan ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} van de directie ^{5.1.2.E} Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit. Voor inhoudelijke informatie over dit verzoek kunt u contact opnemen met ^{5.1.2.E} en ^{5.1.2.E}

Ons kenmerk
DGA-SKI / 21291685

Hoochachtend,

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

Strategie, Kennis & Innovatie

Bijlage 2. Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM)

Samenstelling van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet

Leden	Plantaardige productiesystemen	5.1 eerste lid e
	Diervoeding	5.1 eerste lid e
	Governance of agrobiodiversity	5.1 eerste lid e
	Bedrijfseconomie	5.1 eerste lid e
	Watersystemen en Global Change	5.1 eerste lid e
	Beleidsformaties voor duurzame samenleving	5.1 eerste lid e
	Milieutechnologie en Resource use	5.1 eerste lid e
	Precisielandbouw/Smart Farming	5.1 eerste lid e
	Bodem en nutriëntenmanagement	5.1 eerste lid e
Secretaris		5.1 eerste lid e
Adviseur	Planbureau voor de Leefomgeving	5.1 eerste lid e

Bijlage 3. Beoordeling van effect van wijziging van maatregelen uit het concept 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn op de waterkwaliteit. De tabel met de kolommen Maatregel, Paragraaf in ontwerp 7^e AP, Paragraaf in definitief 7^e AP, Ingangsdatum, Verandering t.o.v. ontwerp en Reden is door het ministerie van LNV aan de CDM verstrekt als bijlage. De CDM heeft per maatregel een beoordeling van het effect op waterkwaliteit uitgevoerd.

Maatregel	Paragraaf in ontwerp 7e AP	Paragraaf in definitief 7 ^e AP	Ingangs datum*	Verandering t.o.v. ontwerp	Reden
Rotatie met rustgewassen	5.2.2.2	5.2.2.2	1-1-2023	Verplichte rotatie van 1:4 per 2023 en 1:3 per 2027 gaat alleen gelden op zand- en lössgronden. Deze geldt op zand- en lössgronden, zoals aangegeven in het ontwerp 7 ^e AP, op alle percelen, dus ook bij graasdierhouders.	Effect op klei- en veen voor grondwater en oppervlaktewater is zeer beperkt (MER en addendum MER) – en daarom niet proportioneel qua impact op de bedrijfsvoering.

Beoordeling van het effect door de CDM

Deze verandering heeft waarschijnlijk een beperkt effect op de waterkwaliteit ten opzichte van het concept 7e AP.

De CDM heeft hierover eerder geadviseerd. In het CDM-advies 'Sturen op duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit' staat: "De verbetering van de waterkwaliteit in de kleiregio's en de veenregio's zijn relatief klein, omdat de gevraagde aanpassingen in bouwplan en oogsttijdstippen daar relatief beperkt zijn, en de samenstelling van het bouwplan en de teelt van vanggewassen daar minder grote effecten hebben op de waterkwaliteit."

Van belang hierbij is wat er met het areaal 'niet-rustgewassen' op klei- en veen gronden gebeurt (tot 67% van het bedrijfsareaal). Waarschijnlijk zal door het lagere saldo van de rustgewassen een verdere intensivering optreden met meer 'niet-rustgewassen' om het saldo-verlies enigszins te compenseren (mogelijk kan er ook een verschuiving van teelten van het zand- en lössgebied naar het klei- en veengebied optreden. Het totaal effect kan hierdoor mogelijk toch negatief uitvallen.

Referenties

CDM (2021) CDM-advies 'Sturen op duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit'. <https://www.wur.nl/web/file?uuid=ee3be188-7308-4158-83e2-798e18d9c303&owner=497277b7-cdf0-4852-b124-6b45db364d72&contentid=603883&elementid=19057032>

Rotatie met rustgewassen	5.2.2.2	5.2.2.2	1-1-2023	Biologische teelt uitzonderen van deze verplichting.	Stimulering biologische teelt en staande praktijk om tot goede rotatie te komen vanuit belang bodemkwaliteit. Door de lagere input in de biologische landbouw, is het risico op nutriënten uitspoeling en afspoeling gemiddeld lager dan bij reguliere teelten. Biologische teelt stimuleren, kan hieraan bijdragen.
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Door het beperkte areaal biologische landbouw (ongeveer 4% van het totaal landbouwareaal; Bron: CBS Statline) en het relatief geringe nutriëntengebruik in de biologische landbouw zal deze verandering slechts een beperkt effect hebben op de waterkwaliteit.</p> <p>Door de lagere input van nutriënten is risico op uitspoeling meestal kleiner in de biologische landbouw dan reguliere landbouw. Maar dit hoeft niet altijd zo te zijn; door gebruik van organische meststoffen (waardoor stikstof kan vrijkomen door mineralisatie in perioden waarin geen stikstofopname door gewas plaatsvindt) en stikstofbinding door vlinderbloemigen kan ook de nitraatuitspoeling in de biologische landbouw hoog zijn. Bij een toenemend areaal biologische teelten is het dus van belang om het effect hiervan op nitraatuitspoeling te monitoren.</p> <p><u>Referenties</u></p> <p><i>Chris Koopmans, Ilse Geijzendorffer, Leen Janmaat, Burret Schurer, Joost Sleiderink, Jan de Wit en Jan-Paul Wagenaar (2021) SWOT-analyse van de biologische landbouw met kansen voor stimulering Een QuickScan voor beleid. https://www.louisbolk.nl/sites/default/files/publication/pdf/swot-analyse-van-de-biologische-landbouw-met-kansen-voor-stimulering.pdf</i></p>					
Rotatie met rustgewassen	5.2.2.2	5.8	1-1-2026	Tijdens de mid-term review (2024) zal beoordeeld worden of invoering van de strengere maatregelen per 2027 (1:3 gewasrotatie) benodigd is, gelet op de actuele ontwikkeling van de waterkwaliteit op dat moment, de stikstofmaatregelen, de maatwerkaanpak	1:3 heeft veel impact voor de sector. Met de maatwerkaanpak van de sector kan veel bereikt worden als veel agrariërs zich actief inzetten. Daarmee hoeft de 1:3 niet noodzakelijk te zijn. Dit stimuleert de agrariërs zich actief in te zetten voor doelbereik.

				van de sector en de vrijwillige aanpak in de DAW.	
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Deze verandering past bij het advies dat de CDM hierover eerder heeft gegeven. In het CDM-advies 'Sturen op duurzame bouwplannen voor verbetering waterkwaliteit' staat hierover: "De onzekerheden in de berekende effecten zijn relatief groot. Mede daarom pleit de CDM voor een gefaseerde en gebiedsgerichte invoering van duurzame bouwplannen, afhankelijk ook van de economische effecten"</p> <p>Als uit de mid-term review in 2024 blijkt dat aanvullende maatregelen moeten worden genomen om de nitraatuitspoeling te beperken, dan kunnen andere (aanvullend) gebieden worden aangewezen voor een 1:3 teelt van rustgewassen. Het is raadzaam om de criteria vast te stellen voor de aangekondigde mid-term review; welke vooruitgang in milieukwaliteit (emissies, nitraat, oppervlaktewater) moet geboekt zijn om de strengere maatregelen (1 : 3 rotatie) wel/niet in te hoeven voeren. Dit vereist een intensieve monitoring van de milieukwaliteit en sturing op doelen. De implementatie van een dergelijke aanpak vergt een lange aanloop en implementatietijd.</p>					
Rotatie met rustgewassen bij langjarige teelten	5.2.2.2.	5.2.2.2	1-1-2023	Langjarige teelten die langer op het land staan dan de maximale cyclus van rustgewassen, worden uitgezonderd van deze verplichting.	Consultatie inbreng. Hiermee wordt de maatregel verfijnd. Het toepassen van rustgewassen in teelten die ≥ 4 (of per 2027 ≥ 3) jaar op het land staan, is niet mogelijk zonder het gewas vroegtijdig te vernietigen.
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Dit is een groep van verschillende soorten gewassen: boom- en fruitteelt, asperges, en in bepaalde rotaties ook aardbeien, rabarber, artisjok en rozen. Het areaal van deze gewassen is beperkt. Het risico op nitraatuitspoeling varieert (ook afhankelijk van het nutriëntenmanagement). De stikstofgiften in de boom- en fruitteelten in de open grond zijn relatief beperkt. Vermoedelijk zou het vroegtijdig afbreken van de langjarige teelten tot meer uitspoeling leiden. Het effect van de voorgestelde verandering op de waterkwaliteit is naar verwachting beperkt.</p>					
Vanggewassen - wintergewassen	5.2.2.3	5.2.2.3	1-1-2023	Onder de groep wintergewassen welke uitgezonderd worden van de eis tot vanggewassen zullen gaan vallen meerjarige teelten en gewassen met een bewezen hoge stikstofbenutting in het najaar/winter. De volgende teelten kunnen hier onder vallen: gras,	Voor sommige teelten is het toepassen van een vanggewas onmogelijk i.v.m. teelt gedurende de winter. Daarnaast zijn er gewassen die of heel weinig nutriënten achter laten (suikerbieten) of meer

				wintergranen, meerjarige teelten, wintergroenten, bloembollen die in najaar worden gepoot, suikerbieten en mogelijk zetmeelaardappelen. Voor voederbieten wordt nog advies uitgevraagd. De definitieve lijst (o.a. voor wintergroenten) zal worden opgesteld door de CDM. De sector zal worden verzocht relevante gegevens over specifieke gewassen aan te dragen ten behoeve van het opstellen van de lijst.	nutriënten opnemen in het najaar dan een vanggewas (zetmeelaardappelen). De sector wordt gevraagd hun onderzoeksresultaten te delen, zodat de deze meegenomen kunnen worden door de CDM. Hiermee kan gefundeerd tegemoet gekomen worden aan de zorgen uit de sector en wordt zoveel mogelijk gegevens gebruikt.
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Het effect van de verandering is nu niet te beoordelen, omdat het niet duidelijk is hoe deze verandering (bij welke gewassen) wordt ingevuld. Het is inderdaad te verwachten dat gewassen waarvan de stikstofopname nog voldoende hoog doorloopt in de herfst een vergelijkbaar (of hoger) effect hebben als een vanggewas dat voor 1 oktober is ingezaaid.</p> <p>Suikerbieten zijn nog in staat om stikstof op te nemen na oktober (zo'n 15 kg N per ha). Bij zetmeel- en consumptieaardappelen speelt dat voor een goede afharding van de knol het loof in een onrijp stadium (rond begin september) moet worden doodgespoten om voor 1 oktober te kunnen oogsten. Hierdoor wordt de herverdeling van N vanuit loof naar aardappel onderbroken en daalt de stikstofopname in de knol met circa 20-25 kg N per ha in vergelijking met een normaal afgerijpt gewas dat in oktober of begin november wordt geoogst. In die situatie is een vanggewas dus niet effectief. Voor een effectief vanggewas na aardappel moet de rassenkeuze worden afgestemd op een vroege oogst zodat het gewas tijdig op een natuurlijke wijze kan afrijpen en er geen onrijp loof met daarin veel N in de bodem terecht komt.</p> <p>Voor andere gewassen, zoals wintergroenten of bloembollen, is de het de vraag of er voldoende stikstofopname plaatsvindt in het najaar om het effect van het vanggewas te compenseren.</p>					
Vanggewassen – commissie van wijzen	5.2.2.3	5.2.2.3	Medio 2022	De inzaaidatum voor vanggewassen na mais blijft behouden, wel zal gewerkt gaan worden met een commissie van wijzen die jaarlijks kijkt of de 1 oktober haalbaar is, gelet op weersomstandigheden gedurende het groeiseizoen.	Motie TK en consultatie inbreng.

Beoordeling van het effect door de CDM

De groei van een vanggewas in het najaar is afhankelijk van de temperatuur en daglengte. Naarmate een vanggewas later wordt gezaaid, zal de stikstofopname lager zijn en is het effect op vermindering van nitraatuitspoeling lager. De voorgestelde verandering is vanuit landbouwkundig oogpunt en hoofdteelt geredeneerd plausibel, omdat de groei van een gewas door weersomstandigheden vertraagd kan zijn. Uitstel van de inzaaidatum van het vanggewas op basis van de oogstdatum van het hoofdgewas, zal er toe leiden dat een vanggewas niet elk jaar vóór 1 oktober wordt gezaaid. Ten opzichte van het concept 7e AP betekent dit dat de nitraatuitspoeling minder kan worden beperkt door een vanggewas. Het weer heeft een groot effect op de nitraatuitspoeling, en op de effectiviteit van een vanggewas om de uitspoeling te verminderen.

De CDM heeft eerder dit jaar over een vervroegde oogst van snijmais geadviseerd. Het oogsten van onrijpe snijmais kost voederwaarde en dus geld. Onrijpe mais in het rantsoen geeft risico op pensverzuring bij melkvee, leidt mogelijk tot een vermindering van de melkgift per koe, en verhoogt de methaanemissie per koe en per geproduceerde kg melk. De overgang tussen onrijpe en rijpe snijmais is geleidelijk; voornoemde effecten nemen toe naarmate de snijmais onrijper wordt geoogst. Verder moet worden benadrukt dat een vroegere oogst kan worden gestuurd via een gerichte rassenkeuze (telen van zeer vroege tot ultravroege rassen) waardoor negatieve effecten op de kwaliteit van het voer kunnen worden beperkt of voorkomen. Wel zal doorgaans de opbrengst van zeer vroege rassen wat lager zijn door de kortere groeiduurtijd. De CDM heeft geadviseerd om een werkgroep van melkveehouders, Cumela, veevoedingsdeskundigen en teeltdeskundigen een strategieplan (draaiboek) op te laten stellen voor het vervoegen en indikken van de snijmaisooft in Nederland, opdat de voornoemde afwenteling wordt beperkt. Het beter laten slagen van onderzaai dient ook meegenomen te worden. De voorgestelde commissie van wijzen uit het gewijzigde 7^e AP is er niet op gericht om het vanggewas op tijd in te zaaien. De vraag is of er nog wel een stimulans is voor de sector om te streven naar het zaaien van een vanggewas vóór 1 oktober, als een commissie van wijzen jaarlijks nagaat of een uiterste zaaidatum van het nagewas op 1 oktober haalbaar is.

In het CDM-advies werd ook aangegeven dat de doorlooptijd van de snijmaisooft zo'n 4 à 6 weken is, afhankelijk van de weersomstandigheden. Om jaarlijks duidelijkheid te scheppen of de snijmais al dan niet vóór oktober geoogst moet zijn, zou de commissie van wijzen al eind augustus hierover moeten adviseren. Is er dan voldoende jaar-specifieke informatie beschikbaar om een advies op te stellen, of wordt het advies gebaseerd op voorgaande jaren?

Referentie

CDM (2021). CDM-advies 'Afwenteling van milieueffecten bij het tijdig oogsten van snijmais'

Vanggewassen – gedifferentieerde gebruiksnorm	5.2.2.3	5.2.2.3	1-1-2023	Voor niet-mais gewassen en niet winterteelten geldt dat inzaai van een vanggewas per 1 oktober gestimuleerd wordt. Bij latere inzaai, zal de gebruiksnorm voor het volgende jaar gekort worden (gedifferentieerde	Consultatie inbreng en inbreng sector. Dit stimuleert goede inzet van vanggewassen en compenseert risico's op uitspoeling bij teelten waarbij inzaai niet tijdig gelukt is. De genoemde korting is afgeleid van het effect van een vanggewas bij tijdige inzaai
---	---------	---------	----------	---	---

				gebruiksnorm). Bij inzaai na 1 november (of geen inzaai) geldt de maximale korting. Indien op 1 november geen vanggewas ingezaaid is, geldt de maximale korting. Het vanggewas dient tot minimaal 1 februari te blijven staan. Bij de vaststelling van de definitieve kortingen zal een advies van de CDM worden opgevraagd.	(maximale korting staat gelijk aan maximale opname vanggewas). Desondanks kan hierdoor wel meer uitspoelen in de winter en najaar – daarvoor wordt gecorrigeerd door de hieronder genoemde aanvullende maatregelen.
Beoordeling van het effect door de CDM					
Dit is een mogelijkheid om het effect van late of geen inzaai van vanggewassen te compenseren. Het uiteindelijke effect is afhankelijk van de hoogte van de korting op bemesting die plaats vindt en of het effect van deze korting vergelijkbaar is met het effect van een inzaai van een vanggewas. Dit moet nader worden onderzocht, maar het moet mogelijk zijn om deze verandering dusdanig in te vullen dat er geen negatief effect op de waterkwaliteit optreedt ten opzicht van het inzaaien van een vanggewas voor 1 oktober, conform het concept 7e AP.					
Vanggewassen – N-gebruiksnorm	5.2.2.3	5.2.2.3	1-1-2023	Stikstofgebruiksnorm voor groenbemesters voor niet-vlinderbloemige groenbemesters die voor 1/9 gezaaid zijn en geteeld worden na graan- en graszaad en koolzaad niet schrappen, maar wel updaten.	Motie TK en consultatie inbreng. Na deze teelten (CDM-advies) is beperkte bemesting nodig om een (niet-vlinderbloemige) groenbemester/vanggewas goed te laten groeien omdat er bijna geen nutriënten over zijn na de hoofdteelt. Kan meegenomen worden in update gebruiksnormen (5.4.2.2).
Beoordeling van het effect door de CDM					
De CDM heeft eerder geadviseerd over groenbemesters (zie referenties). CDM concludeerde hierin onder andere					
<ul style="list-style-type: none"> Als het doel van de teelt van een groenbemester/vanggewas enkel verlaging van de nitraatuitspoeling is, is er geen reden het vanggewas te bemesten. Bij andere doeleinden zoals extra aanvoer van organische stof of aaltjesbestrijding is voldoende groei nodig en kan een stikstofbemesting zinvol zijn. Dit hangt af van de hoeveelheid minerale N in de bodem die het voorgaande gewas nalaat en de mineralisatie van N uit diverse organische 					

bronnen in de periode dat het vanggewas N opneemt. Het laatste betreft mineralisatie van N uit de dierlijke mest die voor of in het voorjaar is toegediend, de mineralisatie van N uit de verse ondergewerkte gewasresten van het hoofdgewas en de mineralisatie van N uit de bodemorganische stof.

- Bemesting zal vooral nodig zijn na graangewassen, ook omdat de N-nalevering uit gewasresten van graan als gevolg van de hogere C/N-verhouding gemiddeld genomen laag is.

Het vervangen van de maatregel “geen gebruiksnorm voor een groenbemester” door de maatregel “beperkte bemesting” kan tot een hogere nitraatuitspoeling leiden voor gewassen die veel minerale stikstof na de oogst achter laten. Het risico op nitraatuitspoeling is lager voor gewassen die weinig minerale stikstof nalaten, zoals de gewassen die bij deze wijziging worden genoemd (graan, graszaad en koolzaad).

Referenties:

CDM (2017) CDM-advies ‘Groenbemers’

https://www.wur.nl/upload_mm/4/9/9/d03b24ad-cf93-4604-9dca-b1844c05d7f8_1705577_Oene%20enema.pdf

https://www.wur.nl/upload_mm/c/8/1/6b63d919-1690-4f07-981a-07b3b6a3e7f1_1705577_Oene%20enema%20bijlage%201.pdf

CDM (2017) CDM-advies ‘Aanvullende vragen Groenbemers’

https://www.wur.nl/upload_mm/4/c/f/1d09bf13-c3ae-4e53-a2df-3e969e8236b3_1733887%20Oene%20enema.pdf

https://www.wur.nl/upload_mm/7/4/e/16907737-af71-4d81-81d1-d6860c0d1c18_1733887%20Oene%20enema%20bijlage%201.pdf

Vanggewassen – 100% Aanvullend	5.2.2.3	5.2.2.3	1-1-2023	Inzaai van een vanggewas wordt per 2023 verplicht op 100% (i.p.v. 60%) van het areaal op zand en löss.	Om mogelijk verminderde milieuresultaten te ondervangen door wijzigingen in 5.2.2.3 en om de handhaafbaarheid te verbeteren. Hiermee wordt de impact vanaf 2023 maximaal en vervalt de aanlooperperiode. Hiermee wordt sneller het maximale effect van deze maatregel bereikt en wordt de impact op grondwater (en daarmee uiteindelijk ook oppervlaktewater) versnelt vergroot.
-----------------------------------	---------	---------	----------	--	--

Beoordeling van het effect door de CDM

<p>Als het vanggewas tijdig wordt ingezaaid bij gewassen die uitspoelingsgevoelig zijn (en dus veel minerale N achterlaten) en waarbij de N-opname in het oogstproduct vanaf 1 oktober beperkt tot gering is, dan heeft deze maatregel een groter effect op verbetering waterkwaliteit dan de maatregel uit het concept actieprogramma, omdat de maatregel dan op 100% in plaats van 60% wordt geïmplementeerd). Echter, als de inzaaidatum veel later wordt, omdat het hoofdgewas niet tijdig kan worden geoogst (en de commissie van wijzen hierover heeft geadviseerd), dan zal deze maatregel een relatief beperkt effect hebben. Er wordt dan een niet-effectief vanggewas op een grote areaal ingezaaid.</p>					
Percentage rustgewas voor graasdierbedrijven	5.2.2.4		1-1-2023	<p>In de nadere uitwerking van grondgebondenheid zal aan de hand van het aantal dieren of mestproductie dat een bedrijf heeft, bepaald worden over hoeveel grasland het bedrijf dient te beschikken, waarvan een aandeel permanent grasland op bedrijfsniveau. Er zal hiervoor een tijdspad worden gedefinieerd om in te groeien naar het einddoel per 2027, waarbij een aanzienlijk deel van de geproduceerde mest door een bedrijf dient te kunnen worden afgezet op grasland (waarvan een aandeel permanent) waarover het bedrijf beschikt. Dit zal gaan gelden voor melkveebedrijven en voor rundvleesveehouderij bedrijven met zoog- of weidekoeien. In het kader van de invoering van spoor 1 grondgebondenheid wordt komende maanden nader uitgewerkt hoe deze (permanent) graslandeis aan grondgebondenheid eruit komt te zien en welke verdere fasering hier precies bij hoort. Hiermee wordt deels invulling gegeven aan spoor 1 van het toekomstige mestbeleid en het uitgangspunt van 100%</p>	<p>Motie TK en consultatie inbreng.</p> <p>Dit zorgt voor een betere koppeling met de grondgebondenheid eisen zoals voorzien van het toekomstige mestbeleid (koppeling grondgebondenheid en grasland). Ook zorgt het voor vereenvoudiging van handhaving en uitvoerbaarheid en het lost het probleem voor stalgehouden runderen op (vleesstieren)</p>

				grondgebondenheid op melk- en rundveebedrijven.	
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Het effect op waterkwaliteit van deze maatregel is moeilijk te beoordelen. Hiervoor moet de maatregel nader worden beschreven.</p> <p>Als deze maatregel er toe leidt dat het areaal grasland groter wordt en het areaal bouwland (zowel rustgewassen als niet-rustgewassen) kleiner of als er relatief meer mest naar grasland gaat dan naar bouwland ten opzichte van het concept ontwerp actieplan, dan leidt deze maatregel waarschijnlijk tot minder nitraatuitspoeling omdat nitraatuitspoeling uit bouwland hoger is dan uit grasland.</p>					
Najaarsbemesting aanpassen Aanvullend	nvt	5.4.2.2	1-1-2023	De najaarsbemesting (bemesten na 1/8) wordt voor bouwland beperkt tot maximaal 60 kg N/ha uit dunne fractie dierlijke mest en drijfmest.	Inbreng sector als alternatief. Om mogelijk verminderde milieuresultaten te ondervangen door wijzigingen in 5.2.2.3. Ook draagt dit bij aan een verbetering van de grondwaterkwaliteit en de oppervlaktewaterkwaliteit. Hiermee wordt de mest gerichter ingezet en het "dumpen" van mest ten behoeve van een lege mestkelder voorkomen.
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Dit is een maatregel die ongewenst opvullen van gebruiksnormen ("leegrijden van de mestkelder") kan beperken. Hierdoor is het risico op uit- en afspoeling van stikstof en fosfaat door najaarsbemesting kleiner dan uit het concept Actieprogramma. Om effectiviteit te vergroten zou deze maatregel alleen moeten worden toegepast op gewassen (incl. groenbemesters) die in het najaar nog stikstof en fosfaat kunnen opnemen.</p>					
Uitrijdseizoen verschuiven Aanvullend	nvt	5.4.3.3	1-1-2023	De start van het uitrijdseizoen van drijfmest en dunne fractie dierlijke mest wordt voor bouwland verlaat met een maand (toegestaan vanaf 15 maart i.p.v. 15 februari). Hierbij kunnen vroege teelten worden aangewezen waar deze verschuiving niet (volledig) zal gelden (CDM stelt lijst op).	Inbreng sector als alternatief. Om mogelijk verminderde milieuresultaten te ondervangen door wijzigingen in 5.2.2.3. Hierdoor wordt de mest op zo'n moment toegepast dat het ontkiemende gewas de vrij komende nutriënten uit de mest kan opnemen. Daarmee vermindert de uitspoeling. Dit vermindert ook het "dumpen" van mest ten behoeve van een

				Hiermee kan de aanmeldplicht voor maïsteelt vervallen, waardoor de administratieve last verminderd.	lege mestkelder. Ook draagt dit bij aan een verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit in alle gebieden. Hiermee wordt gericht bemest.
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Er is geen bemestingstechnische reden om dierlijke mest tussen 15 februari en 15 maart toe te dienen. Het effect van de maatregel op uit- en afspoeling is sterk afhankelijk van de weeromstandigheden, maar gemiddeld genomen zal het later toedienen van dierlijke mest in het vroege voorjaar het risico op uit- en afspoeling naar het grond- en oppervlaktewater beperken. Het is echter de vraag of deze maatregel voldoende effect heeft op de nitraatuitspoeling naar het grondwater om aanpassing in de regels over vanggewassen (5.2.2.3) te compenseren. Nitraatuitspoeling treedt met name op bij de minerale stikstof die in het najaar nog in de bodem aanwezig is. Bij voorjaarsbemesting kan ook nitraatuitspoeling naar grondwater optreden, maar deze nitraat zal, afhankelijk van de bewortelingsdiepte, veelal nog in de wortelzone aanwezig blijven en kan door het gewas worden opgenomen.</p>					
Maatwerkeraanpak	nvt	5.2.3	Nntb	In afstemming tussen sector, LNV, I&W, RVO en NVWA wordt komende periode een maatwerkplan opgesteld, waarbij boeren kunnen kiezen om deel te nemen aan dit maatwerkplan als alternatief spoor voor de generieke maatregelen uit het 7 ^e AP (met name duurzame bouwplannen). Daarvoor wordt eerst vastgesteld (1) welke punten verder uitgewerkt moeten worden, (2) welk proces wordt doorlopen om daarin te voorzien, (3) aan welke criteria moet worden voldoen om de uitwerking te doen slagen (handhaafbaar, controleerbaar, uitvoerbaar en gelijk of beter effect waterkwaliteit) en (4) wanneer we een 'go / no go'-besluit nemen of het voorstel voldoende is	Uitkomst sector overleg & motie TK.

				uitgewerkt om het daadwerkelijk op te nemen in het beleid (en zo nodig in wet- en regelgeving).	
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Er is nog geen invulling gegeven aan Maatwerk aanpak, dus er kan geen beoordeling worden gegeven over het effect op waterkwaliteit. Een voordeel van maatwerk is dat een boer maatregelen kan nemen die het best bij zijn bedrijf passen. Maatwerk betekent echter niet dat het realiseren van de doelstellingen gemakkelijk wordt. Afhankelijk van hoe maatwerk aanpak wordt ingevuld, kunnen er grote verschillen ontstaan in maatregelen tussen bedrijven. Voor maatwerk zijn indicatoren nodig waarop gestuurd kan worden, zoals gegevens over bemesting, toepassing van specifieke maatregelen, een berekend stikstofoverschot en/of metingen van nitraat in grond- en oppervlaktewater of minerale stikstof in de bodem na de oogst. Deze indicatoren moeten wetenschappelijk onderbouwd worden en voldoende geborgd kunnen worden. Maatwerk biedt perspectieven voor het vereenvoudigen van het mestbeleid, maar kan er toe leiden dat het mestbeleid complexer en minder robuust wordt. Dit is afhankelijk hoe maatwerk wordt ingevuld. Een berekening van het stikstofoverschot op een bedrijf is eenvoudiger dan het meten van minerale N na de oogst op elk perceel op een bedrijf.</p>					
Gebiedsgericht bepalen welke aanvullende inrichtingsmaatregelen benodigd zijn voor doelbereik voor oppervlakte-waterkwaliteit	nvt		1-1-2024	In aansluiting op de gebiedsgerichte analyse uit de DAW en in afstemming met de Waterschappen wordt bekeken welke inrichtingsmaatregel voor stikstof en fosfor effectief en benodigd zijn om doelbereik voor de oppervlaktewaterkwaliteit te bereiken (bijvoorbeeld helofytenfilters, natte bufferstroken, ijzerdrains).	Op basis van aanvullende analyse voor de oppervlaktewaterkwaliteit. Dit zal gebiedsgericht bijdragen aan het behalen van de doelen voor de oppervlaktewaterkwaliteit voor de landbouwopgave.
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Deze wijziging van de maatregel is nog niet ingevuld en kan daardoor niet worden beoordeeld. Het toepassen van maatregelen als helofytenfilters, natte bufferstroken en ijzerdrains boven op de maatregelen uit het 7^e Actieprogramma kunnen bijdragen aan verdere verbetering van de waterkwaliteit. Dit betekent ook dat op waterkwaliteitsdoelen gestuurd wordt in plaats van voorschriften. Voor deze aanvullende analyse zijn gerichte metingen nodig, en is gerichte monitoring nodig die thans meestal nog niet beschikbaar is. De doorlooptijd om dit alsnog te ontwikkelen bedraagt een aantal jaren.</p>					
Update N-gbn en N-werkingscoëfficiënt	5.4.2.2	5.4.2.3	1-1-2023	Meenemen gebruiksnorm groenbemesters en gebruiksnorm teelten	

				die vanuit voedselkwaliteit beperkt zijn in gebruik dierlijke mest.	
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Als er een stikstofgebruiksnorm wordt toegekend aan een groenbemesters dan neemt het risico op uitspoeling toe ten opzichte van de maatregel uit het ontwerp actieprogramma (geen gebruiksnorm).</p> <p>Een verbod (of beperking) van gebruik van dierlijke mest op teelten waar gebruik van mest uit oogpunt van voedselkwaliteit limiterend is, heeft alleen een positief effect indien dit op bedrijfsniveau leidt tot een lagere norm dierlijke mest. In het mestbeleid is de gebruiksnorm dierlijke mest voor bedrijven nu 170 kg N per ha, behalve op bedrijven met een derogatie (230 of 250 kg N per ha). Er wordt nu geen onderscheid gemaakt naar gewassen bij de gebruiksnorm dierlijke mest.</p>					
Teeltvrije zones – leidraad	5.4.3.1		1-1-2023	In de leidraad wordt ook specifiek als criterium opgenomen of een water nog een opgave heeft.	Motie TK, consultatie inbreng en verfijning maatregel.
Beoordeling van het effect door de CDM					
<p>Met “een opgave heeft” wordt waarschijnlijk bedoeld dat alleen teeltvrije zones worden ingericht als het water niet aan de waterkwaliteitsdoelstellingen voldoet. Indien aan de waterkwaliteitsdoelstellingen wordt voldaan, hoeft dan waarschijnlijk geen teeltvrije zone worden ingericht. Bij dit criterium moet worden meegewogen of de waterkwaliteit blijvend voldoet aan de doelstellingen als deze maatregel niet wordt toegepast, dus ook als bemesting, gewas of landgebruik wijzigt.</p>					
Teeltvrije zones - grasland	5.4.3.1		1-1-2023	<p>In de leidraad als criterium opnemen dat voor graslandpercelen waar kruidenrijk grasland wordt toegepast in de teeltvrije zone, een beperking geldt van maximaal 1 meter (behalve bij KRW-waterlichamen en ecologisch kwetsbare waterlopen).</p> <p>Op de teeltvrije zone is beweiding toegestaan.</p>	<p>Inbreng sector. Hiermee worden met name grondgebonden en extensievere boeren die nu deelnemen aan de ANIb pakketten ontzien. Dit kan daarmee het grasland areaal en de biodiversiteit stimuleren. Vanuit waterkwaliteit geldt wel dat een 1 meter teeltvrije zone minder effectief is dan een 2 meter teeltvrije zone. Indirect heeft het wel een positieve invloed, omdat kruidenrijke stroken alleen in standgehouden kunnen</p>

					<p>worden op extensief beweide en bemeste percelen.</p> <p>Omdat beweiding in de regel over het gehele perceel plaatsvindt, wordt toegestaan dat de teeltvrije zone voor beweiding wordt gebruikt.</p>
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Het effect van een 1 meter versus 2 meter teeltvrij zone op belasting van het oppervlaktewater met stikstof en fosfaat zal beperkt zijn. Het is te verwachten dat de stikstof- en fosfaatuitspoeling uit kruidenrijk grasland lager is dan uit grasland met gangbaar management, omdat kruidenrijk grasland op de extensievere bedrijven wordt geteeld.</p> <p>Het effect van deze maatregel zal naar verwachting beperkt zijn. Wel is het belangrijk om nader onderzoek te verrichten naar uitspoeling uit kruidenrijk grasland, omdat het niet is uit te sluiten dat het areaal kruidenrijk grasland zal toenemen.</p>					
Teeltvrije zones - grondgebondenheid	5.4.3.1	5.4.1.4	1-1-2023	De wet Verantwoorde en grondgebonden groei melkveehouderij wordt ingetrokken. Daarbij wordt de formulering in de fosfaatbank voor grondgebondenheid zodanig ingevuld dat teeltvrije zones niet meetellen. Voor de mestplaatsingsruimte wordt de teeltvrije zone wel afgetrokken van de beschikbare ruimte.	Dit voorkomt dat bedrijven die nu grondgebonden zijn in grote problemen komen door de correctie van teeltvrije zones bij de berekening van de mestplaatsingsruimte en grondgebondenheid. Bij het ingroeitraject voor spoor 1 wordt dit meegenomen.
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Deze maatregel betekent dat voor berekening van het aantal dieren binnen grondgebondenheid, het totaal areaal wordt meegeteld en dat voor berekening van mestplaatsingsruimte het areaal zonder teeltvrije zones wordt berekend. Dit laatste betekent dat dezelfde hoeveelheid mest per ha landbouwgrond (exclusief teeltvrije zone) kan worden toegediend dan in de situatie zonder teeltvrije zone. Het risico op uitspoeling in beide situaties is dus hetzelfde.</p> <p>Het aantal dieren gebaseerd op het areaal met teeltvrije zone is hoger dan op het areaal zonder teeltvrije zone. Dit betekent dat bij deze definitie van grondgebondenheid er meer dieren gehouden kan worden dan als de teeltvrije zone niet wordt meegerekend bij grondgebondenheid. Of dit leidt tot</p>					

<p>meer uitspoeling is afhankelijk van het aandeel teeltvrije zones op een bedrijf, de mestplaatsingsruimte en -overschot. Het risico op uitspoeling zou kunnen toenemen, maar het vraagt een nadere studie om dit uit te zoeken.</p> <p>Het effect van deze maatregel op de waterkwaliteit is sterk afhankelijk van het aandeel teeltvrije zones in het totaal areaal van een bedrijf. Naar verwachting is het effect op waterkwaliteit ten opzichte van het ontwerp AP beperkt.</p> <p>Dit is een maatregel die tot complexiteit en inconsequentie leidt in het mestbeleid: grondgebondenheid wordt gebaseerd op een ander areaal dan de mestplaatsingsruimte.</p>					
Verruiming uitrijddatum vaste storrijke mest	5.4.3.2	5.4.3.2	1-1-2023	<p>Verruiming met twee weken van 1 september naar 15 september wordt niet doorgevoerd i.v.m. vergroot risico op uitspoeling nutriënten (TCB-advies 'Uitstel uitrijdverbod vaste mest vanwege neerslag in regio Zuid-Limburg 2021').</p> <p>Daarnaast wordt de maatregel specifiek gericht op storrijke vaste mest, in aansluiting op het CDM-advies 'Effecten van mesttoediening op regenwormen als voedsel voor weidevogels', 17-09-2020.</p>	Wetenschappelijk inzicht en verfijning maatregel. Hiermee wordt de maatregel gefocust op storrijke vaste mest, de meest geschikte mestsoort voor verbetering van de bodem en weidevogels. Tevens wordt door de maatregel niet uit te breiden tot 15 september een vergroot risico op uitspoeling beperkt.
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Deze maatregel leidt tot een kleiner risico op uitspoeling van stikstof en fosfaat, maar het effect zal beperkt zijn omdat het verschil maar twee weken betreft en het risico op uitspoeling uit storrijke mest beperkt is (ten opzichte van drijfmest en kunstmest). Ook de hoeveelheid stro-rijke mest is relatief beperkt.</p>					
Kwetsbare drinkwaterwinningen	5.4.5			Overeenkomstig het besluit van het Landelijk Bestuurlijk Overleg wordt de huidige bestuursovereenkomst verlengd tot 1 januari 2023. Uiterlijk 1 juli 2022 wordt besloten over het al dan niet voortzetten van de bestuursovereenkomst.	Afspraak in Landelijk Bestuurlijk Overleg

Beoordeling van het effect door de CDM					
Duidelijke criteria ontbreken voor de beoordeling van het succes van de bestuursovereenkomst. Het registreren van het aantal geïnteresseerden en het aantal deelnemers aan gebiedsprocessen garandeert nog geen verlaging van de nitraatconcentratie.					
Pilot Doelgericht werken voor betere waterkwaliteit	5.2.2.1	Nvt	Nvt	Deze pilot kan vervallen. Dit gaat op in de maatwerkaanpak.	Uitkomst sector overleg
Beoordeling van het effect door de CDM					
Er wordt geen effect verwacht.					
Pilot BedrijfsEigen Stikstofnorm	5.5.2.2	5.5.2.1	7 ^e AP	Uitgebreide evaluatie in 2022.	
Beoordeling van het effect door de CDM					
Een evaluatie van een pilot heeft geen effect op de waterkwaliteit.					
Pilot Mineralenconcentraat	nvt	5.5.4.5	7 ^e AP	Uit 6 ^e AP overnemen	Vooruitlopend op de landenspecifieke oplossing waarover overeenstemming met de EC wordt gezocht, is het nodig deze pilot tot dat moment te verlengen.
Beoordeling van het effect door de CDM					
Het is belangrijk om inzicht te hebben in het risico van toepassing van mineralenconcentraten en de daarbij vrijkomende dikke fractie van gescheiden mest op de uitspoeling van nitraat en fosfaat naar grond- en oppervlaktewater. Grootschalig gebruik van mineralenconcentraten als kunstmestvervanger kan leiden tot verschuivingen in de mestmarkt in Nederland en daarmee tot effecten op uitspoeling. Eerder onderzoek naar mineralenconcentraten duidt op een beperkt risico op extra uitspoeling ten opzichte van kunstmest.					
<i>Referentie</i>					

<p>5.1 eerste lid e (2020). Application of Mineral Concentrates from Processed Manure. In 5.1 eerste lid e Biorefinery of Inorganics: Recovering Mineral Nutrients from Biomass and Organic Waste (pp. 260) https://doi.org/10.1002/9781118921487.ch5-5</p>					
Kennisontwikkeling	5.6.2		7e AP	<p>Onderzoek aanvullend naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het aspect van stikstofbenutting van onder andere suikerbieten, aardappelen en cichorei een prominentere plek geven in veredelingsprogramma's - stikstofefficiëntie van bemesting verhogen door inzet van precisielandbouw, zoals rijenbemesting bij suikerbieten & cichorei en bijbemesting bij aardappelen 	Aangedragen door ketenpartijen
<p>Beoordeling van het effect door de CDM</p> <p>Onderzoek naar stikstofbenutting en veredeling is het meest relevant voor aardappelen, omdat suikerbieten en cichorei in het algemeen al vrij efficiënt zijn. Bij de berekeningen die in het kader van mestbeleid worden uitgevoerd wordt uitgegaan van Goede Landbouw Praktijk, maar er wordt niet uitgegaan van technieken als rijenbemesting en bijmestsystemen. Eerdere onderzoek hebben laten zien dat hiermee de bemesting met 15-20% kan worden verlaagd zonder opbrengstderving. Echter, benadrukt moet worden dat op zand- en lössgronden de stikstofgebruiksnorm al 5-30% onder het N-bemestingsadvies ligt. In zo'n situatie zal het effect van N-efficiency verhogende maatregelen naar verwachting lager zijn.</p>					

Van: ENV D01 ARES <^{5.1.2E} @ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 9 december 2021 11:37
Aan: ^{5.1.2E} ^{5.1.2E} (Permanent Representation of Netherlands =
Représentation permanente des Pays-Bas)
CC: ^{5.1.2E} ^{5.1.2E} (Permanent Representation of Netherlands =
Représentation permanente des Pays-Bas); ^{5.1.2E} (^{5.1.2E})
Onderwerp: [Re] 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL -
Ares(2021)7603034
Bijlagen: NL reply - 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025.pdf; Reply to
letter from Dutch authorities_7th Action Programme Nitrates Directive 2022-
2025 - NL - Ares(2021)7443736.pdf

Brussel
ENV.D.1/GBM/fk

Geachte ^{5.1.2.E}

Ik dank u voor uw brief van 2 december 2021 waarin u het 7e Nitraatactieprogramma voor de periode 2022-2025 en andere daarmee verband houdende documenten aanbiedt om aan te tonen dat Nederland voldoet aan de verplichting van artikel 5 van de nitraatrichtlijn.

Wij erkennen dat het actieprogramma een aantal maatregelen bevat die kunnen bijdragen tot het behalen van de doelstellingen van de nitraatrichtlijn, zoals ook door de milieubeoordeling wordt bevestigd. Zoals uiteengezet tijdens eerder overleg tussen de Commissie en de Nederlandse autoriteiten, zijn wij echter van mening dat de maatregelen in het 7e Nitraatactieprogramma niet volstaan om het probleem van verontreiniging door nutriënten in Nederland aan te pakken en aan de eisen van de nitraatrichtlijn te voldoen. Zoals ook in de milieubeoordeling is aangegeven, sluiten de maatregelen met name niet aan bij de ernst en de urgentie van de situatie in alle regio's. Wij zijn bezorgd over de vele mogelijke afwijkingen en uitzonderingen, gezien de aanhoudende negatieve trend van nutriëntenverontreiniging.

Hoogachtend,

(e-handtekening)

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

Brussels
ENV.D.1/GBM/fk

Dear 5.1.2E

Thank you for your letter of 2 December 2021 presenting the 7th Nitrates Action Programme for the period 2022-2025 and other related documents, whose aim is to address the issue of nitrates pollution in the Netherlands.

The Commission recognizes that the Action Programme contains a number of measures which could contribute to the objectives of the Nitrates Directive, as also confirmed by the environmental assessment. However as explained during previous exchanges between the Commission and the Dutch authorities, the Commission is not convinced that the measures in the 7th Action Programme are sufficient to address the nutrients pollution problem in the Netherlands and to thus meet the requirements of the Nitrates Directive. In particular, as also pointed out in the environmental assessment, the set of measures proposed under the Action Programme does not match the severity and the urgency of the situation in all regions. The Commission remains concerned about the many possible derogations and exceptions that risk to further aggravate the continuously negative trend of nutrients pollution.

I take the opportunity to stress the urgency to address the issue of nitrates pollution in the Netherlands as a matter of priority. This can only be done by a systemic response that effectively tackles the key pressures that lead to the current level of pollution. This is necessary to ascertain that pollution levels are not harmful to human health and to the environment.

Yours sincerely,

(e-signed)

5.1.2E

5.1.2E

Van: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E})
Verzonden: donderdag 9 december 2021 15:17
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E})
Onderwerp: Re: Reactie DG ^{5.1.2.E} 7e AP FW: [Re] 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7603034
Bijlagen: NL reply - 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025.pdf; Reply to letter from Dutch authorities_ 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7443736.pdf

Dank je wel!
Groet, ^{5.1.2.E}

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 9 dec. 2021 om 11:57 heeft ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} ;@minInv.nl> het volgende geschreven:

Beste allen,

De EC heeft zojuist gereageerd op de aanbiedingsbrief op het 7^e AP:

- Commissie erkent dat het actieprogramma een aantal maatregelen bevat die zouden kunnen bijdragen aan de doelstellingen van de nitraatrichtlijn, zoals ook bevestigd door de milieubeoordeling.
- Commissie is er niet van overtuigd dat de maatregelen in het 7e actieprogramma voldoende zijn om het probleem van nutriëntenverontreiniging in Nederland aan te pakken en dus te voldoen aan de eisen van de nitraatrichtlijn, het komt niet overeen met de ernst en urgentie van de situatie in alle regio's.
- Commissie blijft bezorgd over de vele mogelijke afwijkingen en uitzonderingen die de voortdurend negatieve trend van nutriëntenverontreiniging verder kunnen verergeren.
- urgentie wordt benadrukt dit met voorrang aan te pakken. Dit kan alleen volgens Commissie worden gedaan door een effectieve systemische aanpak.

Groet,
^{5.1.2.E}

Van: ENV D01 ARES < ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 9 december 2021 11:37
Aan: ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} (Permanent Representation of Netherlands = Représentation permanente des Pays-Bas) < ^{5.1.2.E} @minbuza.nl>
CC: ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} (Permanent Representation of Netherlands = Représentation permanente des Pays-Bas) < ^{5.1.2.E} @minbuza.nl>; ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} @minInv.nl>
Onderwerp: [Re] 7th Action Programme Nitrates Directive 2022-2025 - NL - Ares(2021)7603034

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 1 februari 2022 14:51
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E
 5.1.2.E (5.1.2.E 5.1.2.E
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: 3/02 - D1 mtg with NL authorities - Nitrates

Dear all,

Regarding the meeting on 3/02 (9h30-12h) in our premises (**avenue d'Auderghem 19, 1040 Brussels, room 08/411**) please bear in mind that currently wi-fi in our rooms doesn't work for external people.
 So I would like to ask you to bring your presentation in pendrive and we could show it via Commission laptop.

Thank you for your understanding.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E

5.1.2.E to the Head of Unit

European Commission
 Directorate-General for the Environment
 Unit D.1 – Land Use & Management

Avenue d'Auderghem 19
 1040 Brussels, Belgium

+ 5.1.2.E

5.1.2.E @ec.europa.eu

Van: 5.1.2.E @ec.europa.eu
Verzonden: maandag 28 februari 2022 09:35
Aan: BRE-LNV; 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E L@ec.europa.eu
Onderwerp: RE: Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive
Bijlagen: Cover note.doc; Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en verzoek om derogatie van de Nitraatrichtlijn.pdf; Addendum 7e AP ENVI.pdf

Dear 5.1.2.E

On behalf of 5.1.2.E 5.1.2.E we hereby acknowledge receipt of your correspondence.

Your letter has been transmitted to the services in charge, for the appropriate analysis and follow-up.

Best Regards,

5.1.2.E 5.1.2.E
5.1.2.E to the Director General

European Commission/Directorate-General for the Environment
 Avenue d'Auderghem 19, B-1000, Bruxelles/Brussel
 +32 (0) 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu
 Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Disclaimer

This message represents solely the views of its author and cannot in any circumstances be regarded as the official position of the European Commission. It is intended solely for the person to whom it is addressed and may contain confidential information.

From: BRE-LNV <5.1.2.E @minbuza.nl>
Sent: Friday, February 25, 2022 6:33 PM
To: ENV DIRECTOR GENERAL <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E @minlv.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E @minbuza.nl; BRE-LNV <5.1.2.E @minbuza.nl>
Subject: Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive

Dear 5.1.2.E

Please find attached a letter from 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E AGRO, to 5.1.2.E 5.1.2.E with a cover letter from 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E

It would be appreciated if you could hand over the letter to 5.1.2.E 5.1.2.E and send us a confirmation of receipt.

Many thanks for your cooperation.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E *to the Department for Agriculture, Nature and Food Quality*

.....
Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union
Kortenberglaan 4-10 | 1040 Brussels

.....
T: (+ 5.1.2.E

M: (+ 5.1.2.E

@: 5.1.2.E [@minbuza.nl](mailto:)

www: [NL Permrep to the EU](#)
.....

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2.E

T.a.v. 5.1.2.E

Europese Commissie
1049 BRUSSEL
België

Datum 25 februari 2022
Betreft Addendum op het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn en verzoek om
derogatie van de Nitraatrichtlijn

Geachte 5.1.2.E

De afgelopen maanden heeft Nederland gesprekken gevoerd met uw dienst over de inhoud van het 7^e actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn. Op 26 november 2021 is het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn vastgesteld en op 2 december 2022 is het actieprogramma aan u toegezonden. Bij de vaststelling van het 7^e actieprogramma is opgemerkt dat met de maatregelen die zijn opgenomen in het actieprogramma de doelen voor verbetering van de grondwaterkwaliteit onder landbouwbedrijven op termijn worden behaald in alle gebieden, behalve in het lössgebied (in het zuiden van Limburg). De doelen ten aanzien van de oppervlaktewaterkwaliteit van de Nitraatrichtlijn en de landbouwopgave van de Kaderrichtlijn Water (KRW) komen met het 7^e actieprogramma nog niet binnen bereik. Om ook deze doelen te halen, zijn aanvullend gebiedsgerichte maatregelen nodig betreffende de landbouw. Hiertoe heeft Nederland een addendum op het 7^e actieprogramma opgesteld, dat ik u met deze brief aanbied.

Verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit en de grondwaterkwaliteit is onderdeel van de integrale gebiedsgerichte aanpak voor het landelijke gebied, zoals gepresenteerd in het Coalitieakkoord 2021-2025. Hierin is een forse investering opgenomen in een duurzame landbouw en in een robuust natuurareaal. Het gaat om een investering van EUR 25 miljard tot 2035, gefinancierd vanuit de Rijksbegroting en aanvullend op de reeds beschikbare budgetten voor het landbouw-, natuur- en milieubeleid. Om de natuur in Nederland in goede staat te brengen kiest Nederland voor een brede aanpak die zich richt op de verscheidenheid aan gebieden. Die aanpak richt zich niet alleen op stikstof, maar ook op de (Europese) normen en opgaven van de waterkwaliteit, bodem, klimaat en natuur. Het bijgevoegde addendum op het 7^e actieprogramma geeft een doorvertaling van de ambities uit het Coalitieakkoord naar de maatregelen die het kabinet, in aanvulling op de maatregelen uit het 7^e actieprogramma, neemt om de doelen voor waterkwaliteit voor zover het de landbouw betreft te halen.

Over de inhoud van dit addendum is de afgelopen weken meermaals met uw dienst gesproken. De maatregelen uit het addendum leiden tot een verdere

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door
5.1.2.E

T 5.1.2.E
5.1.2.E @minInv.nl

Ons kenmerk
DGA-PAV / 22072814

Uw kenmerk

Bijlage(n)

verbetering van de waterkwaliteit betreffende de landbouw en Nederland voldoet hiermee aan zijn verplichtingen voor de landbouw vanuit de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water.

Ik verzoek ik u dan ook, namens de Nederlandse regering, om een nieuwe derogatie van de gebruiksnorm van 170 kg stikstof per hectare per jaar voor dierlijke mest als opgenomen in bijlage III, paragraaf 2 van de Nitraatrichtlijn voor Nederland met ingang van 1 januari 2022. Ik verzoek u vriendelijk om dit verzoek tot derogatie in behandeling te nemen en om de vereiste besluitvormingsprocedure voort te zetten. Daarbij herhaal ik het verzoek dat Nederland eerder aan u heeft gedaan om flexibiliteit te betrachten in de procedure ten einde zo spoedig mogelijk tot definitieve besluitvorming te komen.

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

ADDENDUM OP HET 7^E ACTIEPROGRAMMA NITRAATRICHTLIJN

1. Aanleiding

Op 26 november 2021 is het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn (hierna: 7^e AP) vastgesteld.¹ Het 7^e AP richt zich met name op die gebieden en teelten waar de grootste problemen zijn voor de waterkwaliteit en richt zich daarmee op de hotspots (bouwland teelten op zand en löss). Bij de vaststelling van het 7^e AP is opgemerkt dat met de maatregelen die zijn opgenomen in het 7^e AP de doelen voor verbetering van de grondwaterkwaliteit onder landbouwbedrijven op termijn worden behaald in bijna alle gebieden, behalve het lössgebied². De doelen ten aanzien van de oppervlaktewaterkwaliteit van de Nitraatrichtlijn en de landbouwopgave van de Kaderrichtlijn Water (KRW) komen nog niet binnen bereik. Om ook deze doelen te halen, zijn aanvullend gebiedsgerichte maatregelen nodig betreffende de landbouw. Het 7^e AP en dit addendum hangen nauw samen met de 3^e stroomgebiedsbeheerplannen voor de KRW, die zich, naast de nutriënten uit de landbouw, richten op de andere bronnen van nutriënten zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties, bewoond gebied en industrie. Het 7^e AP, waarin de maatregelen voor de landbouwopgave worden weergegeven, ondersteunt de stroomgebiedbeheerplannen. Voor verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit en de grondwaterkwaliteit wordt daarom nadrukkelijk de verbinding gezocht met integratie van de waterkwaliteit in de integrale gebiedsgerichte aanpak voor het Landelijke gebied vanuit het coalitieakkoord 2021-2025 ('Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'). Hierin is een forse investering opgenomen in een duurzame landbouw en in een robuust natuurareaal. Om de natuur in Nederland in goede staat te brengen kiest het kabinet voor een brede aanpak die zich richt op de verscheidenheid aan gebieden. Die aanpak richt zich niet alleen op stikstof, maar ook op de (Europese) normen en opgaven van de waterkwaliteit, bodem, klimaat en natuur. Dit addendum geeft een doorvertaling van de ambities uit het Coalitieakkoord naar de maatregelen die het kabinet, in aanvulling op de maatregelen uit het 7^e AP, neemt om de doelen voor waterkwaliteit voor zover het de landbouw betreft te halen (hoofdstuk 4).

Onderhavig addendum schetst hoe de problematiek integraal aangepakt wordt en welke stappen Nederland zet om de doelstellingen te halen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van onontkoombare doelen in een gebiedsgerichte aanpak. Monitoring en handhaving zijn hierin cruciaal om de voortgang te bewaken en tijdig in te kunnen grijpen. De restopgave voor de landbouw die met het 7^e AP nog niet ondervangen wordt, wordt met de maatregelen in dit addendum opgepakt. Hiermee wordt naar verwachting voldaan aan de eisen van de KRW om uiterlijk per 2027 alle maatregelen te hebben ingezet die benodigd zijn om de nutriëntdoelen te gaan halen. Hiertoe worden de gebiedsgerichte maatregelen uit het Coalitieakkoord ingezet (H3 en 4 in dit addendum), aangevuld met aanvullende maatregelen voor de oppervlaktewaterkwaliteit en het lössgebied (H4).

2. Opgave

Het behalen van de doelen van de Nitraatrichtlijn en KRW vraagt om een brongerichte aanpak. Nationaal bezien ligt de grootste opgave bij de landbouw. Grote verschillen in bronbijdragen worden echter op regionaal niveau waargenomen. Hieronder worden de opgaven en mogelijke oplossingsrichtingen vanuit het perspectief van de landbouw weergegeven. De opgave voor de andere bronnen van nutriënten in oppervlaktewater, worden in de 3^e Stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP) geadresseerd. In de 2^e stroomgebiedbeheerplannen 2015-2021 zijn de doelen voor onder meer nutriënten en biologische parameters, die deel uitmaken van de ecologie, per waterlichaam

¹ Kamerstuk 33 037, nr. 431.

² Zie bijlagen 3 en 6 bij het 7^e AP, Kamerstuk 33 037, nr. 431.

opgenomen.³ In de ontwerp-3^e stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 zijn de doelen voor nutriënten beperkt aangepast.⁴

Voor zowel de Nitraatrichtlijn als de Kaderrichtlijn Water ligt nog een opgave in Nederland. Uit de milieueffectrapportage⁵, het addendum op de milieueffectrapportage⁶ en het CDM advies⁷ over de aanpassingen ten opzichte van het ontwerp 7^e AP, blijkt dat met het 7^e AP doelbereik voor het grondwater in zicht komt, maar dat de oppervlaktewaterkwaliteitsdoelen voor de landbouwopgave nog niet gehaald worden. In tabel 1 wordt een inschatting gegeven van de huidige opgave voor waterkwaliteit in het bovenste grondwater en het oppervlaktewater⁸ (zie ook bijlage 1). De huidige opgave betreft de situatie in 2021, zonder in achtname van de voorgenomen maatregelen uit het 7^e AP en de SGBP. Voor het oppervlaktewater is hierbij gekeken naar zowel de meetpunten uit het KRW-meetnet als de punten uit het Meetnet Nutriënten Landbouw Specifiek Oppervlaktewater – daarmee ligt de focus bij de landbouwopgave, maar worden ook de opgave voor de andere bronnen van nutriënten meegenomen. Uit de tabel blijkt dat voor oppervlaktewater de opgave verdeeld is over de verschillende grondsoorten; er is niet een grondsoort die eruit springt qua opgave. Voor nitraat in het grondwater ligt de opgave met name op de zand- en lössgronden. Als naar nutriënten in grond- en oppervlaktewater wordt gekeken, is de waterkwaliteit alleen in het riviergebied volledig op orde. Ook in het noordelijk veengebied en het noordelijk zeekeleigebied is de waterkwaliteit behoorlijk goed op orde. In het lössgebied zijn op alle fronten stevige opgaven. Voor oppervlaktewaterkwaliteit speelt buitenlandse belasting hierbij een grote rol door de grensoverstekende beken. Ook in de Gelderse Vallei zijn nog opgaven voor grond- en oppervlaktewater, net als in Oostelijk Noord-Brabant en Noord Limburg en in het Westelijke zandgebied (bollenstreek).

Tabel 1. Inschatting van opgave anno 2021 per regio voor fosfor en stikstof voor het oppervlaktewater, en voor nitraat voor het grondwater. Het verwachte effect van de maatregelen uit het 7^e AP en de 3^e SGBP zijn niet meegenomen in deze tabel.

	Zand noord	Zand oost	Gelderse Vallei	Westelijk Noord-Brabant zand	Oostelijk Noord-Brabant en Limburg zand	Lössgebied	Noordelijk veengebied	Noordelijk zeekeleigebied	Westelijk zeekelei	Centraal zeekelei (Flevopolders)	Rivierengebied	Westelijk veengebied	Zuid-Westelijk zeekeleigebied	Westelijk zandgebied (bollenregio)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
P oppervlaktewater	oranje	oranje	rood	oranje	oranje	rood	oranje	oranje	rood	oranje	oranje	rood	oranje	rood
N oppervlaktewater	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	rood	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje
Nitraat grondwater	oranje	oranje	rood	oranje	rood	rood	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje	oranje

groen – geen opgave

rood – grote opgave

oranje – beperkte opgave

³ [Stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 - Helpdesk water](#)

⁴ [Ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 - Helpdesk water](#); [WKP Achtergronddocumenten SGBP 2022-2027 \(waterkwaliteitsportaal.nl\)](#); [WKP Factsheets 2020 December \(waterkwaliteitsportaal.nl\)](#)

⁵ Van Boekel, E., P. Groenendijk, J. Kros, L. Renaud, J.C. Voogd, G. Ros, Y. Fujita, G.J. Noij en W. van Dijk, 2021. Effecten van maatregelen in het zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Milieueffectrapportage op planniveau. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3108, 217 blz. 101 Ref.

⁶ Effecten van duurzame bouwplannen op nitraat in uitspoelingswater en de N en P-belasting van oppervlaktewater. Addendum bij: "Effecten van maatregelen in het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Milieueffectrapportage op planniveau"

⁷ Kwalitatieve beoordeling wijzigingen voorstel beleidspakket 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM), 25 november 2021.

⁸ Groenendijk, P. et al (2021) Aanvullende maatregelen op het pakket van het zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn met een gebiedsgerichte oriëntatie 11207723-000-BGS-0001.

3. Gebiedsgerichte aanpak

Op 1 juli 2021 is de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (Wsn) in werking getreden, waarmee de Wet Natuurbescherming is gewijzigd en straks de Omgevingswet zal worden gewijzigd. Hierin zijn belangrijke onderdelen van de structurele aanpak stikstof vastgelegd. Deze aanpak legt ook een belangrijke basis voor de systematiek die ook voor de integrale aanpak voor het landelijke gebied van het huidige kabinet opgezet wordt, gericht op de realisatie van de internationale verplichtingen ten aanzien van natuur, klimaat en waterkwaliteit.

De Wsn regelt onder meer drie wettelijk verplichtende omgevingswaarden (resultaatsverplichtingen) voor stikstofreductie: in 2025 moet minimaal 40% van het areaal van de stikstofgevoelige natuur in beschermde Natura 2000-gebieden een gezond stikstofniveau hebben; in 2030 minimaal de helft en in 2035 minimaal 74%. In het Coalitieakkoord is aangekondigd de doelstelling van de Wsn te versnellen om in 2030 op minimaal 74% van het areaal stikstofgevoelige natuur in beschermde Natura-2000 gebieden onder de kritische depositiewaarde te brengen, waarbij alle sectoren hun evenredige stikstofbijdrage leveren. Hiertoe zal het kabinet binnen afzienbare tijd een wijziging van de Wsn voor voorbereiden.

De wet geeft de opdracht tot het nemen van maatregelen om stikstofreductie te bereiken en de natuur te herstellen. Maatregelen zoals de provinciale aankoop veehouderijen nabij Natura 2000-gebieden hebben naast stikstofreductie ook effect op de doelstellingen van de KRW. Ook regelt de wet de tussentijdse monitoring en zo nodig bijsturing.

Het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (Psn) is de plek waar belangrijke onderdelen van de stikstofaanpak samenkomen. Het Programma legt op grond van de Wsn de wijze vast waarop de structurele aanpak stikstof en natuur (gebiedsgericht) wordt uitgevoerd en bevat uitvoeringsplichten en procesafspraken voor de verschillende bestuursorganen. Naast de bron- en natuurmaatregelen wordt in het Psn vastgelegd op welke wijze de rapportagecyclus en monitoringsopgave ingevuld moet worden. Ook wordt in het programma de uitvoeringsplicht vastgelegd tot het realiseren van de natuurdoelanalyses. In het Psn zal worden opgenomen op welke wijze de nationale, bindende omgevingswaarden zal worden vertaald naar regionaal niveau. In het Psn is tevens een bijsturingsladder opgenomen die het effect van maatregelen kan verhogen of versnellen indien deze tegenvallen; en een sociaaleconomische effectenbeoordeling van maatregelen.

Uit de Wsn volgt de verplichting om uiterlijk in juli 2023 de conceptgebiedsplannen te publiceren waarin per gebied wordt omschreven welke maatregelen worden genomen om de stikstofdoelstellingen van de Wet te realiseren. In voorbereiding hierop worden op dit moment natuurdoelanalyses gemaakt waarin per gebied de staat van de natuur wordt omschreven en in kaart wordt gebracht wat de eventuele resterende opgave is om daarmee richting te geven aan aanvullende maatregelen. Een eerste quick-scan van de natuurdoelanalyses zal in maart 2022 afgerond worden. De afgeronde natuurdoelanalyses zijn voorzien voor eind 2022 uiterlijk medio 2023.

Het Psn is voorzien om medio mei 2022 te worden gepubliceerd ten behoeve van een inspraakprocedure. Uiteindelijke vaststelling en publicatie van het programma staat voorgenomen voor de tweede helft van 2022, waarna het programma bindend zal zijn.

In aanvulling op de structurele aanpak stikstof, die nu in uitvoering is, kiest het kabinet voor verregaande extra stappen met een onontkoombare, gebiedsgerichte, integrale aanpak. Deze aanpak ziet op de realisatie van de drie internationale opgaven ten aanzien van natuur (stikstof), klimaat en water. Deze aanpak krijgt vorm onder het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het doel van het NPLG is om, via een gebiedsgerichte benadering, te voldoen aan de internationale verplichtingen van de Vogel- en Habitat Richtlijn (VHR), de KRW en de verplichtingen voor landbouw en landgebruik vanuit Fit for 55. De aanpak zal daarmee ook leiden tot doelbereik aan de verplichtingen die volgen uit de Nitraatrichtlijn en de KRW voor wat betreft de landbouwopgave.

Zoals eerder aangegeven komt met het 7^e AP het doelbereik voor het grondwater in zicht, maar nog niet voor de oppervlaktewaterkwaliteitsdoelen. Deze opgave kan het beste worden aangepakt met gebiedsgerichte maatregelen die specifiek passend zijn voor de lokale omstandigheden op gebiedsniveau of zelfs bedrijfs- of perceelsniveau. Daarbij zijn soms stevige maatregelen nodig en maatregelen die zich richten op ruimtelijke inrichting en veranderingen in het watersysteem, zoals inrichting van brede beekdalen. Het NPLG zorgt voor deze gebiedsgerichte aanpak en draagt bij aan de financiering en mogelijkheden om de opgave op te pakken. De maatregelen in het kader van de Stikstofaanpak bieden de kans om de doelen voor de Nitraatrichtlijn en de KRW te gaan halen, ook doordat hiermee ingrijpende maatregelen genomen kunnen worden om de landbouw te extensiveren in aantallen dieren en toepassen van uitspoelingsgevoelige teelten, en hiermee de input van stikstof (en fosfor) in het milieu te reduceren.

Onder de aanpak zal per gebied inzichtelijk gemaakt worden welke maatregelen nodig zijn om te voldoen aan deze internationale verplichtingen. Op dit moment wordt geïnventariseerd of het al mogelijk is om in 2023 te komen tot integrale gebiedsplannen. Het kabinet kiest ervoor deze opgaven in samenhang te bezien met het oog op doelmatigheid, maar ook met het oog op het bieden van duidelijkheid en zekerheid aan betrokken partijen en het zeker stellen dat het doelbereik van de opgaves wordt gehaald. Het kabinet kiest voor een onontkoombare aanpak, waarbij geldt dat de invulling grotendeels gebiedsgericht plaatsvindt onder stevige nationale regie opdat zeker wordt gesteld dat de doelstellingen gerealiseerd worden. De kenmerken van een gebied, in het bijzonder ten aanzien van bodem en water, zijn belangrijke factoren bij het vastleggen van de benodigde maatregelen in de gebiedsplannen. Ten behoeve van de aanpak heeft het kabinet 25 miljard euro gereserveerd. Om perspectief te bieden aan de landbouw wordt de ingezette transitie naar kringlooplandbouw verder gestimuleerd.

Met het NPLG worden een viertal doelen integraal geadresseerd en opgepakt, te weten: stikstof, natuur, waterkwaliteit en klimaat:

- Stikstof: Aanpassing (Wet natuurbescherming⁹ en) van de Omgevingswet waarbij de omgevingswaarden voor stikstof wordt versneld. Dit houdt in dat per 2030 74% van stikstofgevoelige Natura2000-gebieden onder de KDW gebracht moet zijn in plaats van de eerder gestelde 2035.
- Klimaat: 5 Mton CO₂-reductie in 2030, te realiseren vanuit de landbouw / landgebruik.
- Water: In 2027 moeten alle maatregelen uitgevoerd zijn om aan de doelen van de KRW te gaan voldoen. In het NPLG wordt de landbouwopgave van de KRW geadresseerd.
- Natuur: Uitbreiden natuurareaal en versterken huidige natuur

Uitvoering van de bijdrage in de transitie landelijk gebied:

- Een Nationaal Programma Landelijk Gebied
- Transitiefonds €25 miljard tot 2035 (zie ook hoofdstuk 5).
- Vanuit de Nitraatrichtlijn en KRW zijn de doelen al gesteld.
- De oprichting van een regie-autoriteit, conform het regeerakkoord ten behoeve van de realisatie van de aanpak.
- Het maken van bestuurlijke afspraken met provincies over hun rol als gebiedsautoriteit.
- Opkoop van boerderijen en grond.
- Extensivering, omschakeling, legalisering en verplaatsing van agrarische bedrijven als mede innovatie.

De komende tijd werkt het kabinet, met betrokken partners uit hoe de verschillende afzonderlijke programma's zich verhouden tot het NPLG, om zo te komen tot één integrale (gebiedsgerichte) aanpak. Voor de Nitraatrichtlijn zijn de doelen landelijk vastgesteld. Voor de KRW zijn per waterlichaam doelen vastgesteld door de provincie op advies van de waterschappen. De opgave is bekend vanuit de Nationale Analyse Waterkwaliteit¹⁰ en de Ex-ante analyse van de Stroomgebiedsbeheerplannen¹¹.

⁹ Afhankelijk van datum inwerkingtreding Omgevingswet

¹⁰ Nationale Analyse Waterkwaliteit. PBL, 2020. <https://www.pbl.nl/publicaties/nationale-analyse-waterkwaliteit-0>

¹¹ Knobben, Verhagen, Schoffelen, Rost, 2021. Ex-ante analyse Waterkwaliteit. Royal HaskoningDHV, BH7109WMRO2109281159

Op basis van de huidige monitoringssystematiek die ten grondslag ligt aan de geleverde EU rapportages en, aanvullende ecologische analyses, worden op gebiedsniveau de opgaven voor natuur (incl. stikstofreductie), waterkwaliteit, klimaat, bodem en biodiversiteit in beeld gebracht.

Voor natuur brengen ecologische analyses (de natuurdoelanalyses) de natuuropgave per N2000 gebied in kaart, binnen de kaders van de instandhoudingsdoelen van de VHR en de condities om die doelen te halen, om te bepalen wat nodig is om de gebiedsspecifieke doelen op het gebied van natuurbehoud en -herstel te realiseren. Met behulp van deze ecologische analyse worden regionale specifieke stikstof- en natuurdoelen en maatregelen vastgesteld en conform de wet in 2023 per provincie vastgelegd in de gebiedsplannen. Hierbij wordt het tijdspad uit de Wsn aangehouden. Een Ecologische Autoriteit zal zorgdragen voor de wetenschappelijke basis van deze analyses om zo ook de juridische basis van deze analyses voor de Natura2000-gebieden te versterken. De voorbereidingen voor deze aanstelling, die voorzien is voor medio 2022, zijn momenteel in volle gang.

Binnen het NPLG wordt bekeken hoe de overige doelen en maatregelen van de overige doelstellingen van de integrale aanpak meegenomen zullen worden. Hierbij zal het NPLG in navolging van het gebiedsspecifieke bodem- en watersysteem de voorwaarden en ontwikkelperspectieven voor toekomstige landbouwpraktijken inzichtelijk maken.

In de aanpak worden de nationale verplichtingen regionaal doorvertaald en maatregelen worden opgenomen in de gebiedsplannen. Onontkoombaarheid omvat ook een duidelijk escalatiemechanisme, dat het gebruik van meer dwingende instrumenten niet categorisch uitsluit. De Omgevingswet biedt de nodige instrumenten om de onvermijdelijkheid ook bij niet-naleving te garanderen en zal dienovereenkomstig worden ingezet. Als een (regionale) of lokale doelstelling in de vorm van een omgevingswaarde op grond van de Omgevingswet dreigt niet te worden gehaald, geldt op grond van de Omgevingswet in ieder geval een programmaplicht. In dat geval moeten maatregelen worden genomen om alsnog tijdig aan de omgevingswaarde te voldoen. De Rijksoverheid kan met betrekking tot dat programma nadere regels stellen. Bestuursorganen hebben de plicht om doelen te realiseren en door hen afgesproken maatregelen uit te voeren.

Algemene bestuursinstrumenten zijn onder meer de inzet van financiële instrumenten, bestuurlijke afspraken en beleidsregels voor de invulling van bestaande bevoegdheden, bijvoorbeeld op het gebied van vergunningen en registratiebevoegdheid. Lokale overheden hebben bijzondere bevoegdheden, zoals toelating bestemmingen in het kader van de ruimtelijke ordening en

voorkeursrecht. Provincies, gemeenten en waterschappen hebben elk sturingsmogelijkheden via de algemene instrumenten van de Omgevingswet, waaronder de omgevingsvisies, programma's gekoppeld aan regionale of lokale omgevingswaarden en decentrale regelgeving (normering, taakverdeling). Regels kunnen worden onderscheiden per zone/gebied. Provincies kunnen via instructieregels ook eisen stellen aan omgevingsplannen voor gemeenten. Alle instrumenten en bevoegdheden die nu in de Wet Natuurbescherming zijn opgenomen, vallen straks onder de regels van de Omgevingswet.

De Omgevingswet bevat het instrumentarium voor de fysieke leefomgeving waaronder natuurverbetering en regels over vergunningverlening voor economische activiteiten. Het Rijk kan bij amvb regels stellen voor burgers en bedrijven en instructieregels aan provincies en gemeentes voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. De omgevingswaarden voor het bereiken van een goede toestand van de grond- en oppervlaktelichamen komen voort uit de huidige Waterwet en de Wet milieubeheer en zijn een invulling van de eisen van de KRW.

4. Voorgenomen maatregelen waterkwaliteit

4.1 Inleiding

De maatregelen voor de waterkwaliteit vallen uiteen in een drietal verschillende onderdelen. Bij de integrale, gebiedsgerichte aanpak wordt per gebied bekeken welke maatregelen nodig zijn om de integrale doelen te halen, waaronder de doelen voor de waterkwaliteit. In bijlage 3 staat het overzicht en tijdsplan van de te nemen maatregelen uit het 7^e AP en bijbehorende addendum. In bijlage 3 zijn de maatregelen die vanuit de SGBP worden genomen niet opgenomen. In de integrale, gebiedsgerichte aanpak is extensivering van bedrijven en omschakeling naar duurzamere landbouwsystemen een expliciet onderdeel. De nadruk ligt op minder vee en minder mestdruk en, vanuit waterkwaliteit gezien, minder uitspoelingsgevoelige teelten. De opkoop en afwaardering van gronden zal zich dan ook niet alleen richten op veeteelt, maar ook op akkerbouw- en tuinbouwbedrijven op uitspoelingsgevoelige gronden. Daarbij wordt rekening gehouden met natuurlijk verloop in de sector.

Er zullen gebieden zijn waar de opgave tot emissiereductie en natuurherstel dermate groot is dat met vrijwilligheid de doelen niet tijdig gehaald kunnen worden. Om doelen tijdig te kunnen halen is gedwongen opkoop een mogelijkheid, nadat andere mogelijkheden ontoereikend zijn gebleken.

4.2 Extensivering van de landbouw

4.2.1 Opkoop van bedrijven en afwaardering van gronden

In de uitvoering van het NPLG kan opkoop en beëindiging van veehouderijbedrijven een deel van uitmaken. Bij de opkoop en beëindiging van veehouderijbedrijven worden de productierechten (fosfaat-, varkens- en pluimveerechten) ingenomen en doorgehaald. Hierdoor zal de omvang van de veestapel en daarmee ook de productie van dierlijke mest afnemen. Doorrekeningen van de kennisinstellingen geven aan dat de afname van de veestapel naar verwachting tussen de 20% en 30% zou moeten liggen, te verdelen over runderen, varkens en pluimvee in de periode tot 2030.¹² De doelstellingen van de integrale aanpak zullen waarschijnlijk leiden tot een hoger reductiepercentage. Deze afname zal een grote verlichting geven op de mestmarkt, waarmee ook de fraudedruk kan verminderen, met name als dit wordt gericht op de gebieden met de grootste veedichtheid (Noord-Brabant, het noorden van Limburg en Gelderse Vallei).

Het innemen en doorhalen van productierechten betekent dat er ruimte zal ontstaan onder de sectorale productieplafonds voor fosfaat en stikstof die zijn opgenomen in de Meststoffenwet. Om te borgen dat deze ruimte niet opnieuw zal kunnen worden ingevuld, zullen deze productieplafonds naar beneden worden bijgesteld, volgend op de resultaten van de opkoop als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Hiertoe wordt een wijziging van de Meststoffenwet in gang gezet, dat aansluit op het tempo van het tot effect komen van de ontwikkelingen in het gebiedsproces.

De waterkwaliteit onder landbouwbedrijven is in sterke mate afhankelijk van de gewassen die geteeld worden. In de integrale gebiedsgerichte aanpak wordt dan ook niet alleen gekeken naar de

¹² Planbureau voor de Leefomgeving, Quickscan van twee beleidspakketten voor de structurele aanpak stikstof. Bijlage bij Kamerstuk 35 334, nr. 170.

mestproductie en de emissies die daarbij vrijkomen, maar uitdrukkelijk ook naar de mestaanwending in de plantaardige teelten en de uitspoelingsgevoeligheid van de teelten zelf. Opkoop of beëindiging van landbouwbedrijven of afwaardering van gronden kan naast veehouderijen ook gericht zijn op akkerbouwbedrijven, indien uit de gebiedsanalyse blijkt dat het omzetten van akkerbouwmatige of tuinbouwmatige teelten naar niet-uitspoelingsgevoelige teelten (vaak financieel minder aantrekkelijk) benodigd is om de waterkwaliteitsdoelen te halen, bijvoorbeeld in beekdalen of in gebieden waar de opgave voor waterkwaliteit niet op andere wijze aangepakt kan worden (zie hierna). Tevens kan opkoop op een plek via grondruil op een andere plek leiden tot een aanpassing van teelten ten behoeve van de waterkwaliteit en een betere koppeling tussen grondsoort en teelten.

Op uitspoelingsgevoelige gronden komen de vrijvallende gronden exclusief beschikbaar voor gebruik met lage emissies zoals natuur, natuurinclusieve landbouw met beperkt uitspoelingsrisico van nutriënten of extensieve niet-uitspoelingsgevoelige teelten. Borging vindt plaats als de gronden in een op te richten Grondbank terecht komen of bij andere overheidspartijen en deze verpacht worden onder strikte voorwaarden, via verkoop met kettingbeding of via aanvullende voorwaarden in bestemmingsplannen. Door in de gebieden met uitspoelingsgevoelige gronden de vrijvallende gronden om te zetten tot natuur, extensieve niet-uitspoelingsgevoelige teelten of natuurinclusief grasland, zal de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit verbeteren.

4.2.3 Grondgebondenheid

Verder zal de melkveehouderij binnen 10 jaar volledig grondgebonden zijn. Dit sluit aan bij het 7^e AP, het Coalitieakkoord en het voorziene toekomstige mestbeleid. Het kabinet brengt een wijziging van de Meststoffenwet in procedure waarmee wordt vastgelegd dat de melkveehouderij binnen 10 jaar volledig grondgebonden moet zijn. Daarbij hoort ook een aanzienlijk areaal (deels permanent) grasland.

De komende maanden zal deze koppeling tussen grondgebondenheid en het aandeel (permanent) grasland dat een melkvee- of rundvleesveebedrijf (zoog- en weidekoeien) dient te hebben, nader uitgewerkt worden. Dit zal resulteren in extensivering van de bedrijven en bijbehorende afname van de te plaatsen mest en daarmee naar verwachting een positief effect op de waterkwaliteit in de betreffende gebieden tot gevolg hebben.

4.3 Brede beekdalen

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3 worden op gebiedsniveau de doelen vastgelegd en wordt vervolgens als onderdeel van de integrale, gebiedsgerichte aanpak bekeken welke maatregelen op welke plek het meest effectief zijn om de doelen te halen. Dit zal dus op gebiedsniveau worden ingevuld. Als input hiervoor heeft het kabinet onderzoek laten doen naar de maatregelen die kunnen leiden tot doelbereik van de KRW. Uit de analyse van Wageningen Universiteit en Research (hierna: WUR) ten behoeve van bepaling van de kansen van de stikstofaanpak voor het doelbereik van de KRW voor nutriënten¹³, komt naar voren dat een belangrijke maatregel, in aanvulling op het 7^e AP, het inrichten van 100-250 meter brede bufferstroken is in beekdalen in de zandgebieden van Centraal Nederland, Oost Nederland en Zuid Nederland. De realisatie hiervan wordt onderdeel van de integrale gebiedsgerichte aanpak, zoals opgenomen in het Coalitieakkoord, waarin een breed palet aan instrumenten beschikbaar is. Als onderdeel van deze integrale, gebiedsgerichte aanpak zal worden bepaald welke breedte in de range 100-250 meter noodzakelijk is voor doelbereik van de KRW per gebied, waarbij ook de opgaven voor droogte en wateroverlast worden betrokken. Direct aansluitend wordt overgegaan tot implementatie van deze instrumenten waarbij boeren overgaan op natuurinclusief grasland beheer met uitmijnregime in deze zone of dat grond wordt opgekocht en verpacht dan wel verkocht aan beherende partijen ten behoeve van bijvoorbeeld natuurgrond of natuurinclusief grasland met uitmijnregime. Hiermee draagt deze aanpak ook bij aan de grondwaterkwaliteit, en daarmee indirect aan de oppervlaktewaterkwaliteit. Vanuit de KRW dienen in 2027 de maatregelen genomen te zijn om de doelen op termijn te gaan halen. Ter borging van de voornoemde veranderingen van grondgebruik in beekdalen als onderdeel van de gebiedsaanpak, beziet het kabinet de mogelijkheid om per 2027 een bestemmingsplanwijziging in

¹³ Groenendijk, 2021. Memo. Kansen van de stikstofaanpak voor het doelbereik van de KRW voor nutriënten. In de memo is aangegeven op welke wijze is omgegaan met beken en beekdalen omdat deze geen officiële ruimtelijke begrenzing kennen (hoofdstuk 4).

te doen gaan waarmee de verplichting tot bijvoorbeeld natuurgrond of natuur inclusief grasland met extensieve begrazing wordt vastgelegd. Uitgangspunt is dat de bijbehorende afwaardering van de grond voor de landbouw wordt gecompenseerd.

4.4 Additionele maatregelen ten behoeve van de oppervlaktewaterkwaliteit

De bovenstaande extensivering van de landbouwsector en omzetting van vrijvallende gronden naar emissiearm gebruik zoals natuur, natuurinclusieve landbouw met beperkt uitspoelingsrisico van nutriënten of extensieve niet-uitspoelingsgevoelige teelten zal een stevige verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit opleveren. Echter zijn deze niet voldoende om de doelen voor waterkwaliteit overal tijdig te gaan halen. WUR heeft in samenwerking met Deltares, TNO en Universiteit Utrecht in beeld gebracht welke aanvullende maatregelen effectief zijn om op gebiedsniveau de resterende opgave voor verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit waar het de landbouw betreft, te realiseren.¹⁴ Hierbij wordt een onderscheid gemaakt per grondsoort. De hieronder benoemde maatregelen zullen worden opgenomen in de integrale gebiedsgerichte aanpak.

Zandgronden

Afhankelijk van het gebied kunnen tevens specifieke maatregelen nodig zijn voor de oppervlaktewaterkwaliteit in aanvulling op de hierboven genoemde maatregelen. Dit is per gebied verschillend. Hierbij kan gedacht worden aan maatregelen zoals afvang van fosfaat, uitmijnen van fosfaat (opbrengen N en K en teelt P-uitmijnend gewas), verschalen van de bodem (alleen afvoeren gewas), teeltverboden, multifunctionele bufferstroken, zuiveren van drainagewater (ijzerzand of houtsnippers), zuiveren van oppervlaktewater (zuiveringsmoerassen) en verminderen van oppervlakkige afstroming. Welke maatregelen waar dienen te worden genomen, worden opgepakt in het gebiedsplan dat naar aanleiding van NPLG wordt opgesteld. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de Gebiedsdocumenten Agrarische Wateropgave uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer waarbij per waterschap een analyse is gemaakt van de opgave en mogelijke maatregelen. Omdat de doelen onontkoombaar zijn, is het nemen van maatregelen niet vrijblijvend. Waar nodig kan een provincie (of in tweede instantie het Rijk) maatregelen verplichtend opleggen in een gebied. De verplichting van omzetting naar natuurgrond of natuurinclusief grasland met extensieve begrazing op uitspoelingsgevoelige gronden wordt vastgelegd. Uitgangspunt is dat de bijbehorende afwaardering van de grond voor de landbouw wordt gecompenseerd.

Klei- en veengronden

Ook in de kleigebieden en veengebieden is de oppervlaktewaterkwaliteit nog niet overal zoals benodigd vanuit de KRW (zie ook de bijlage). Afhankelijk van het gebied zijn specifieke maatregelen nodig voor de oppervlaktewaterkwaliteit. Dit is per gebied verschillend. Hierbij moet gedacht worden aan maatregelen zoals afvang van fosfaat, uitmijnen van fosfaat (opbrengen N en K en teelt P-uitmijnend gewas), verschalen van de bodem (alleen afvoeren gewas), multifunctionele bufferstroken, zuiveren van drainagewater (ijzerzand of houtsnippers), zuiveren van oppervlaktewater (zuiveringsmoerassen) en verminderen van oppervlakkige afstroming. Deze maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen opgenomen in het Coalitieakkoord, en zullen worden meegenomen in de integrale gebiedsgerichte aanpak.

Aanvullend zet het kabinet, mede in het licht van de klimaataanpak, in op maatregelen zoals het verhogen van het waterpeil (vernatten) in veenweidegebieden. Naast de klimaatwinst die hiermee gemoeid is, leidt dit ook tot een extensivering in de veenweidegebieden en daarmee minder bemesting van de veenweidegebieden. Dit draagt bij aan minder belasting van het oppervlaktewater. Door vernatting zal er minder stikstof in het oppervlaktewater komen uit actuele bemesting waardoor de waterkwaliteit kan verbeteren. Voor fosfor kan er in eerste instantie meer vrijkomen uit de historische voorraad in de bodem, op langere termijn wordt wel een positief effect verwacht voor fosfor. Voor stikstof wordt direct een positief effect voorzien.

¹⁴ Groenendijk, P. et al (2021) Aanvullende maatregelen op het pakket van het zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn met een gebiedsgerichte oriëntatie 11207723-000-BGS-0001.

Lössgronden

Uit de MER van het 7^e AP komt naar voren dat in het lössgebied de doelen voor de grondwaterkwaliteit (nitraat) nog niet gehaald worden (zie hieronder). Ook de doelen voor de oppervlaktewaterkwaliteit zijn nog niet in zicht. Dit laatste wordt hier voor een groot deel ook veroorzaakt door buitenlandse belasting van beken. Door samenwerking met Duitsland en Vlaanderen wordt gewerkt aan vermindering van de buitenlandse belasting, dit maakt deel uit van de 3^e Stroomgebiedbeheerplannen. De hiervoor benoemde geïntegreerde, gebiedsgerichte aanpak gaat ook in het lössgebied bijdragen aan een verbetering. Ook de uitkoop en afwaardering van akkerbouw- en tuinbouwareaal zal een positief effect hebben. De aanpak voor veenweidegebieden zal het lössgebied niet beïnvloeden. De aanpak voor de brede beekdalen zal in het lössgebied op andere wijze worden vormgegeven in samenhang met de Hoogwater-aanpak. In een gebiedsgerichte aanpak zal specifiek voor het lössgebied gekeken moeten worden welke maatregelen benodigd zijn om ook hier de doelen te gaan halen aanvullend op de hierboven beschreven extensivering van de landbouwsector. Hierbij kan gedacht worden aan sediment opvangbassins, reductie van teelt van uitspoelingsgevoelige gewassen, maatregelen op oppervlakkige afstroming te beperken, afwisseling diepwisselende en ondiepwisselende gewassen stimuleren, meer advies en bewustwordingstools uitrollen.

4.5 Additionele maatregelen ten behoeve van de grondwaterkwaliteit in het lössgebied

Uit de MER van het 7^e AP komt naar voren dat in het lössgebied de doelen voor de grondwaterkwaliteit (nitraat) nog niet gehaald worden. Hierbij speelt wel de samenwerking over de grens. Hierdoor kan druk in de aanliggende gebieden ook invloed hebben in de landbouwsector in Nederland. In een gebiedsgerichte aanpak zal specifiek voor het lössgebied gekeken moeten worden welke maatregelen benodigd zijn om ook hier de doelen te gaan halen. Daarbij kan het weren of reduceren van specifieke teelten noodzakelijk blijken. Een van de maatregelen zal zijn om zowel voor de zand- als lössgronden de periode van toepassen van plantaardig digestaat gelijk te maken aan de periode voor digestaat van dierlijke oorsprong. Hiermee wordt voorkomen dat plantaardig digestaat op een moment in het jaar wordt toegepast dat deze niet wordt opgenomen door het gewas en een vergroot risico op uitspoeling ontstaat.

4.6 Natura 2000 gebieden

In aanvulling op de bovengenoemde maatregelen kan specifiek voor bepaalde Natura2000 gebieden aanvullende maatregelen benodigd zijn om de natuurdoelen te kunnen behalen. Dit zal uit de Ecologische analyses moeten blijken per gebied.

4.7 Maatwerk aanpak waterkwaliteit

Als onderdeel van het 7^e AP wordt in samenwerking tussen overheden, sector en ketenpartijen, uitgewerkt hoe tot een handhaafbare, uitvoerbare en betaalbare aanpak gekomen kan worden waarbij boeren individueel of in groepen zelf maatregelen nemen die tot een minimaal gelijkwaardige waterkwaliteitsverbetering komen als de maatregelen uit het 7^e AP en/of het al bestaande mestbeleid welke door het Rijk zijn of worden vastgesteld (maatwerk aanpak, zie 7^e AP paragraaf 5.2.3). De komende maanden wordt gewerkt aan een traject om te verkennen of er gekomen kan worden tot een passende maatwerk aanpak die voldoet aan de gestelde voorwaarden. Dit traject wordt onverkort voortgezet en de planning is erop gericht om in de zomer van 2022 een besluit te nemen over daadwerkelijke invoering van de maatwerk aanpak ('go / no go'). De uitwerking van de maatwerk aanpak is gericht op realisatie van de doelen voor zowel de grondwater- als de oppervlaktewaterkwaliteit als onderdeel van het 7^e AP. In de uitwerking zal de relatie gelegd worden met de maatregelen uit dit addendum en de gebiedsgerichte aanpak. Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de motie Geurts en Van Campen (Kamerstuk 35 949, nr. 11). Maatregelen voor natuurverbetering en klimaat vallen buiten de reikwijdte van de maatwerk aanpak.

5. Financiering

Het realiseren van de doelen voor stikstof, waterkwaliteit en klimaat betekent onmiskenbaar een grote omslag van de landbouw. Het kabinet stelt voor het via het NPLG behalen van doelen op het terrein van natuur/stikstof, klimaat (landbouw en landgebruik exclusief glastuinbouw) en waterkwaliteit een budget van € 25 miljard beschikbaar voor de periode 2022-2035. Hiervan is bijna € 17,5 miljard geraamd voor opkoop van landbouwbedrijven, financiële afwaardering van grond en additionele maatregelen ten behoeve van het realiseren van de oppervlaktewaterkwaliteitsdoelen van de KRW. Met de beschikbare budgetten vanuit het Coalitie Akkoord en de uitvoering van het 7^e AP kunnen grote stappen worden gezet om de opgave voor de waterkwaliteit te realiseren, echter nog niet volledig. Tevens zijn er andere, additionele, financiële middelen waarmee kan worden mee gekoppeld zoals het Deltaprogramma Zoetwater (o.a. wateraanvoer veenweidegebied), de Hoogwateraanpak in Zuid Limburg (o.a. voor beekdalen in het lössgebied) en het Nationaal Strategisch Plan van het GLB (o.a. voor veenweidegebied). Met behulp van mee koppeling met additionele financiële middelen, is voorzien dat de opgave voor de waterkwaliteit voor het grootste deel gehaald kan worden.

Het volledige budgettaire kader vanuit het Coalitieakkoord is als volgt:

Stikstoffonds: maatregelen per spoor in mln. cumulatief	2022-2030	2030-2035
Spoor 1: Opkoop, financiële afwaardering grond en KRW	13.800	3.681
w.v. Opkoop indicatieve mix melkvee, pluimvee en varkens	6.100	1.315
w.v. Financiële afwaardering grond (melkvee)	5.700	1.225
w.v. Uitbreiden natuurareaal (niet zijnde natura 2000)	1.330	1.000
w.v. Additioneel tbv Kaderrichtlijn Water (KRW)	670	141
Spoor 2: Perspectief blijvers: verder met ingezette route naar verduurzaming	4.450	943
w.v. Natuurinclusieve landbouw	2.220	470
w.v. Innovatieve Stalsystemen en managementmaatregelen	1.000	212
w.v. Beleid rond ondernemerschap en innovatie	1.230	261
Uitvoeringskosten	1.750	376
Totaal	20.000	5.000

6. Overige trajecten die bijdragen aan doelbereik 7^e AP

6.1 Bijdrage GLB

Het nationaal strategisch plan (NSP) voor het GLB is een belangrijk beleidsinstrument om eraan bij te dragen de doelen van dit actieprogramma te behalen. De interventiestrategie van het NSP is daar sterk op gericht. Met een sterke focus op de groen blauwe architectuur en op innovatie, investeringen en kennis met de daarvoor benodigde financiële middelen. Om met het GLB invulling te geven aan deze behoeften worden financiële middelen overgeheveld van het garantiefonds (focus op inkomenssteun) naar het plattelandsfonds (focus op doelgerichte betalingen). Stapsgewijs jaarlijks oplopend van 15% in 2023 naar 30% in 2027 om de ambitie naar duurzame landbouw met het GLB te ondersteunen. Tijdens de mid-term review kan dit groeiemodel eventueel worden bijgestuurd. Omdat de Nitraatrichtlijn zelf onderdeel van de conditionaliteit in het GLB is, zijn de maatregelen van het actieprogramma basisvoorwaarde voor de inzet van het GLB. Aangevuld met de goede landbouw- en milieucondities, met name GLMC4 (bufferstroken) en GLMC7 (rotatie), is bewust gekozen voor een strategische combinatie van het actieprogramma met de ecoregeling en de agrarisch natuurbeheer subsidies in het GLB. Hierbij wordt nadrukkelijk

ingezet op het behalen van de doelstellingen van het actieprogramma door de balans tussen afdwingen en stimuleren zodanig in te richten dat het GLB zo effectief mogelijk bijdraagt.

De forse stap ten aanzien van de nieuwe eisen voor de bufferstroken geldt als basisvoorwaarde voor het ontvangen van GLB-steun en met subsidies in de vorm de van ecoregeling, het ANLb (Agro Milieu Klimaatmaatregelen) en die voor samenwerkingsprojecten worden boeren gestimuleerd om nog verder te gaan. Duurzame bouwplannen met de verplichte teelt van een rustgewas eens per 4 jaar op zand en lössgronden worden afgedwongen in het GLB met GLMC7. Er wordt gericht gewerkt naar een verdere stap in duurzame bouwplannen door eens per drie jaar een rustgewas op zand en lössgronden af te dwingen per 2027. In de periode naar 2027 toe worden boeren met subsidie via de ecoregeling gestimuleerd deze stap naar 1 op 3 rustgewassen al eerder te maken. De GLMS's zijn van toepassing op grondgebonden interventies in de eerste en tweede pijler van het GLB.

Met een grondgebonden ecoregeling wordt verdergaande verduurzaming en extensivering gestimuleerd. Zoals voor bouwland met de activiteiten rustgewassen in de rotatie en het telen van vanggewassen na de hoofdteelt en voor grasland met de activiteiten langjarig grasland en een maximum van 1,5 GVE graasdieren per ha grasland op het bedrijf waarvoor landbouwers een prestatiegerichte beloning kunnen ontvangen. De ecoregeling stimuleert bovendien biologische landbouw, aangezien biologische landbouw automatisch in aanmerking komt voor het hoogste subsidiebedrag. De ecoregeling kan gedifferentieerd worden naar gebieden. Jaarlijks is € 152 mln beschikbaar voor de totale ecoregeling.

De grote opgaven vragen om een gebiedsgerichte aanpak. Dit wordt in de tweede pijler geïntensiveerd, aansluitend op de integrale gebiedsontwikkelingsplannen.

Het ANLb met zijn collectieve aanpak wordt gecontinueerd, uitgebreid en verbreed in scope met water en klimaat. Voor ANLb is in 2023 € 113 mln beschikbaar en dat groeit tot € 130 mln in 2027. Aanvullend zijn er in het GLB ruime mogelijkheden voor boeren om subsidies aan te vragen voor investeringen gericht op het behalen van de doelstelling van het 7^e actieprogramma. Voorbeelden zijn precisielandbouw en betere mestaanwendingsstechnieken. Voor productieve investeringen gericht op duurzaamheid is in de GLB-NSP periode € 132 mln beschikbaar. Voor niet productieve investeringen, met name op het gebied van water € 158 mln. en voor investeringen in het kader van de groen blauwe architectuur € 69 mln. Om Natura 2000 gebieden extra te beschermen worden via gebiedsprocessen in overgangsgebieden rondom die N2000 gebieden maatregelen genomen om de druk van stikstofuitstoot te reduceren en de kwaliteit van bodem en water te verbeteren. Hiervoor is samen met het herstel van het waterpeil in veenweide gebieden in totaal € 223 mln gereserveerd.

Kennisverspreiding op het gebied van effectief nutriëntenbeheer wordt met GLB-subsidies gestimuleerd. Tot slot wordt het LEADER-budget uitgebreid en bewust gericht op duurzaamheidsdoelen.

De uitvoering van het GLB wordt nationaal nauwgezet gemonitord en periodiek geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de gevolgen van de maatregelen voor de boeren maar ook naar het effect op klimaat, leefmilieu en biodiversiteit. Hiertoe wordt een nationaal integraal monitoringssysteem opgezet in 2022. De mid-term review in 2025 is een belangrijke mijlpaal.

6.2 Bijdrage Stroomgebiedbeheerplannen

Met de uitvoering van de Nitraatrichtlijn wordt bijgedragen aan de doelen van de KRW¹⁵, waar het de landbouw betreft. De KRW is een overkoepelende richtlijn, die bepaalt dat uiterlijk in 2027 alle maatregelen moeten zijn genomen die resulteren in chemisch schoon en ecologisch gezond water. Naast belasting door nutriënten uit de landbouw, zorgen andere bronnen voor watervervuiling. De aanpak van deze bronnen zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties, behoort tot de verantwoordelijkheid van de waterschappen en provincies. Voor buitenlandse aanvoer ligt de verantwoordelijkheid bij het Rijk. Waterschappen dragen bij aan de SGBP die gericht zijn op

---

¹⁵ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid

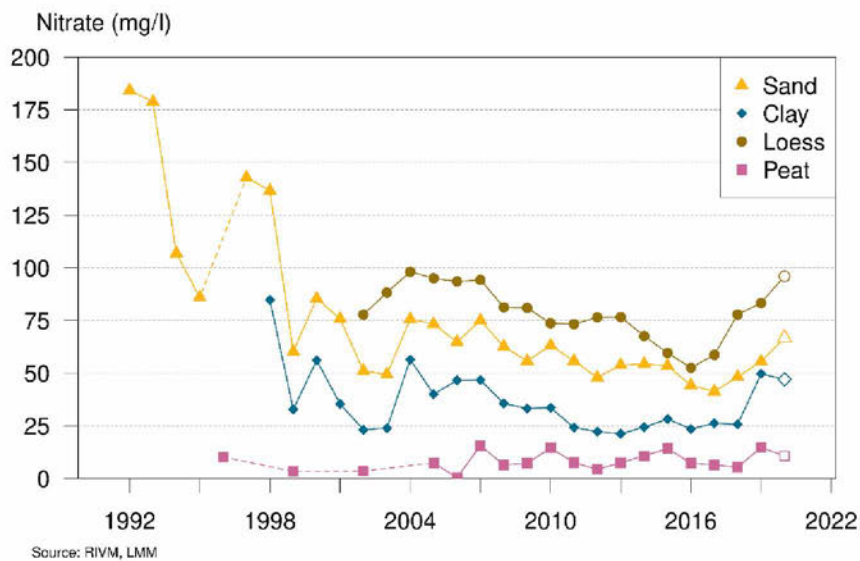
doelbereik van de KRW. Begin 2022 start de uitvoering van de SGBP voor de periode 2022-2027. De concrete doelen voor onder andere nutriënten zijn specifiek per KRW-oppervlaktewaterlichaam en worden door de waterschappen op basis van landelijke doelen voor natuurlijke watertypen en een handreiking opgesteld, waarna de provincies de doelen vaststellen. Het 7^e AP dient zowel een belangrijke bijdrage te leveren aan de grondwater- als aan de oppervlaktewaterkwaliteit. Met het voorliggende document en het 7^e AP (2022-2025), voldoet Nederland aan de verplichting de Europese Commissie in kennis te stellen van wijzigingen in het actieprogramma.

6.3 Bijdrage Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

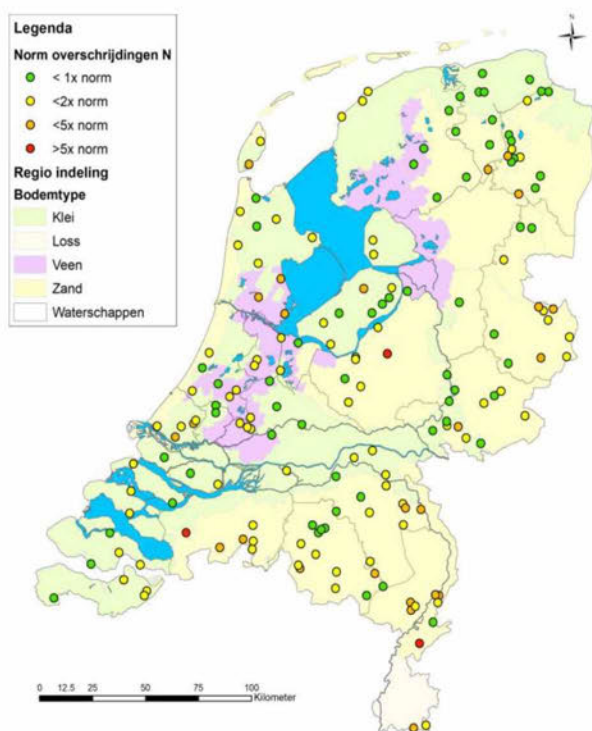
Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) is in 2013 ontstaan op initiatief van de overkoepelende land- en tuinbouworganisaties (LTO). Het beoogt om in samenwerking met onder andere de waterschappen, provincies, drinkwaterbedrijven en het Rijk een bijdrage te leveren aan de wateropgaven (cf. Nitraatrichtlijn en KRW) in agrarische gebieden en het realiseren van een economisch sterke en duurzame landbouw. Dat gebeurt met vrijwillige maatregelen die met name gericht zijn op minder emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het water en een beter bodembeheer. Het DAW richt zich op alle 50.000 agrariërs in Nederland en wil deze stimuleren tot het nemen van maatregelen en de samenwerking met de waterschappen en drinkwaterbedrijven bevorderen. Dit onder andere door het delen van kennis en praktijkervaring van agrariërs, initiatieven te stimuleren, metingen op het boerenerf en -landrijen te stimuleren en te faciliteren en door gebiedsprocessen te starten. DAW kent in 2021 een groot aantal projecten en een behoorlijk deelnemersaantal; de website www.agrarischwaterbeheer.nl bevat uitgebreide informatie hierover met tal van praktijkvoorbeelden van projecten.

In het kader van de 'Impuls voor agrarisch waterbeheer' worden momenteel 21 Gebiedsdocumenten Agrarisch Waterbeheer (GAW's) opgesteld. De waterschappen leggen samen met LTO en boeren van inliggende bedrijven vast welke agrarische wateropgaven er binnen het waterschap resterend zijn. Daarbij gaat het niet alleen om nutriënten én gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot waterkwaliteit, maar ook om opgaven om schade door droogte en wateroverlast te voorkomen. Ook wordt in de GAW's een passend handelingsperspectief aan de landbouwsector geboden. De GAW's vormen de basis voor uitvoeringsprogramma's die begin 2022 bestuurlijk (waterschappen, provincie en landbouwbedrijfsleven) worden vastgesteld. In het 7^e AP gaat DAW een belangrijke rol spelen in het vergroten van de bewustwording en kennis bij de agrarische sector en in het stimuleren van de inzet van maatregelen op grond van metingen en deskundig advies. Tevens wordt de kennis van DAW ingezet in de eventuele maatwerk aanpak, waarbij op deze wijze boeren geadviseerd kunnen worden over welke toegespitste maatregelen genomen kunnen worden op het bedrijf.

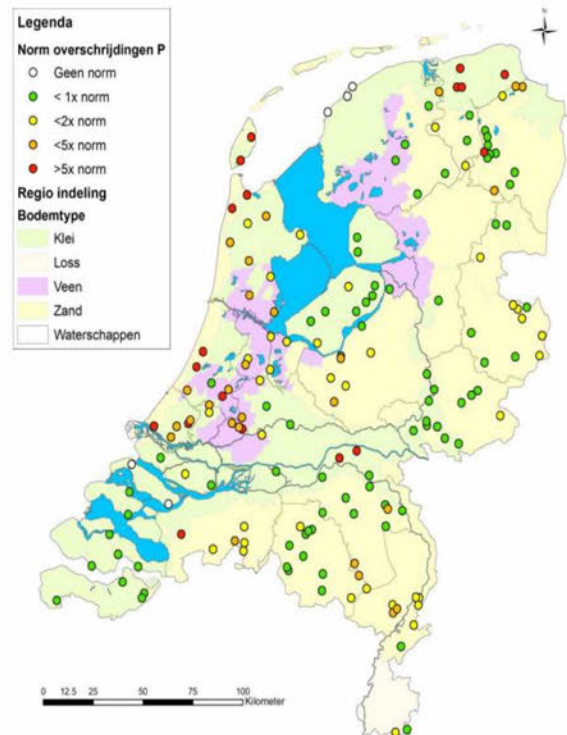
Bijlage 1 - Huidige staat van de waterkwaliteit

Grondwater, Landelijk Meetnet Effecten Mestbeleid, RIVM, laatste cijfers

Figuur 3.8 Mate van de waterschapnormoverschrijding van de gemiddelde concentratie N-totaal in de zomer over de jaren 2015 t/m 2018 op de MNLSO-locaties.

Figuur 3.9 Mate van waterschapnormoverschrijding van de gemiddelde concentratie P-totaal in de zomer over de jaren 2015 t/m 2018 op de MNLSO-locaties.

Oppervlaktewater, MSNLO

Links: stikstof

Rechts: fosfaat

Bijlage 2 – Structurele aanpak stikstof 2020

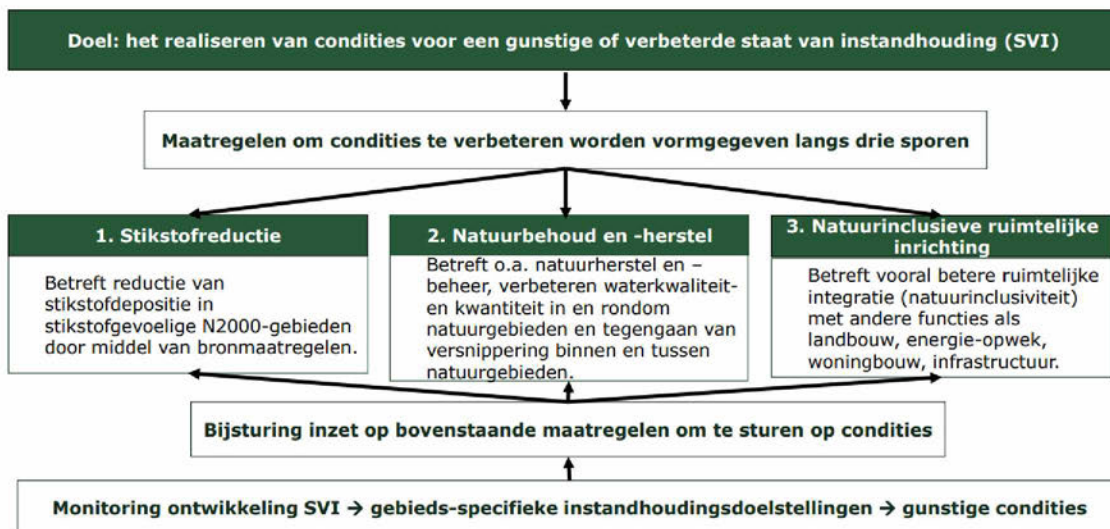
Programmatische Aanpak Stikstof (2015-2019) is opgezet om te voldoen aan de verplichtingen ten aanzien van de natuur (Nationale natuurwetgeving en de Vogel- en Habitat richtlijn), en tegelijk ruimte te bieden voor economische ontwikkelingen.

29 mei 2019: Raad van State uitspraak

- PAS in strijd met VHR artikel 6.
- Gevolg: vergunningen via PAS per direct ongeldig

April 2020: Structurele Aanpak

- verminderen stikstofbelasting conform omgevingswaarden
- realiseren van instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige natuur

Overzicht opgenomen landbouwmaatregelen ter stikstofreductie structurele aanpak stikstof

Een vijftal bronmaatregelen zijn momenteel in uitvoering om stikstof te reduceren, te weten de tweede verhoging subsidieregeling sanering varkenshouderijen, maatregelen provinciale aankoop veehouderijen nabij Natura 2000-gebieden, subsidies voor omschakeling naar kringlooplandbouw als onderdeel van het Omschakelprogramma, de subsidieregeling voor retrofit van motoren van binnenvaartschepen en de pilots innovatie in de bouw en grond-, weg- en waterbouw. De laatste twee maatregelen zijn niet opgenomen in onderstaande tabel, omdat ze zich niet richten op de landbouwsector.

Beëindiging	Budget (in miljoen Euro)
Tweede verhoging subsidieregeling sanering varkenshouderijen	107
Regeling provinciale aankoop veehouderijen	480
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties	1000
Management maatregelen	
Verlagen van ruw eiwitgehalte in veevoer	73
Verdunde mestaanwending op zandgronden	105
Vergroten aantal uren weidegang	3
Innovatie	
Stalmaatregelen	280
Omschakelprogramma	175
Mestverwerking	15
Totaal	2238

Bijlage 3 – Overzicht maatregelen en ingangsdatum

Maatregel	Bron	Ingangsdatum*
Staatssteunnotificatie Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv)	Addendum	Informele consultatie EC/COMP: maart 2022
Beoogde start consultatie wetsvoorstel volledige grondgebondenheid melk- en rundveehouderij	Addendum	Tweede helft 2022
Aanpassing mestproductieplafonds overeenkomstig afname van productierechten door opkoop- en beëindigingsregelingen	Addendum	Volgend op tempo regelingen
NPLG: Resultaten quick scan ecologische analyse.	Addendum	Maart 2022
NPLG: Publicatie van de natuur-doelanalyses voor de stikstofgevoelige N2000-gebieden	Addendum	Eind 2022
NPLG: Publicatie van alle natuurdoel-analyses en vaststelling definitieve gebiedsplannen (zoals wettelijk verplicht)	Addendum	Midden 2023
Rotatie met rustgewassen	7 ^e AP	1-1-2023
Vanggewassen	7 ^e AP	1-1-2023
Vanggewassen – commissie van wijzen	7 ^e AP	Medio 2022
Percentage rustgewas voor graasdierbedrijven	7 ^e AP	1-1-2023
Najaarsbemesting aanpassen	7 ^e AP	1-1-2024
Uitrijdseizoen verschuiven	7 ^e AP	1-1-2023
Maatwerkaanpak	7 ^e AP	Nntb
GLB - Transitie duurzame bouwplannen faciliteren	7 ^e AP	7 ^e AP
Faciliteren duurzame bouwplannen - DAW	7 ^e AP	1-1-2022
Transitie duurzame bouwplannen faciliteren - ketenpartijen	7 ^e AP	1-1-2023
Aansluiten bij DAW	7 ^e AP	1-1-2022
Gebiedsgericht bepalen welke aanvullende inrichtingsmaatregelen benodigd zijn voor doelbereik voor oppervlakte-waterkwaliteit	7 ^e AP	1-1-2024
Afwegingskader gebiedsgericht	7 ^e AP	1-1-2025
Uitvoering Europese Meststoffenverordening	7 ^e AP	1-7-2022

Herwonnen stikstofmeststoffen uit dierlijke mest (Renure)	7 ^e AP	Nntb
Update bodemkaart	7 ^e AP	1-1-2024
Organische stofrijke meststoffen stimuleren	7 ^e AP	1-1-2023
Update N-gbn en N-werkingscoëfficiënt	7 ^e AP	1-1-2023
Evaluatie en heroverweging equivalente maatregelen	7 ^e AP	1-1-2023
Evaluatie en heroverweging herstelbemesting	7 ^e AP	1-1-2023
Herziening lijst toegestane N-behoefte gewassen na scheuren grasland	7 ^e AP	1-1-2023
Verbreden teeltvrije zones & leidraad	7 ^e AP	1-1-2023
Verruiming uitrijddatum vaste storrijke mest	7 ^e AP	1-1-2023
Verschuiven eerste uitrijddatum voor drijfmest en dunne fractie op bouwland van 15 februari naar 15 maart	7 ^e AP	1-1-2023
Uitrijmethoden specifiek mestsoorten - onderzoek	7 ^e AP	Nntb
Monitoring droogte tbv goede landbouwpraktijk	7 ^e AP	Nntb
Kwetsbare drinkwaterwinningen	7 ^e AP	continuering
Pilot BedrijfsEigen Stikstofnorm	7 ^e AP	2022-2025
Pilot N-residu metingen op hoge zandgrond	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Telen met Toekomst 2.0	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Uitwerking toekomstig mestbeleid	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Inzet bodemverbeteraars	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Gewasderogatie	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Kringloop met bietenblad	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Mineralenconcentraat	7 ^e AP	2022-2025
Pilot Emissiereductie fosfor	7 ^e AP	2022-2025
Communicatie	7 ^e AP	2022-2025
Kennisontwikkeling	7 ^e AP	2022-2025
Kennisverspreiding	7 ^e AP	2022-2025
Gebiedsgericht handhaven	7 ^e AP	2022-2025
Continueren en uitrollen traject rVDM	7 ^e AP	2022-2023
Pilot NIRS	7 ^e AP	2022-2025
Inzicht kunstmeststromen	7 ^e AP	2023

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 16:06
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E
 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E
 Many thanks.

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Tuesday, March 15, 2022 1:40 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E ENV <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Subject: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

Herewith we send you the presentation for the 17th of March.

Furthermore, we would like to put forward 'REcovered Nitrogen from manURE': RENURE as a point for any other business for the expert group meeting on Nitrates. The current crisis situation in Ukraine and Russia, with the rising costs for industrial fertilizers, due to rising costs of fossil gas and political restrictions on import of fertilizers from Russia and Belarus, makes this point even more important. We have received questions from members of Parliament when RENURE is to be introduced in the Netherlands. We would be helped if you can give a route map how and when you make a decision on this point.

Best regards,
 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 19:55
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Onderwerp: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Hi 5.1.2.E

are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 16:38
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

I will try by sending you a Skype invitation

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Tuesday, March 15, 2022 4:31 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

I just tried to call you, my number is:
 5.1.2.E or 5.1.2.E

Kind regards,
 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 16:24
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

Could you please give me a call?
 Thanks,

5.1.2.E

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Tuesday, March 15, 2022 1:40 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

Herewith we send you the presentation for the 17th of March.

Furthermore, we would like to put forward 'REcovered Nitrogen from manURE':
 RENURE as a point for any other business for the expert group meeting on Nitrates.

The current crisis situation in Ukraine and Russia, with the rising costs for industrial fertilizers, due to rising costs of fossil gas and political restrictions on import of fertilizers from Russia and Belarus, makes this point even more important. We have received questions from members of Parliament when RENURE is to be introduced in the Netherlands. We would be helped if you can give a route map how and when you make a decision on this point.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 19:55
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
< 5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E van (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E
(5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Hi 5.1.2.E

5.1.2.E will be presenting. We will send you the presentation asap.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Datum: 14 maart 2022 om 10:29:47 CET
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E
< 5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E van (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E 5.1.2.E

In view of your presentation in the Nitrates Committee this week, could you send us a copy of your presentation beforehand (ideally by tomorrow midday)?
For the logistics, could you also tell us who would be presenting?
Many thanks.

Best regards,
5.1.2.E

Team Leader - Nitrates

European Commission
DG Environment Dir D- Biodiversity

Unit D1 – Land use & management
+ 5.1.2.E

5.1.2.E [@ec.europa.eu](mailto:5.1.2.E@ec.europa.eu)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 17:15
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: nitrates comittee

Super! Dank je

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Tuesday, March 15, 2022 5:05 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: nitrates comittee

Ik denk dat tezamen met het uitvallen van de computer ook MS Teams werd verbroken.
Ik stuur morgen de aangevulde powerpoint presentatie toe

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 16:49
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: nitrates comittee

Yes let's try.

From: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Tuesday, March 15, 2022 4:49 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: nitrates comittee

I try to enter the skype meeting through separate ways, but I am no able to enter.
Shall I send a MS Teams meeting?
Kind regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 16:47
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: nitrates comittee

Does it work? Can you join the Skype meeting?
I could not call you on either numbers ☹️
Best,
5.1.2.E

-----Original Appointment-----

From: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
Sent: Tuesday, March 15, 2022 4:39 PM
To: '5.1.2.E (5.1.2.E)'
Subject: nitrates comittee

When: mardi 15 mars 2022 16:45-17:15 (UTC+01:00) Brussels, Copenhagen,

5.1.2.E

Where: Skype Meeting

[Join Skype Meeting](#)

Trouble Joining? [Try Skype Web App](#)

Join by phone

5.1.2.E

(Dialin-Belgium)

English (United Kingdom)

[Find a local number](#)

Conference ID: 95801951

[Forgot your dial-in PIN?](#) | [Help](#)

To join from a Videoconference System (Cisco): dial 1140, enter the conference ID as requested followed by #

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 16 maart 2022 10:28
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Thank you 5.1.2.E See you tomorrow.

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Wednesday, March 16, 2022 10:24 AM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: Antw: Presentation NL in Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

Please find attached the adjusted powerpoint presentation.
Most probably my colleague 5.1.2.E will share the presentation tomorrow.

Kind regards,
5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: dinsdag 29 maart 2022 12:37
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: Doorst: [Re] Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive - Ares(2022)2287503
Bijlagen: Ares 2022 1470451-NL reply-Addendum 7th AP.pdf; Ares 2022 1470451 - EN Reply - NL -Addendum 7th AP.pdf

Groet, 5.1.2.E

Van: ENV D01 ARES <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Datum: 29 maart 2022 om 11:19:04 CEST
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>
Onderwerp: [Re] Addendum to 7th Action Programme and request for derogation Nitrates Directive - Ares(2022)2287503

Brussel
ENV.D.1/JDJ/fk

Geachte ^{5.1.2.E}

Hartelijk dank voor uw brief van 25 februari 2022 met het addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn voor de periode 2022-2025, waarin u verzoekt om een afwijking op grond van Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (nitraatrichtlijn).

Zoals ik tijdens mijn ontmoeting met uw collega's van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook reeds aangaf, wil ik de ambitie van de Nederlandse regering om zwaar te investeren in duurzame landbouw en natuur, gebaseerd op een nieuwe coherente aanpak die niet alleen stikstof, maar ook water, bodem, luchtkwaliteit, klimaat en biodiversiteit omvat, ten zeerste aanmoedigen. Wij kijken vol verwachting uit naar de maatregelen die de regering dringend moet nemen om met name de negatieve trends op het gebied van waterverontreiniging door nitraten te keren.

In het nieuwe, op technisch niveau besproken addendum worden de toekomstige plannen en toezeggingen geschetst en wordt verduidelijkt dat de juridische en technische werkzaamheden medio 2023 zullen zijn afgerond. Ondertussen blijft er onzekerheid bestaan over een snelle omkering van de negatieve trends op het gebied van de waterkwaliteit, aangezien het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn van toepassing zal zijn totdat de nieuwe maatregelen in werking treden. Zoals u heeft erkend, volstaat dit plan niet om aan de eisen van de nitraatrichtlijn te voldoen en kan ik alleen de zorgen herhalen die ik in mijn brief van afgelopen december had geuit.

Met het oog op deze overgangsperiode zijn wij bereid een discussie op gang te brengen over de voorwaarden voor een overgangsderogatie voor Nederland, die gebaseerd moet zijn op strenge eisen en moet worden opgezet om de overgang naar de komende plannen voor plattelandsgebieden en duurzame landbouw te begeleiden. In dit verband heeft de Commissie een tweede presentatie van Nederland over zijn verzoek om derogatie op grond van artikel 9 en bijlage III, punt 2, b), van de nitraatrichtlijn op de agenda van het Nitraatcomité geplaatst, en hebben de Nederlandse autoriteiten de resultaten van het 6e actieprogramma op 17 maart aan het comité gepresenteerd.

5.1.2.E

Directeur-generaal Agro
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
5.1.2.E @minlnv.nl

Daarnaast is het van cruciaal belang dat de vooruitgang bij de technische en juridische stappen van de regering en het parlement die de nieuwe plannen zullen uitvoeren, voldoende gevorderd en zichtbaar is tijdens het voorbereidingsproces van de derogatie; zodat de Nederlandse autoriteiten aan de Commissie en het Nitraatcomité kunnen aantonen dat aan de noodzakelijke voorwaarden voor een overgangsderogatie is voldaan.

Ik stel voor dat onze diensten in deze richting beginnen te werken. Wij verzekeren u van de steun van DG Milieu aan de Nederlandse autoriteiten bij de uitvoering van de milieuwetgeving van de EU.

Hoogachtend,

(elektronisch ondertekend)

5.12E

Brussels
ENV.D.1/JDJ/fk

Dear ^{5.1.2.E}

Thank you for your letter of 25 February 2022 presenting the Addendum to 7th Nitrates Action Programme for the period 2022-2025 and requesting a derogation pursuant to Council Directive 91/676/EEC concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (Nitrates Directive).

As I had the opportunity to relay when meeting your colleagues of the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality, I very much welcome the ambition of the Dutch Government to invest heavily in sustainable agriculture and in nature, based on a new coherent approach encompassing not only on nitrogen, but also water, soil, air quality, climate and biodiversity. We are eagerly awaiting the measures that the Government should urgently put in place to reverse notably the negative trends in water pollution from nitrates.

The new “Addendum” discussed at technical level sketches the future plans and commitments, and clarifies that the legal and technical work would be completed by mid-2023. In the meanwhile, the uncertainty regarding a rapid reversal of the negative trends in water quality remains, as the 7th Nitrates Action Programme will apply until the new measures come into force. As you acknowledged, this plan is not sufficient to meet the requirements of the Nitrates Directive and I can only repeat the concerns expressed in my letter of last December.

In view of this transition period, we would be willing to start the discussion on the conditions of a transition derogation for the Netherlands, which would need to be based on strict requirements and shaped to accompany the transition towards the upcoming plans for rural areas and sustainable agriculture. It is in this context, that the Commission has put a second presentation of the Netherlands on its request of derogation under Article 9 and Annex III.2 (b) of the Nitrates Directive at the agenda of the Nitrates Committee, and that the Dutch authorities presented the outcomes of the 6th Action Programme to the Committee on 17 March.

5.1.2.E

Director General Agro
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
^{5.1.2.E} @minlnv.nl

Furthermore, it is crucial that progress on the technical and legal steps by the Government and Parliament which will implement the new plans is sufficiently advanced and visible throughout the preparation process of the derogation; so that the Dutch authorities will be able to demonstrate to the Commission and to the Nitrates Committee that the necessary grounds for a transition derogation are met.

I suggest that our services start working in this direction. Please rest reassured of the support of DG Environment to the Dutch authorities in the implementation of EU environmental legislation.

Yours sincerely,

(e-signed)

5.12E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 16:06
Aan: 5.1.2.E @ec.europa.eu
CC: 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu;
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E
 (5.1.2.E); 5.1.2.E @minbuza.nl
Onderwerp: Follow up / additional info
Bijlagen: 220429 Aanvullende informatie naar aanleiding van bespreking DG ENVI.docx

Dear 5.1.2.E

As discussed earlier today, attached you find the answers to the questions that were addressed in the technical meeting of last month. As you will see, some questions regarding the development of the agricultural sector in the upcoming years are difficult to answer, as there is a high degree of uncertainty as to which parts of the livestock sector in which parts of the country at what exact moment will participate in the subsidy schemes available. This will become clear in the regional approach. In other words, we are clear about the targets that are to be achieved and have a scientific underpinning of the effects on the (livestock) sector, but the pathway to get there is determined on regional level and therefore general milestones are difficult to set. Nonetheless, we do recognize the need of the Commission to set clear conditions that justify the derogation as a 'transition derogation'. In order to shape the derogation in such a way that it stimulates the transition and provides a clear pathway for farmers upon which they can base the decisions they will have to make about the future of their businesses, we propose to set an upfront, gradual reduction of the derogation in the decision for 2022-2025. I refer to the letter you have received earlier this week. The annex to this letter contains the requested information on RENURE, which we have therefore not included again in the attached document.

As discussed today, you will review this information internally and get back to us to set a date for a meeting to discuss things further. Should you or other members of your team have any questions in the meantime, we are ofcourse available to answer these. We hope for a meeting on short notice.

Best regards and have a nice weekend,

5.1.2.E

PS. I am using a new e-mail address. I do not have access to my old address anymore. Please use this address 5.1.2.E [@minvws.nl](mailto:5.1.2.E@minvws.nl) – from now on. My phone number is unchanged.

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 16:06
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E @minbuza.nl; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.I 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E)

Onderwerp: RE: Antw: update ENVI
Bijlagen: Follow up / additional info

Ter info bijgaand de mail met antwoorden op de vragen die ik zojuist aan 5.1.2.E heb verstuurd.

Groeten,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 14:21
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>

Onderwerp: RE: Antw: update ENVI

Ja dat is nog sneller, dus prima!

Tekstvoorstel:

Dear 5.1.2.E

Last Wednesday I sent you a letter regarding the derogation request of NL, comprising two elements: (1) derogation for manure from grazing animals and (2) country-specific solution for RENURE. With regard to the first, we are proposing a gradual reduction in order to facilitate the transition of agriculture in NL, as was put forward by the Commissioner. With regard to the second, we are building upon the JRC research that was commissioned by ENVI. I am aware this is uncharted territory in the context of a derogation. Nonetheless, we do find it of great importance to quickly take further steps in this field, in order to achieve the F2F goals and given the current situation on the energy market. I hope both elements are jointly taken into consideration by your services. Should my letter raise any questions from your side, I will be happy to discuss this with you by telephone.

Best regards, 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 13:44
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>

Onderwerp: Antw: update ENVI

5.1.2.E ! Ik zou 5.1.2.E ook alvast een app bericht kunnen sturen waarin ik ons verzoek neerleg en haar zelf even vraag of ze het handig vindt daar ook nog even telefonisch contact over te hebben. Heeft de vorige keer heel snel en goed gewerkt, kreeg toen zelfde dag nog reactie. Idee?
Groet, 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minvws.nl >
Datum: 29 april 2022 om 12:48:47 CEST
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >, 5.1.2.E (5.1.2.E)
< 5.1.2.E @minlnv.nl >, 5.1.2.E (5.1.2.E) < pj 5.1.2.E @minvws.nl >, 5.1.2.E
5.1.2.E @minbuza.nl < 5.1.2.E @minbuza.nl >, 5.1.2.I (5.1.2.E)
< 5.1.2.E @minlnv.nl >, 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >, 5.1.2.E
(5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >

Onderwerp: update ENVI

Allen,

Ik heb zojuist 5.1.2.E gesproken. Hierbij een terugkoppeling:

- Ik heb achtergrond gegeven bij onze brief en de lijn die we voorstaan. Dat werd gewaardeerd maar ook ter kennisgeving aangenomen. M.a.w. 5.1.2.E heeft nog geen tipje van de sluier opgelicht m.b.t. inhoudelijke appreciatie van ENVI.
- 5.1.2.E heeft meermaals benadrukt dat zij geen 'instructie' heeft om met ons in gesprek te gaan over kunstmestvervanging. Zij gaat dat dus niet doen tenzij ze daartoe van hogerhand opdracht krijgt. Lijkt me goed als 5.1.2.E hierover belt met 5.1.2.E om aan te geven dat dit wat ons betreft onderdeel is van het pakket dat wij voorstaan.
- Afgesproken dat vandaag ook de antwoorden op de vragen uit het vorige technisch overleg worden verstuurd. 5.1.2.E wilde nu nog geen afspraak plannen voor volgende week. Zij wil eerst de informatie reviewen en intern bespreken. Daarna komen ze bij ons op de lijn om een afspraak in te plannen. Hierin was zij niet te vermurwen, dus voor nu kunnen we m.i. niet anders dan ons erbij neerleggen en rappelleren als het te lang duurt tot ze op de lijn komen.

5.1.2.E eens als we een kort telefoongesprek plannen tussen jou en 5.1.2.E? Zo ja, 5.1.2.E wil jij dan proberen dit ingepland te krijgen? Zou mooi zijn als dat z.s.m. kan plaatsvinden zodat het meegenomen kan worden in de interne besprekingen bij ENVI.

Ik ga nu verder met de antwoorden op de vragen die 5.1.2.E gisteren stuurde. 5.1.2.E ik bel je zonodig nog even daarover.

Groeten,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Aanvullende informatie naar aanleiding van overleg DG ENVI – Ministerie van LNV over derogatie op 30 maart 2022

Kan de ecologische analyse die bij de gebiedsgerichte aanpak hoort en meer specifiek welke doelen kwantitatief worden bereikt per regio voor de waterkwaliteit per 2025 worden gedeeld met de EC?

Op 1 april 2022 heeft de Minister voor Natuur en Stikstof mede namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een brief aan het nationale parlement gestuurd over de hoofdlijnen van de gecombineerde aanpak van natuur, water en klimaat in het landelijk gebied, en van het bredere stikstofbeleid: [Kamerbrief met hoofdlijnen gecombineerde aanpak natuur, water en klimaat in landelijk gebied en van bredere stikstofbeleid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#).

Ten aanzien van de ecologische analyses voor de waterkwaliteit is het zo dat deze analyses in belangrijke mate reeds opgesteld zijn in het kader van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027: [bijlage-stroomgebiedbeheerplannen-rijn-maas-schelde-en-eems-2022-2027.pdf](#). Op basis van deze feitelijke omschrijving kan per gebied het maatregelenpakket voor de gebiedsplannen worden uitgewerkt.

De natuurdoelanalyses voor natuur en stikstof spelen een belangrijke rol bij het per Natura 2000-gebied in beeld brengen van de opgave voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen en de beoordeling van de verwachte effecten van geplande of te nemen maatregelen.

In mei van dit jaar zal een quick-scan beschikbaar komen die een eerste inzicht geeft in de staat van de natuur. De afronding van de natuurdoelanalyses is voorzien voor eind 2022, uiterlijk 1 april 2023.

Per gebied wordt de opgave bepaald. De kenmerken van een gebied, in het bijzonder bodem en water, zijn in dit proces sturende factoren. Vanuit de landelijke doelen stelt het Rijk in samenwerking met provincies aanvullende regionale, bindende doelen vast op de vier eerder genoemde opgaven, waaraan beiden zich committeren. Het is essentieel dat opgeteld de landelijke doelen worden behaald.

Via ruimtelijke keuzes op basis van onder meer water en bodem geven Rijk en medeoverheden kaders en randvoorwaarden aan wat er lokaal moet gebeuren. Vanuit hun expertise in de gebieden en passend bij hun bevoegdheid leggen de provincies in de gebiedsplannen de maatregelen en het instrumentarium vast om de doelstellingen te realiseren. Uiterlijk op 1 juli 2023 zullen de plannen moeten worden gepubliceerd. De definitieve gebiedsdoelstellingen voor stikstof zullen worden vastgesteld bij publicatie van de gebiedsplannen op 1 juli 2023 en het streven is samen met provincies om de andere doelstellingen op natuur, klimaat en water voor zover beschikbaar op hetzelfde moment dit jaar richtinggevend mee te geven en ook die doelen op 1 juli 2023 vast te stellen.

Gebiedsplannen

De aanpak krijgt voor een belangrijk deel vorm via gebiedsplannen. Het Rijk stelt daarvoor aan de voorkant de kaders vast. Hierin zullen per provincie (of delen van een provincie) taakstellende doelen worden geformuleerd. Deze zullen zijn afgeleid van de (inter)nationale verplichtingen op het terrein van natuur, stikstof, water (zowel waterkwaliteit als waterbeschikbaarheid) en broeikasgassen (landbouw en landgebruik).

Wat gebeurt er als de (tussen)doelen van het NPLG niet gehaald worden? Welk (al dan niet juridisch) mechanisme treedt in werking?

Addendum bij het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn ([Informatie over Bijlage 1020106 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)):

In de aanpak worden de nationale verplichtingen regionaal doorvertaald en maatregelen worden opgenomen in de gebiedsplannen. Onontkoombaarheid omvat ook een duidelijk escalatiemechanisme, dat het gebruik van meer dwingende instrumenten niet categorisch uitsluit. De Omgevingswet biedt de nodige instrumenten om de onvermijdelijkheid ook bij niet-naleving te garanderen en zal dienovereenkomstig worden ingezet. Als een (regionale) of lokale doelstelling in de vorm van een omgevingswaarde op grond van de Omgevingswet dreigt niet te worden gehaald, geldt op grond van de Omgevingswet in ieder geval een programmaplicht. In dat geval moeten maatregelen worden genomen om alsnog tijdig aan de omgevingswaarde te voldoen. De Rijksoverheid kan met betrekking tot dat programma nadere regels stellen. Bestuursorganen hebben de plicht om doelen te realiseren en door hen afgesproken maatregelen uit te voeren. Algemene bestuursinstrumenten zijn onder meer de inzet van financiële instrumenten, bestuurlijke afspraken en beleidsregels voor de invulling van bestaande bevoegdheden, bijvoorbeeld op het

gebied van vergunningen en registratiebevoegdheid. Lokale overheden hebben bijzondere bevoegdheden, zoals toelating bestemmingen in het kader van de ruimtelijke ordening en voorkeursrecht. Provincies, gemeenten en waterschappen hebben elk sturingsmogelijkheden via de algemene instrumenten van de Omgevingswet, waaronder de omgevingsvisies, programma's gekoppeld aan regionale of lokale omgevingswaarden en decentrale regelgeving (normering, taakverdeling). Regels kunnen worden onderscheiden per zone/gebied. Provincies kunnen via instructieregels ook eisen stellen aan omgevingsplannen voor gemeenten. Alle instrumenten en bevoegdheden die nu in de Wet Natuurbescherming zijn opgenomen, vallen straks onder de regels van de Omgevingswet.

De Omgevingswet bevat het instrumentarium voor de fysieke leefomgeving waaronder natuurverbetering en regels over vergunningverlening voor economische activiteiten. Het Rijk kan bij amvb regels stellen voor burgers en bedrijven en instructieregels aan provincies en gemeentes voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. De omgevingswaarden voor het bereiken van een goede toestand van de grond- en oppervlaktewaterlichamen komen voort uit de huidige Waterwet en de Wet milieubeheer en zijn een invulling van de eisen van de KRW.

Hoofdpijnenbrief van 1 april 2022:

Op het moment dat (gebieds)plannen of beleid worden vastgesteld, is het ook duidelijk welke actie of maatregel getroffen wordt bij tegenvallende uitvoering of effecten. Vrijwilligheid is een belangrijk uitgangspunt in de gebiedsprocessen. Hierbij horen ook escalatiemechanismen wanneer dreigt dat de doelstellingen niet tijdig worden behaald. Als vrijwillige maatregelen - waaronder innovatie, extensivering, verplaatsen of bedrijfsbeëindiging - onvoldoende resultaat opleveren is ingrijpen noodzakelijk. Meer verplichtende maatregelen zoals onteigening - instrumenten die reeds beschikbaar zijn - komen dan op tafel, conform de geldende procedures. Vooraf moet duidelijk moet zijn wanneer en onder welke voorwaarden dit dwingende instrumentarium wordt ingezet. Dit geldt met name voor gebieden waar de natuur (sterk) overbelast is.

Voor de maatregelen uit de stroomgebiedbeheerplannen van de KRW geldt overigens al een uitvoeringsplicht, met een termijn van uiterlijk 2027. Deze termijn geldt ook voor de aanvullende maatregelen voor de KRW-opgave die voortkomen uit dit traject. Vrijwillig instappen van ondernemers is de basis, zodat dwingende instrumenten zoals onteigening zoveel mogelijk voorkomen worden.

De inzet op onontkoombaarheid geldt eveneens voor het gebiedsproces zelf en de voortgang van de gebiedsplannen wordt nauwgezet gevolgd. Indien de voortgang onvoldoende zekerheid oplevert op doelbereik, zal het Rijk vanuit de regierol ingrijpen op het gebiedsproces.

Wat zijn de waterkwaliteitsgegevens met bijbehorende trend van 2019?

Zie bijlage, onder meer paragraaf 4.2 gaat in op de trend.

blg-990215
derogatierapportag

Kan het RIVM in mei (i.p.v. juni) al de derogatierapportage opleveren? Zo niet, kunnen er al eventuele voorlopige resultaten gedeeld worden?

We hebben dit met het RIVM besproken en de uitkomst daarvan is dat in de eerste helft van mei voorlopige resultaten opgeleverd zullen worden.

Kan rapportage over de voortgang van de Versterkte Handhavingsstrategie inclusief stand van zaken implementatie rVDM in mei (i.p.v. juni) al opgeleverd worden?

Wij streven ernaar de rapportage in de eerste helft van mei gereed te hebben.

Wat is het standpunt van Nederland of ingrijpen nodig is als waterkwaliteit verslechtert?

Waterkwaliteit wordt gemonitord in verschillende meetnetten om inzicht te hebben in de ontwikkelingen van de waterkwaliteit. Deze informatie vormt de onderliggende basis van de actieprogramma's. De effecten van de invoering van maatregelen op de waterkwaliteit zijn pas na enkele jaren zichtbaar. Daarbij is het zo dat de beoordeling van de effectiviteit van landbouwkundig handelen op de waterkwaliteit altijd een "time-gap" kent. De analyse van effectiviteit van landbouwkundig handelen kan pas na twee jaar worden bepaald, door vertraging en na-ijling in effect in waterkwaliteit en doordat de meetgegevens verzameld en geanalyseerd moeten worden. Ook hebben weersomstandigheden grote invloed op de ontwikkeling van de waterkwaliteit. Daardoor zijn effecten van maatregelen niet altijd goed te zien op korte termijn; trendmatige ontwikkelingen zijn pas na meerdere jaren met zekerheid te herkennen. Voor agrariërs is van

belang dat zij over langere tijd weten waar zij aan toe zijn. Daarom worden maatregelen bij voorkeur aangekondigd in een actieprogramma, zodat dit voorafgaand aan een periode helder is.

Wat is de inschatting van de reductie in mestproductie vanwege de opkoopregelingen?

Op dit moment is geen goede inschatting te maken van de reductie van de mestproductie. De aankoop- en beëindigingsregelingen worden momenteel uitgewerkt en het overleg met DG Competition over de Landelijke beëindigingsregeling zal op korte termijn zijn. Het eindpunt op basis van het PBL rapport van 2021 en is dat de afname veestapel tussen de 20% en 30% zou moeten komen in de periode tot 2030. Daarnaast wordt momenteel met 60 geïnteresseerden gesproken over gerichte opkoop.

Wanneer zullen de checkpoints zijn op basis waarvan de productieplafonds verlaagd worden?

Het grootste effect van de aankoop- en beëindigingsregelingen zijn voorzien in het tweede deel van de looptijd van de gebiedsgerichte aanpak tot en met 2030.

In lijn met de eerste effecten van deze regelingen is in de jaren 2026, 2028 en 2031 een afname van de mestproductieplafonds in de Meststoffenwet voorzien die het tempo van de afname in de regelingen volgt.

Kan er een vergelijking in waterkwaliteit tussen derogatie en niet-derogatiebedrijven worden gegeven?

Eerder is bijgaande memo van het RIVM toegezonden waarin een toelichting is gegeven op de complexiteit van een vergelijking tussen derogatiebedrijven en niet-derogatiebedrijven, op basis waarvan het RIVM concludeert dat deze vergelijking lastig, zo niet onmogelijk is. Deze toelichting geldt nog steeds.

MV-2021-0034
memo RIVM vergelij

Zijn er gegevens van de ammoniakemissie van derogatiebedrijven op klei- en veengrond die vergeleken kunnen worden vóór en na de aanvullende voorwaarden?

Eerder is in bijgaande memo door het RIVM een toelichting gegeven over het niet opnemen en registreren van ammoniakemissie in het Derogatiemeetnet. Deze toelichting geldt nog steeds.

Memo
MIL-2020-0031 SK Ar

Kan Nederland een rapportage opstellen van de resultaten van de pilot mineralenconcentraat, specifiek over het aantal deelnemende boeren, de effecten op het milieu en de financiële effecten voor een boer?

Bijgaande bijlage met daarin een toelichting is recent met de aanvraag voor de derogatie toegezonden.

Adobe Acrobat
Document

Wat zijn de plannen van Nederland naar aanleiding van de presentatie over de fertilizer registers van Denemarken, Vlaanderen en Ierland?

Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 6.3.4 van het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Omschrijving maatregel

In samenwerking met de aanleverende industrie en de primaire sector wordt in 2022 een actieplan opgesteld om beter inzicht te krijgen in het kunstmestgebruik in Nederland. Naast gebruik op nationaal en regionaal niveau, is het van belang meer inzicht te verkrijgen van het gebruik van

kunstmest op individueel bedrijfsniveau. Hierbij wordt gestreefd naar aansluiting bij bestaande systemen.

Deze kunstmestgegevens kunnen worden gebruikt om te komen tot bemestingsadviezen die de landbouwers stimuleren de nutriëntengebruiksefficiëntie te verhogen. Deze gebruiksefficiëntie is een maatstaf voor het deel van de gebruikte stikstof, dat tijdens een groeiseizoen wordt omgezet in geoogst product en is dus een indicator voor de manier waarop een landbouwer de precisielandbouw-principes toepast in zijn bemestingsstrategie. Daarnaast helpen deze kunstmestgegevens om de effecten van bemesting op emissies naar bodem, water en lucht beter inzichtelijk te maken in modellen (e.g. NEMA) en om te kunnen monitoren hoe vervanging van kunstmest door meststoffen van herwonnen bron plaatsvindt. Tenslotte kunnen de gegevens gebruikt worden om eventuele overbemesting met kunstmest door landbouwers aan het licht te brengen. Afhankelijk van de uitkomsten van het actieplan en hoe volledig en sluitend inzicht verkregen kan worden op bedrijfsniveau van gebruik van kunstmest, kan eventueel een vervolgtraject worden gestart om te sanctioneren of om meer bewustwording bij gebruik af te dwingen.

Datum inwerkingtreding

Nederland werkt in 2022 een plan uit dat zijn beslag zal krijgen vanaf 2023.

Verwacht effect voor de landbouw

Kunstmest wordt beter ingezet, dit zal leiden tot een verbetering van de nutriëntenefficiëntie. Daar waar te veel kunstmest werd gebruikt zal het leiden tot een inperking van de nutriënten input.

Verwacht effect voor de uitvoering en handhaving

Uitkomst van het actieplan moet zijn dat er meer inzicht komt in het gebruik van kunstmest op landbouwbedrijven. Daarmee zou de handhaving eenvoudiger moeten worden.

Waar wil Nederland in 2025 staan met grondgebondenheid?

In het addendum op het 7^e actieprogramma Nitraatrichtlijn is aangekondigd toe te werken naar een volledig grondgebonden melk- en rundveehouderij in 2032. Er wordt momenteel gewerkt aan een nadere uitwerking van de definitie van grondgebondenheid. Volgende maand zullen we verdere informatie verstrekken over het wetstraject dat hiervoor in de tweede helft van dit jaar zal starten. De consultatie op dit wetsvoorstel is in de tweede helft van dit jaar voorzien.

Als deelname aan de derogatie afneemt, hoe gaat Nederland zorgen voor voldoende aandeel grasland om te voorkomen dat grasland wordt opgezet in bouwland?

Bij de nadere uitwerking van de definitie van grondgebondenheid wordt gekeken op welke manier een aandeel grasland binnen het totale areaal meegenomen kan worden in de definitie van grondgebondenheid. Volgende maand zullen we verdere informatie verstrekken over de stand van zaken in dit proces. Op korte termijn hebben we geen aanknopingen om het aandeel grasland op een andere manier te garanderen, aangezien dergelijke maatregelen een wetswijziging behoeven.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 11:16
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); '5.1.2.E (5.1.2.E)'; '5.1.2.E@minbuza.nl'
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E; 5.1.2.E;
 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E
 9.00 should be possible and let's do it remote.
 All the best
 5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Thursday, May 12, 2022 2:56 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E@minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

 In addition to my earlier mail of today I would like to ask if it would be possible to have the meeting on 23 May starting at 9:00?
 And we will participate remotely in the meeting.

 Best regards,
 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: donderdag 12 mei 2022 11:20
Aan: '5.1.2.E 5.1.2.E' <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minvws.nl>; 5.1.2.E@minbuza.nl
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Onderwerp: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

 Thank you for the proposal for 23 May.
 We will let you know asap if will meet you in person or if it will be remotely.

 Best regards,
 5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 11 mei 2022 11:30

Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minvws.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E
(5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>

Onderwerp: proposal for a meeting

5.1.2.E and 5.1.2.E

Thank you very much for all the elements of information you have sent to us.

We would propose to meet on **Monday 23 May from 10:00 to 12:15**.

We can do it remotely or presential.

Please let us know if that would suit you.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minvws.nl>
Sent: 5.1.2.E 29, 2022 4:06 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
< 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>;
5.1.2.E @minbuza.nl
Subject: Follow up / additional info

Dear 5.1.2.E

As discussed earlier today, attached you find the answers to the questions that were addressed in the technical meeting of last month. As you will see, some questions regarding the development of the agricultural sector in the upcoming years are difficult to answer, as there is a high degree of uncertainty as to which parts of the livestock sector in which parts of the country at what exact moment will participate in the subsidy schemes available. This will become clear in the regional approach. In other words, we are clear about the targets that are to be achieved and have a scientific underpinning of the effects on the (livestock) sector, but the pathway to get there is determined on regional level and therefore general milestones are difficult to set. Nonetheless, we do recognize the need of the Commission to set clear conditions that justify the derogation as a 'transition derogation'. In order to shape the derogation in such a way that it stimulates the transition and provides a clear pathway for farmers upon which they can base the decisions they will have to make about the future of their businesses, we propose to set an upfront, gradual reduction of the derogation in the decision for 2022-2025. I refer to the letter you have received earlier this week. The annex to this letter contains the requested information on RENURE, which we have therefore not included again in the attached document.

As discussed today, you will review this information internally and get back to us to set a date for a meeting to discuss things further. Should you or other members of your team

have any questions in the meantime, we are ofcourse available to answer these. We hope for a meeting on short notice.

Best regards and have a nice weekend,

5.1.2.E

PS. I am using a new e-mail address. I do not have access to my old address anymore. Please use this address – ^{5.1.2.E} [@minvws.nl](mailto:5.1.2.E@minvws.nl) – from now on. My phone number is unchanged.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 14:18
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E);
 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: FW: Follow up / additional info - draft reports
Bijlagen: 20220518_Derogatie 2020_eindconcept.pdf; 1752022 concept rapportage mestbeleid 2021.pdf

Ter info

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit (PAV)
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
 Mobiel :+ 5.1.2.E
 Mail: 5.1.2.E @minlnv.nl

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E >; @minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 12:15
Aan: ' 5.1.2.E (5.1.2.E)' < 5.1.2.E >; @minvws.nl>; 5.1.2.E @ec.europa.eu
CC: 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @minlnv.nl;
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E >; @minlnv.nl;
 5.1.2.E @minbuza.nl
Onderwerp: RE: Follow up / additional info - draft reports

Dear 5.1.2.E

As a follow up from our technical meeting at the end of March I herewith send you the draft RIVM report 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2020' and the report 'Rapportage Mestbeleid 2021', which includes among others the progress regarding the implementation of the Enhanced Manure Enforcement strategy in 2022.

If you have any further questions, please let us know, and of course we can discuss both draft reports at our meeting on May, 23rd.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E >; @minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 16:06
Aan: 5.1.2.E @ec.europa.eu
CC: 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @minlnv.nl;
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E >; @minlnv.nl;
 < 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl
Onderwerp: Follow up / additional info

Dear 5.1.2.E

As discussed earlier today, attached you find the answers to the questions that were addressed in the technical meeting of last month. As you will see, some questions regarding the development of the agricultural sector in the upcoming years are difficult to answer, as there is a high degree of uncertainty as to which parts of the livestock sector in which parts of the country at what exact moment will participate in the subsidy schemes available. This will become clear in the regional approach. In other words, we are clear about the targets that are to be achieved and have a scientific underpinning of the effects on the (livestock) sector, but the pathway to get there is determined on regional level and therefore general milestones are difficult to set. Nonetheless, we do recognize the need of the Commission to set clear conditions that justify the derogation as a 'transition derogation'. In order to shape the derogation in such a way that it stimulates the transition and provides a clear pathway for farmers upon which they can base the decisions they will have to make about the future of their businesses, we propose to set an upfront, gradual reduction of the derogation in the decision for 2022-2025. I refer to the letter you have received earlier this week. The annex to this letter contains the requested information on RENURE, which we have therefore not included again in the attached document.

As discussed today, you will review this information internally and get back to us to set a date for a meeting to discuss things further. Should you or other members of your team have any questions in the meantime, we are ofcourse available to answer these. We hope for a meeting on short notice.

Best regards and have a nice weekend,

5.1.2.E

PS. I am using a new e-mail address. I do not have access to my old address anymore. Please use this address ^{5.1.2.E} [@minvws.nl](mailto:5.1.2.E@minvws.nl) – from now on. My phone number is unchanged.

CONCEPT

English Summary

The Dutch manure policy report provides insight into the Dutch livestock farming and manure market in 2021, applications for derogation in 2021, the enforcement of the Dutch manure policy in 2021 and the progress of the implementation of the Enhanced Manure Enforcement strategy. This report fulfils the monitoring and reporting obligations as included in the Commission Implementing Decision (EU) 2020/1073 of 17 July 2020 (C(2020)4819), further Derogation Decision 2020-2021. This report also implements the reporting obligation regarding the phosphate rights approval decision (C(2017) 8483). The report has been drawn up in collaboration with the executive bodies, Netherlands Enterprise Agency (RVO) and by Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA).

Manure production¹

The national production of animal manure, expressed in phosphate, decreased further in 2021 to 149 million kg phosphate (ceiling: 172,9 million kg phosphate). Expressed in nitrogen the national production has decreased in 2021 with respect to 2020 to 473,7 million kg nitrogen (ceiling: 504,4 million kg nitrogen). As a result, the Netherlands has met the condition set in Article 4(1) of the Derogation Decision 2020-2021. In 2021 the manure production of the pig farming sector expressed in phosphate and nitrogen has decreased to 35 million kg phosphate and 87,8 million kg nitrogen which are below the sectoral ceiling of 39,7 million kg phosphate and 99,1 million kg nitrogen. The manure production of the dairy farming sector has decreased in 2021, expressed in phosphate to 73,6 million kg, below the sectoral ceiling of 84,9 million kg phosphate, and expressed in nitrogen to 277,7 million kg, below the dairy sector ceiling of 281,8 million kg nitrogen. The number of phosphate rights in use in 2021 has continued to decrease to 85 million rights, of which 600.000 phosphate rights are in use in the beef farming sector. The number of rights in use in the dairy farming sector is now below the dairy sector ceiling of 84,9 million kg phosphate.

Derogation farms

In 2020 there was a decrease in the number of applications for derogation permits, from 17.041 in 2020 to 16.869 in 2021. The farms which applied for derogation in 2021 were farming slightly less agricultural land and grassland in comparison with 2020. In 2021 4,9% of derogation farms the physical inspection was completed, not yet the 5% of derogation farms as prescribed by Derogation Decision 2020-2021, because some physical inspections needed more time to be administratively processed in 2022. The number of farms requesting a derogation permit in 2021 that met the conditions after an administrative and a physical check was high (99,9%).

Enhanced Manure Enforcement strategy

The year 2021 was a difficult and exceptional year for many in the Netherlands, Europe and the rest of the world due to the outbreak of the COVID-19 virus, fortunately in a lesser degree as 2020. The measures to prevent the spread of the COVID-19 virus have demanded adaptations to control and enforcement by the NVWA in 2021. Physical inspections, investigations of the Fraud Expertise Unit and complex investigations have taken place to a lesser degree. As a result, fewer reports of findings for handling by the NVWA were submitted to RVO for administrative processing. Due to the focus of the NVWA in 2021 on production rights more official reports (criminal enforcement) were filed by the NVWA in 2021 in comparison to previous years.

The Enhanced Manure Enforcement strategy is directed at risk-oriented control and enforcement in the three identified risk areas - the Peel, Gelderse Vallei and Twente - and on the most risky links in the manure chain - intermediaries and co-digesters. RVO has conducted more administrative controls, in particular directed at intermediaries in the framework of the Enhanced Manure Enforcement. Due to the measures to prevent the spread of the COVID-19 virus the NVWA has carried out less physical inspections in comparison to previous years, for which reason the control intensity (percentage of individually physically controlled companies) has decreased in 2021, and the individual inspection of 5,5 % of the pig farms, as prescribed in article 4 (2) h of Derogation Decision 2020-2021, was not reached. The percentage of individually inspected intermediaries has remained high with 25%. In 2021 there were slightly more non-agreements found at inspections in relation to the total number of controls compared to 2020.

---

¹ These are preliminary numbers of national statistical office, Statistics Netherlands (CBS), of which the Dutch Parliament has been informed (Kamerstukken II 2021/22,35949, nr. 22). The definitive numbers are available end of June and will be included in the definitive report.

The implementation of the Enhanced Manure Enforcement strategy in 2022 is going well. With regard to the area-oriented approach, risk-analysis, planning and execution of inspections by RVO and NVWA with the Water Boards and Environmental Services, and when possible with Public Prosecution Service and National Police, are jointly being carried out. Moreover, there is attention for communication and knowledge transfer in this cooperation in the framework of the area-oriented approach. The implementation of the introduction of real-time reporting of manure transport (rVDM) is in full swing. In 2021 the executive order (Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet) has therefore been amended (Stb. 2021, 192). A further small second amendment has been submitted for advice at the Council of State (Raad van State) and may be completed before July 2022. Moreover, in 2021 the standstill period of the notification of the implementation regulation (Uitvoeringsregeling Meststoffenwet) has finished. While further amendments have proven necessary regarding technical instructions a new amendment will be notified at short notice. Test runs which had started mid 2021 with a limited number of transporters, suppliers and users of manure have been completed. The first of June 2022, in anticipation of the entry into force of the new regulations on 1 January 2023 a representative pilot will start, in which participating transporters, suppliers and users of manure will report their transports through the rVDM-system.

CONCEPT

Nederlandse Samenvatting

De rapportage Nederlands mestbeleid geeft inzicht in de Nederlandse veehouderij en mestmarkt in 2021, deelname aan derogatie in 2021, de handhaving van het Nederlands mestbeleid in 2021 en de voortgang van de implementatie van de Versterkte Handhavingsstrategie Mest. Deze rapportage geeft invulling aan de monitorings- en verslagleggingsverplichting als opgenomen in de derogatiebeschikking (Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1073 van de EC van 17 juli 2020 tot verlening van een door Nederland gevraagde derogatie op grond van Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (PbEU 2020, L 234)) (hierna: derogatiebeschikking 2020-2021). Tevens wordt in de voorliggende rapportage invulling gegeven aan de rapportageverplichting van de goedkeuringsbeschikking fosfaatrechten (C(2017) 8483). Deze rapportage is in samenwerking met de uitvoeringsinstanties, RVO en NVWA tot stand gekomen.

Mestproductie²

De nationale productie van dierlijke mest, uitgedrukt in fosfaat, is in 2021 verder gedaald tot 149 miljoen kg fosfaat (plafond: 172,9 miljoen kg fosfaat). Uitgedrukt in stikstof is de productie in 2021 ten opzichte van 2020 gedaald naar 473,7 miljoen kg stikstof (plafond: 504,4 miljoen kg stikstof). Hiermee voldoet Nederland aan de gestelde voorwaarde in artikel 4, eerste lid, van de derogatiebeschikking 2020-2021. In 2021 zien we dat de mestproductie van varkens uitgedrukt in fosfaat en stikstof is gedaald naar respectievelijk 35 miljoen kg fosfaat en 87,8 miljoen kg stikstof en daarmee verder onder het sectorale plafond van 39,7 miljoen kg fosfaat en 99,1 miljoen kg stikstof ligt. De mestproductie van de melkveehouderij uitgedrukt in fosfaat en in stikstof is in 2021 gedaald naar respectievelijk 73,6 miljoen kg fosfaat en 277,7 miljoen kg stikstof, en ligt daarmee onder de sectorale plafonds van respectievelijk 84,9 miljoen kg fosfaat en 281,8 miljoen kg stikstof. Het aantal fosfaatrechten in de markt in 2021 is verder gedaald naar ongeveer 85 miljoen rechten, waarvan 600.000 fosfaatrechten in gebruik zijn in de vleesveehouderij. Het aantal rechten in gebruik in de melkveehouderij ligt daarmee onder het sectorplafond van 84,9 miljoen kg fosfaat.

Derogatiebedrijven

In 2021 was er een afname van het aantal meldingen voor een derogatievergunning, van 17.041 in 2020 naar 16.869 in 2021. De bedrijven die zich in 2021 hebben aangemeld beslaan een iets kleiner areaal landbouwgrond en grasland dan in 2020. In 2021 is met een fysieke controlepercentage van 4,9% van het netto aantal derogatiebedrijven met een derogatievergunning het voorziene aantal fysieke controles van 5% als opgenomen in de derogatiebeschikking 2020-2021 niet tijdig gehaald door de NVWA, omdat enkele inspecties nog administratief afgerond moeten worden. In 2021 was het aantal bedrijven dat een derogatievergunning had aangevraagd en voldeed aan de voorwaarden na administratieve en fysieke controle evenals in voorgaande jaren hoog met 99,9%.

Versterkte Handhavingsstrategie Mest (VHS Mest)

Het jaar 2021 was voor vele mensen in Nederland, Europa en de rest van de wereld door de uitbraak van het COVID-19 weer een moeilijk en uitzonderlijk jaar, gelukkig wel in mindere mate dan 2020. De maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het COVID-19 virus vereisten ook in 2021 aanpassingen in de NVWA. Fysieke inspecties, onderzoeken van het fraude- en opsporingsknooppunt en opsporingsonderzoeken konden daardoor in mindere mate doorgang hebben dan in voorgaande jaren. Hierdoor zijn er in 2021 minder controles uitgevoerd en minder rapporten van bevindingen voor afhandeling door de NVWA aangeboden voor bestuursrechtelijke afhandeling aan RVO. Door de aandacht van de NVWA in 2021 op productierechten zijn er wel meer processen verbaal (strafrechtelijke handhaving) opgemaakt dan in voorgaande jaren.

Met de Versterkte Handhavingsstrategie mest (VHS) wordt controle en handhaving risicogericht ingezet in de drie geïdentificeerde risicogebieden - de Peel, Gelderse Vallei en Twente - en op de meest risicovolle schakels in de mestketen - intermediairs en co-vergisters. In 2021 zijn er in het kader van de VHS mest meer administratieve controles uitgevoerd door RVO, in het bijzonder gericht op intermediairs. Door de maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van COVID-19 heeft de NVWA minder fysieke controles kunnen uitvoeren, waardoor de toezichtintensiteit (aantal individueel fysiek gecontroleerde bedrijven) in 2021 is gedaald, en de toezichtintensiteit van 5,5%

² Dit betreffen voorlopige cijfers van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), waarover de Kamer eerder dit jaar is geïnformeerd (Kamerstukken II 2021/22,35949, nr. 22). De definitieve cijfers zijn eind juni beschikbaar en zullen worden opgenomen in de definitieve rapportage.

op varkensbedrijven, als voorgeschreven in artikel 4, tweede lid, onder h, van de derogatiebeschikking 2020-2021, niet is gehaald. Het percentage individueel fysiek gecontroleerde intermediairs is met 25% hoog gebleven. In 2021 is over het algemeen het percentage niet-akkoorden ten opzichte van het aantal controles licht gestegen ten opzichte van 2020.

De implementatie van de VHS Mest in 2022 verloopt goed. Ten aanzien van de gebiedsgerichte aanpak worden zoals voorzien gezamenlijk risicoanalyses gemaakt, inspecties ingepland en uitgevoerd door RVO en NVWA, Waterschappen en Omgevingsdiensten en waar mogelijk Openbaar Ministerie en Nationale Politie. Ook is er aandacht voor communicatie en kennisoverdracht in de samenwerking ten behoeve van de gebiedsgerichte aanpak. De implementatie van de invoering van real-time verantwoording van mesttransporten (rVDM) is in volle gang. In 2021 is hiervoor een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet gepubliceerd (Stb. 2021, 192). Een bescheiden tweede wijziging ligt nu voor advies bij de Raad van State en kan naar verwachting voor de zomer worden afgerond. Daarnaast is in 2021 voor rVDM de standstill-termijn van de notificatie van een wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet afgelopen. Het bleek nodig verder te werken aan deze wijzigingsregeling en naar verwachting kan de regeling in verband met de ten opzichte van het eerdere ontwerp nieuw opgenomen technische voorschriften binnenkort opnieuw worden genotificeerd. De eerste praktijktesten die midden 2021 waren gestart met een beperkt aantal vervoerders, leveranciers en afnemers zijn afgerond en op 1 juni 2022 start naar verwachting een representatieve pilot, waarin deelnemende vervoerders, leveranciers en afnemers van mest vooruitlopend op de beoogde inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving per 1 januari 2023, hun transporten kunnen melden via het rVDM-systeem.

CONCEPT

Inhoudsopgave

1. Inleiding

1.1 Rapportageverplichtingen en leeswijzer

2. Mestproductie

2.1 Trends in omvang veestapel

2.2 Trends in mestproductie

2.3 Trends in productierechten

2.3.1 Fosfaatrechten

2.4 Excretiefactoren varkens, pluimvee en melk- en kalfkoeien

2.5 Resultaten Derogatie 2021

2.5.1 Derogatie spreiding per gemeenten

3. Controle en handhaving

3.1 Controle en handhaving derogatie in 2021

3.2 Versterkte handhavingsstrategie (VHS) Mest

3.2.1 Repressieve maatregelen 2021

3.2.1.1 Gevolgen van COVID-19 virus voor handhaving in 2021

3.2.1.2 Algemeen toezicht en handhaving

3.2.1.3 Risico gericht handhaven

3.2.1.4 Gebiedsgericht handhaven

3.2.1.5 Gericht handhaven op risicovolle schakels

3.2.1.6 Informatie over strafrechtelijke onderzoeken

3.2.2 Preventieve maatregelen – Informatie uitwisseling 2021

3.2.3 Voortgang implementatie VHS Mest in 2022

1. Inleiding

De voorliggende rapportage geeft inzicht in de ontwikkeling in de Nederlandse veehouderij en mestmarkt en de uitvoering en handhaving van het Nederlands mestbeleid in 2021. Deze rapportage geeft invulling aan de monitorings- en verslagleggingsverplichting als opgenomen in de derogatiebeschikking 2020-2021. In de derogatiebeschikking 2020-2021 is een rapportageverplichting opgenomen ten aanzien van trends in de veehouderij en derogatiebedrijven, reeds onderdeel van voorgaande derogatiebeschikkingen, en een rapportageverplichting ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie Mest (VHS Mest).³ Deze strategie is erop gericht om fraude tegen te gaan en de naleving van de mestregelgeving te verbeteren. Tevens wordt in de voorliggende rapportage invulling gegeven aan de rapportageverplichting van de goedkeuringsbeschikking fosfaatrechten (C(2017) 8483). Deze rapportage is in samenwerking met de uitvoeringsinstanties, RVO en NVWA tot stand gekomen.

Deze rapportage over het jaar 2021 is de vierde rapportage over alle voornoemde onderdelen. De 'Voortgangsrapportage Handhaving en Uitvoering Mestbeleid 2018' was de eerste rapportage over al deze onderdelen, gevolgd door een update in november 2019 met betrekking tot de VHS Mest. De 'Rapportage Nederlands Mestbeleid 2019' van juni 2020 was de rapportage over het eerste volledige implementatiejaar van de VHS Mest die dateert van september 2018.⁴ De 'Rapportage Nederlands Mestbeleid 2020' van juni 2021 was de rapportage over het tweede volledige implementatiejaar.⁵ Voorliggende rapportage geeft de cijfers over 2021 als verwerkt tot en met 14 april 2022. De rapportage over 2021 heeft eenzelfde opzet als de rapportage over 2019 en 2020 en bestrijkt het derde implementatiejaar van de VHS Mest.

1.1 Rapportageverplichtingen en leeswijzer

De Nitraatrichtlijn heeft tot doel om de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt of teweeggebracht door nitraten uit agrarische bronnen te verminderen, en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen (artikel 1). Het Nederlands mestbeleid implementeert de Nitraatrichtlijn. Op grond van artikel 3, eerste lid, en bijlage 1 van de Nitraatrichtlijn is het gehele Nederlands grondgebied aangewezen als een kwetsbare zone. Op basis van artikel 5 van de Nitraatrichtlijn zijn opeenvolgende actieprogramma's opgesteld om te voldoen aan de verplichtingen en doelen van de Nitraatrichtlijn. In het jaar 2020 betrof dit het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2018-2021). Op grond van bijlage 3, tweede lid, onderdeel b, is aan Nederland een derogatie verleend voor de jaren 2020 en 2021. In december 2005 heeft de Europese Commissie aan Nederland een derogatiebeschikking afgegeven voor de periode 2006-2009. De derogatiebeschikking is in februari 2010 verlengd tot en met 31 december 2013 en op 16 mei 2014 is opnieuw een derogatiebeschikking afgegeven voor de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2017. 31 mei 2018 is de derogatie verlengd voor de periode 2018-2019. Voor de jaren 2020 en 2021 is een derogatiebeschikking verleend op 17 juli 2020 (Uitvoeringsbesluit 2020/1073/EU).⁶

De derogatiebeschikking 2020-2021 kent evenals de voorgaande derogatiebeschikking de monitoringsverplichting van derogatiebedrijven (artikel 10, eerste lid) en administratieve controles uit te voeren bij alle derogatievergunningaanvragen en 5% van de bedrijven waaraan een vergunning is verleend te inspecteren (artikel 11, eerste en tweede lid). Ook de verslagleggingsverplichting van artikel 12, eerste lid, onderdelen b tot en met e en k, was reeds onderdeel van voorgaande derogatiebeschikkingen. De gegevens ten aanzien van trends in de omvang van de veestapel (artikel 12, eerste lid, onder b) en trends in de nationale productie van dierlijke mest (artikel 12, eerste lid, onder c) en de excretiecoëfficiënten voor varkens- en pluimveemest worden weergegeven in respectievelijk hoofdstuk 2.1, hoofdstuk 2.2 en hoofdstuk 2.4. De kaarten als gevraagd in artikel 12, eerste lid, onder e, van de derogatiebeschikking 2020-

³ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/09/28/versterkte-handhavingsstrategie-mest>.

⁴ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/01/rapportage-nederlands-mestbeleid-2019>.

⁵ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/06/30/rapportage-nederlands-mestbeleid-2020>.

⁶ Beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.234.01.0020.01.NLD&toc=OJ%3AL%3A2020%3A234%3ATOC.

2021 zijn opgenomen in bijlage 1. De administratieve en fysieke controle van derogatiebedrijven als neergelegd in artikel 11, eerste en tweede lid, en de evaluatie daarvan van artikel 12, eerste lid, onder k, zijn opgenomen in hoofdstuk 2.5 en hoofdstuk 3.1.

In de derogatiebeschikking 2018/820/EU is de voorwaarde gesteld in artikel 4, tweede lid, dat Nederland een strategie voor de versterkte handhaving van het mestbeleid vaststelt. Deze strategie is in september 2018 vastgesteld en ter kennis van de Europese Commissie gebracht. Deze strategie adresseert onder andere de identificatie en aanpak van deelgebieden met een hoger risico, een versterking van de inspectie- en controlecapaciteit en een methode voor de vaststelling van voldoende doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende straffen en sancties, als beschreven in artikel 4, tweede lid, onderdelen b tot en met d. Deze bepalingen van derogatiebeschikking 2018/820/EU zijn overgenomen in derogatiebeschikking 2020/1073/EU.

In de derogatiebeschikking 2020-2021 is ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie in artikel 12, eerste lid, onder l, een verslagleggingsverplichting opgenomen waaraan invulling wordt gegeven in hoofdstuk 3. In de derogatiebeschikking 2020/1073/EU is een aantal aanvullende bepalingen opgenomen ten aanzien van de Versterkte Handhavingsstrategie. Het betreft de real-time verantwoording van mesttransporten via automatisering tegen eind 2020 (artikel 4, tweede lid, onder f), besluit over herziening van het sanctiebeleid tegen eind juni 2020 (artikel 4, tweede lid, onder g) en individuele inspectie van 5,5 % van de varkenshouderijen waarbij maatregelen om het risico van verspreiding van het COVID-19-virus te voorkomen van invloed kunnen zijn op de haalbaarheid van dit percentage (artikel 4, tweede lid, onder h).

Ten aanzien van ^{5.1.2.1} verslaglegging zijn in artikel 12, eerste lid, onder l, specificaties ten aanzien van de verslaglegging toegevoegd aan de beschikking. Het gaat om een update over de uitvoering van de in artikel 4 bedoelde versterkte handhavingsstrategie, met name wat betreft: de tenuitvoerlegging van de handhaving in de gebieden met een hoog risico De Peel, Gelderse Vallei en Twente, real-time verantwoording van mesttransporten via automatisering, het besluit over de herziening van het sanctiebeleid en de gevolgen van de maatregelen ter voorkoming van verspreiding van het COVID-19-virus voor handhaving. In de rapportage dient ook aan de orde te zijn de resultaten van de in artikel 4 bedoelde strategie voor versterkte handhaving (artikel 12, eerste lid, onder m): fysieke controles per type landbouwbedrijf, vermindering van niet-naleving en administratieve sancties. Daarnaast wordt informatie gegeven ten aanzien van toegepaste gerechtelijke sancties (artikel 12, lid 1 onder n). Aan deze bepalingen van de derogatiebeschikking wordt gevolg gegeven in hoofdstuk 3.2 dat betrekking heeft op de VHS Mest in 2021.

Op 19 december 2017 is de staatssteun ten aanzien van de introductie van een stelsel van fosfaatrechten voor de melkveehouderij goedgekeurd (goedkeuringsbeschikking (C(2017) 8483)).⁷ Zoals in iedere goedkeuringsbeschikking voor staatssteun het geval is, wordt daarin aangegeven hoe gerapporteerd dient te worden over de verleende steun. In de goedkeuringsbeschikking fosfaatrechten wordt aangegeven dat de rapportage onder andere gegevens dient te bevatten over het aantal toegewezen rechten, gegevens over de categorieën boeren aan wie deze worden toegewezen, aantal verhandelde rechten, het aantal afgeroomde rechten, het aantal door de fosfaatbank verleende niet-verhandelbare rechten en aan wie deze zijn verleend. Aan deze rapportageverplichting wordt invulling gegeven in hoofdstuk 2.3.

---

⁷ SA.46349 (2017/N), beschikbaar op: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46349.

2.1 Trends in omvang veestapel

Met tabel 1 wordt invulling gegeven aan artikel 12, eerste lid, onder b, van de derogatiebeschikking 2020-2021. Het geeft de omvang van de veestapel op landbouwbedrijven in Nederland weer voor de periode 2002 - 2021. De getallen zijn gebaseerd op de landbouwtelling en geproduceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Diergroep	2002	2006	2015	2017	2018	2019	2020	2021(*)
Melk- en fokvee	2.739.060	2.536.590	2.958.640	2.893.510	2.655.990	2.501.630	2.528.190	2.537.780
w.v. melk- en kalfkoeien	1.485.370	1.419.720	1.621.770	1.693.800	1.623.040	1.577.960	1.593.071	1.571.340
w.v. jongvee	1.253.690	1.116.870	1.336.870	1.199.710	1.032.950	923.670	935.119	966.440
Schape	1.183.450	1.376.440	946.180	798.830	866.530	918.210	890.471	860.150
Geiten	254.550	309.610	469.750	532.870	587.770	614.650	632.616	643.360
Overige graasdieren	349.220	333.730	384.380	335.060	336.130	330.690	328.920	333.890
w.v. vlees- en weidevee	228.590	205.990	265.990	249.490	248.610	243.120	238.530	236.290
w.v. paarden en pony's	120.630	127.740	118.390	85.570	87.520	87.570	90.390	97.600
Varkens	11.647.680	11.355.970	12.602.890	12.400.700	12.416.160	12.269.150	11.950.238	11.456.830
w.v. vleesvarkens	5.591.040	5.475.690	5.803.700	5.630.460	5.591.910	5.617.530	5.445.946	5.261.680
Pluimvee	103.650.600	94.335.000	108.607.800	106.896.300	103.037.700	103.442.700	103.300.727	101.155.900
w.v. kippen	101.051.900	91.782.300	106.762.900	105.184.400	101.290.100	101.741.200	101.863.117	99.887.500
w.v. slachteenden	852.400	1.043.300	932.200	1.009.400	908.300	968.000	819.191	632.300
w.v. kalkoenen	1.450.600	1.139.800	863.000	670.500	635.900	531.600	585.134	604.100
w.v. overig pluimvee	295.700	369.600	49.700	32.000	203.400	201.900	33.285	32.000
Vleeskalveren	713.320	843.730	909.230	953.110	998.210	1.065.500	1.071.279	1.046.510
Overige staldieren	994.700	1.027.900	1.404.100	1.261.700	1.244.800	1.143.800	1.042.166	321.300
w.v. konijnen	370.900	323.500	381.100	342.900	331.700	336.300	334.963	321.300
w.v. edelpelsdieren	623.800	704.400	1.023.000	918.800	913.100	807.500	707.203	**

* 2021 betreffen voorlopige cijfers (definitieve cijfers zijn eind juni beschikbaar).

**Niet meer opgenomen in overzicht CBS⁸

Tabel 1: Trends in omvang veestapel

⁸ Op 8 januari 2021 is het verbod op de pelsdierhouderij, in verband met de vervroegde beëindiging van de pelsdierhouderij, van kracht geworden (Staatscourant 2020, 555).

2.2 Trends in mestproductie

Met tabel 2 wordt tevens invulling gegeven aan artikel 12, eerste lid, onder c, van de derogatiebeschikking 2020-2021. Deze tabel bevat de cijfers over de nationale mestproductie in termen van kilogrammen mest, stikstof en fosfaat. Het betreft de definitieve excretie zonder correctie en zonder uit te gaan van de middeling met betrekking tot ruwvoer in de melkveehouderij. Er is dus niet gecorrigeerd voor stikstofverliezen die plaatsvinden in de stal en in de opslag.

Mestproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Melk- en fokvee	47.983	46.470	55.778	58.373	55.236	54.889	55.276	54.928
Schapen en geiten	1.552	1.737	1.708	1.531	1.815	1.959	1.908	1.856
Overige graasdieren	5.047	4.756	3.579	3.086	3.213	3.028	2.980	3.035
Varkens	12.272	11.787	10.458	10.111	10.022	9.830	9.550	9.097
Pluimvee	1.863	1.471	1.426	1.385	1.311	1.266	1.255	1.206
Vleeskalveren	2.725	2.975	3.154	3.194	3.368	3.450	3.256	3.259
Overige staldieren	84	88	223	200	198	180	101	14 *
Totaal Nederland	71.527	69.284	76.326	77.878	75.163	74.602	74.328	73.395

Stikstofproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Melk- en fokvee	281,8	254,1	282,8	303,5	289,9	279,7	286,5	277,7
Schapen en geiten	16,2	12,4	11,7	12,0	14,7	16,5	15,9	15,5
Overige graasdieren	33,3	29,5	20,6	17,9	20,4	19,3	19,1	19,2
Varkens	99,1	102,4	99,3	97,4	96,6	93,7	91,8	87,8
Pluimvee	60,3	57,7	62,0	58,9	56,8	56,0	54,7	52,8
Vleeskalveren	11,4	13,0	18,1	19,9	22,6	22,3	20,3	20,2
Overige staldieren	2,3	2,2	2,9	2,5	2,3	2,2	1,2	0,3 *
Totaal Nederland	504,4	471,2	497,5	512,0	503,4	489,7	489,4	473,7

Fosfaatproductie (miljoen kg)	2002	2006	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Melk- en fokvee	84,9	78,8	92,8	86,6	78,7	75,5	73,6	73,7
Schapen en geiten	4,7	4,3	4,3	3,9	4,5	4,8	4,5	4,8
Overige graasdieren	10,4	10,0	7,3	5,6	6,3	5,8	5,6	5,9
Varkens	39,7	42,8	40,1	37,5	37,6	36,8	36,7	35,0
Pluimvee	27,4	26,9	28,3	27,5	25,8	25,1	24,1	23,7
Vleeskalveren	4,4	5,2	5,8	6,7	7,9	6,5	5,7	5,7
Overige staldieren	1,4	1,2	1,4	1,1	1,1	1,0	0,6	0,2 *
Totaal Nederland	172,9	169,2	180,1	169,0	161,8	155,5	150,7	149,0

*Binnen 'Overige staldieren' worden vanaf 2021 pelsdieren niet meer meegenomen, voorheen nog wel.

Tabel 2: Trends in mestproductie

In 2021 is er sprake geweest van een kleine verdere daling van de nationale mestproductie. De stikstofproductie is gedaald naar 473,7 miljoen kg en ligt daarmee onder het plafond van 504,4 miljoen kg stikstof als neergelegd in artikel 4 lid 1 van derogatiebeschikking 2020-2021. Het betreft een daling van fosfaat in dierlijke mest tot 149 miljoen kg fosfaat, dat daarmee verder onder het niveau van 172,9 miljoen kg fosfaat als beschreven in artikel 4 lid 1 van derogatiebeschikking 2020-2021 komt.

De productie van stikstof door melk- en fokvee is gedaald naar 277,7 miljoen kg stikstof en ligt daarmee onder het sectorale plafond van 281,8 miljoen kg stikstof. De fosfaatproductie van melk- en fokvee in 2021 is ongeveer gelijk gebleven met het voorgaande jaar met 73,7 miljoen kg fosfaat, dat daarmee onder het plafond van 84,9 miljoen kilogram fosfaat ligt. In 2021 is er een verdere daling van de mestproductie onder het sectorale plafond voor varkens. De stikstof en fosfaatproductie van varkens is gedaald tot respectievelijk 87,8 miljoen kg stikstof en 35 miljoen kg fosfaat, dat daarmee verder onder het plafond van 99,1 miljoen kg stikstof en 39,7 miljoen kilogram fosfaat komt.⁹ De stikstof en fosfaatproductie van pluimvee is gedaald tot 52,8 miljoen kg stikstof en 23,7 kg fosfaat, dat daarmee onder het plafond van 63,3 miljoen kg stikstof en het plafond van 27,4 miljoen kilogram fosfaat.

2.3 Trends in productierechten

Productierechten in omloop		2018	2019	2020	2021
Varkensrechten	Concentratiegebied Zuid	4.900.376	4.888.719	4.805.725	4.315.466
	Concentratiegebied Oost	2.283.094	2.285.392	2.256.020	2.178.875
	Overig	1.513.368	1.508.522	1.523.995	1.553.341
	Totaal	8.696.839	8.682.633	8.585.740	8.047.682
Pluimveerechten		67.162.161	67.162.083	67.160.662	67.160.550
Fosfaatrechten		85.712.933	85.766.283	85.567.475	85.073.261

Tabel 3: Trends in productierechten¹⁰

In 2021 zijn de effecten zichtbaar van saneringsmaatregelen gericht op de varkenshouder. In 2021 zijn er rechten doorgehaald in het kader van ruimte voor ruimte regelingen van verschillende provincies en in het kader van de Subsidierегeling sanering varkenshouderijen.¹¹ Voor een deel waren deze rechten nog in gebruik in 2021.

Het aantal fosfaatrechten is in 2021 verder gedaald door de afroaming van rechten bij overdrachten, ondanks de afhandeling van bezwaren, de toekenning van fosfaatrechten op basis van de knelgevallenregeling, de herbeoordeling jongvee en de afhandeling van bezwaar- en beroepsprocedures.

⁹ De plafonds voor productie van stikstof en fosfaat zijn neergelegd in artikel 18a Meststoffenwet.

¹⁰ De aangehouden peildatum is 1 januari van het volgende jaar.

¹¹ Zie ook: <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/sanering-varkenshouderijen>.

2.3.1 Fosfaatrechten

Toekenning fosfaatrechten	fosfaatrechten
Aan grondgebonden bedrijven ¹²	26.067.140
Aan niet-grondgebonden bedrijven	64.182.639
Totaal	90.249.779

Tabel 4: Toekenning fosfaatrechten

Op de niet-grondgebonden bedrijven is per 1 januari 2018 een generieke korting van 8,3% toegepast op het aantal toegekende fosfaatrechten op basis van de referentiedatum van 2 juli 2015. Dit om de fosfaatproductie van melkvee terug te brengen en onder het productieniveau van fosfaat te komen als opgenomen in derogatiebeschikking 2020-2021. Het aantal toegedeelde rechten aan niet-grondgebonden bedrijven, zoals weergegeven in de tabel, is inclusief deze generieke korting. Volledig grondgebonden bedrijven zijn geheel vrijgesteld van de generieke korting.

Handel in fosfaatrechten, afoming en fosfaatbank	2018	2019	2020	2021
Totaal overgedragen rechten	5.333.159	5.644.746	5.786.123	5.799.475
Afgeroomde rechten	422.971	358.764	522.876	517.734
Rechten in fosfaatbank	0	0	0	124.880

Tabel 5: Handel in fosfaatrechten, afoming en fosfaatbank

Bij het overdragen van fosfaatrechten wordt een percentage van de overgedragen fosfaatrechten afgeroomd. Op 13 juni 2019 is dit percentage verhoogd van 10% naar 20%¹³, zodat het aantal fosfaatrechten sneller afnam. De afgeroomde rechten zijn tot 15 februari 2021 doorgehaald, en vanaf die datum toegevoegd aan de (nog niet opengestelde) fosfaatbank, omdat het aantal fosfaatrechten in gebruik voor het houden van melkvee onder het fosfaat sectorplafond van 84,9 miljoen kg fosfaat was gekomen. Van de huidige fosfaatrechten is ruim 600.000 kg in gebruik voor het houden van jongvee van vleesvee.¹⁴

¹² Grondgebonden als gedefinieerd in de goedkeuringsbeschikking SA.46349 (2017/N), o. 28 p. 6.

¹³ Als gepubliceerd in het Staatsblad op 5 juni 2019, beschikbaar op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-212.html>.

¹⁴ Zie hiervoor de brief aan de Tweede Kamer van 18 mei 2020. Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/18/voortgang-verlening-derogatie-en-diverse-dossiers-mestbeleid>.

2.4 Excretiefactoren varkens, pluimvee en melk- en kalfkoeien

De definitieve excretiefactoren (berekening van excretie waarbij opname van voer wordt verminderd met vastlegging in dierlijke producten) voor 2020 zijn nog niet bekend. Tabel 6 geeft de definitieve excretiefactoren voor 2019. Hiermee wordt voldaan aan artikel 12, eerste lid, onder d, van de derogatiebeschikking 2020-2021. De excretiefactoren zijn berekend door de Werkgroep Uniformering Mestcijfers (WUM), die achteraf zo goed mogelijk heeft berekend wat de inhoud van het rantsoen is geweest en zodoende de mestproductie heeft berekend. Voor een verdere toelichting ten aanzien van het vaststellen van de excretiefactoren de website van het CBS: <https://longreads.cbs.nl/dierlijke-mest-en-mineralen-2018/uniforme-rekenmethodiek/>.

Diercategorie	Mestproductie		Mineralenuitscheiding	
	Drijfmest	Vaste mest	Stikstof	Fosfaat
	kg/dier/jaar	kg/dier/jaar	kg N/dier/jaar	kg 2O5/dier/jaar
Melk- en kalfkoeien**			80,5	21,8
Varkens				
• Vleesvarkens	1000		11,5	4,3
• Opfokzeugen en -beren	1200		15,3	6,9
• Gedekte zeugen, kraamzeugen en overige fokzeugen ¹	4500		30,8	13,9
• Opfokberen. 50 kg en meer	1200		15,3	6,9
• Dekrijpe beren	3200		22,0	11,3
Kippen				
• Vleeskuikens		10,0	0,41	0,12
• Ouderdieren van vleesrassen, jonger dan 19 weken		8,2	0,35	0,20
• Ouderdieren van vleesrassen, 19 weken en ouder		20,0	0,98	0,50
• Leghennen, jonger dan 18 weken		6,5	0,36	0,17
• Leghennen, 18 weken en ouder		17,5	0,79	0,41
Vleeseenden en kalkoenen				
• Vleeseenden		45,0	0,67	0,39
• Kalkoenen		45,0	1,59	0,72

Tabel 6: Mestproductie en mineralenuitscheidingsfactoren van melk- en kalfkoeien, varkens en pluimvee (Bron CBS; definitieve cijfers 2020)

¹ Inclusief biggen

** gebaseerd op gemiddelde in geheel Nederland voor alleen de stal periode. Weide periode 2020 is niet bekend.

2.5 Resultaten Derogatie 2021

Derogatievergunningen 2021	Aantallen
Aanvragen geregistreerd	16.869
Aanvragen te laat / ingetrokken door ondernemer/ uitgesloten	341
Verleende vergunningen	16.528

Tabel 7: Aantal aangevraagde en verleende derogatievergunningen 2021

Jaar	Aanmeldingen	Verschil % huidig jaar t.o.v. voorgaand jaar	Landbouwgrond totaal ha	Grasland ha	Percentage grasland
2006	25.415	0,0%			
2015	19.812	2,3%	834.529	738.448	89%
2016	19.564	-1,3%	846.519	740.517	88%
2017	19.137	-2,2%	839.610	738.913	88%
2018	18.146	-5,5%	779.022	684.528	88%
2019	18.118	-1,4%	812.350	717.611	88%
2020	17.041	-4,9%	764.751	667.596	87%
2021	16.869	-1,0%	753.338	662.925	88%

Tabel 8: Ontwikkeling aantal meldingen derogatievergunning

In 2021 was er een lichte afname van het aantal meldingen voor een derogatievergunning en het areaal.

2.5.1 Derogatie spreiding per gemeenten

Zie bijlage 1.

3. Controle en handhaving

3.1 Controle en handhaving derogatie 2021

Administratieve controles derogatie 2021

Administratieve controleresultaten derogatievoorwaarden 2021	Aantallen
Aantal administratieve controles 2021 (100%)	16.528
Aantal na eerste controle akkoord	16.406
Aantal na eerste controle niet-akkoord	122
Bevindingen niet-akkoord	122
Opgave eindvoorraad meststoffen 2020	91
80% grasland eis	7
Rapport van bevindingen NVWA	24
Hersteld / verdiepend onderzoek = akkoord	36
Hersteld / verdiepend onderzoek = in onderzoek of akkoord NVWA	67

Tabel 9: administratieve controles derogatie 2021

Fysieke controles

Fysieke controleresultaten derogatievoorwaarden	Aantallen
Aantal fysieke controles 2021¹⁵	802
Aantal akkoord	704
Aantal niet-akkoord	98
Percentage akkoord	88%
Percentage niet-akkoord	12%
Bevindingen niet-akkoord	114
Bemestingsplan	61
Grondbemonstering	41
80% grasland	7
Overige voorwaarden	5
Fosfaatkunstmest verbod	0

¹⁵ Bij de 802 derogatie-inspecties zijn 138 inspecties niet-akkoord bevonden. Aangezien tijdens deze inspecties ook andere aspecten worden gecontroleerd, kan het voorkomen dat een inspectie waarbij de derogatievoorwaarden akkoord waren de gehele inspectie toch als niet-akkoord is beoordeeld. Bij 40 inspecties was dit het geval. Daarom is in tabel 10 vermeld dat in plaats van 5.1.2.E niet-akkoorden er voor de derogatievoorwaarden sprake was van 98 niet-akkoorden van de derogatievoorwaarden. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen de aantallen akkoord/niet-akkoord in deze tabel 10 met de tabel op blz. 37 waar de aantallen op inspectie-niveau worden vermeld.

Vervolgacties en/of sanctiemaatregelen¹⁶

Schriftelijke waarschuwing	59
Rapporten van bevindingen naar RVO	39

Tabel 10: fysieke controles derogatie 2021

In 2021 is het aantal afgeronde fysieke controles van derogatiebedrijven van 5% net niet gehaald (realisatie 4,9%). Een klein aantal dossiers zijn nog niet administratief afgerond en zijn daarom niet in dit aantal meegenomen.

Derogatie 2021	Aantallen
Administratieve controle vergunningen	16.528
Fysieke controle vergunningen	802
Controle percentage administratieve controles	100%
Controle percentage fysieke controles	4,9%
Ingetrokken derogatievergunningen 2021	19
Intrekken derogatievergunning 2021: 80% grasland eis	
Intrekken derogatievergunning 2021: opgave eindvoorraad	
Intrekken derogatievergunning 2021: rapport van bevindingen NVWA ¹⁷	
Percentage voldaan aan de voorwaarden	99,9%
Percentage niet-voldaan aan de voorwaarden	0,1%
Netto aantal toegekende derogatievergunningen 2021 ¹⁸	16.528

Derogatie	2018	2019	2020	2021
Percentage voldaan aan de voorwaarden	99,8%	99,8%	99,9%	99,9%
Percentage niet-voldaan aan de voorwaarden	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%

Tabel 11: Totaal controles en derogatievergunningen 2021

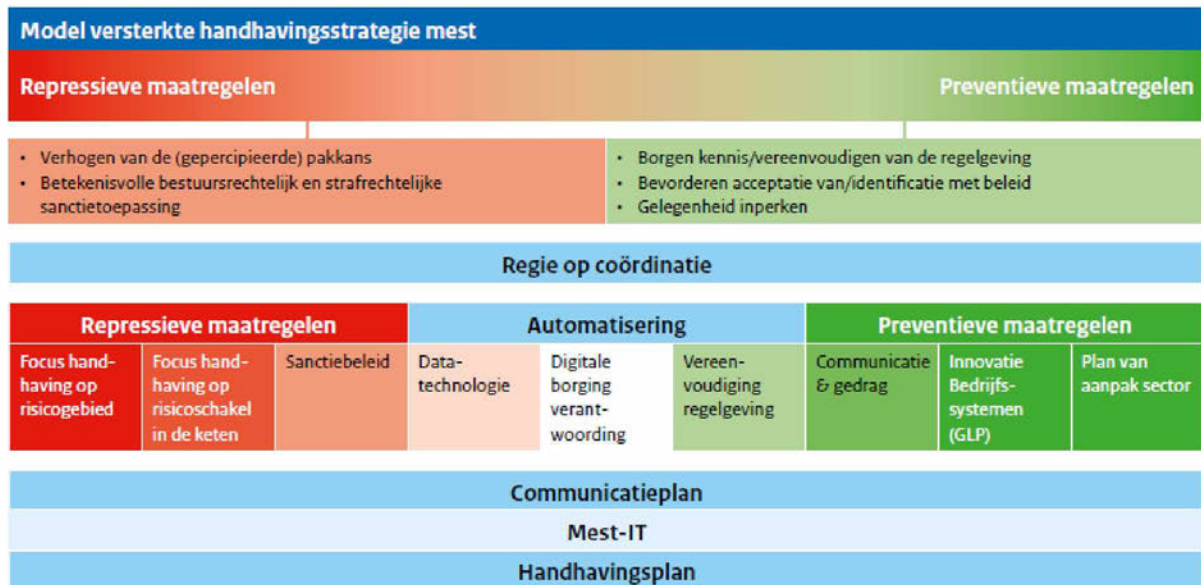
In 2021 was het aantal bedrijven dat een derogatievergunning heeft aangevraagd en voldeed aan de voorwaarden na administratieve en fysieke controle hoog, evenals eerdere jaren.

¹⁶ Het gaat hier om interventies die zijn opgemaakt m.b.t. overtredingen van de derogatievoorwaarden 2021. Tijdens dezelfde inspecties kunnen interventies zijn opgemaakt voor andere overtredingen. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan met de aantallen in de tabellen op blz. 37 in deze rapportage.

¹⁷ De ingetrokken derogatievergunningen op basis van rapport van bevindingen NVWA in april 2021.

¹⁸ Op 31 december 2021.

3.2 Versterkte handhavingsstrategie (VHS) Mest¹⁹

Figuur 1: Schematisch overzicht Versterkte Handhavingsstrategie

In navolging van artikel 4 tweede lid van de derogatiebeschikking heeft Nederland een Versterkte Handhavingsstrategie (VHS) Mest opgesteld. Een belangrijk onderdeel van de VHS Mest is een gebiedsgerichte en risicogerichte aanpak als beschreven in artikel 4, tweede lid, onder b, van de derogatiebeschikking 2020-2021.

Een belangrijk spoor van de VHS Mest is de gebiedsgerichte aanpak die is gericht op drie gedefinieerde risicogebieden: De Peel, Gelderse Vallei en Twente. Binnen het gebiedsgericht handhaven is bewust gekozen voor een gezamenlijke aanpak met Openbaar Ministerie (OM), politie en regionale partners, zoals provincies, omgevingsdiensten en waterschappen. Uiteindelijk dient deze samenwerking zich uit te betalen in meer uitwisseling van informatie- en databestanden en bredere risicoanalyses dat resulteert in een betere, risicogerichte selectie van te controleren bedrijven. Over de gebiedsgerichte aanpak in 2021 wordt gerapporteerd in paragraaf 3.2.1.2.

Intermediaire ondernemingen worden binnen de risicogerichte handhaving gezien als risicogroep. Binnen deze groep worden ondernemers risicogericht geselecteerd. Doel van deze aanpak is dat de naleving door intermediaire ondernemers toeneemt. Indirect dient deze aanpak ook bij te dragen aan een betere naleving door de primaire bedrijven, aangezien zij als klanten meegenomen worden in het onderzoek (ketenaanpak). Over de risicogerichte aanpak in 2021 wordt gerapporteerd in paragraaf 3.2.1.3.

Naast gebieds- en risicogerichte handhaven wordt er vanuit de VHS Mest ook ingezet op I(C)T-projecten die zich richten op automatisering en het vereenvoudigen van de regelgeving. De voortgang van de implementatie is beschreven in onderdeel 3.2.3.

In dit hoofdstuk zijn agrarische bedrijven gecategoriseerd op basis van NSO-typering voor agrarische bedrijven in Nederland.²⁰ Onderstaand een indicatieve toelichting van de categorieën die daarbij zijn gehanteerd:

- Rundvee: bedrijven met melkvee, overige rundvee, witvleeskalveren en, of rosevleeskalveren.
- Varkens: bedrijven met fokvarkens, vleesvarkens en, of opfokvarkens.

¹⁹ Beschikbaar op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/09/28/versterkte-handhavingsstrategie-mest>.

²⁰ Zie voor meer informatie over de NSO-typering <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/onderzoeksinstituten/economic-research/over-ons/data-modellen-en-tools/bedrijfsomvang-en-type.htm>.

- Pluimvee: Bedrijven met vleeskuikens, leghennen, ouderdieren, kalkoenen, vleeseenden en, or overig pluimvee.
- Akkerbouw: bedrijven met grond voor akkerbouw, tuinbouw en, of sierteelt.
- Gemeende bedrijven: bedrijven met pluimvee en varkens of varkens en melkvee.
- Overige mest producerende bedrijven: bedrijven met paarden, schapen, geiten of overige staldieren.
- Overige bedrijven: onder andere bedrijven zonder of met kleine economische activiteiten in 2021, beëindigde bedrijven in 2021, voerleveranciers, bedrijven die in 2021 zijn overgedragen (om die reden veelal bedrijven die geen gecombineerde opgave indienen) en tuinbouwbedrijven met grond.
- Intermediair: Geregistreerde intermediaire ondernemingen bij RVO.

3.2.1 Repressieve maatregelen²¹

Met de implementatie van de VHS Mest wordt de kwaliteit van controle en handhaving aanzienlijk verbeterd door risico's beter inzichtelijk te maken en op basis daarvan meer risicogericht (notoire) overtreders aan te pakken en de naleving van wet- en regelgeving te verhogen. Er wordt meer samengewerkt door informatie te delen tussen de handhavingsdiensten en partnerorganisaties in de aangewezen risicogebieden. Controle en handhaving is meer gericht op de essentiële risicovolle handelingen en ketenschakels. Het doel van controle en handhaving is het vinden van overtredingen en in het bijzonder overtredingen met grote gevolgen voor mens en milieu. Door de gezamenlijke inzet van controle en handhaving te richten op de meest risicovolle schakels neemt de pakkans toe en leidt de gepleegde inzet tot een groter afschrikwekkend effect en heeft daarmee ook een groter positief effect op het verminderen van fraude en het verbeteren van de naleving. De vastgestelde niet-akkoorden die deze risicogerichte aanpak voortbrengen geven daarmee niet een representatief beeld van de naleving in de verschillende sectoren. Indien een fysieke controle leidt tot een niet-akkoord ligt het voor de hand dat de risicoanalyse goed is uitgevoerd en de fysieke inspectiecapaciteit op de juiste handeling en ketenschakel is ingezet.

Toezicht en handhaving op het mestbeleid

Toezicht op de naleving van de Nederlandse mestregelgeving is een gecombineerde verantwoordelijkheid van Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). RVO voert administratieve controles uit en verzorgt de communicatie met ondernemers over alle verplichtingen en regelingen van het mestbeleid. De NVWA is verantwoordelijk voor controles in het veld. Dit gebeurt in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

De administratieve controle kent twee type onderzoeken, te weten integrale onderzoeken (het uitvoeren van een integraal onderzoek betekent dat een bedrijf wordt gecontroleerd op één of verschillende stelsels van de Meststoffenwet) en administratieve verplichtingen en ingangscntroles (controles gericht op inzend- en invulgedrag (bijlage M van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet)).

RVO voert de handhaving bestuursrechtelijk uit. Bestuursrechtelijke handhaving kent reparatoire en bestraffende maatregelen.²² Het geven van een waarschuwing, het gebruiken van bestuursdwang of het opleggen van een last onder dwangsom (LOD) heeft een reparatoir karakter. Het opleggen van een bestuurlijke boete is een sanctie met een bestraffend karakter. Er worden ook andere bestuurlijke maatregelen toegepast, zoals het verwijderen van een registratie, het intrekken van een vrijstelling of ontheffing en het intrekken van de derogatievergunning.

De handhaving van het mestbeleid wordt programmatisch aangepakt en is een samenwerking tussen de NVWA en de RVO. Programmatisch handhaven is een proces waarin risico's van niet-naleving en milieurisico's worden ingeschat. Op basis van de risico's worden prioriteiten

²¹ Hoofdstuk 4, p.14 van de VHS Mest.

²² Zie ook RVO 'Boetebeleid Meststoffenwet', p.11-13, beschikbaar op: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2019/10/Boetebeleid_Meststoffenwet_RVO.nl_.pdf.

vastgesteld en met behulp van een doelgroepanalyse wordt vervolgens een interventiestrategie bepaald. RVO maakt daarbij een eerste analyse op basis van de verschillende datasets waar het over beschikt. Het vervolgens risico- en doelgroepgericht selecteren van bedrijven is een samenwerking tussen de NVWA en RVO. In gezamenlijkheid worden op basis van data-analyse bedrijven geselecteerd voor fysieke inspecties. Deze analyse wordt door de NVWA verder verfijnd en inspecties ingepland naar rato van de beschikbare capaciteit. De interventies kunnen zowel preventief als repressief van aard zijn.

Na het vaststellen van één of meerdere overtredingen bij inspecties door de NVWA wordt veelal een bestuursrechtelijke boete opgelegd. Hiertoe worden de bevindingen van de NVWA-inspecties omschreven in boeterapporten, die voor sanctionering naar RVO worden gestuurd. Dit gebeurt vooral bij het overschrijden van de gebruiksnormen en het niet naleven van de verantwoordingsplicht, de mestverwerkingsplicht en administratieve voorschriften. Ook het niet voldoen aan de voorwaarden voor derogatie wordt aan RVO doorgegeven.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid van strafrechtelijke handhaving. Waar beide handhavingswegen open staan (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) wordt voor de strafrechtelijke weg gekozen bij herhaalde, grote overtredingen, overtredingen gepleegd in georganiseerd verband en complexe of frauduleuze constructies. Ook kan vanuit bestuursrecht worden overgeschakeld naar strafrecht als de ernst of omvang van de overtredingen hier aanleiding toe geeft en strafrechtelijke handhaving effectiever is of bij complexe of frauduleuze constructies. Bij strafrechtelijke handhaving is de vervolging aan de divisie Inlichtingen en Opsporingsdienst van de NVWA onder leiding van het Openbaar Ministerie (OM) en de behandeling ter zitting en een eventuele strafoplegging aan de strafrechter.

Een aantal overtredingen kan uitsluitend strafrechtelijk worden gehandhaafd en niet bestuursrechtelijk. Het betreft overtredingen van productierechtenstelsels, van de regels inzake de verhandeling van meststoffen en van de gebruiksvoorschriften.

3.2.1.1 Gevolgen van COVID-19 virus voor handhaving in 2021

Gevolgen voor administratieve controles

Bij de uitvoering van de taken van RVO is aangesloten bij de richtlijnen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), dit betekent bijvoorbeeld dat het voeren van zienswijzegesprekken zo veel mogelijk op afstand (telefonisch) zijn gehouden. Bij uitzondering was er de mogelijkheid tot bezoek aan een vestiging, zodat de belangen van betrokkenen niet werden geschaad. De uitvoering van de taken van RVO in 2021 is wat betreft aantallen onderzoeken en sancties in beperkte mate beïnvloed door corona.

Gevolgen voor fysieke inspecties

Voor de uitvoering van de taken van de NVWA (het uitvoeren van fysieke controles) is aangesloten bij de richtlijnen van het RIVM.

De fysieke controles van de NVWA, kenden vooral in het eerste kwartaal van 2021 nog langere doorlooptijden als gevolg van COVID-19. Dit had onder andere te maken met de werkwijze dat een deel van de administratie en informatie vooraf per mail of post werd aangeleverd door de geïnspecteerde (of diens adviseur) om de contactmomenten zoveel mogelijk te beperken. Bij niet volledige aanlevering of het opvragen van aanvullende gegevens door de NVWA vergde het meer tijd dan normaal om informatie te verkrijgen.

Bij fysieke controles gedurende geheel 2021 waren de goedgekeurde Coronaprotocolen van de NVWA leidend. De NVWA kon alleen toezichtstaken blijven uitvoeren met inachtneming van de maatregelen, dus op een veilige manier. Daarbij waren er praktische problemen. Zowel aan de kant van de inspecteur als bij de geïnspecteerde was er geregeld sprake van vrees voor het COVID-19 virus waardoor bedrijfsbezoeken op het laatste moment niet werden uitgevoerd of toegestaan. Ook was er aan beide kanten regelmatig sprake van een positieve Coronatest of contacten met een positief getest persoon, waardoor de betrokkenen in quarantaine dienden te

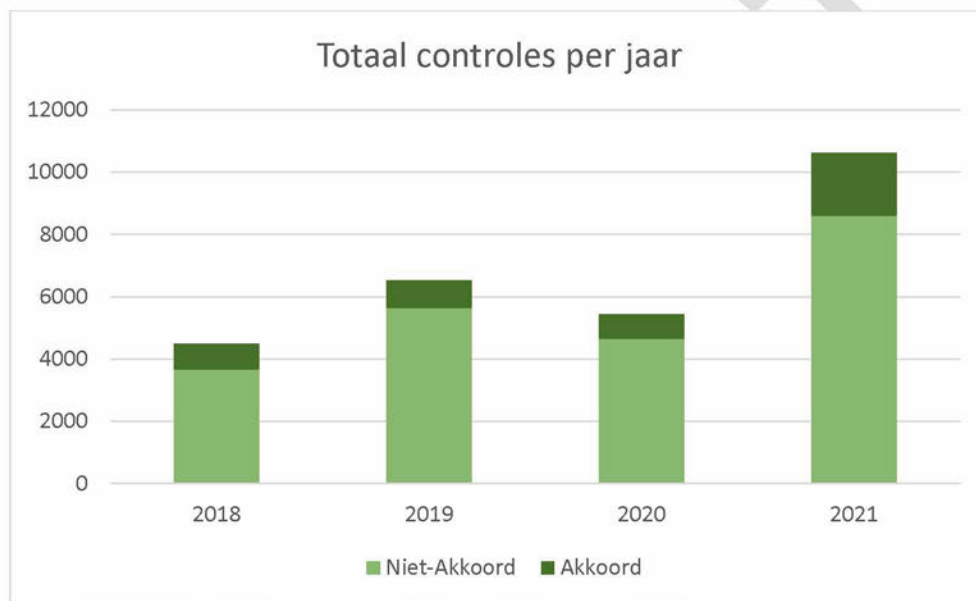
gaan en de geplande controles niet door konden gaan en er opnieuw afspraken gemaakt moesten worden.

Verder zijn naast 'gewone' COVID-19 besmettingen bij inspecteurs, met bijbehorende quarantaine, ook gevallen bekend van long-COVID. Dat maakt, dat deze categorie inspecteurs lange tijd uit de roulatie waren. Lopende dossiers kregen hierdoor langere doorlooptijden. Dit had tot gevolg, dat er minder fysieke controles uitgevoerd konden worden.

3.2.1.2 Algemeen toezicht en handhaving

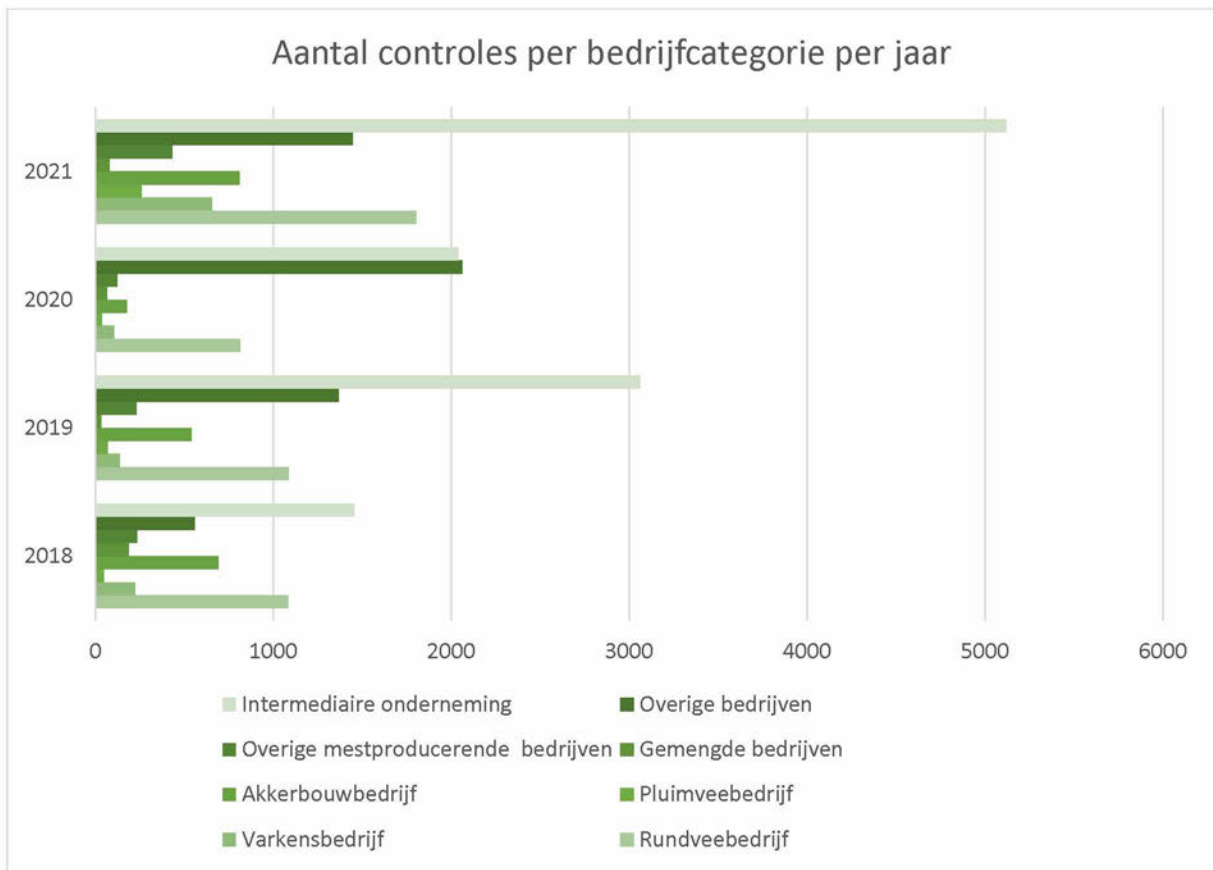
Administratieve controles

De administratieve controles in het kader van de Meststoffenwet worden uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Controles van RVO (inzend- en invulgedrag en doorrekening naleving zoals bij gebruiksnormen) zijn risicogericht wat inhoudt dat een bedrijf wordt gecontroleerd indien ingeschat wordt dat er een reële kans is dat een of meer overtredingen aangetroffen gaan worden. Dit verklaart het hoge aantal niet-akkoorden.

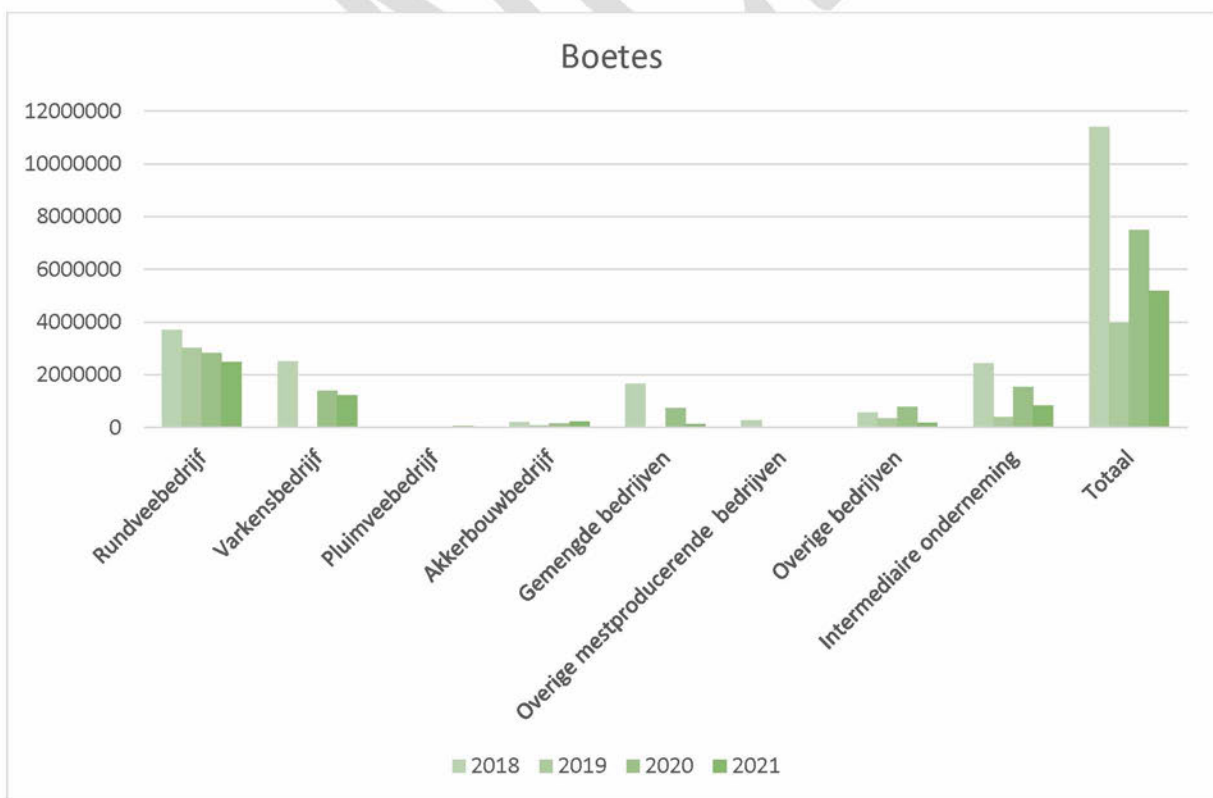

Figuur 2: Aantal administratieve controles (akkoord en niet-akkoord) per jaar

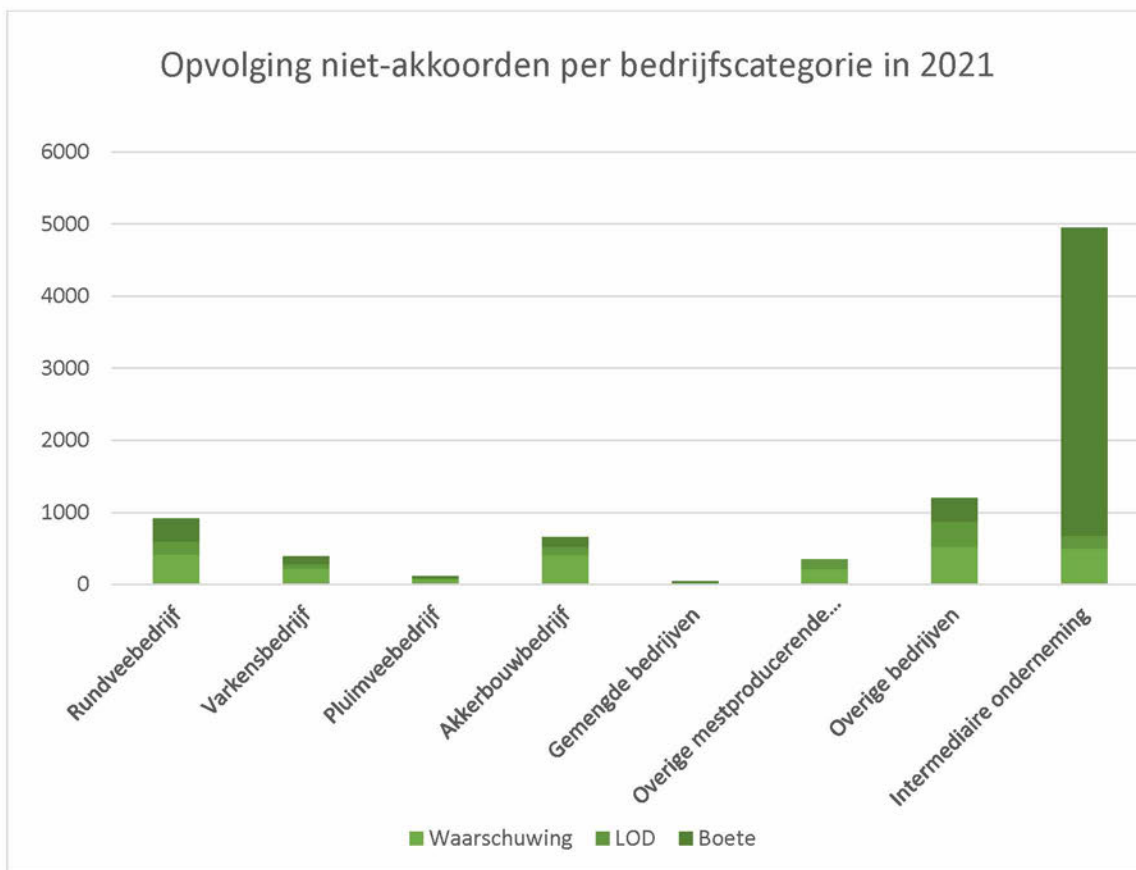
In 2021 zijn er mede door 'flitspaalcontroles', als aangekondigd in de voortgang van de VHS Mest in de rapportage over 2020, meer administratieve controles uitgevoerd. Het betreft met name administratieve controles op intermediaire ondernemingen zoals te zien in onderstaande figuur (figuur 3).

Figuur 3: aantal controles per bedrijfscategorie per jaar

Figuur 4: boetebedragen per jaar per categorie bedrijven

Figuur 5: Opvolging niet-akkoorden 2021

Uit figuur 3 komt naar voren dat in 2021 er fors meer administratieve controles zijn uitgevoerd, met name bij intermediairs. Uit figuur 4 komt naar voren dat het totale boetebedrag in 2021 lager was dan in 2020.

Fysieke controles

De fysieke controle resultaten hebben betrekking op de werkzaamheden van de NVWA. Zoals beschreven op pagina 26 van de VHS Mest worden de kritieke prestatie indicatoren (KPI's), te weten toezichtintensiteit (TI) en handavingspercentage (HHP) gehanteerd om een beeld te geven van de voortgang van de implementatie van de VHS Mest.²³ Toezichtintensiteit geeft de mate weer waarin toezicht door de NVWA heeft plaatsgevonden binnen een bepaalde bedrijfscategorie. De toezichtintensiteit wordt berekend door het totaal aantal bedrijven in een bedrijfscategorie te delen door het aantal uniek gecontroleerde bedrijven. Het handavingspercentage is het percentage controles waarbij een controle een overtreding is vastgesteld. De KPI's worden weergegeven per bedrijfscategorie, die in 2019 is doorgevoerd in de administratieve systemen van de NVWA. Over eerdere jaren kon in de administratie deze categorisering van bedrijven niet met terugwerkende kracht doorgevoerd worden. De weergave is daarom pas mogelijk vanaf het jaar 2019.

Toezichtintensiteit	2019	2020	2021
Rundveebedrijf	5%	4%	4%
Varkensbedrijf	4%	6%	4%
Pluimveebedrijf	3%	1%	2%
Akkerbouwbedrijf	1%	1%	1%

²³ De NVWA hanteert vanaf 2020 voor het berekenen van het handavingspercentage het aantal uniek gecontroleerde bedrijven in plaats van het aantal controles. Voor het toezichtintensiteit percentage werd het aantal inspecties op een totale populatie van 50000 bedrijven berekend in plaats van het aantal unieke bedrijven met minimaal 1 maatregel op het totaal aantal geregistreerde bedrijven

Gemengde bedrijven	10%	10%	15%
Overige mestproducerende bedrijven	1%	1%	2%
Overige bedrijven	3%	12%	5%
Intermediaire onderneming	24%	36%	25%
Totaal	3%	4%	3%
Handhavingspercentage	2019	2020	2021
Rundveebedrijf	21%	19%	22%
Varkensbedrijf	24%	31%	24%
Pluimveebedrijf	56%	36%	59%
Akkerbouwbedrijf	13%	16%	20%
Gemengde bedrijven	20%	20%	9%
Overige mestproducerende bedrijven	24%	24%	30%
Overige bedrijven	17%	6%	17%
Intermediaire onderneming	35%	16%	16%
Totaal	23%	17%	21%

Tabel 12: Fysieke controles toezichtintensiteit en handhavingspercentage

Ten algemene is in 2021 de toezichtintensiteit, mede door de gevolgen van corona gedaald. Het handhavingspercentage is lager dan in 2019 en hoger dan in 2020. In 2021 is het toezicht op intermediairs, die in de VHS Mest zijn geïdentificeerd als een risicovolle schakel, iets lager dan in 2020 maar onverminderd hoog geweest. In 2021 is 25% van de intermediairs geïnspecteerd. In het licht van de derogatiebeschikking 2020-2021 (artikel 4, tweede lid, onder h) was de eis een toezichtintensiteit van 5,5% van varkenshouderijen. De toezichtintensiteit op bedrijven met hoofdzakelijk varkens was in 2021 lager, met 4%. Daarnaast zijn er ook 'Overige bedrijven' met varkens gecontroleerd, in totaal heeft de NVWA 168 bedrijven met varkens gecontroleerd in 2021. De handhavingspercentages, waaruit onder andere de risicogerichtheid van controles naar voren komt, laten een wisselend beeld zien.

Fysieke controles mest totaal	2018		2019		2020		2021	
Aantal gereed	3057		2890		3163		2678	
Aantal akkoord	2643	88%	2358	82%	2751	87%	2261	84%
Aantal niet-akkoord	355	12%	532	18%	412	13%	417	16%
Afdoening niet-akkoord	2018		2019		2020		2021	
Proces verbaal (incl combibon)	50		115		57		122	
Rapport v Bevindingen RVO	274		315		294		215	
Rapport v Bevindingen TBM	10		6		10		16	
Schriftelijke waarschuwing	112		135		107		105	
Brief	1		5		0		0	
Overig	0		0		0		4	
Geen rapportage opgemaakt	11		8		19			

Tabel 13: Fysieke controles per jaar en opvolging niet-akkoorden.

In 2021 zijn er, mede vanwege de gevolgen van COVID-19 (ziekte NVWA-inspecteurs en terughoudendheid bij te inspecteren bedrijven), minder inspecties in het mestdomein uitgevoerd door de NVWA (daargelaten derogatiecontroles).

3.2.1.3 Risicogericht handhaven

Risicogericht handhaven is een dynamisch en programmatisch proces. Op het niveau van de strategische planning van administratieve en fysieke inspecties gaat het er met name om in de jaarlijkse cyclus te bepalen hoe de beschikbare inspectiecapaciteit van RVO en NVWA zo goed mogelijk ingezet kan worden, naast reguliere inspecties zoals derogatiecontroles. Bij die strategische afweging worden de risico's van niet-naleving ingeschat, waarbij doelgroepenanalyses worden betrokken. Op basis daarvan worden prioriteiten vastgesteld en vastgelegd in het gezamenlijke jaarlijkse handhavingsplan van RVO en de NVWA. Op operationeel niveau gaat het om inspecteurs en hun team die op basis van deze planning, beschikbare informatie van RVO en NVWA, ervaring en interne en externe signalen, inspecties uitvoeren op de desbetreffende bedrijven.

In onderstaande tabel wordt de capaciteit die voor de VHS Mest vooraf is begroot en uiteindelijk is gerealiseerd voor gebiedsgericht handhaven en handhaving bij intermediairs door RVO en NVWA weergegeven.

Onderdeel	Organisatie	2018 Realisatie	2019 Realisatie	2020 Realisatie	2021 Realisatie
Gebiedsgericht handhaven	NVWA	30.733	25.853	28.857	29.119
	RVO	1.317	9.392	8.759	8.237
Intermediair & covergisting	NVWA	17.304	27.315	20.015	14.813
	RVO	6.391	9.000	8.307	7.930

Tabel 14: Urenverdeling Versterkte Handhavingsstrategie Mest

RVO heeft licht minder uren hoeven in te zetten nu de gebiedsgerichte aanpak en de aanpak gericht op intermediairs loopt.

Er zijn door de NVWA minder uren ingezet om intermediairs te controleren, omdat controles lastiger waren uit te voeren in verband met het COVID-19 virus (zie ook hoofdstuk 3.2.1.1).

Om de inzet van de NVWA te laten zien op grotere en, of complexere dossiers worden dossiers die meer tijd vergen dan 100 uur in beeld gebracht. Dit zijn de aantallen dossiers die afgerond zijn in 2021 of in voorgaande jaren en het totaal aantal uren dat op deze dossiers is ingezet.

	2020	2021
Aantal dossiers > 100 uur	98	65
Waarvan afgebroken dossiers	4	2
Inspectie-uren dossiers > 100 uur	17.850	13.970

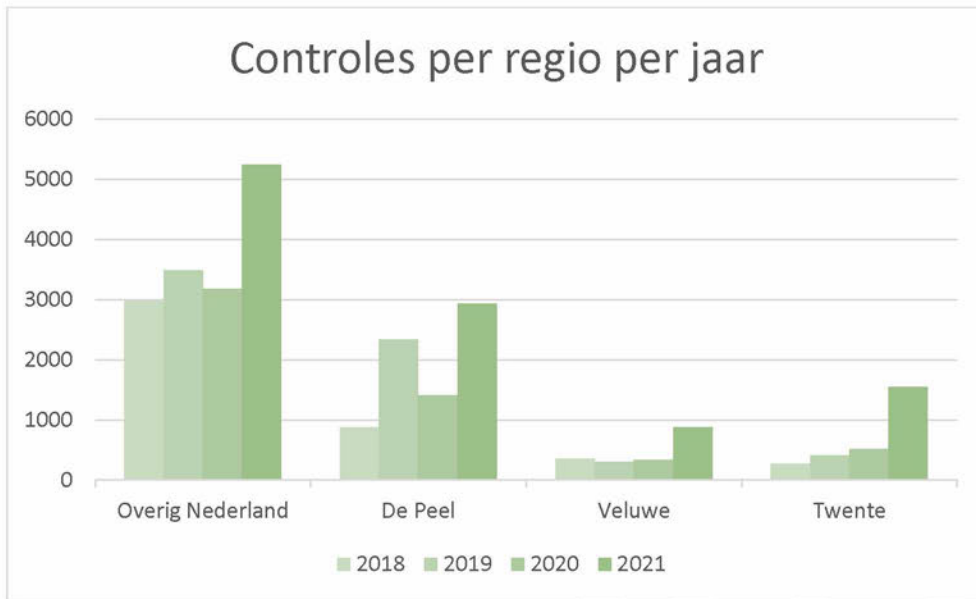
Tabel 15: aantal dossiers aan fysieke controles meer dan 100 uur

De NVWA heeft in totaal in 2021 63 dossiers afgerond en er 2 stopgezet van meer dan 100 inspectie-uren. In totaal ging het om 13.970 uur die in 2021 en de jaren daarvoor zijn ingezet om deze dossiers af te ronden.

3.2.1.4 Gebiedsgericht handhaven

Als aangegeven in hoofdstuk 3.2.2 is de gebiedsgerichte aanpak erop gericht om gezamenlijk met samenwerkingspartners (Waterschappen, Omgevingsdiensten, Provincies, gemeenten, Openbaar Ministerie en Politie) in de aangewezen gebieden (De Peel (5.1.2.E en Oost Brabant), Vallei en Veluwe en Twente) een aantal inspecties uit te voeren. Dit betroffen in 2021 32 inspecties in De Peel, 15 in Vallei en Veluwe en 15 in Twente.

Administratieve controles

Figuur 6: gecontroleerde feiten per jaar per gebied.

In 2021 heeft RVO in vergelijking met voorgaande jaren in alle gebieden meer administratieve controles gedaan.

Fysieke controles

Figuur 7: inspecties per gebied

In 2021 zijn er minder fysieke controles geweest dan voorzien, met name in de Peel. Dat hangt mede samen met het COVID-19 virus waarvan de uitbraak in Brabant het hevigst is geweest. Om die reden zijn te inspecteren bedrijven terughoudend geweest.

3.2.1.5 Gericht handhaven op risicovolle schakels (intermediairs en co-vergisters)

Administratieve controles

Figuur 8: afgehandelde feiten intermediair

In 2021 zijn er meer controles uitgevoerd op intermediairs dan in voorgaande jaren.

Op basis van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) voert RVO sinds 1 januari 2016 antecedentenonderzoeken bij intermediairs uit. Ook bij verdenkingen van onregelmatigheden en bij herhaaldelijke overtredingen kan na een Bibob-toets de registratie doorgehaald worden. Het intrekken van een registratie van een intermediair is een zeer ingrijpende maatregel waarbij zorgvuldigheid van de procedure voorop staat en de zienswijze van de betrokken ondernemers een belangrijke rol speelt. In 2021 zijn 52 nieuwe intermediaire ondernemingen geregistreerd. In 2021 zijn 12 aanvragen afgewezen. RVO publiceert maandelijks een aangepaste lijst met geregistreerde en geschrapte en/of geschorste intermediaire ondernemingen. In 2021 is één intermediair geschorst, in twee gevallen is het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd. In de onderzoeken waarin advies is aangevraagd is één onderzoek afgesloten in 2021. Het andere onderzoek heeft in 2021 geleid tot het schrappen van een onderneming.

Door RVO wordt ook de regeling SDE+ (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In deze regeling is voor co-vergisting de voorwaarde opgenomen dat aan de Meststoffenwet moet worden voldaan. De NVWA controleert op deze voorwaarden en rapporteert eventuele afwijkingen aan RVO. Dit heeft geleid tot correcties op de subsidiabele productie van SDE beschikkingen in de volgende jaren:

Jaar	Aantal correcties
2016	3
2017	4
2018	0
2019	7
2020	4
2021	5

Tabel 16: Correcties covergisting per jaar

Deze correcties zijn deels nog in de fase van definitieve afhandeling of zijn onderdeel geworden van bestuursrechtelijke procedures. Correcties worden normaliter na afloop van een kalenderjaar doorgevoerd en definitief verwerkt bij de jaarlijkse bijstelling van een beschikking of bij vaststelling.

Fysieke Controles

Locatie onafhankelijk Fysieke controles Type controle	2019			2020			2021		
	Totaal controles	Akkoord	Niet-Akkoord	Totaal controles	Akkoord	Niet-Akkoord	Totaal controles	Akkoord	Niet-Akkoord
Intermediaire onderneming	113	68	45	51	18	33	12	7	5
Covergisting	9	3	6	14	4	10	36	26	10
Vervoer meststoffen	821	726	95	791	748	43	858	795	63
Export mest	90	76	14	86	72	14	150	125	25
Onafhankelijke monstername	151	139	12	78	76	2	174	170	4
Totaal	1184	1012	172	1020	918	102	1230	1123	107

Tabel 17: Fysieke controle resultaten locatie onafhankelijke controle²⁴

Er zijn meer inspecties uitgevoerd in 2021 ten aanzien vervoer, export en onafhankelijke monstername dan in 2020. Ook hebben meer inspecties van co-vergisting plaats gehad. In verband met de gevolgen van het COVID-19 virus zijn er evenals in 2020 in 2021 minder intermediairs gecontroleerd op het bedrijf dan in 2019.

3.2.1.6 Informatie over strafrechtelijke onderzoeken

Het domein Meststoffen van de Afdeling Grond (Divisie Inspectie) richt zich naast reguliere selecte – en aselechte inspecties ook op de grotere en complexe onderzoeken. Daarbij vindt vaak samenwerking plaats met andere instanties zoals Omgevingsdiensten, Waterschappen, IL&T, Politie en FIOD. Dat kan in het begin in bestuursrecht, en vervolgens onder het strafrecht, en dan onder leiding van een Officier van Justitie van het Openbaar Ministerie.

Er is een aantal categorieën strafrechtelijke onderzoeken:

1. Strafrechtelijke onderzoeken opgestart en uitgevoerd door Inspectie
2. FEK onderzoeken, opgestart en uitgevoerd door Inspectie met ondersteuning van de IOD
3. IOD onderzoeken, opgestart en uitgevoerd door de IOD met ondersteuning van Inspectie
4. Politie onderzoeken, opgestart en uitgevoerd door de Politie met ondersteuning door Inspectie

Van strafrechtelijke onderzoek door inspectie (categorie 1) zijn in 2021 voor de dossiers Fosfaat, Pluimvee- en Varkensrechten een groot aantal dossiers opgestart, wat heeft geresulteerd in 100 Processen Verbaal (het dubbel van in 2020). Aan die verbaalen zijn 8.876 uren besteed.

In 2021 zijn er relatief minder uren besteed aan Fraude en Expertise Knooppunt (FEK)-onderzoeken (categorie 2). Dat heeft ook te maken met de overloop derogatie dossiers 2020 tot en met april 2021 en de vroege start van derogatie dossiers 2021 in mei van dat jaar. In 2021 is een FEK onderzoek afgerond. Aanleiding van dat onderzoek was een drugslaboratorium waarbij synthetisch drugsafval werd gedumpt in een mestkelder. Er is onderzoek gedaan naar de herkomst van die mest. In 2021 is een FEK onderzoek opgestart naar dumping van mest.

In navolging van mestonderzoeken bij intermediaire ondernemingen zijn in navolging op onderzoeken in 2019 en 2020 op 11 februari 2021 vanuit een Joint Investigation Team met de Belgische autoriteiten invallen geweest op diverse locaties in Nederland. Inspecteurs van Inspectie

²⁴ Locatie onafhankelijke controles (Intermediaire onderneming, Covergisting, Vervoer meststoffen, Export mest, Onafhankelijke monstername) hebben voor ongeveer 90%-95% plaats bij als intermediaire ondernemingen gecategoriseerde bedrijven. Sommige inspecties niet, bijvoorbeeld een als varkenshouder gecategoriseerd bedrijf kan een co-vergister hebben en daarop worden gecontroleerd in dat kader en ook een rundveebedrijf kan zonder tussenkomst van intermediair mest transporteren. Daarnaast worden bij sommige intermediairs ook andere controles in relatie tot het mestbeleid gedaan in verband met bijvoorbeeld eigen grond en de aanwending van mest, die controles zijn onderdeel van de aan intermediairs toegerekende controles in tabel 12 en 16 en de tabel in bijlage 2. Om die reden zijn de aantallen controles in tabel 18 en de aantallen controles intermediaire ondernemingen in de tabel fysieke controles in bijlage 2 niet 1 op 1 te vergelijken.

zijn met onderzoeken bezig om bijvoorbeeld monstermanipulatie vast te stellen, schending van de verantwoordingsplicht en weegfraude.

Vanuit die onderzoeken heeft de NVWA-IOD (categorie 3) een onderzoek gedaan naar witwassen door dezelfde verdachten uit de intermediaire wereld. De Politie heeft vanuit haar rol een onderzoek gestart om die verdachten uit de intermediaire wereld te kunnen aanmerken als een criminele organisatie. Al deze grootschalige onderzoeken worden naar verwachting afgerond in 2022. Voornoemde onderzoeken leveren ook spin-offs (vervolgonderzoeken) op. Een deel van deze intermediairs lijkt vanuit die onderzoeken via meerdere lijnen met elkaar verbonden. Dat vergt veel onderzoek.

Informatie van OM over 2021 volgt nog.

3.2.2 Preventieve maatregelen – Informatie uitwisseling

Samenwerkings-Partners	Aantal leveringen 2017	Aantal leveringen 2018	Aantal leveringen 2019	Aantal leveringen 2020	Aantal leveringen 2021
Omgevingsdienst	22	20	59	55	73
Politie	6	8	10	9	2
NVWA	21	30	22	13	21
Waterschappen	157	158	170	174	189
Belastingdienst	27	21	81	40	48
Gemeentes	16	18	19	30	17
Provincies	7	18	15	8	6
Rijkswaterstaat	12	12	12	12	12
Totaal	268	285	388	341	368

Tabel 18: Informatie-uitwisseling

Onderdeel van de VHS Mest is de bevordering van de uitwisseling van informatie. De cijfers over 2021 laten een stabilisering zien van de samenwerking tussen de betrokken partijen.

3.2.3 Voortgang implementatie VHS Mest in 2022

Ter versterking van de inzet op controle- en handhaving van het mestbeleid is in september 2018 de Versterkte Handhavingsstrategie (VHS) Mest gepubliceerd en wordt sindsdien gewerkt aan de uitvoering. Daarbij is ook aandacht voor verbetering van aspecten van de VHS Mest, zoals samenwerking, en de risico- en gebiedsgerichte aanpak. Om daar meer richting aan te geven wordt ook gewerkt aan een update van de VHS Mest in 2022, mede in navolging van artikel 4 lid 3 van de derogatiebeschikking 2020-2021.

Gebiedsgericht handhaven

Als neergelegd in hoofdstuk 4.1.1 van de VHS Mest wordt met samenwerkingspartners (Waterschappen, Omgevingsdiensten en Provincies) in de geïdentificeerde gebieden (de Peel, Gelderse Vallei en Twente) de operationele handhaving geïntensiveerd en gecoördineerd. Naast de operationele samenwerking met gezamenlijke analyse, selectie van bedrijven en handhavingsacties, wordt er ook aandacht besteed aan communicatie en kennisoverdracht. Ook het Openbaar Ministerie en de Nationale Politie worden waar mogelijk betrokken.

Voor de drie regio's worden in 2022 de afspraken van voorgaande jaren gecontinueerd. Zowel voor de Gelderse Vallei en Twente is afgesproken dat er minimaal 15 bedrijven per gebied gezamenlijk zullen worden geïnspecteerd al dan niet via een voorafgaande analyse door analisten van RVO. In 2021 zijn deze doelstellingen gehaald. Voor de Peel (Brabant-Oost en Limburg-Noord) is de afspraak om 30 dossiers gezamenlijk in onderzoek te nemen en af te ronden. In de Peel zijn er in 2021 32 gezamenlijke inspecties afgerond. Deze gezamenlijke inspecties zijn geïnitieerd door data-analyse vanuit RVO, door een combinatie van bestaande jaarplannen van de partners en/of door signalen/meldingen van één van de partners. In 2021 zijn ondanks de beperkende maatregelen die golden om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan de geplande gezamenlijke controles in de regio's doorgegaan. Wel hadden de maatregelen soms tot gevolg dat de controles later in het jaar zijn opgepakt of deels administratief zijn uitgevoerd.

In 2021 is door de samenwerkingspartners in de regio de Peel een traject opgestart om de aansturing van de samenwerking te verbeteren en zo de effectiviteit van de samenwerking te vergroten. Het ministerie van LNV vervult hierin een actieve rol.

Risicovolle schakels in de keten

Naast gebiedsgerichte handhaving, wordt er in de VHS Mest prioriteit gegeven aan risicovolle schakels in de mestketen (hoofdstuk 4.1.2). Deze focus op de geïdentificeerde schakels, intermediairs en co-vergisters, zal landelijk, dus zowel binnen als buiten gebiedsgerichte handhaving, plaats hebben. Naast deze twee doelgroepen, worden ook de varkenshouders als risicogroep gezien. Gezien de mestafzetkosten van een gemiddeld varkenshouderijbedrijf is er een relatief hoge fraudeprikkel. De inzet voor 2022 is in 2021 afgestemd met het Openbaar Ministerie en opgenomen in het handhavingsplan Meststoffen 2022 dat NVWA en RVO gezamenlijk hebben opgesteld. Er zijn bedrijven met een verhoogd risico in beeld gebracht die gecontroleerd zullen worden, onder meer met de hieronder beschreven flitspaalcontroles.

Risicovolle schakel: intermediair ('flitspaal' controles)

De flitspaal is een werknamen voor het verscherpt toezien op bedrijven. De focus ligt op de risicovolle schakel: de intermediair. Hierbij wordt de binnenkomende data door RVO gecontroleerd en waar nodig wordt er opgetreden. Er zijn semi-geautomatiseerde controles ontwikkeld, die volledig administratief en herhaaldelijk afgehandeld kunnen worden. Deze ontwikkelde controles zijn op het gebied van het systeem van vervoersbewijzen, bemonstering, analyse en inzet van voorgeschreven apparatuur. Het doel is dat binnen een bepaalde tijd de tekortkomingen die RVO bij een intermediaire onderneming heeft gezien, weg worden genomen. De verwachting is dat frequent sanctioneren eraan bijdraagt dat de naleving toeneemt.

Eind 2021 zijn de intermediaire ondernemingen waarbij de naleving sterk is verbeterd uit de flitspaalcontrole gehaald. Daarnaast zijn nieuwe bedrijven toegevoegd die extra gecontroleerd worden aan de hand van de flitspaal controle.

Automatisering

Als beschreven in de VHS Mest in hoofdstuk 4.2 wordt ingezet op toezicht en slimmer handhaven door optimaal gebruik van datatechnologie. Door slim gebruik te maken van een grote hoeveelheid databronnen en moderne technieken (datascience om voorspellend te kunnen selecteren, real-time verantwoording, sensoren, doorstroommeters, 'near infrared spectroscopy' (NIRs)) nemen de mogelijkheden voor digitaal handhaven toe en kan beter ingespeeld worden op afwijkend gedrag of patronen. Dit leidt tot het vergroten van de pakkans door het versterken van de informatiepositie (signalen, netwerken en dossieropbouw) en zichtbaar optreden in risicogebieden. Daarbij is het doel dat de tijd tussen het uitschrijven van een boete en het daadwerkelijk ontvangen ervan door de overtreder aanzienlijk korter wordt (lik-op-stukbeleid). Deze acties moeten leiden tot een betere naleving van de regelgeving. Deze ontwikkeling loopt langs twee initiatieven.

- Het real-time melden en volgen van mesttransporten

Op 22 april 2021 is ten behoeve van de invoering van real-time Verantwoording van Mesttransporten (rVDM) een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (hierna Ubm) in het Staatsblad gepubliceerd, waarmee is voorzien in een basis voor de nieuwe wijze van verantwoording van het vervoer van dierlijke meststoffen (Besluit van 8 april 2021, Stb. 2021, 192). rVDM betekent dat het papieren Vervoersbewijs Dierlijke Meststoffen (VDM) dat tot op heden de basis vormt voor de verantwoording van de meststromen zal worden vervangen door een volledig digitaal systeem waarmee zoveel als mogelijk vooraf en *real time* meldingen van

mesttransporten worden verzonden naar het registratie systeem van de overheid. De basis is dat een vervoerder voorafgaand aan het mesttransport al de basis gegevens, zoals de leverancier, laadplaats, afnemer, losplaats, voertuig waar mee gereden wordt en de datum waarop gereden wordt doorgeeft aan het rVDM systeem. Tijdens het transport worden nog door middel van GPS coördinaten automatisch vanuit het vervoermiddel de laad- en loslocatie en datum/tijdstip doorgegeven. Ook dient onverwijld na het wegen het gewicht van de hoeveelheid geladen mest doorgegeven te worden. De afnemer en leverancier dienen binnen 7 dagen in het rVDM systeem aan te geven of ze akkoord zijn met de gegevens zoals deze in rVDM zijn gemeld.

Na publicatie van deze wijziging van het Ubm in 2021 is gebleken dat er nog aanpassingen noodzakelijk zijn om rVDM optimaal te laten functioneren in de praktijk. Gezamenlijk met sectorpartijen en andere stakeholders is onderzocht hoe de werkbaarheid en robuustheid van het ontworpen rVDM-systeem nog verbeterd kan worden. Uit deze analyse bleek dat het noodzakelijk was om een aantal wijzigingen voor rVDM door te voeren om de werking van het systeem voor zowel overheid als sector te verbeteren. Zo is er onder meer een voorziening ontwikkeld om te borgen dat ook in het geval van een storing, bijvoorbeeld niet beschikbaarheid van mobiel dataverkeer of het niet bereikbaar zijn van het rVDM-systeem, de vervoerders hun meldingen kunnen blijven doen, zodat mesttransporten niet stil komen te staan.

Op basis van bovenstaande inzichten is opnieuw een bescheiden concept-wijziging van het Ubm opgesteld, die eind maart 2022 is aangeboden aan de Raad van State voor advies. Naar verwachting kan deze wijziging voor de zomer worden afgerond. Daarnaast is de concept-wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (hierna Urm), na een eerdere EU-notificatie²⁵, ook verder aangepast en in lijn gebracht met de meest recente inzichten. Hierover heeft van 2 april tot en met 30 april 2022 internetconsultatie plaatsgevonden.²⁶ Na verwerking hiervan zal de voorgenomen wijziging zo snel mogelijk opnieuw genotificeerd worden bij de Europese Commissie voor notificatie in verband met de ten opzichte van het eerdere ontwerp nieuw toegevoegde of gewijzigde technische voorschriften.

Voor een uitvoerbaar, werkbaar en gebruiksvriendelijk systeem en een zorgvuldig proces rondom de invoering van rVDM zijn, voorafgaand aan de beoogde inwerkingtreding op 1 januari 2023, praktijktesten en de pilots met toekomstige gebruikers essentieel. De eerste praktijktesten ('droog oefenen' / 'schaduw draaien') met een beperkt aantal vervoerders, leveranciers en afnemers zijn afgerond en op 1 juni start naar verwachting een representatieve pilot, waarin deelnemende vervoerders, leveranciers en afnemers van mest vooruitlopend op inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving, door middel van een keuze per vracht om vroegtijdig rVDM van toepassing te laten zijn, hun transporten kunnen melden via het rVDM-systeem. Hiervoor zijn aan alle bij de overheid bekende vervoerders (+/- 8.000) brieven verstuurd met daarin informatie over rVDM en de uitnodiging voor deelname aan de pilot. Op de website van RVO is informatie geplaatst over de nieuwe werkwijze voor het melden van transporten via rVDM [[Vervoeren met rVDM](#)]. Met deze pilot wordt de werking van het nieuwe systeem in de praktijk getest en kunnen de vervoerders tijdig inspelen op de veranderingen in hun werkproces. Tevens wordt nagegaan of de (digitale) systemen van de sector en de overheid goed op elkaar aansluiten. Bij een goed resultaat kan na afloop van het mestseizoen 2022 het rVDM-systeem voor alle ondernemers en mesttransporten verder uitgerold worden op vrijwillige basis. De definitieve invoering van het rVDM-systeem - dat dan verplicht wordt voor alle ondernemers en mesttransporten - is voorzien per 1 januari 2023.

De invoering van rVDM betreft een omvangrijke regelgevings-, ICT- en communicatie-traject dat grote gevolgen heeft voor de bedrijfsprocessen van zowel de overheid als de sector. Het gaat hierbij om een grootschalige systeemwijziging die enkele tienduizenden bedrijven en circa een miljoen mesttransporten per jaar raakt en een forse verandering met zich meebrengt voor de werkwijze van de betrokkenen in de mestsector en ook voor RVO en NVWA, de uitvoerende organisaties van de overheid in het mestdomein. Door vooraf en tijdens het transport al te kunnen beschikken over gegevens over van het mesttransport zijn de uitvoerende organisaties in staat om

---

²⁵ Betreft een notificatie (met kennisgevingsnummer 2020/707/NL) op basis van de Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europese Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEU 2015, L 241).

²⁶ Beschikbaar op: Overheid.nl | Consultatie Wijziging Urm i.v.m. digitale verantwoording vervoer meststoffen (internetconsultatie.nl).

hun handhavende taken beter uit te voeren. Deze systeemwijziging heeft als doel te zorgen voor een hogere naleving van de regels waaraan moet worden voldaan voor het vervoeren en verantwoorden van mest. Voor dit doel wordt er bij de uitvoerende organisaties ook op ingezet om op basis van de binnenkomende gegevens van mesttransporten meer gerichte analyses uit te kunnen voeren ter ondersteuning van zowel de fysieke als administratieve handhaving (Control Room).

Communicatie en gedrag

Als beschreven in de VHS Mest is er een communicatieplan opgesteld voor het gehele mestbeleid. In dit plan staan activiteiten die er op gericht zijn dat actiever kennis wordt overgedragen en kennis wordt ontsloten, achtergrond van beleid wordt gedeeld en gestuurd wordt op gedragsverandering in de veehouderij en de akker- en tuinbouw. Het doel is om door het ontsluiten en aanbieden van kennis aan te zetten tot gewenst gedrag, namelijk het gebruik van goede landbouwpraktijken. De sociale wetenschap geeft steeds meer inzichten in technieken om gedrag te beïnvloeden. Het doel is om deze inzichten in de praktijk toe te passen.

Daarnaast is er veel aandacht voor de uitleg van de nieuwe vervoersregels (rVDM) die naar verwachting op 1 januari 2023 worden ingevoerd. Zo is er een speciale website geïntroduceerd (www.verantwoordmestvervoer.nl) die samen met sectorvertegenwoordigers is opgezet, zijn er (digitale) dialoogtafels met stakeholders georganiseerd en is in 2022 actief gestart met de communicatie naar de doelgroepen. Hiervoor zetten we verschillende communicatiekanalen in zoals de website van RVO (ww.rvo.nl/rvdm), nieuwsbrieven, social media, en communicatiekanalen van de sector. Samen met de sectorvertegenwoordigers zorgen we ook op de juiste momenten voor media-aandacht waarbij niet alleen ingegaan wordt op het wat maar ook op het waarom.

Plan van aanpak sector en ontwikkeling technologie

De sector heeft in haar plan van aanpak 'Samen werken in een eerlijke keten' (2017) beschreven hoe de sector haar eigen verantwoordelijkheid neemt en vorm geeft. De sector heeft een vrijwillig certificeringsschema (KeurMest) ontwikkeld en heeft in het voorjaar van 2020 een aantal proefaudits uitgevoerd. De sector ziet digitalisering van de mestketen (o.a. tot uiting komend in overheidsmaatregelen als rVDM) als belangrijk onderdeel van de borging van het certificeringssysteem, en visa versa. Met het online platform MineralenManager neemt de sector het initiatief om in te spelen op deze digitaliseringsontwikkeling in de mestketen en te zorgen voor een veilige en betrouwbare registratie van digitale informatie over mineralen ten behoeve van de bedrijfsvoering. In het kader van de MineralenManager worden gegevens verzameld die bijdragen aan privaat toezicht op - en borging van het certificeringssysteem 'KeurMest'. De netwerkorganisatie van toeleverende en afnemende bedrijven in de agrarische sector heeft zich achter dit initiatief geschaard en zal voorwaarden stellen aan het afnemen en leveren van producten. Hiermee nemen de sectororganisaties en de dominante ketenpartners een krachtige positie in bij het verbeteren van de eigen verantwoordelijkheid van de sector en ontstaat meer ruimte voor bodembeheer en nieuwe manieren om de mest tot waarde te brengen. Hiermee werkt de sector aan een transparante keten, waarin onderbouwd vertrouwen de basis is. Het verkrijgen van real-time informatie draagt bij aan transparantie en een betere koppeling tussen administratieve en fysieke meststromen.

Koplopers in de agrarische sector werken al met innovatieve data-gedreven bedrijfssystemen. Slimme technologieën kunnen nutriënten meten in bodem, mest, voer en water. Door snellere beschikbaarheid van analyseresultaten van water, bodem en mestanalyses krijgt de agrariër meer handelingsopties om mest zorgvuldig aan te wenden. Hierdoor kan de juiste aanwending van mest in een bepaalde situatie en een bepaald gewas worden geoptimaliseerd. De afgelopen tijd is er in een samenwerking tussen overheid en technologiebedrijven gewerkt aan de ontwikkeling van de NIRs technologie voor de verantwoording van nutriënten en de analyse van drijfmest tijdens het laden. In een consortium van bedrijven, gespecialiseerd in de bouw van transportmiddelen en gerelateerde software, zijn de mogelijkheden verkend om nutriënten in drijfmest tijdens het laden van een transport te bepalen met de NIRs technologie.

Eind 2019 is onderzoekers gevraagd een proof of principle (juiste werking van NIRs techniek in het lab) en een proof of concept (toetsen van de juiste werking in de praktijk) te ontwikkelen. Op dit moment wordt gewerkt om de proof of concept te vervatten in een officiële NEN-norm. Uit gesprekken met leveranciers van transportmiddelen en gerelateerde software (NIRs techniek) is gebleken dat zij op dit moment nog niet kunnen voldoen aan de eisen zoals deze vastgesteld zijn in het advies van de Commissie Deskundige Meststoffenwet [CDM-advies "bepaling van nutriënten in dierlijke mest via NIRs" 1837341] [ff867572-9fdc-4184-af24-35ee3cbe9cbd](https://www.rvo.nl/onderzoek/onderzoek/ff867572-9fdc-4184-af24-35ee3cbe9cbd) 1837341 CDM-advies

bepaling van nutriënten in dierlijke mest via NIRS.pdf (wur.nl). De NIRs techniek heeft nog verdere ontwikkeling om deze ook met voldoende betrouwbaarheid te kunnen gebruiken voor wettelijk verplichte verantwoording van de nutriënten fosfaat en stikstof.

Sanctiebeleid

In de contourenbrief van 8 september 2020 (Kamerstuk 33037, nr. 374) zijn er meerdere wijzigingen aangekondigd naar aanleiding van de herbezinning op het mestbeleid. Daarnaast zijn er ook diverse wijzigingen aangekondigd in het addendum van het 7^e actieprogramma nitraatrichtlijn (Kamerstuk 33037, nr. 437), als onderdeel van het toekomstig mestbeleid. De maatregelen in het kader van het toekomstig mestbeleid worden stapsgewijs uitgewerkt en ingevoerd en zullen uiteindelijk leiden tot een geheel vernieuwde Meststoffenwet en onderliggende regelgeving. Bij deze herziening van het mestbeleid vormen de handhavingsaspecten, waaronder het boetebeleid, ook een belangrijk onderdeel. Daarbij kan het zo zijn dat de herziening van het mestbeleid ook aanleiding geeft tot het wijzigen van het boetebeleid. Doel van de herziening is immers een eenvoudiger, beter uitvoerbaar en handhaafbaar mestbeleid waarbij emissies worden teruggedrongen door te sturen op transparante meststromen, het sluiten van kringlopen en de toepassing van innovatieve technieken.

Het boetebeleid beschrijft, binnen de kaders van de meststoffenregelgeving, het beleid van RVO met betrekking tot het opleggen van boetes en de boetehoogte. Het maakt de uitgangspunten die RVO daarbij toepast inzichtelijk. Op basis van deze uitgangspunten komt de boete tot stand. Het document maakt hiermee dus duidelijk wat een ondernemer van RVO kan verwachten. Transparantie van het boetebeleid is belangrijk bij het beoordelen of het duidelijk, rechtvaardig en doeltreffend is. Het boetebeleid van RVO is voortdurend in beweging en wordt bijgesteld naar aanleiding van concrete situaties en voortschrijdend inzicht. Het document wordt daarom periodiek aangepast.²⁷ bij het bepalen van de boetehoogte wordt rekening gehouden met tal van aspecten waaronder evenredigheid, verwijtbaarheid, recidive, financiële draagkracht, cumulatie van stelsels, de eventueel geringe omvang van het bedrijf en het behaalde economische voordeel.

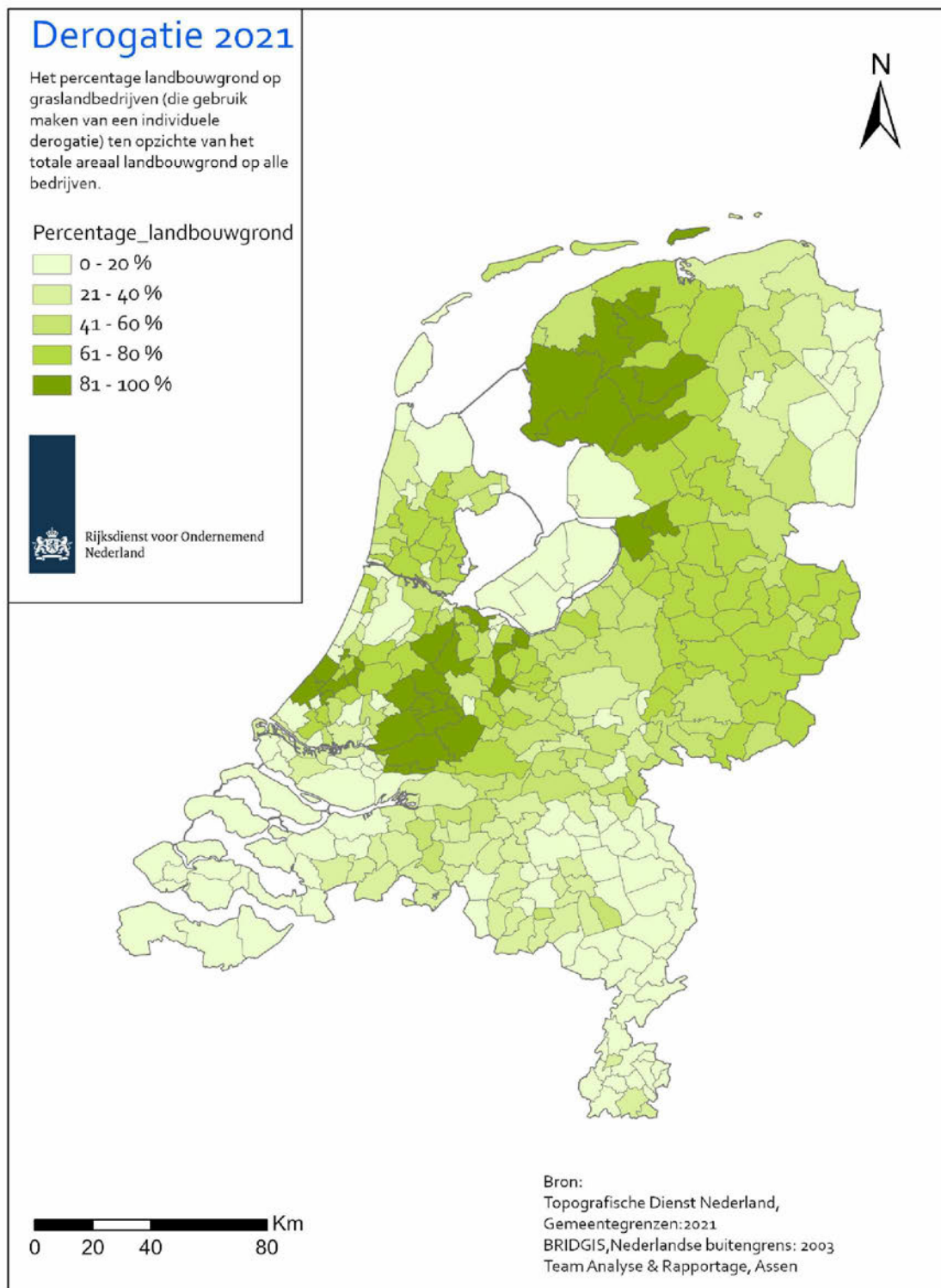
Capaciteit NVWA

In het kader van de VHS Mest zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de NVWA. Door een ingrijpende verandering binnen de NVWA-organisatie bij de Inspectie-afdeling, zijn er per 1 mei 2021 formeel vier gespecialiseerde mestteams samengesteld met een volledige formatie van 60 fte naast een vervoersteam meststoffen met een capaciteit van 15 fte. Voor het project rVDM worden nieuwe inspecteurs geworven waar het Ministerie van LNV ook middelen voor heeft vrijgemaakt.

---

²⁷ https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/07/Boetebeleid_Meststoffenwet_RVO_2.1.pdf.

Bijlage 1

Derogatie 2021

Het percentage graasdieren
-omgerekend naar kg stikstof- op
graslandbedrijven (die gebruikmaken
van een individuele derogatie) ten
opzichte van het totaal aantal
graslandbedrijven in die gemeente.

Legenda

Perc_graasdieren_kgN_met_DEROG

- 0 - 20 %
- 21 - 40 %
- 41 - 60 %
- 61 - 80 %
- 81 - 100 %

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

0 20 40 80 Km

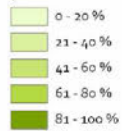
Bron:
Topografische Dienst Nederland, Gemeentegrenzen; 2020
BRIDGIS, Nederlandse buitengrens; 2003
Team Analyse & Rapportage, Assen

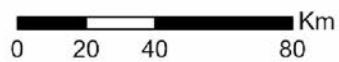
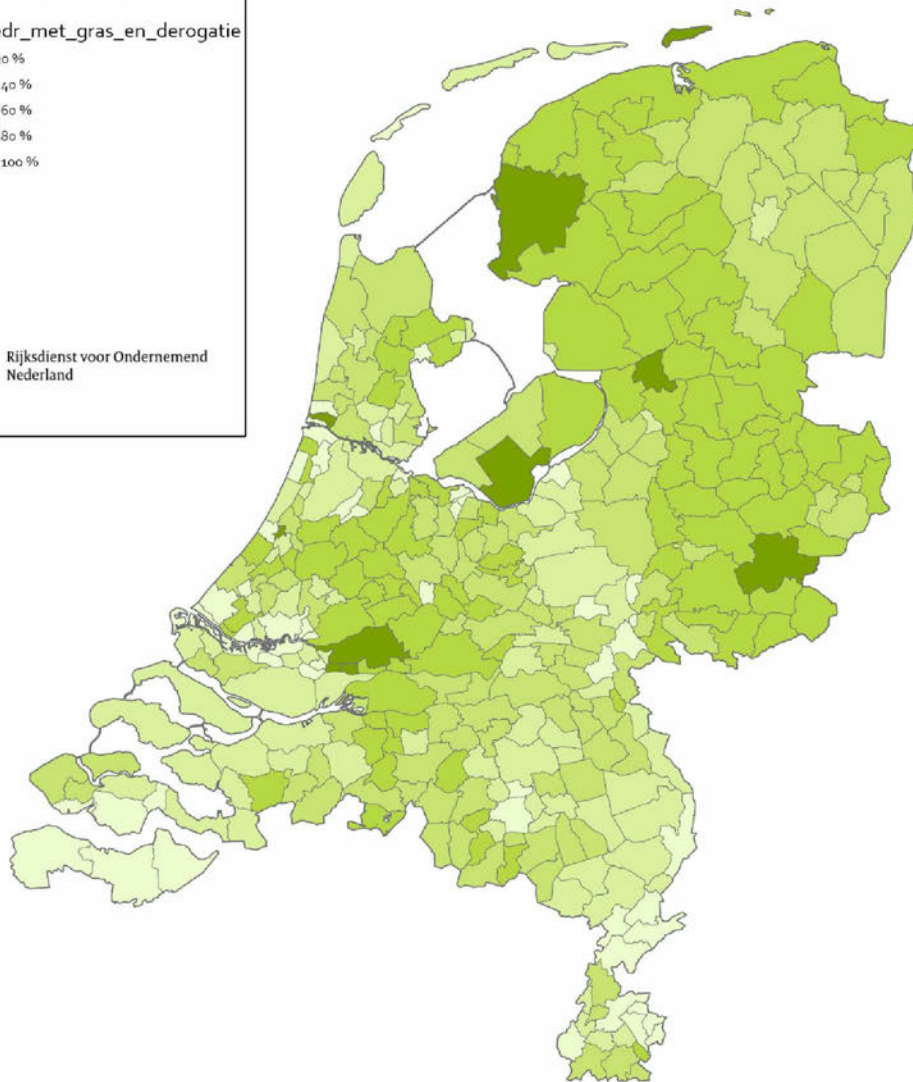
Derogatie 2021

Het percentage graslandbedrijven (dat gebruik maakt van een individuele derogatie)ten opzichte van het totaal aantal graslandbedrijven in die gemeente.

perc_bedr_met_gras_en_derogatie

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bron:
Topografische Dienst Nederland, Gemeentegrenzen; 2021
BRIDGIS, Nederland buitengrens; 2003
Team Analyse & Rapportage, Assen

Bijlage 2

Controleresultaten administratief 2021

Nederland totaal								
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	23.005	1.805	891	914	414	183	318	€ 2.496.299
Varkensbedrijf	2.264	656	269	387	224	63	100	€ 1.225.696
Pluimveebedrijf	1.364	260	148	112	65	26	21	€ 50.339
Akkerbouwbedrijf	18.479	810	160	650	408	113	135	€ 227.990
Gemengde bedrijven	358	81	38	43	20	3	20	€ 145.043
Overige mest-producerende bedrijven	5.973	434	84	350	213	128	10	€ 9.912
Overige bedrijven	3.630	1.447	245	1.202	526	343	335	€ 190.676
Intermediaire onderneming	1.595	5.120	167	4.953	500	176	4.278	€ 827.286
Totaal	56.668	10.613	2.002	8.611	2.370	1.035	5.217	€ 5.173.241

De Peel								
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	2.579	319	128	191	94	26	71	€ 542.721
Varkensbedrijf	1.076	371	122	249	154	43	52	€ 799.586
Pluimveebedrijf	422	90	49	41	23	9	9	€ 300
Akkerbouwbedrijf	3.265	167	53	114	69	23	22	€ 40.762
Gemengde bedrijven	82	22	5	17	7	2	8	€ 47.306
Overige mest-producerende bedrijven	913	111	28	83	46	31	6	€ 6.545
Overige bedrijven	668	251	62	189	74	45	70	€ 111.785
Intermediaire onderneming	514	1.608	65	1.543	177	30	1.336	€ 161.228
Totaal	9.519	2.939	512	2.427	644	209	1.574	€ 1.710.232

Veluwe								
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	1.459	174	104	70	28	27	16	€ 303.758
Varkensbedrijf	148	31	17	14	11	2	1	€ 1.980
Pluimveebedrijf	226	41	16	25	18	5	2	€ 19.312
Akkerbouwbedrijf	436	26	10	16	10	6	0	€ 0
Gemengde bedrijven	78	19	9	10	5	1	4	€ 82.527
Overige mest-producerende bedrijven	332	35	10	25	16	10	0	€ 0
Overige bedrijven	127	82	27	55	32	22	1	€ 20.741
Intermediaire onderneming	108	474	19	455	51	3	401	€ 173.094

Totaal	2.914	882	212	670	171	76	425	€ 601.412
---------------	-------	-----	-----	-----	-----	----	-----	-----------

Twente								
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	2.026	200	71	129	33	20	76	€ 271.195
Varkensbedrijf	189	40	25	15	10	4	1	€ 1.904
Pluimveebedrijf	78	7	5	2	1	1	0	€ 0
Akkerbouwbedrijf	794	48	15	33	19	12	3	€ 134.036
Gemengde bedrijven	47	13	10	3	1	0	2	€ 300
Overige mest-producerende bedrijven	319	18	4	14	9	5	0	€ 0
Overige bedrijven	124	64	13	51	33	18	0	€ 0
Intermediaire onderneming	108	1.154	8	1.146	22	104	1.020	€ 111.945
Totaal	3.685	1.544	151	1.393	128	164	1.102	€ 519.380

Overig Nederland								
Administratieve controle resultaten	Aantal bedrijven	Totaal feiten	Akkoord	Niet-Akkoord	Waarschuwing	Last onder dwangsom	Boetes	Opgelegd Boete Bedrag
Rundveebedrijf	16.941	1.112	588	524	259	110	155	€ 1.378.625
Varkensbedrijf	851	214	105	109	49	14	46	€ 422.227
Pluimveebedrijf	638	122	78	44	23	11	10	€ 30.727
Akkerbouwbedrijf	13.984	569	82	487	310	72	110	€ 53.192
Gemengde bedrijven	151	27	14	13	7		6	€ 14.910
Overige mest-producerende bedrijven	4.409	270	42	228	142	82	4	€ 3.367
Overige bedrijven	2.711	1.050	143	907	387	258	264	€ 58.150
Intermediaire onderneming	865	1.884	75	1.809	250	39	1.521	€ 381.019
Totaal	40.550	5.248	1.127	4.121	1.427	586	2.116	€ 2.342.217

Controleresultaten fysiek 2021

2020	Type bedrijf	Totaal aantal bedrijven	Aantal controles	Aantal controles niet-akkoord	Aantal unieke bedrijven gecontroleerd	Aantal unieke bedrijven niet-akkoord	TI	HP
Nederland	Totaal	56.668	2682	419	1786	374	3%	21%
	Rundvee	23.005	843	189	811	179	4%	22%
	Varkens	2.264	96	21	86	21	4%	24%
	Pluimvee	1.364	27	16	27	16	2%	59%
	Akkerbouw	18.479	113	22	110	22	1%	20%
	Gemengde bedrijven	358	53	5	53	5	15%	9%
	Overige mestproducerende bedrijven	5.973			102	31	2%	30%
	Intermediair	1.595	102	31	402	66	25%	16%
	Overige bedrijven	3.630	1190	100	195	34	5%	17%
			258	35				
De Peel	Subtotaal	9.519	656	110	395	91	4%	23%
	Rundvee	2.579	94	16	92	16	4%	17%
	Varkens	1.076	65	17	57	17	5%	30%
	Pluimvee	422	8	5	8	5	2%	63%
	Akkerbouw	3.265	28	10	28	10	1%	36%
	Gemengde bedrijven	82	8	0	8	0	10%	0%
	Overige mestproducerende bedrijven	913			8	4	1%	50%
	Intermediair	514	8	4	126	27	25%	21%
	Overige bedrijven	668	350	45	68	12	10%	18%
			95	13				
Twente	Subtotaal	3.685	146	19	116	19	3%	16%
	Rundvee	2.026	71	12	68	12	3%	18%
	Varkens	189	3	0	3	0	2%	0%
	Pluimvee	78	1	0	1	0	1%	0%
	Akkerbouw	794	9	0	8	0	1%	0%
	Gemengde bedrijven	47	5	1	5	1	11%	20%
	Overige mestproducerende bedrijven	319			2	0	1%	0%
			2	0				

Intermediair	108	50	5	25	5	23%	20%
Overige bedrijven	124	5	1	4	1	3%	25%

Gelderse Vallei	Subtotaal	2.914	196	22	139	20	5%	14%
Rundvee	1.459	40	7	39	7	3%	18%	
Varkens	148	4	1	4	1	3%	25%	
Pluimvee	226	3	3	3	3	1%	100%	
Akkerbouw	436	2	1	2	1	0%	50%	
Gemengde bedrijven	78	10	1	10	1	13%	10%	
Overige mestproducerende bedrijven	332	3	0	3	0	1%	0%	
Intermediair	108	101	6	54	4	50%	7%	
Overige bedrijven	127	33	3	24	3	19%	13%	
Overig	Subtotaal	40.550	1684	268	1136	244	3%	21%
Rundvee	16.941	638	154	612	144	4%	24%	
Varkens	851	24	3	22	3	3%	14%	
Pluimvee	638	15	8	15	8	2%	53%	
Akkerbouw	13.984	74	11	72	11	1%	15%	
Gemengde bedrijven	151	30	3	30	3	20%	10%	
Overige mestproducerende bedrijven	4.409	89	27	89	27	2%	30%	
Intermediair	865	689	44	197	30	23%	15%	
Overige bedrijven	2.711	125	18	99	18	4%	18%	

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 18 mei 2022 15:10
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); ' 5.1.2.E (5.1.2.E)'; 5.1.2.E 5.1.2.E
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E);
 5.1.2.E @minbuza.nl
Onderwerp: RE: Follow up / additional info - draft reports

Dear 5.1.2.E

Thank you for these additional documents.

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Wednesday, May 18, 2022 12:15 PM
To: ' 5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minvws.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <(5.1.2.E@ec.europa.eu)>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
 (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>;
 5.1.2.E @minbuza.nl
Subject: RE: Follow up / additional info - draft reports

Dear 5.1.2.E

As a follow up from our technical meeting at the end of March I herewith send you the draft RIVM report 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2020' and the report 'Rapportage Mestbeleid 2021', which includes among others the progress regarding the implementation of the Enhanced Manure Enforcement strategy in 2022.

If you have any further questions, please let us know, and of course we can discuss both draft reports at our meeting on May, 23rd.

Best regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 29 april 2022 16:06
Aan: 5.1.2.E @ec.europa.eu
CC: 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E @minlnv.nl;
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl
Onderwerp: Follow up / additional info

Dear 5.1.2.E

As discussed earlier today, attached you find the answers to the questions that were addressed in the technical meeting of last month. As you will see, some questions regarding the development of the agricultural sector in the upcoming years are difficult to answer, as there is a high degree of uncertainty as to which parts of the livestock sector in which parts of the country

at what exact moment will participate in the subsidy schemes available. This will become clear in the regional approach. In other words, we are clear about the targets that are to be achieved and have a scientific underpinning of the effects on the (livestock) sector, but the pathway to get there is determined on regional level and therefore general milestones are difficult to set. Nonetheless, we do recognize the need of the Commission to set clear conditions that justify the derogation as a 'transition derogation'. In order to shape the derogation in such a way that it stimulates the transition and provides a clear pathway for farmers upon which they can base the decisions they will have to make about the future of their businesses, we propose to set an upfront, gradual reduction of the derogation in the decision for 2022-2025. I refer to the letter you have received earlier this week. The annex to this letter contains the requested information on RENURE, which we have therefore not included again in the attached document.

As discussed today, you will review this information internally and get back to us to set a date for a meeting to discuss things further. Should you or other members of your team have any questions in the meantime, we are ofcourse available to answer these. We hope for a meeting on short notice.

Best regards and have a nice weekend,

5.1.2.E

PS. I am using a new e-mail address. I do not have access to my old address anymore. Please use this address – ^{5.1.2.E} [@minvws.nl](mailto:5.1.2.E@minvws.nl) – from now on. My phone number is unchanged.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 24 mei 2022 14:32
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); '5.1.2.E (5.1.2.E)'; '5.1.2.E @minbuza.nl';
 5.1.2.E @minienw.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E
 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: Slides from yesterday's meeting
Bijlagen: Slides-meeting with NL -Derogation 23 May.pdf

Dear All,

Please find included the slides of yesterday's meeting.

As agreed, we will pursue along that line and are awaiting your concrete proposals on the various points.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Friday, May 13, 2022 12:36 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)'
 <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
 (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E
 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>

Subject: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

My apologies, also our colleague 5.1.2.E from the Ministry of Infrastructure and Water Management will participate:.

Best regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 12:34
Aan: '5.1.2.E 5.1.2.E' <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)'
 <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E
 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>

Onderwerp: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

Thank you.

From our side the following colleagues will participate:

5.1.2.E   5.1.2.E   @minvws.nl
5.1.2.E   5.1.2.E   @minbuza.nl
5.1.2.E   5.1.2.E   @minlnv.nl
5.1.2.E   5.1.2.E   @minlnv.nl
5.1.2.E   5.1.2.E   @minlnv.nl
and myself: 5.1.2.E   @minlnv.nl

We can of course also organize the meeting remotely.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E   5.1.2.E   <5.1.2.E   l@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 13 mei 2022 11:16
Aan: 5.1.2.E   (5.1.2.E) < 5.1.2.E   @minlnv.nl>; ' 5.1.2.E   (5.1.2.E) '
< 5.1.2.E   @minvws.nl>; ' 5.1.2.E   @minbuza.nl' < 5.1.2.E   @minbuza.nl>
CC: 5.1.2.E   5.1.2.E   < 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E
< 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E   < 5.1.2.E
5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E   @minlnv.nl>; 5.1.2.E
5.1.2.E   < 5.1.2.E   @ec.europa.eu>

Onderwerp: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E
9.00 should be possible and let's do it remote.
All the best
5.1.2.E

From: 5.1.2.E   (5.1.2.E) < 5.1.2.E   @minlnv.nl>
Sent: Thursday, May 12, 2022 2:56 PM
To: 5.1.2.E   5.1.2.E   (ENV) < 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; ' 5.1.2.E   (5.1.2.E) '
< 5.1.2.E   @minvws.nl>; ' 5.1.2.E   @minbuza.nl' < 5.1.2.E   @minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.E   5.1.2.E   (ENV) < 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E   (ENV) < 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E   (ENV)
< 5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E (5.1.2.E)
< 5.1.2.E   @minlnv.nl>

Subject: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

In addition to my earlier mail of today I would like to ask if it would be possible to have the meeting on 23 May starting at 9:00?
And we will participate remotely in the meeting.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E   (5.1.2.E)
Verzonden: donderdag 12 mei 2022 11:20

Aan: ' 5.1.2.E 5.1.2.E ' <5.1.2.E |@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
< 5.1.2.E |@minvws.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E s@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: proposal for a meeting

Dear 5.1.2.E

Thank you for the proposal for 23 May.
We will let you know asap if will meet you in person or if it will be remotely.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 11 mei 2022 11:30
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minvws.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E
5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>

Onderwerp: proposal for a meeting

5.1.2.E and 5.1.2.E

Thank you very much for all the elements of information you have sent to us.
We would propose to meet on **Monday 23 May from 10:00 to 12:15**.
We can do it remotely or presential.
Please let us know if that would suit you.

Best regards
5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minvws.nl>
Sent: 5.1.2.E 29, 2022 4:06 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
< 5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl>;
5.1.2.E @minbuza.nl

Subject: Follow up / additional info

Dear 5.1.2.E

As discussed earlier today, attached you find the answers to the questions that were addressed in the technical meeting of last month. As you will see, some questions regarding the development of the agricultural sector in the upcoming years are difficult to answer, as there is a high degree of uncertainty as to which parts of the livestock sector in which parts of the country at what exact moment

will participate in the subsidy schemes available. This will become clear in the regional approach. In other words, we are clear about the targets that are to be achieved and have a scientific underpinning of the effects on the (livestock) sector, but the pathway to get there is determined on regional level and therefore general milestones are difficult to set. Nonetheless, we do recognize the need of the Commission to set clear conditions that justify the derogation as a 'transition derogation'. In order to shape the derogation in such a way that it stimulates the transition and provides a clear pathway for farmers upon which they can base the decisions they will have to make about the future of their businesses, we propose to set an upfront, gradual reduction of the derogation in the decision for 2022-2025. I refer to the letter you have received earlier this week. The annex to this letter contains the requested information on RENURE, which we have therefore not included again in the attached document.

As discussed today, you will review this information internally and get back to us to set a date for a meeting to discuss things further. Should you or other members of your team have any questions in the meantime, we are ofcourse available to answer these. We hope for a meeting on short notice.

Best regards and have a nice weekend,

5.1.2.E

PS. I am using a new e-mail address. I do not have access to my old address anymore. Please use this address – 5.1.2.E [@minvws.nl](mailto:5.1.2.E@minvws.nl) – from now on. My phone number is unchanged.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

24.a

Technical working Meeting – preparation NL derogation

23 May

Progress on legislative files and national/regional action plans

- NPLG (National Programme for rural areas)?
- 7th Nitrates Action Plan + addendum?
- Extensive dairy farming?
- Buyout schemes?, N and P rights ceiling evolution?

Political situation

- Parliament discussions
- Conditions set by Minister Staghouwer?
  - 4 years derogation – stability for farmers
  - Derogation level for 2022 is the same as 2021, because of the late start of the derogation
  - No direct intervention of the EC in the regional approach??
- Critical of « detailed » conditions for farmers

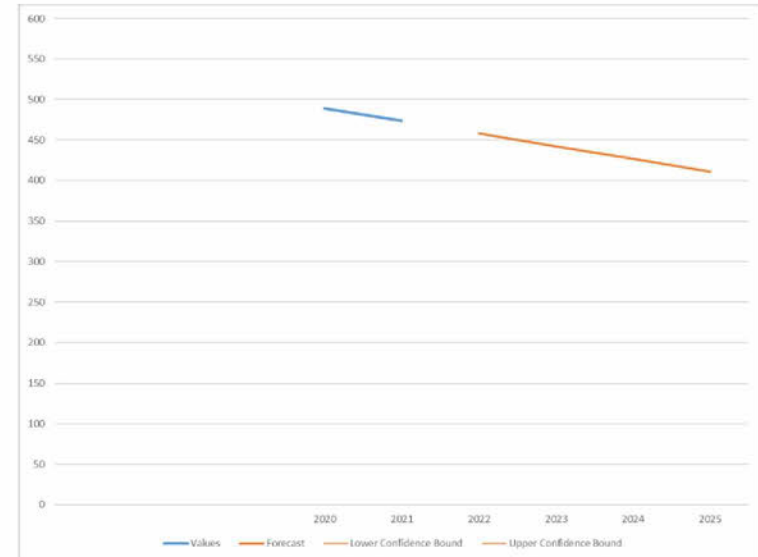
General conditions for the derogation

- Square the circle: give derogation for grasslands despite worsening water quality, but then additional conditions are necessary to ensure overall EU requirements of water protection can be reached
- Derogation given under the condition that regional plans with compulsory targets will apply from 2023, which will be more stringent than the current derogation.
- Previous derogation - Article 4 laid down several general conditions
  - N and P ceiling
  - Enhanced enforcement strategy: Are all conditions set in previous derogation in place, in all regions? Are all regions implementing the strategy? How do you plan to go forward?

Manure (N &P) ceiling

- Decrease in 2020 & 2021: effect of buyout scheme under nitrogen law?
- Starting point 2021: N 473,7 P 149 (million kg)
- Expect at least similar linear decrease until 2025?
- 2022: N 458 P : 147,3
- 2023: N 442,3 P: 145, 6
- 2024: N 426,6 P: 143,9
- 2025: N 410,9 P: 142,2

additional general conditions

- Fertilisation register – 7th NAP: when will it be in place, what will it be?
- Ensure that derogation does not jeopardise the objectives of Law to reduce Ammonia emissions and water quality in Natura 2000 sites? What is the situation with agriculture activity and derogations in/close to areas under the birds and habitats directive?
- Groundwater protection areas: no derogations in groundwater protection areas. Additional measures to reduce fertilisation and accelerate the conversion to sustainable agriculture in groundwater protection areas.
- Buffer strips: apply CAP legal requirement of 3m everywhere as a minimum (with minimum exceptions) (or more as proposed in 7th NAP + addendum)

Possible additional condition in polluted areas

- Polluted areas are an important concern (groundwater and eutrophication)
  - Derogation starting point reduced
  - Overall and gradual reduction of fertilisation rate (manure + chemical) as a measure to address the increasing nutrients pollution
  - Larger buffer strips ?
  - Fertilisation rates (manure + chemical) gradual reduction at 170kg N/ha in groundwater protection zones

Application rates

- In line with the ambition of Netherlands to convert the dairy sector to a fully land based dairy sector, the maximum amount of livestock manure to be applied every year shall be reduced as follows
- Year 2022 : 250 /230
- Year 2023 : 230/ 210
- Year 2024: 210 / 190
- Year 2025 : 190 / 170

Conditions for derogated farms

- Fertilisation plan and account: how will it relate with fertiliser register? Why only for derogated farms?
- Ploughing conditions, catch crops, manure application calendar: How much is covered by the 7th NAP and applicable to all farmers?
- Soil analysis and measures to improve soil structures: for all farmers?
- Conditions to reduce Ammonia emissions? general conditions of reduction in line with Nitrogen law?

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 11:08
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

25

Dear 5.1.2.E

Thanks a lot.
I would have a few quick clarification questions.
Would you be available for a quick chat.
Now or this afternoon. (I think easier if you set up a teams no?)
Thanks,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: 5.1.2.E 2, 2022 2:53 PM
To: 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E@minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl> 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; '5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB' <5.1.2.E@minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E and 5.1.2.E

On behalf of 5.1.2.E I herewith send you this email.

Thank you for the meeting last week and sending the slides of the presentation you gave with respect to the preparation for a derogation.

We appreciate the work you have done. As agreed upon we discussed internally further the content of the several elements in the preparation for a derogation and the questions you had during this meeting.

As a follow up we herewith send you our general response and our reply on the questions you raised (see enclosure), We would like to share in depth our views on the several elements in a meeting. Since the time schedule is tight it would be most welcomed if we can schedule a meeting next week.

Thank you very much in advance.

Kind regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 24 mei 2022 14:32
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E@minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>;

5.1.2.E @minienw.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E s@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E l@ec.europa.eu>;
5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>

Onderwerp: Slides from yesterday's meeting

Dear All,

Please find included the slides of yesterday's meeting.

As agreed, we will pursue along that line and are awaiting your concrete proposals on the various points.

Kind regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 11:45
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Quick clarifications

Sorry 5.1.2.E Something urgent fell on me and I had to discuss that. Sorry sorry.
 5.1.2.E I join the teams now?

-----Original Appointment-----

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>

Sent: Friday, June 3, 2022 11:14 AM

To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)

Subject: Quick clarifications

When: vendredi 3 juin 2022 11:15-11:45 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna.

Where: Microsoft Teams-vergadering

Microsoft Teams-vergadering

Deelnemen op uw computer of via de mobiele app

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

Deelnemen met een apparaat voor videovergaderingen

5.1.2.E [@m.webex.com](#)

Videovergaderings-id: 5.1.2.I

[Alternatieve VTC-instructies](#)

Of deelnemen via telefoon (alleen audio)

5.1.2.E 5.1.2.E Netherlands, Amsterdam

Id voor telefonische vergadering: 5.1.2.E #

[Een lokaal nummer zoeken](#) | [Pincode opnieuw instellen](#)

[Meer informatie](#) | [Opties voor vergadering](#)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard

ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 13:08
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: quick clarifications

Ok I am available

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 3, 2022 1:07 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: quick clarifications

Dear 5.1.2.E
 14.15u is ok, it is also possible now for me.

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 13:06
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: New Time Proposed: quick clarifications
Tijd: vrijdag 3 juni 2022 14:00-14:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Microsoft Teams-vergadering

Dear 5.1.2.E

Things are a bit fluid from my side.
 Now I have a meeting which will start at 13h45, and so I prefer to delay our meeting 15 minutes.
 Sorry for this new change

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu> 28
Verzonden: woensdag 8 juni 2022 11:17
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: Expert Group Meeting Nitrates 13 June 2022

Dear 5.1.2.E

Thank you for your proposal.

We would be happy if the Netherlands could make a short presentation (max 10 minutes) to present the results of the pilots.

You could touch on the following aspects: figures on the economic aspects of processed manure, the ongoing pilots, how many farms involved, costs of processing of manure, how much farmers pay or are paid to use processed manure, which type of farmers use it and for which crops, how far away from production it is transported, how much process manure is currently exporting from the NL and towards which countries?

Many thanks,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 3, 2022 3:52 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: Expert Group Meeting Nitrates 13 June 2022

Dear 5.1.2.E

The draft agenda for the Expert Group Meeting for Nitrates of 13 June 2022 includes a technical discussion on the potential to replace chemical fertilisers (Renure). At the last Expert Group Meeting the Netherlands was invited to give a presentation on this theme. Do you expect something from us? If you prefer so we can prepare and give a presentation.

Best regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E> @ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 9 juni 2022 14:18
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Water quality tasks per province

Thanks!

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E> @minInv.nl>
Sent: Thursday, June 9, 2022 2:12 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E> @ec.europa.eu>
Subject: Water quality tasks per province

Dear 5.1.2.E

Following our digital meeting last Friday, please find attached the water quality tasks per province.

Best regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 15:56
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

30

Sorry, today my brain does not work anymore ☹️

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>
Sent: Friday, June 10, 2022 3:49 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Subject: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E
Thank you. However there were no slides enclosed.
Could you send them?
Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 15:35
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E @minvws.nl>;
' 5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E @minbuza.nl 5.1.2.E (5.1.2.E)>
<5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>; ' 5.1.2.E
(5.1.2.E) - DGWB' <5.1.2.E @minienw.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>;
5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @minlnv.nl>
Onderwerp: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E
Please find the slides discussed yesterday.
They do not yet reflect the points we agreed upon.
Best regards,
5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>
Sent: 5.1.2.E 7, 2022 1:47 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
(ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E)'
<5.1.2.E @minvws.nl>; ' 5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E @minbuza.nl>;
5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<5.1.2.E @minlnv.nl>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB'
<5.1.2.E @minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)

< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<p. 5.1.2.E @minInv.nl>

Subject: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E

Thank you for your quick reply.

We are available for a digital meeting this Thursday from 16h – 17.30h.

Best regards,
5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 7 juni 2022 12:48
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E)' < 5.1.2.E @minvws.nl>;
' 5.1.2.E @minbuza.nl' < 5.1.2.E @minbuza.nl 5.1.2.E (5.1.2.E)>
< 5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>; ' 5.1.2.E
5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB' < 5.1.2.E @minienw.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<p. 5.1.2.E @minInv.nl>

Onderwerp: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E Dear All,

Thank you for this additional information.

We would be available for a meeting to continue the discussion on the derogation this Thursday from 16h – 17h30.

I hope this works for you.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 2, 2022 2:53 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E)'
< 5.1.2.E @minvws.nl>; ' 5.1.2.E @minbuza.nl'
< 5.1.2.E @minbuza.nl 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>;
5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minInv.nl>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E) -
DGWB' < 5.1.2.E @minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)

< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
5.1.2.E @minlv.nl>

Subject: Follow up meeting NLs 23 May 2022

Dear 5.1.2.E and 5.1.2.E

On behalf of 5.1.2.E I herewith send you this email.

Thank you for the meeting last week and sending the slides of the presentation you gave with respect to the preparation for a derogation.

We appreciate the work you have done. As agreed upon we discussed internally further the content of the several elements in the preparation for a derogation and the questions you had during this meeting. As a follow up we herewith send you our general response and our reply on the questions you raised (see enclosure), We would like to share in depth our views on the several elements in a meeting. Since the time schedule is tight it would be most welcomed if we can schedule a meeting next week.

Thank you very much in advance.

Kind regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 24 mei 2022 14:32
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlv.nl>; ' 5.1.2.E (5.1.2.E)'
< 5.1.2.E @minvws.nl>; ' 5.1.2.E @minbuza.nl'
< 5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E @minienw.nl; 5.1.2.E
5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlv.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E < 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
< 5.1.2.E @ec.europa.eu>

Onderwerp: Slides from yesterday's meeting

Dear All,

Please find included the slides of yesterday's meeting. As agreed, we will pursue along that line and are awaiting your concrete proposals on the various points.

Kind regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 15:57
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E; '5.1.2.E (5.1.2.E)';
 '5.1.2.E @minbuza.nl'; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E);
 '5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB'
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E
 5.1.2.E; 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022
Bijlagen: Technical meeting NL -Derogation 9 June.pdf

With the slides 😊

From: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
Sent: 5.1.2.E 10, 2022 3:35 PM
To: '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E@minvws.nl>;
 '5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; '5.1.2.E
 (5.1.2.E) - DGWB' <5.1.2.E@minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
 (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>;
 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E
 Please find the slides discussed yesterday.
 They do not yet reflect the points we agreed upon.
 Best regards,
 5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: 5.1.2.E 7, 2022 1:47 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
 (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)'
 <5.1.2.E@minvws.nl>; '5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E@minbuza.nl>;
 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <5.1.2.E@minlnv.nl>; '5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB'
 <5.1.2.E@minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E
 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <p. 5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: RE: Follow up meeting NLS 23 May 2022

Dear 5.1.2.E

Thank you for your quick reply.

We are available for a digital meeting this Thursday from 16h – 17.30h.

Best regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 7 juni 2022 12:48
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)' <5.1.2.E @minvws.nl>;
'5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E @minbuza.nl> 5.1.2.E (5.1.2.E)
<5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; '5.1.2.E
5.1.2.E (5.1.2.E) - DGWB' <5.1.2.E @minienw.nl>
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<p. 5.1.2.E @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Follow up meeting NLs 23 May 2022

Dear 5.1.2.E Dear All,

Thank you for this additional information.

We would be available for a meeting to continue the discussion on the derogation this Thursday from 16h – 17h30.

I hope this works for you.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 2, 2022 2:53 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; '5.1.2.E (5.1.2.E)'
<5.1.2.E @minvws.nl>; '5.1.2.E @minbuza.nl'
<5.1.2.E @minbuza.nl> 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>;
5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; '5.1.2.E (5.1.2.E) -
DGWB' <5.1.2.E @minienw.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) 5.1.2.E @ec.europa.eu;; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
<p. 5.1.2.E @minInv.nl>
Subject: Follow up meeting NLs 23 May 2022

Dear 5.1.2.E and 5.1.2.E

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 14 juni 2022 18:32
Aan: 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E
CC: BRE-LNV; 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: NL - National Programme Rural Areas (Integrated, area-based approach to nature/nitrogen, water and climate)

Dear 5.1.2.E

Thank you very much for all this information which we will read very carefully.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Sent: 5.1.2.E 14, 2022 2:26 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: BRE-LNV <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Subject: NL - National Programme Rural Areas (Integrated, area-based approach to nature/nitrogen, water and climate)

Dear 5.1.2.E en 5.1.2.E

First of all my apologies for having had to leave the expert meeting early yesterday. I had to accompany our minister for Nature and Nitrogen on a working visit in the border region NL-BEL together with her Flemish colleague.

As promised by 5.1.2.E I herewith send you the links to the following documents (only available in Dutch):

- Initial Memorandum on the National Programme Rural Areas Integrated, area-based approach to nature/nitrogen, water and climate)
<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2022/06/10/startnotitie-nplg-10-juni-2022>
- Accompanying document on Perspective for agricultural entrepreneurs:
<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2022/06/10/perspectieven-voor-agrarische-ondernemers>

As for the Initial Memorandum, I would like to draw your attention in particular on:

- The map on p. 23, mapping the indicative emission reduction objectives (nitrogen), The final (binding) objectives will be laid down in the provisional area plans (1 July 2023). I have attached a more clearer picture as attachment.
- P. 27/27: Total overview of objectives (nature, water, climate), as well as annex 1
- P. 53: escalation mechanism
- P. 59: timeline

Should you have any questions, please let me know.

Best regards,

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

Agriculture, Nature & Food Quality

.....
Permanent Representation of
the Kingdom of the Netherlands to the European Union
Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Belgium
4-10 Avenue de Cortenbergh | 1040 Brussels | Belgium
.....

M + 5.1.2.E

E 5.1.2.E

@minbuza.nl

Twitter: @ 5.1.2.E

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: dinsdag 5 juli 2022 09:31
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: technical details

Dear 5.1.2.E

I will set up a short meeting at 11h30.

5.1.2.E that's fine with you,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: Monday, July 4, 2022 8:03 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: technical details

Dear 5.1.2.E

Following the meeting of 5.1.2.E 5.1.2.E with our 5.1.2.E I would like to ask if you
 have time tomorrow to discuss some technical details.
 It would be most welcomed if we could have a MS teams meeting tomorrow morning.

Thank you very much in advance,
 Best regards,

5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
 niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,
 wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te
 verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard
 ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch
 verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you
 are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you
 are requested to inform the sender and delete the message.
 The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the
 risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: woensdag 6 juli 2022 15:35
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: opvolging nav gesprek vanochtend

Beste 5.1.2.E we doen allen ons best 😊.
 Zolang het makkelijk is voor mij om in de text te brengen zullen we er geraken.

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
Sent: 5.1.2.E 6, 2022 3:32 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: opvolging nav gesprek vanochtend

Beste 5.1.2.E

Naar aanleiding van het gesprek vanochtend van de Commissaris met de Minister wil ik aangeven dat wij aan het einde van de middag, begin van de avond onze reactie zullen sturen. Wij zijn vanzelfsprekend vanavond en morgenochtend bereikbaar voor vragen. Hopelijk past dit in het tijdsplan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.E

.....
 Team Mest
 Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 2594 AC Den Haag
 Postbus 20401 2500 EK Den Haag

.....
T 5.1.2.E
BGG 5.1.2.E
E 5.1.2.E @minInv.nl
 Flexplek: A Noord 4^e verdieping

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 17:46
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E @eeas.europa.eu; 5.1.2.E; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: Text proposals draft derogation decision
Urgentie: Hoog

Dear colleagues,

We are surprised by your inputs of yesterday evening to DG ENV as they don't reflect what was discussed between Commissioner Sinkevičius and Minister Staghouwer.

Just to recall that Commissioner Sinkevičius suggested a number of compromises to move forward with the 3 issues raised by Minister Staghouwer:

- 1) Derogation for RENURE: **Agreement to leave it out of the discussion now.** The cumulative effects of the two derogations require a very careful analysis, and the priority with the first derogation is to reduce fertilisation and reduce nutrients losses in polluted areas. The Commission will look at this issue of recycling of nutrients and replacements of chemical fertilisers in the context of the Integrated Nutrient Management Action Plan.
- 2) Application standards: this is a key issue as the derogation needs to support the reforms and should not be used as an instrument to delay them. The effect of the announced reforms should be visible by the end of the derogation period and there should be preparations for a future without derogation. Equality between Member States must be respected. **The slower reduction proposed by NL could be accepted if by the latest in 2024 there are measures in place to bridge the gap between 2025 and 2026 (without derogation), and, if, no additional chemical fertilisers are used on top of the manure.**
- 3) Designation of polluted areas: the identification needs to be done in line with EU law, and **must include eutrophication.** This approach is used for all Member States and there can be no exception for NL.

We were expecting from you a proposal on point 2 in line with the options proposed by the Commissioner, and a proposal on point 3 on a system to define the polluted areas that would cover also eutrophication.

The feedback sent by NL yesterday evening to DG ENV does not address adequately these points and instead raises a number of other issues not discussed between the Commissioner and the Minister. **Against this background, the only sensible way forward is that the Commission will for the moment use the table included in the 7th nitrates action programme.**

As the Commissioner indicated, we are under extreme time constraints. The draft text needs to be finalised today to be on time for the procedural steps, Nitrates Committee in September and ensure adoption by the College still in 2022.

Thank you in advance for your cooperation.

Kind regards,

5.12E

5.12E

European Commission
Environment, Oceans and Fisheries

BERL 08/163
B-1049 Brussels/Belgium
Tel. : + 5.12E
E-mail : 5.12E @ec.europa.eu

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 8 juli 2022 11:24
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E);
5.1.2.E ,@eeas.europa.eu; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E

Onderwerp: RE: draft derogation decision

Dear 5.1.2.E

Thank you for the new constructive proposals we received last night. Allow me to react on behalf of 5.1.2.E who is currently travelling.

We looked at you latest proposals in a constructive spirit, as the Commission is wanting to support the Dutch request for a derogation, for which in procedural terms however the time is running (out) if we want to submit a proposal to the C'ttee in September. Concretely we suggest to accommodate in the derogation proposal the following:

On the application standards - We appreciate that you make efforts to bring a clearer signal towards ending the derogation in 2026. We think that despite a rather slow start of the reduction path, the commitment is overall clearer now and hence could accept your latest suggestion as the way forward.

On the designation of polluted areas – We note that you acknowledge that eutrophication should be fully included in the designation of polluted areas. Thank you. We also appreciate that you commit to solve the absence of such designation by 2024. However we are facing in the vacuum until 2024 a legal issue of non-compliance with the Nitrates Directive as well as a question of equal treatment between Member States, which makes it difficult to leave the designation unresolved until 2024. Therefore in order to go forward nevertheless and set the derogation on a sound legal basis, we will advance with the procedure with the text including a provision that “the table included in the 7th Action Program will be used as a basis to designate polluted zones until the Netherlands provides a new table of designated polluted areas by 2024”. This will also give legal certainty for farmers, as waiting for 2024 to designate all polluted zones would in effect correspond to a review. I believe this is a formula that is close to your political ambition while also respecting the legal requirements.

I trust that with these last compromises we can close the discussion in order to pave the way for a hopefully positive acceptance by the C'ttee in September of the Dutch derogation request. As explained during our conversation, it is in the utmost interest for the Netherlands that the Derogation can be presented to the Nitrates Committee in September and still be adopted by the College in 2022, therefore, my services will now urgently go ahead with our internal procedures on this basis.

Let me thank you again for your constructive collaboration. I am confident that together we now have found a solid basis to secure a derogation in September.

Kind regards,

5.1.2.I 5.1.2.E

As for the **designation of the polluted areas**, we fully agree that the identification must include eutrophication. However, since the designation of the polluted areas is integral part of the National Program of the Rural Areas, designating them as of 2023 would not be in line with the implementation path of the National Program. If we should implement it separate from the National Program as of 2023, the water quality objectives won't be any longer an integral part of the integrated, area based approach of the National Program and as such would undermine one of the three pillars of the National Program (water quality, climate and nitrogen emissions). Therefore we urgently ask you to considering implementation as of 2024. To provide you with assurance that we indeed implement these areas as of 2024, we suggest that in the text of the derogation you include a sentence along the following lines: If the Netherlands has not provided a new table of designated polluted areas by 2024, the table included in the 7th Action Program will be used.

Last but not least, I would like to inform you that this evening some reports have appeared in the Dutch press, stating that our ministry will announce Monday that it has not succeeded in ensuring a new nitrates derogation. I would like to underline explicitly that this signal is not coming from the ministry, on the contrary. Our message has always been and still is that we are still in discussion with the Commission, without any reference to the content or possible outcome of the discussion.

We understand very well the tight time schedule and really appreciate giving us another opportunity to react.

Best regards,

5.1.2.E 5.1.2.E

5.1.2.E

Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E S@ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 17:46
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E s@minlnv.nl>; 5.1.2.E @eeas.europa.eu;
5.1.2.E <5.1.2.E i@minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E i@minlnv.nl>
CC: 5.1.2.E <5.1.2.E i@minvws.nl>; 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: RE: Text proposals draft derogation decision
Urgentie: Hoog

Dear colleagues,

We are surprised by your inputs of yesterday evening to DG ENV as they don't reflect what was discussed between Commissioner Sinkevičius and Minister Staghower.

Just to recall that Commissioner Sinkevičius suggested a number of compromises to move forward with the 3 issues raised by Minister Staghower:

1) Derogation for RENURE: **Agreement to leave it out of the discussion now.** The cumulative effects of the two derogations require a very careful analysis, and the priority with the first derogation is to reduce fertilisation and reduce nutrients losses in polluted areas. The Commission will look at this issue of recycling of nutrients and replacements of chemical fertilisers in the context of the Integrated Nutrient Management Action Plan.

2) Application standards: this is a key issue as the derogation needs to support the reforms and should not be used as an instrument to delay them. The effect of the announced reforms should be visible by the end of the derogation period and there should be preparations for a future without derogation. Equality between Member States must be respected. **The slower reduction proposed by NL could be accepted if by the latest in 2024 there are measures in place to bridge the gap between 2025 and 2026 (without derogation), and, if, no additional chemical fertilisers are used on top of the manure.**

3) Designation of polluted areas: the identification needs to be done in line with EU law, and **must include eutrophication.** This approach is used for all Member States and there can be no exception for NL.

We were expecting from you a proposal on point 2 in line with the options proposed by the Commissioner, and a proposal on point 3 on a system to define the polluted areas that would cover also eutrophication.

The feedback sent by NL yesterday evening to DG ENV does not address adequately these points and instead raises a number of other issues not discussed between the Commissioner and the Minister. **Against this background, the only sensible way forward is that the Commission will for the moment use the table included in the 7th nitrates action programme.**

As the Commissioner indicated, we are under extreme time constraints. The draft text needs to be finalised today to be on time for the procedural steps, Nitrates Committee in September and ensure adoption by the College still in 2022.

Thank you in advance for your cooperation.

Kind regards,

5.12.E

5.12.E

European Commission
Environment, Oceans and Fisheries

BERL 08/163
B-1049 Brussels/Belgium
Tel. : + 5.1.2.E
E-mail : 5.1.2.E [@ec.europa.eu](mailto:5.1.2.E@ec.europa.eu)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Verzonden: vrijdag 8 juli 2022 11:35
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: FW: draft derogation decision

Goed nieuws? Ben even off line tot een uur of 4. Bel me als ik nodig ben,

5.1.2.E

5.1.2.E

.....
 Permanent Representation of the Kingdom
 of the Netherlands to the European Union
 Embassy of the Kingdom of the Netherlands
 in Belgium
 4-10 Avenue de Cortenbergh | 1040 Brussels | Belgium
 .....

M + 5.1.2.E
E 5.1.2.E [@minbuza.nl](mailto:5.1.2.E@minbuza.nl)
Twitter: @ 5.1.2.E

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Datum: vrijdag 08 jul. 2022 11:23 AM
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Kopie: 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>, 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <5.1.2.E@minlnv.nl>, 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>, 5.1.2.E @eeas.europa.eu
 <5.1.2.E@eeas.europa.eu>, 5.1.2.E 5.1.2.e
 5.1.2.E @ec.europa.eu>, 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>, 5.1.2.E
 <5.1.2.E@minvws.nl>, 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>,
 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>, 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>,
 5.1.2.E @ec.europa.eu>, 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>, 5.1.2.E 5.1.2.E
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>

Onderwerp: RE: draft derogation decision

Dear 5.1.2.E

Thank you for the new constructive proposals we received last night. Allow me to react on behalf
 of 5.1.2.E who is currently travelling.

We looked at your latest proposals in a constructive spirit, as the Commission is wanting to support the Dutch request for a derogation, for which in procedural terms however the time is running (out) if we want to submit a proposal to the C'ttee in September. Concretely we suggest to accommodate in the derogation proposal the following:

On the application standards - We appreciate that you make efforts to bring a clearer signal towards ending the derogation in 2026. We think that despite a rather slow start of the reduction path, the commitment is overall clearer now and hence could accept your latest suggestion as the way forward.

On the designation of polluted areas – We note that you acknowledge that eutrophication should be fully included in the designation of polluted areas. Thank you. We also appreciate that you commit to solve the absence of such designation by 2024. However we are facing in the vacuum until 2024 a legal issue of non-compliance with the Nitrates Directive as well as a question of equal treatment between Member States, which makes it difficult to leave the designation unresolved until 2024. Therefore in order to go forward nevertheless and set the derogation on a sound legal basis, we will advance with the procedure with the text including a provision that “the table included in the 7th Action Program will be used as a basis to designate polluted zones until the Netherlands provides a new table of designated polluted areas by 2024”. This will also give legal certainty for farmers, as waiting for 2024 to designate all polluted zones would in effect correspond to a review. I believe this is a formula that is close to your political ambition while also respecting the legal requirements.

I trust that with these last compromises we can close the discussion in order to pave the way for a hopefully positive acceptance by the C'ttee in September of the Dutch derogation request. As explained during our conversation, it is in the utmost interest for the Netherlands that the Derogation can be presented to the Nitrates Committee in September and still be adopted by the College in 2022, therefore, my services will now urgently go ahead with our internal procedures on this basis.

Let me thank you again for your constructive collaboration. I am confident that together we now have found a solid basis to secure a derogation in September.

Kind regards,

5.1.2.E 5.1.2.E

5.1.2.E

European Commission
Directorate General for Environment

Avenue d'Auderghem 19, B-1000 Belgium

+ 5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

[@ec.europa.eu](mailto:ec.europa.eu)

From: ( ) < > @minlnv.nl>
Sent: 7, 2022 7:56 PM
To: ( ) < > @ec.europa.eu; ( ) < >
 ( ) < > @eeas.europa.eu; ( ) < > @minbuza.nl; ( ) < >
 ( ) < > @minlnv.nl
Cc: ( ) < > @minvws.nl; ( ) < >
 ( ) < > @ec.europa.eu; ( ) < >
 (ENV) < > @ec.europa.eu; (ENV)
 < > @ec.europa.eu; (ENV)
 < > @ec.europa.eu; (ENV) < > @ec.europa.eu;
 (ENV) < > @ec.europa.eu; ( ) < > @minlnv.nl>

Subject: RE: Text proposals draft derogation decision

Dear ( )

Thank you very much for your further clarification. This certainly helps us better understanding what the Commission is asking and to better formulate our reaction.

As for the **Renure-derogation**, we confirm that Minister Staghouwer and Commissioner Sinkevicius have agreed to take this derogation out of the current discussion.

As for the **application standards**, we recognize your concerns about the gap between 2025 and 2026. To give you the assurance that we will deal with this adequately we propose to further reduce the application standard for 2025 to 200 for the 250 areas, and to 190 for the 230 area (see table below). Understanding that in doing so we have addressed your concerns about the gap sufficiently. Therefore combining this reduction path with an equivalent reduction in the total application standard for nitrogen (incl. chemical fertilizers) per year for grassland on derogated farms, is not necessary.

Year	250 areas	230 areas
2022	250	230
2023	240	220
2024	230	210
2025	200	190
2026	170. (no derogation)	

As for the **designation of the polluted areas**, we fully agree that the identification must include eutrophication. However, since the designation of the polluted areas is integral part of the National Program of the Rural Areas, designating them as of 2023 would not be in line with the implementation path of the National Program. If we should implement it separate from the National Program as of 2023, the water quality objectives won't be any longer an integral part of the integrated, area based approach of the National Program and as such would undermine one of the three pillars of the National Program (water quality, climate and nitrogen emissions). Therefore we urgently ask you to considering implementation as of 2024. To provide you with assurance that we indeed implement these areas as of 2024, we suggest that in the text of the derogation you include a sentence along the following lines: If the Netherlands has not provided a new table of designated polluted areas by 2024, the table included in the 7th Action Program will be used.

Last but not least, I would like to inform you that this evening some reports have appeared in the Dutch press, stating that our ministry will announce Monday that it has not succeeded in ensuring a new nitrates derogation. I would like to underline explicitly that this signal is not coming from the ministry, on the contrary. Our message has always been and still is that we

are still in discussion with the Commission, without any reference to the content or possible outcome of the discussion.

We understand very well the tight time schedule and really appreciate giving us another opportunity to react.

Best regards,

5.1.2.E 5.1.2.E

Secretary-General
Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 7 juli 2022 17:46
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>; 5.1.2.E @eeas.europa.eu;
5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minInv.nl>
CC: 5.1.2.E <5.1.2.E@minvws.nl>; 5.1.2.E
<5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>

Onderwerp: RE: Text proposals draft derogation decision

Urgentie: Hoog

Dear colleagues,

We are surprised by your inputs of yesterday evening to DG ENV as they don't reflect what was discussed between Commissioner Sinkevičius and Minister Staghower.

Just to recall that Commissioner Sinkevičius suggested a number of compromises to move forward with the 3 issues raised by Minister Staghower:

- 1) Derogation for RENURE: **Agreement to leave it out of the discussion now.** The cumulative effects of the two derogations require a very careful analysis, and the priority with the first derogation is to reduce fertilisation and reduce nutrients losses in polluted areas. The Commission will look at this issue of recycling of nutrients and replacements of chemical fertilisers in the context of the Integrated Nutrient Management Action Plan.
- 2) Application standards: this is a key issue as the derogation needs to support the reforms and should not be used as an instrument to delay them. The effect of the announced reforms should be visible by the end of the derogation period and there should be preparations for a future without derogation. Equality between Member States must be respected. **The slower reduction proposed by NL could be accepted if by the latest in 2024 there are measures in place to bridge the gap between 2025 and 2026 (without derogation), and, if, no additional chemical fertilisers are used on top of the manure.**
- 3) Designation of polluted areas: the identification needs to be done in line with EU law, and **must include eutrophication.** This approach is used for all Member States and there can be no exception for NL.

We were expecting from you a proposal on point 2 in line with the options proposed by the Commissioner, and a proposal on point 3 on a system to define the polluted areas that would cover also eutrophication.

The feedback sent by NL yesterday evening to DG ENV does not address adequately these points and instead raises a number of other issues not discussed between the Commissioner and the Minister. **Against this background, the only sensible way forward is that the Commission will for the moment use the table included in the 7th nitrates action programme.**

As the Commissioner indicated, we are under extreme time constraints. The draft text needs to be finalised today to be on time for the procedural steps, Nitrates Committee in September and ensure adoption by the College still in 2022.

Thank you in advance for your cooperation.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E

European Commission
Environment, Oceans and Fisheries

BERL 08/163

B-1049 Brussels/Belgium

Tel. : + 5.1.2.E

E-mail : 5.1.2.E

[@ec.europa.eu](mailto:5.1.2.E@ec.europa.eu)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband

houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 11 juli 2022 14:07
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E ;
 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
 5.1.2.E ; 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
 5.1.2.E (5.1.2.E) ; 5.1.2.E @minbuza.nl ; 5.1.2.E (5.1.2.E) ;
 5.1.2.E (5.1.2.E)

Onderwerp: Re: text proposal polluted areas

Dear 5.1.2.E

Thank you and your colleagues for the further efforts and for the new proposal sent yesterday night.

Just to sum up the state of play at this very late stage.

From the Commission side we have come a long way towards the Dutch requests for a new derogation under the Nitrates Directive, showing a lot of understanding and flexibility in light of the political commitments taken by the Government to eventually tackle the nitrogen problem. First, by agreeing to provide a derogation even in a situation of worsening water trends. Furthermore, we have made in the last weeks a series of important concessions: a derogation for 4 years instead of 2 as the last one, no review clause as imposed to other MS, keeping the 2021 manure application rate for 2022, lower manure reduction rates during the 4 years and reduction obligations only at the end, no increase of controls to fight manure fraud. I would like also to remind you that in addition to the concerns with water quality there have been also important delays in the implementation of conditions from the previous derogation.

On behalf of our 5.1.2.E 5.1.2.E and in agreement with our 5.1.2.E 5.1.2.E we suggest, as last effort from our side to ensure this derogation goes through, to go in the direction you propose as follows.

We understand that the additional designation for 2023 you propose would not be based on *actual monitoring data*, but on a *projection and modelling scenarios* included in a study, and would include the waters that in 2027 would still be above the norms if all the measures were going to be implemented. In addition, because you consider only the waters in bad and poor status, your proposal would amount to a very significant reduction of the 'nutrients polluted areas' compared to your table included in the 7th NAP (with only about 15% of the regional waterbasins included). Moreover, the exact designation of these areas would be defined only in autumn 2022, *after* the derogation would have been voted in the Committee and adopted by the Commission.

As you know, for the designation of polluted areas the Commission expects this to be done on the basis of monitoring data and not only on modelling projections, in line with the legal provisions of EU legislation.

We would be ready, as an extraordinary concession, to go in your direction, but the "nutrients inadequate areas" must include also the areas in moderate status (yellow color). This designation would still overall concern only about half of the polluted areas as identified by you 7AP able. And if in 2027,

under the best case scenario of your study (assuming that also all the voluntary measures planned would have been implemented) these have still not achieved the norm of good status (and thus would not be compliant with the obligations under the Water Framework Directive), these should certainly be considered polluted in 2022. We would also need to include a clarification of the methodology for the designation of polluted areas that would be compatible with the Nitrates Directive and a safeguard, if the new designation is not in place in 2024.

The article would thus read as:

The Netherlands shall develop a new designation and map of nutrients polluted areas from agricultural sources by 2024 at the latest, which includes all catchment areas for monitoring points for groundwater and surface water exhibiting mean or punctual nitrates pollution, at risk of being polluted and increasing trends, as well as monitoring points exhibiting eutrophication or at risk of becoming eutrophic. As a first step, the designation of nutrients polluted areas applicable as of 1 January 2023 will be based on (a) southern and central sandy soils and loess soils extended with (b) nutrients inadequate areas (bad, poor and moderate) in regional waterbodies according to the Water Framework Directive, as described in the National Analysis Water Quality by PBL (2020). As of 1 January 2024, a final designation and map of nutrients polluted areas shall be in place and shall include at least the areas designated as of 2023 as well as any other additional area where the contribution from agriculture to the pollution is significant, that is more than 19% of the load. Should the new designation of nutrients polluted areas not be in place on 1 January 2024, the designation provided in the 7th Nitrates action programme will be used.

I hope this is acceptable for you, as this is our last possibility to compromise. We will thus proceed today on this basis with the internal procedure for the derogation Decision.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.1)

5.1.2.E

European Commission

DG Environment

Unit ENV D.1 – Land Use & Management

Office: BREY2 – Avenue d’Auderghem 19

Mail address: Rue de la Loi 200, B - 1049 Brussels

Tel: (+ 5.1.2.E

E-mail: 5.1.2.E ⁵@ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Follow us on:

Disclaimer: "This message does not constitute a formal communication and the views expressed are purely those of the writer and may not in any circumstances be regarded as stating an official position of the European Commission."

From: ^{5.1.2}_F (ENV) <^{5.1.2}_E [@ec.europa.eu](mailto:5.1.2@ec.europa.eu)>
Sent: Sunday, July 10, 2022 11:43 PM
To: ^{5.1.2}_E (^{5.1.2}_E) <^{5.1.2}_E [@minlv.nl](mailto:5.1.2@minlv.nl)>
Subject: Re: text proposal polluted areas

Dear ^{5.1.2}_E

Thanks a lot for your efforts and the text proposal which is well noted. I will share it with my colleagues and come back to you by the end of tomorrow morning. Possibly my colleagues will get in touch directly with yours.

Kind regards

^{5.1.2}_E

^{5.1.2}_E DG Environment
European Commission

On 10 Jul 2022, at 22:43, ^{5.1.2}_E (^{5.1.2}_E)
<^{5.1.2}_E [@minlv.nl](mailto:5.1.2@minlv.nl)> wrote:

Dear ^{5.1.2}_E

Thank you very much for the efforts of you and your team to meet our concerns to the extent possible and to come to a common understanding on a derogation to the Nitrates Directive for the Netherlands.

As for the **application standards**, we are very pleased that the Commission is willing to accept our proposal of July 7, 2022 7:56 PM (mail) and which you accepted on July 8, 2022 11:24 (mail).

On the **nutrients polluted areas**, we acknowledge the concerns the Commission has about the vacuum in 2023 on creating a legal issue of non-compliance with the Nitrates Directive, as well as the question of equal treatment between Member States. As discussed by phone in the evening of Friday July 8th, we are facing a major dilemma in the Netherlands with your text proposal about the polluted areas based on the 7th Nitrates Action Program as of 1 January 2023. You gave me the

opportunity to suggest a text proposal that sees in to a less far-reaching designation of polluted areas as of 1 January 2023.

I herewith propose a text, which in our view addresses the concerns of the European Commission, and at the same time is feasible to implement in the Netherlands.

It will provide the European Commission with the designation of the polluted areas by 2024 at the latest, and ensures a designation in 2023 by taking a very meaningful and legal first step of designation of nutrients polluted areas. I trust this formula is respecting legal requirements, equal treatment between Member States and at the same time is legally enforceable and also feasible in Dutch agricultural practice within the specified periods.

Hopefully we can discuss this text proposal on Monday morning 11 July. I will ask my secretariat to contact your secretariat to arrange this appointment.

In order to being able to prepare the necessary national regulations for the implementation of the derogation, we would appreciate it very much if you could provide us with the text of the draft decision at your earliest convenience. This on the clear understanding that the decision is not final until approved by the Nitrates Committee and the College of Commissioners.

Lastly, as discussed by Commissioner Sinkevicius and Minister Staghouwer, we will contact your services in the course of this week on how we intend to inform our parliament on the progress in the derogation process.

Please accept my sincere gratitude for the constructive dialogue and cooperation to bring this sensitive issue to a satisfactory, meaningful conclusion.

Best regards,

5.1.2.E 5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd.
Indien u
niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
gezonden,
wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te
verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke
aard
ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch
verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you.
If you
are not the addressee or if this message was sent to you by mistake,
you
are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting
from the
risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E})
Verzonden: maandag 11 juli 2022 15:45
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E}
 (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E}
Onderwerp: Doorst: text proposal polluted areas

Zie bijgaande mail die binnenkwam tijdens onze call.

Gr. ^{5.1.2.E}

Van: ^{5.1.2.E} < ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>
Datum: 11 juli 2022 om 15:13:11 CEST
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} @minInv.nl>
Onderwerp: text proposal polluted areas

Dear ^{5.1.2.E}

I thank you for your constructive efforts. As you see from the below mail from my expert colleagues, your last proposal has been carefully analysed and taken as a basis for our final text. I spoke to our cabinet and we trust that at political level at your side this last unprecedented concession from us is well understood in its scope and appreciated; we want you to have a meaningful derogation which at the same time helps the government to prepare the implementation of the overall vision.

The initial last proposal you shared is based on modelling not on existing data which we exceptionally accept (although we never did so with any other MS and I hope it is not creating issues in the C'ttee), yet as a result of this modelling your proposal offers a level of protection that de facto covers approx. only 15%, whereas the current NL 7AP covers 90% of agricultural areas. We have to be serious and credible on this sensitive issue, hence the need to take also into account the bad, poor and moderate status, which still leads to a significant lower area covered than under the 7AP - we now half it. In the end we speak however of a very serious continuing contamination of the groundwater that is also being used (albeit filtered against high costs) as drinking water. The Dutch citizens will want to be assured that the derogation is not locking in the status quo, but allows in parallel for a credible phasing in of the new approach promised by the Dutch government.

We are putting the below text therefore now in our Decide base so as to close it in time before the procedural deadline kicks in. I hope these additional explanations from my side is of help to you as you will have to inform your parliament on the progress in the derogation process. Do not hesitate to contact my services in case of need for further background information in this regard.

Best regards

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

5.1.2.E

European Commission
Directorate General for Environment

Avenue d'Auderghem 19, B-1000 Belgium
+32 5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E [@ec.europa.eu](mailto:ec.europa.eu)

From: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E |@ec.europa.eu>
Sent: Monday, July 11, 2022 2:07 PM
To: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E |@minvws.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; AGOTHA 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl' <5.1.2.E @minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minInv.nl>; 5.1.2.E @minInv.nl
Subject: Re: text proposal polluted areas

5.1.2.E

Thank you and your colleagues for the further efforts and for the new proposal sent yesterday night.

Just to sum up the state of play at this very late stage.

From the Commission side we have come a long way towards the Dutch requests for a new derogation under the Nitrates Directive, showing a lot of understanding and flexibility in light of the political commitments taken by the Government to eventually tackle the nitrogen problem. First, by agreeing to provide a derogation even in a situation of worsening water trends. Furthermore, we have made in the last weeks a series of important concessions: a derogation for 4 years instead of 2 as the last one, no review clause as imposed to other MS, keeping the 2021 manure application rate for 2022, lower manure reduction rates during the 4 years and reduction obligations only at the end, no increase of controls to fight manure fraud. I would like also to remind you that in addition to the concerns with water quality there have been also important delays in the implementation of conditions from the previous derogation.

On behalf of our ^{5.1.2.E} and in agreement with our ^{5.1.2.E}
^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} we suggest, as last effort from our side to ensure this derogation goes through, to go in the direction you propose as follows.

We understand that the additional designation for 2023 you propose would not be based on *actual monitoring data*, but on a *projection and modelling scenarios* included in a study, and would include the waters that in 2027 would still be above the norms if all the measures were going to be implemented. In addition, because you consider only the waters in bad and poor status, your proposal would amount to a very significant reduction of the 'nutrients polluted areas' compared to your table included in the 7th NAP (with only about 15% of the regional waterbasins included). Moreover, the exact designation of these areas would be defined only in autumn 2022, *after* the derogation would have been voted in the Committee and adopted by the Commission.

As you know, for the designation of polluted areas the Commission expects this to be done on the basis of monitoring data and not only on modelling projections, in line with the legal provisions of EU legislation.

We would be ready, as an extraordinary concession, to go in your direction, but the “nutrients inadequate areas” must include also the areas in moderate status (yellow color). This designation would still overall concern only about half of the polluted areas as identified by you 7AP able. And if in 2027, under the best case scenario of your study (assuming that also all the voluntary measures planned would have been implemented) these have still not achieved the norm of good status (and thus would not be compliant with the obligations under the Water Framework Directive), these should certainly be considered polluted in 2022. We would also need to include a clarification of the methodology for the designation of polluted areas that would be compatible with the Nitrates Directive and a safeguard, if the new designation is not in place in 2024.

The article would thus read as:

The Netherlands shall develop a new designation and map of nutrients polluted areas from agricultural sources by 2024 at the latest, which includes all catchment areas for monitoring points for groundwater and surface water exhibiting mean or punctual nitrates pollution, at risk of being polluted and increasing trends, as well as monitoring points exhibiting eutrophication or at risk of becoming eutrophic. As a first step, the designation of nutrients polluted areas applicable as of 1 January 2023 will be based on (a) southern and central sandy soils and loess soils extended with (b) nutrients inadequate areas (bad, poor and moderate) in regional waterbodies according to the Water Framework Directive, as described in the National Analysis Water Quality by PBL (2020). As of 1 January 2024, a final designation and map of nutrients polluted areas shall be in place and shall include at least the areas designated as of 2023 as well as any other additional area where the contribution from agriculture to the pollution is significant, that is more than 19% of the load. Should the new designation of nutrients polluted areas not be in place on 1 January 2024, the designation provided in the 7th Nitrates action programme will be used.

I hope this is acceptable for you, as this is our last possibility to compromise. We will thus proceed today on this basis with the internal procedure for the derogation Decision.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E |
5.1.2.E

European Commission

DG Environment

Unit ENV D.1 – Land Use & Management

Office: BREY2 – Avenue d'Auderghem 19

Mail address: Rue de la Loi 200, B - 1049 Brussels

Tel: (+ 5.1.2.E

E-mail: 5.1.2.E @ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Follow us on:

Disclaimer: "This message does not constitute a formal communication and the views expressed are purely those of the writer and may not in any circumstances be regarded as stating an official position of the European Commission."

From: 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E r@ec.europa.eu>
Sent: Sunday, July 10, 2022 11:43 PM
To: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>
Subject: Re: text proposal polluted areas

Dear 5.1.2.E

Thanks a lot for your efforts and the text proposal which is well noted. I will share it with my colleagues and come back to you by the end of tomorrow morning. Possibly my colleagues will get in touch directly with yours.

Kind regards

5.1.2.E

5.1.2.E DG Environment
European Commission

On 10 Jul 2022, at 22:43, 5.1.2.E (5.1.2.E)
<5.1.2.E @minlnv.nl> wrote:

Dear 5.1.2.E

Thank you very much for the efforts of you and your team to meet our concerns to the extent possible and to come to a common understanding on a derogation to the Nitrates Directive for the Netherlands.

As for the ***application standards***, we are very pleased that the Commission is willing to accept our proposal of July 7, 2022 7:56 PM (mail) and which you accepted on July 8, 2022 11:24 (mail).

On the ***nutrients polluted areas***, we acknowledge the concerns the Commission has about the vacuum in 2023 on creating a legal issue of non-compliance with the Nitrates Directive, as well as the question of equal treatment between Member States. As discussed by phone in the evening of Friday July 8th, we are facing a major dilemma in the Netherlands with your text proposal about the polluted areas based on the 7th Nitrates Action Program as of 1 January 2023. You gave me the opportunity to suggest a text proposal that sees in to a less far-reaching designation of polluted areas as of 1 January 2023.

I herewith propose a text, which in our view addresses the concerns of the European Commission, and at the same time is feasible to implement in the Netherlands.

It will provide the European Commission with the designation of the polluted areas by 2024 at the latest, and ensures a designation in 2023 by taking a very meaningful and legal first step of designation of nutrients polluted areas. I trust this formula is respecting legal requirements, equal treatment between Member States and at the same time is legally enforceable and also feasible in Dutch agricultural practice within the specified periods.

Hopefully we can discuss this text proposal on Monday morning 11 July. I will ask my secretariat to contact your secretariat to arrange this appointment.

In order to being able to prepare the necessary national regulations for the implementation of the derogation, we would appreciate it very much if you could provide us with the text of the draft decision at your earliest convenience. This on the clear understanding that the decision is not final until approved by the Nitrates Committee and the College of Commissioners.

Lastly, as discussed by Commissioner Sinkevicius and Minister Staghouwer, we will contact your services in the course of this week on how we intend to inform our parliament on the progress in the derogation process.

Please accept my sincere gratitude for the constructive dialogue and cooperation to bring this sensitive issue to a satisfactory, meaningful conclusion.

Best regards,

5.12.E   5.12.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E})
Verzonden: maandag 11 juli 2022 20:21
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E}
 (^{5.1.2.E}); ^{5.1.2.E} ; ^{5.1.2.E}
Onderwerp: Doorst: Antw: text proposal polluted areas

Collega's ,

Zie onderstaand de reactie van ^{5.1.2.E}

Gr. ^{5.1.2.E}

Van: ^{5.1.2.E} < ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>
Datum: 11 juli 2022 om 18:49:21 CEST
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Antw: text proposal polluted areas

Dear ^{5.1.2.E}

Thank you for taking this pragmatic approach. I will ask my colleagues to share on an informal basis the text that will be in ISC in the coming days to support your internal preparatory process with the understanding that of course the text will only be finalized after the C'ttee meeting in September and the subsequent adoption of the derogation decision by the Commission (college decision).

I believe the overall outcome achieved regarding the Dutch request for a derogation which is a sensitive matter for all sides, meets the interest of the Netherlands.

Kind regards

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E}

European Commission
 Directorate General for Environment

Avenue d'Auderghem 19, B-1000 Belgium
 +32 ^{5.1.2.E}

^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} [@ec.europa.eu](mailto: @ec.europa.eu)

From: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} :@minInv.nl>
Sent: Monday, July 11, 2022 5:48 PM
To: ^{5.1.2.E} (ENV) < ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>
Subject: Antw: text proposal polluted areas

Dear ^{5.1.2.E}
Thank you for your email of 11 July.

We appreciate your efforts to bridge the gap between our positions on the designation of polluted areas. The text still poses a big dilemma for us especially for 2023, the consequences of which are difficult to foresee. We have concerns about whether the provisions are feasible to implement and enforceable.

However, for the sake of a quick decision-making process, which is in the interest of the Netherlands as well, it leaves us with no other choice than to resign ourselves to the final proposal.

Finally, in order to being able to prepare the necessary national regulations for the implementation of the derogation, we would appreciate it very much if you could provide us with the text of the draft decision at your earliest convenience. This on the clear understanding that the decision is not final until approved by the Nitrates Committee and the College of Commissioners.

I will try to contact you in the coming days to further explain this email.

Best regards,
^{5.1.2.E}

Van: ^{5.1.2.E} < ^{5.1.2.E} @ec.europa.eu>
Datum: 11 juli 2022 om 15:13:11 CEST
Aan: ^{5.1.2.E} (^{5.1.2.E}) < ^{5.1.2.E} @minInv.nl>
Onderwerp: text proposal polluted areas

Dear ^{5.1.2.E}

I thank you for your constructive efforts. As you see from the below mail from my expert colleagues, your last proposal has been carefully analysed and taken as a basis for our final text. I spoke to our cabinet and we trust that at political level at your side this last unprecedented concession from us is well understood in its scope and appreciated; we want you to have a meaningful derogation which at the same time helps the government to prepare the implementation of the overall vision.

The initial last proposal you shared is based on modelling not on existing data which we exceptionally accept (although we never did so with any other MS and I hope it is not creating issues in the C'ttee), yet as a result of this modelling your proposal offers a level of protection that de facto covers approx. only 15%, whereas the current NL 7AP covers 90% of agricultural areas. We have to be serious and credible on this sensitive issue, hence the need to take also into account the bad, poor and moderate status, which still leads to a significant lower area covered than under the 7AP - we now half it. In the end we speak however of a very serious continuing contamination of the groundwater that is also being used (albeit filtered against high costs) as drinking water. The Dutch citizens

will want to be assured that the derogation is not locking in the status quo, but allows in parallel for a credible phasing in of the new approach promised by the Dutch government.

We are putting the below text therefore now in our Decide base so as to close it in time before the procedural deadline kicks in. I hope these additional explanations from my side is of help to you as you will have to inform your parliament on the progress in the derogation process. Do not hesitate to contact my services in case of need for further background information in this regard.

Best regards

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

European Commission
Directorate General for Environment

Avenue d'Auderghem 19, B-1000 Belgium
+32 5.1.2.E

5.1.2.E   5.1.2.E   @ec.europa.eu

From: 5.1.2.E   5.1.2.E   (ENV) <5.1.2.E   @ec.europa.eu>
Sent: Monday, July 11, 2022 2:07 PM
To: 5.1.2.E   (5.1.2.E) <5.1.2.E   @minvws.nl>
Cc: 5.1.2.E   5.1.2.E   (ENV) <5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E
(ENV) <5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   (ENV)
<5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E (ENV)
<5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   (ENV) 5.1.2.E
5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   (5.1.2.E
<5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   (5.1.2.E
5.1.2.E   ) <5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E (5.1.2.I
<5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.E   5.1.2.E (5.1.2.E
<5.1.2.E   @ec.europa.eu>; 5.1.2.I   (5.1.2.E)
<5.1.2.E   @minlnv.nl>; 5.1.2.E   @minbuza.nl'
<5.1.2.E   @minbuza.nl>; 5.1.2.E   (5.1.2.E) <5.1.2.E   @minlnv.nl>;
5.1.2.E   @minlnv.nl

Subject: Re: text proposal polluted areas

Dear 5.1.2.E

Thank you and your colleagues for the further efforts and for the new proposal sent yesterday night.

Just to sum up the state of play at this very late stage.

From the Commission side we have come a long way towards the Dutch requests for a new derogation under the Nitrates Directive, showing a lot of understanding and flexibility in light of the political commitments taken by the Government to eventually tackle the nitrogen problem. First, by agreeing to provide a derogation even in a situation of worsening water trends. Furthermore, we have made in the last weeks a series of important concessions: a derogation for 4 years instead of 2 as the last one, no review clause as imposed to other MS, keeping the 2021 manure application rate for 2022, lower manure reduction rates during the 4 years and reduction obligations only at the end, no increase of controls to fight manure fraud. I would like also to remind you that in addition to the concerns with water quality there have been also important delays in the implementation of conditions from the previous derogation.

On behalf of our ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} and in agreement with our ^{5.1.2.E}
^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} ^{5.1.2.E} we suggest, as last effort from our side to ensure this derogation goes through, to go in the direction you propose as follows.

We understand that the additional designation for 2023 you propose would not be based on *actual monitoring data*, but on a *projection and modelling scenarios* included in a study, and would include the waters that in 2027 would still be above the norms if all the measures were going to be implemented. In addition, because you consider only the waters in bad and poor status, your proposal would amount to a very significant reduction of the 'nutrients polluted areas' compared to your table included in the 7th NAP (with only about 15% of the regional waterbasins included). Moreover, the exact designation of these areas would be defined only in autumn 2022, *after* the derogation would have been voted in the Committee and adopted by the Commission.

As you know, for the designation of polluted areas the Commission expects this to be done on the basis of monitoring data and not only on modelling projections, in line with the legal provisions of EU legislation.

We would be ready, as an extraordinary concession, to go in your direction, but the "nutrients inadequate areas" must include also the areas in moderate status (yellow color). This designation would still overall concern only about half of the polluted areas as identified by you 7AP able. And if in 2027, under the best case scenario of your study (assuming that also all the voluntary measures planned would have been implemented) these have still not achieved the norm of good status (and thus would not be compliant with the obligations under the Water Framework Directive), these should certainly be considered polluted in 2022. We would also need to include a clarification of the methodology for the designation of polluted areas that would be compatible with the Nitrates Directive and a safeguard, if the new designation is not in place in 2024.

The article would thus read as:

The Netherlands shall develop a new designation and map of nutrients polluted areas from agricultural sources by 2024 at the latest, which includes all catchment areas for monitoring points for groundwater and surface water exhibiting mean or punctual nitrates pollution, at risk of being polluted and increasing trends, as well as monitoring points exhibiting eutrophication or at risk of becoming eutrophic. As a first step, the designation of nutrients polluted areas applicable as of 1 January 2023 will be based on (a) southern and central sandy soils and loess soils extended with (b) nutrients inadequate areas (bad, poor and moderate) in regional waterbodies according to the Water Framework Directive, as described in the National Analysis Water Quality by PBL (2020). As of 1 January 2024, a final designation and map of nutrients polluted areas shall be in place and shall include at least the areas designated as of 2023 as well as any other additional area where the contribution from agriculture to the pollution is significant, that is more than 19% of the load. Should the new designation of nutrients polluted areas not be in place on 1 January 2024, the designation provided in the 7th Nitrates action programme will be used.

I hope this is acceptable for you, as this is our last possibility to compromise. We will thus proceed today on this basis with the internal procedure for the derogation Decision.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E |
5.1.2.E

European Commission

DG Environment

Unit ENV D.1 – Land Use & Management

Office: BREY2 – Avenue d'Auderghem 19

Mail address: Rue de la Loi 200, B - 1049 Brussels

Tel: (+ 5.1.2.E

E-mail: 5.1.2.E i@ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Follow us on:

Disclaimer: "This message does not constitute a formal communication and the views expressed are purely those of the writer and may not in any circumstances be regarded as stating an official position of the European Commission."

From: 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Sent: Sunday, July 10, 2022 11:43 PM
To: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: Re: text proposal polluted areas

Dear 5.1.2.E

Thanks a lot for your efforts and the text proposal which is well noted. I will share it with my colleagues and come back to you by the end of tomorrow morning. Possibly my colleagues will get in touch directly with yours.

Kind regards

5.1.2E

5.1.2E DG Environment
European Commission

On 10 Jul 2022, at 22:43, ^{5.1.2E} (^{5.1.2E})
< ^{5.1.2E} @minlnv.nl > wrote:

Dear ^{5.1.2E}

Thank you very much for the efforts of you and your team to meet our concerns to the extent possible and to come to a common understanding on a derogation to the Nitrates Directive for the Netherlands.

As for the **application standards**, we are very pleased that the Commission is willing to accept our proposal of July 7, 2022 7:56 PM (mail) and which you accepted on July 8, 2022 11:24 (mail).

On the **nutrients polluted areas**, we acknowledge the concerns the Commission has about the vacuum in 2023 on creating a legal issue of non-compliance with the Nitrates Directive, as well as the question of equal treatment between Member States. As discussed by phone in the evening of Friday July 8th, we are facing a major dilemma in the Netherlands with your text proposal about the polluted areas based on the 7th Nitrates Action Program as of 1 January 2023. You gave me the opportunity to suggest a text proposal that sees in to a less far-reaching designation of polluted areas as of 1 January 2023.

I herewith propose a text, which in our view addresses the concerns of the European Commission, and at the same time is feasible to implement in the Netherlands. It will provide the European Commission with the designation of the polluted areas by 2024 at the latest, and ensures a designation in 2023 by taking a very

meaningful and legal first step of designation of nutrients polluted areas. I trust this formula is respecting legal requirements, equal treatment between Member States and at the same time is legally enforceable and also feasible in Dutch agricultural practice within the specified periods.

Hopefully we can discuss this text proposal on Monday morning 11 July. I will ask my secretariat to contact your secretariat to arrange this appointment.

In order to being able to prepare the necessary national regulations for the implementation of the derogation, we would appreciate it very much if you could provide us with the text of the draft decision at your earliest convenience. This on the clear understanding that the decision is not final until approved by the Nitrates Committee and the College of Commissioners.

Lastly, as discussed by Commissioner Sinkevicius and Minister Staghouwer, we will contact your services in the course of this week on how we intend to inform our parliament on the progress in the derogation process.

Please accept my sincere gratitude for the constructive dialogue and cooperation to bring this sensitive issue to a satisfactory, meaningful conclusion.

Best regards,

5.1.2E 5.12E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 15 juli 2022 00:47
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E @minbuza.nl;
 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E; 5.1.2.E; 5.1.2.E; 5.1.2.E;
 5.1.2.E; 5.1.2.E 5.1.2.E; 5.1.2.E
Onderwerp: RE: Draft communication to parliament
Bijlagen: Def brief _schoon LE_DEF.docx

5.1.2.E

It is not for the Commission to comment on the choices of the Dutch Government about how and what to communicate to the national parliament and the stakeholders. This falls entirely under the competence of the Dutch Government, who will be responsible of its declarations.

However, given the sensitivity of the topic and the discussion between the Minister and the Commissioner, allow me to suggest a much more prudent approach in these statements, to avoid creating unrealistic expectations that would risk further complicating the situation.

In particular there are some parts of the text that look problematic to us, notably:

- still pointing to the possibility of a next derogation (this does not seem in line with what agreed between the Commissioner and the Minister)
- saying that it is a derogation with special conditions for NL (then Parliament will of course ask right away what the special conditions are; in fact, all derogations are country-specific)
- saying to farmers that they can anticipate to put 250/230 kg manure on their fields already now (until the moment in which the derogation Decision enters into force, this would be illegal under the Nitrates Directive, which sets a limit of 170 kg/he/year of N from manure for NVZ).

We would thus suggest to delete the corresponding sentences on page 2 of the draft letter.

Kind regards,

5.1.2.E

-----Original Message-----

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minvws.nl>
Sent: Thursday, July 14, 2022 6:25 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlv.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minvws.nl>;
 5.1.2.E @minbuza.nl
Subject: Draft communication to parliament

5.1.2.E

Last week the communication on the derogation was one of the topics of the meeting of Commissioner Sinkevicius and Minister Staghouwer. As explained by the Minister, our national Parliament has asked for an update and we need to give clarity to farmers about the ongoing manure season as well. As promised, I herewith send you the draft letter to our National Parliament on the state of play on the derogation of the Nitrates Directive (the letter is in Dutch).

In the letter the formal procedure is explained via the scheduled Nitrates Committee on September 15th and the formal decision by the College of Commissioners. Probationary to this decision making process, our National Parliament will be informed about the following:

* for the year 2022 we expect that the size and conditions of the derogation will remain the same as in the previous decision for 2020-2021, which means that farms with at least 80% grassland may use up to 230 kilograms of nitrogen from animal manure per hectare in the central and southern sand area and in the loess area and up to 250 kilograms in other parts of the Netherlands;

* as of 2023 the derogation will be significantly different.

The letter to Parliament has been put on the agenda of the Council of Ministers for tomorrow. If the Council adopts the letter it will be send to our Parliament at the end of that day.

I know the time schedule is tight and my apologies for that, if you have any comments on this please let me know on short time notice.

In the meantime we will continue our process.

Best regards,

5.1.2.E

Verzonden met BlackBerry Work

([https://urldefense.com/v3/___http://www.blackberry.com___;!!DOxrgLBm!BiFfuyIUGQfk4qdRbDdnp8NwkryYLLb6x85QXdM2m6qgg9q6ojwCdQSPioOzYpnKV-d0Z_QBwZz1XKi2uCnQ2RwuoH2TeQ\\$](https://urldefense.com/v3/___http://www.blackberry.com___;!!DOxrgLBm!BiFfuyIUGQfk4qdRbDdnp8NwkryYLLb6x85QXdM2m6qgg9q6ojwCdQSPioOzYpnKV-d0Z_QBwZz1XKi2uCnQ2RwuoH2TeQ$))

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 22 augustus 2022 09:50
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E @minbuza.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E ;
 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.I
Onderwerp: Draft text Commission decision for the derogation
Bijlagen: NL derogation post ISC -19AUG2022 - for NL.docx

5.1.2.E

I hope you have had a very relaxing summer break.

As per agreement, I am sending you for your information the draft Commission Decision that has been the subject of a comprehensive inter-service and cabinets consultation.

As regards the buffer strips we have included the text that the Commission proposed to the NL on 3 August in the context of the GAEC 4 of the CAP SP. We are well aware that NL made a counter proposal on 16 August and the Commission will be reacting to this counterproposal today or tomorrow. So we know that this is still subject to negotiations. We will finally include in the Draft Commission decision the outcome of that parallel discussion.

You will see that there a couple of places where we marked that some factual information would be needed from your side to complement the text.

Please also check if there are any inaccuracies in numbers or references.

However, as you can well understand, this text is final and **no other changes than factual inaccuracies will be accepted.**

We would be very grateful if you would provide us with the references and any factual correction **by tomorrow (Tuesday 23 August) cob.** So that we can send the text to the other MS for the vote on 15 September.

Best regards

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: vrijdag 26 augustus 2022 14:46
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E @minbuza.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
 5.1.2.E ; 5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E
 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Draft text Commission decision for the derogation

5.1.2.E

Welcome to the team and I wish you all the best for your new functions.

We will be sending the text to the MS as soon as we have concluded the negotiations on GAEC 4 which are still ongoing as we speak.

We would like to close the discussions and send it if possible on Monday.

Thank you for your comments and suggestions.

We have taken a number of your comments and references on board, those that improved the clarity and accuracy of the text.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minvws.nl>
Sent: Tuesday, August 23, 2022 6:52 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E
 (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV)
 <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) 5.1.2.E
 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>;
 5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: RE: Draft text Commission decision for the derogation

Dear 5.1.2.E

Herewith we send you our factual check on the draft decision. We did make a remark on some points and it is of course up to you if you want to take them into further consideration. Should this raise any further questions on your side, ofcourse let us know.

Could you inform us when you will share the draft decision with the Member States prior to the Nitrates Committee scheduled for September 15th, 2022? In our process to Parliament we foresee to inform our Parliament on the content of the draft decision after the draft decision is shared with the Member States. We will share the draft letter with you before sending it to Parliament.

Furthermore, as shared earlier this week, I have started a new position at the Ministry of Public Health. 5.1.2.E has started as head of the nitrates / manure team at the Ministry of Agriculture as of this month. His contacts are: 5.1.2.E / 5.1.2.E @minlnv.nl. Further correspondence on the draft decision can take place with him from here. I hope you will have the opportunity to meet each other in person soon.

From my side, I would like to thank you and your team very much for the cooperation over the past years. Notwithstanding our different views at times, I have always appreciated our discussions and the mutual understanding and efforts to find a solution. I look forward to meeting in Brussels soon for a proper goodbye!

Best regards,

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 22 augustus 2022 09:50
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minvws.nl>
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E) <5.1.2.E @minlnv.nl>; 5.1.2.E @minbuza.nl; 5.1.2.E 5.1.2.E
<5.1.2.E @ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>;
5.1.2.E 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E @ec.europa.eu>; DELGADO ROSA
Humberto <5.1.2.E @ec.europa.eu>
Onderwerp: Draft text Commission decision for the derogation

5.1.2.E

I hope you have had a very relaxing summer break.
As per agreement, I am sending you for your information the draft Commission Decision that has been the subject of a comprehensive inter-service and cabinets consultation. As regards the buffer strips we have included the text that the Commission proposed to the NL on 3 August in the context of the GAEC 4 of the CAP SP. We are well aware that NL made a counter proposal on 16 August and the Commission will be reacting to this counterproposal today or tomorrow. So we know that this is still subject to negotiations. We will finally include in the Draft Commission decision the outcome of that parallel discussion.

You will see that there a couple of places where we marked that some factual information would be needed from your side to complement the text. Please also check if there are any inaccuracies in numbers or references. However, as you can well understand, this text is final and **no other changes than factual inaccuracies will be accepted.** We would be very grateful if you would provide us with the references and any factual correction **by tomorrow (Tuesday 23 August) cob.** So that we can send the text to the other MS for the vote on 15 September.

Best regards

5.1.2.E

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E @ec.europa.eu
Verzonden: vrijdag 2 september 2022 12:21
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E @ec.europa.eu
Onderwerp: NL draft derogation decision available on CIRCABC

Dear All,

The Draft Commission Implementing Decision on granting a derogation requested by the Netherlands on which there will be a vote in the Committee of 15 September is now available on CIRCA.

Please remember that this draft is confidential and that the Implementing Decision will become public only after the adoption by the Commission.

The Nitrates Team

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Verzonden: maandag 5 september 2022 16:30
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E
 5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: RE: Letter to Parliament

5.1.2.E

Thank you very much for sharing the letter with us. We appreciate that it reflects the conversation we had on Friday afternoon.

As regards the reference of the article that we are using, here it is:

Article 4(3) first subparagraph, of Regulation 1049/2001 provides that [a]ccess to a document, drawn up by an institution for internal use or received by an institution, which relates to a matter where the decision has not been taken by the institution, shall be refused if disclosure of the document would seriously undermine the institution's decision-making process, unless there is an overriding public interest in disclosure.

Best regards

5.1.2.E

From: 5.1.2.E 5.1.2.J (5.1.2.E) <5.1.2.E@minlnv.nl>
Sent: Monday, September 5, 2022 12:55 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <5.1.2.E@minlnv.nl>; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>;
 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E (5.1.2.E)
 <5.1.2.E@minlnv.nl>
Subject: Letter to Parliament

Dear 5.1.2.E

Thank you once again for your time last Friday. As we discussed, I herewith send you the letter that we have just sent to our Parliament.

I would be very grateful if you could indeed inform us on the details on the legal basis for the confidentiality of the draft decision, as discussed Friday.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.J

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag
 5.1.2.E [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.E@minlnv.nl) Tel. 5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,

wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Verzonden: maandag 12 september 2022 13:51
Aan: 5.1.2.E (5.1.2.E)
Onderwerp: FW: Question

Hierbij het antwoord van de Commissie op tijdspad. Niet erg nauwkeurig, maar eind september.

Groet,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Sent: maandag 12 september 2022 10:01
To: 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@ec.europa.eu>; 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E V 5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: RE: Question

Dear 5.1.2.E

I am coming back to you on behalf of 5.1.2.E

We are very concious of the pressure to get the derogation adopted as soon as possible by the Commission.

If all goes well, it could be adopted by the end of September.

We will be able to give you more precise information in the week after the Committee.

Kind regards,

5.1.2.E

From: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E@minbuza.nl>
Sent: Friday, September 9, 2022 4:43 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Cc: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) <5.1.2.E@ec.europa.eu>
Subject: Question

Dear 5.1.2.E

My colleagues in The Hague are busy preparing the policy debate our minister will have with the Dutch Parliament on Tuesday on manure policy and the nitrate derogation in particular. For that reason, we would appreciate it if you could give some indication when the draft implementing decision will be on the agenda of the College (the week after?) and when it would be officially published (day after the green light of the College), provided that the Nitrate Committee will advise positively.

It may seem a trivial matter, but for our Parliament and the democratic control, this is important to know.

Best regards,

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

Agriculture, Nature & Food Quality

.....
Permanent Representation of
the Kingdom of the Netherlands to the European Union
Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Belgium
4-10 Avenue de Cortenbergh | 1040 Brussels | Belgium
.....

M + 5.1.2.E

E 5.1.2.E

@minbuza.nl

Twitter: @ 5.1.2.E

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 5.1.2.E 5.1.2.E <5.1.2.E |@ec.europa.eu>
Verzonden: donderdag 15 september 2022 15:21
Aan: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
CC: 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E
 5.1.2.E (5.1.2.E); 5.1.2.E 5.1.2.E ; 5.1.2.E ; 5.1.2.E 5.1.2.E
Onderwerp: RE: Letter to Parliament on outcome vote Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

As 5.1.2.E is on mission abroad today, I reply directly to your message.

Thank you for the letter, and thank you for keeping us informed throughout the process.

As I also said during the meeting, we welcome the positive vote of the Nitrates Committee this morning.

We will now start the process for adoption by the Commission and will keep you updated on the probable date of adoption, when it is known to us (normally 5 days in advance).

Regarding the presentation given in the Nitrates Committee, this presentation is to inform the members of the Committee before the vote. This presentation will be available to all Member States representatives who are members of the Nitrates Committee via the usual database CIRCA.

This presentation will not be published on the comitology register, so it shall not become public.

I hope this clarifies your questions.

Kind regards,

5.1.2.E

5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E)
5.1.2.E 5.1.2.E 2E

European Commission

DG Environment

Unit ENV D.1 – Land Use & Management

Office: BREY2 – Avenue d'Auderghem 19

Mail address: Rue de la Loi 200, B - 1049 Brussels

Tel: (+ 5.1.2.E

E-mail: 5.1.2.E @ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/environment>

Follow us on:

NEW Subscribe to the monthly **EU Environment newsletter** to remain updated on the latest developments:

<https://ec.europa.eu/newsroom/env/user-subscriptions/2759/create>

Disclaimer: "This message does not constitute a formal communication and the views expressed are purely those of the writer and may not in any circumstances be regarded as stating an official position of the European Commission."

From: 5.1.2.E 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >
Sent: Thursday, September 15, 2022 2:27 PM
To: 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >
Cc: 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E 5.1.2.E (ENV) < 5.1.2.E @ec.europa.eu >; 5.1.2.E 5.1.2 (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >; 5.1.2.E (5.1.2.E) < 5.1.2.E @minlnv.nl >
Subject: Letter to Parliament on outcome vote Nitrates Committee

Dear 5.1.2.E

Following the positive advice of the Member States in the Nitrates Committee this morning on the draft derogation decision to the Netherlands we will inform our national Parliament on the outcome of the vote. We will send the attached letter later this afternoon to our Parliament. This short letter contains information on the procedure and does not include the content of the additional conditions.

As we understood this morning the decision can probably be adopted by the end of September by the Commission and precise information on this procedure will become available next week for us.

Since there is a lot of attention for derogation, from Parliament and agricultural and environmental organizations, I would like to ask you if you can inform us as far in advance as you can about the date of the publication of the decision.

And finally a clarifying question, will the presentation of this morning be published on the website EU community register? And if so, when will that be?

Best regards,

5.1.2.E

5.1.2.E

5.1.2.E

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag
5.1.2.E [@minlnv.nl](mailto:5.1.2.E@minlnv.nl) Tel. 5.1.2.E

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.